20

PROTOCOLLON

EXPEDITIONUM CANCELLARIATUS

REGNI POLONIA ANNI 1744

I

1426.

Expe

Wiern
im Fr
tore j
winn
tiali
skiego
żnie
Miło
ti Re
dio Su
niesk
Regin
nego
czyt
niego
ngwor
dyrek
tratio
yiam
wujen
natu
czayn
le tu
- Zwi
wowa
.ne i

Protocollon

Expeditionum Cancellariatus Regni Poloniæ = Anni 1744. –

1.) Instrukcya od Izby Trybunatu Piotrkowskiego Postom do JEgo Królewskiey Mości dana, intuitu acsi uczynioney wiolencyi, przy Reassumpcyi Tegoż Trybunału, dnia 14. Miesiąca Grudnia 1743. z Piotrkowa expedyowana. –

Wierna zawsze et a soeculis doświadczona Panom y Monarchom Swoim Trybunału Koronnego Piotrkowskiego Izba; która im większą in pectore fovet szczerość, tym głębsza Majestatowi Waszey Królewskiey Mci winna Obligacyą. – A jako Teraz Trybunał Koronny, sub Præsidentiali dignitate Jmci Xiędza Franciszka Wysockiego Kustosza Gnieznińskiego – wiekiem zasłużonym y funkcyami publicznemi w Tey Oyczyznie Znakomitego, Regiam Waszey Królewskiey Mości Pana Naszego Miłościwego na Sobie portat Ideam; tak słusznie należytą Majestati Regiæ Summoque Patri Patriæ przez delegowanych Posłow e medio Sui od Całey Izby tributariæ Subjectionis czyni Rekognicyą: niesie nieskazitelne serca et fidum pectus amoris ex hac Justitiæ Ara ad Regium Wey Król. Mci P. N. M. Majestatis Solium, powinne wiernego Poddaństwa wyznawając oświadczenie. ~ Przy którym, na zasczyt sub Augusto nomine zaczętego Trybunału Naszego, Jmcpana Antoniego Morskiego Miecznika Ziemi Przemyskiey claris virtutibus dystyngwowanego za Dyrektora y Marszałka Izby Naszey obrawszy, pod dyrekcyą y Laską Jego, executionem prawa publicznego et administrationem Sprawiedliwości cursu non interrupto ad Splendorem et glorationem Sprawiedliwości cursu non interrupto. ad Splendorem et glo-

riam Słodkiego Panowania Was. Król. Mci P. N. M. czynienmy y zachowujemy. – Niepraktykowanym dotąd sposobem, przy inchoacyi Trybunału Naszego, nietylko tam gdzie coram Ara DEi przysięgi zwyczayne Sędziowie cum reverentia składać zwykli – to jest w Kościele tuteyszym Farnym, ale też y w Izbie Sądowey, gdzie Powaga Sądu – Zwierzchność Jurysdykcyi Trybunalskiey – y bespieczeństwo Jey obserwowane y zachowane bydź powinno, zdeptane y znieważone przez różne inkonweniencye y tumulty toż prawo; obelżona Trybunału powaga

x w Osob

2. — y w Osobie JmciXiędza Prezydenta scandalosa laesio, wyciąga=
po Nas złożyć w Majestatu Waszey Królewskiey Mości wierne y rze=
telne attentatorum doniesienie. - Jako zaś ta wiolencya y lezya uczy=
niona Trybunałowi dotyka Samego Nayjaśnieyszego Pana Powagi,
którą Trybunał tak wielo prawami obwarowaną y ubespieczoną repre=
zentuje, y przykre bardzo konsekwencye ad eversionem praw Rzeczypo=
spolitey y do zamieszania internae tranquillitatis za sobą pociąga; =
tak JchmćPanowie Postowie supplikować będą JEgo Królewskiey Mości =
P. N. M., ażeby jako primus Legum Conditor et Protector raczył ująć
się o tę zniewagę y krzywdę Legum Regni, Oycowskim staraniem y prze=
zornością Swoją całości Praw Rzeczypospolitey - securitati et indemnitati=
mieysca Tego y Jurysdykcyi Trybunalskiey Miłościwie subvenire raczył. -
Oddaje przytym Izba Nasza Oycowskiey y dobrotliwey Protekcyi JEgo Kró=
lewskiey Mości Pana Naszego Miłościwego JmćXiędza Prezydenta y JmćPna
Marszałka dispendium vitae et fortunarum dla zaszczytu publicznego y
dostojeństwa Nayjaśnieyszego Majestatu chętnie ponoszących, tudzież ut=
rumque Collegium Trybunału; supplikując jako naypokorniey, aby Re=
gijs Favoribus et Gratijs cieszyć się y zaszczycać mogli. ~ Franciszek Ka=
źmierz Wysocki Gnieźnieński Kustosz Trybunału Koronnego Prezydent. -
Antoni Morski Miecznik Przemyski Trybunału Koronnego Marszałek.

2.) Respons od JEgo Królewskiey Mości na tęż Instrukcyą przez
Jaśnie Wielmożnego JmćPana Małachowskiego Podkancle=
rzego Koronnego dany w Dreźnie d. 3. January 1744. Anno.

Prezentujące się dziś przed Obliczem Pańskim Zacnego Trybunału Koronngo
Poselstwo, tym prędsze w Łaskawym JEgo Królewskiey Mości Pana Nszgo
Miłosgo Sercu znayduje mieysce, im Nayjaśnieyszy Pan zważa że fun=
dament szczęścia każdego Kraju na Swiętey zakładać się powinien sprawie=
dliwości. - Kierujące albowiem ludźmi okoliczności czasu lubo Pańską
w Krajach Dziedzicznych przytrzymały Osobę, jednak JE° Król. Mć Pan
N. M. staraniem około dobra pospolitego gdy zawsze był Polsce przyto=
mnym, niemógłby był pożądanego od wszystkich ugruntować pokoju, gdyby
był pilnego niemiał Oka aby wewnętrzne bespieczeństwo Sądow Powagą
wspierane było. - A zatym gdy ta Namieśnicza w Sądach Władza =
przed

przed Tym się Panem popisuje z pracą swoią od którego Moc y= początek bierze, tym miley JEgo Królewska Mość P. N. M. Wybranych z między Siebie przyymuie Postow, im bardziey zasiadaiących na Sprawach Sędziow trudy y fatygi całemu ogłaszaią Królestwu. – Niechay tedy Oyczyste prawa Łaczny Trybunał Koronny pięknym przywodząc do skutku przykładem w Swoiey tak zawsze trzyma Opiece, aby szukaiąca ratunku Cnota nowe odbierała posiłki, a boiaźń kary od złych utrzymywała postępkow. – Niewątpiąc, że tak godne Zasiadaiących Sędziow Grono zażyie według potrzeby daney Sobie raz od Nayiaśnieyszych Antecessorow JEgo Król. Mci P. N. M. mocy y tylo prawami wsparteу; a JEo Król. Mc P. N. M. o Swoiey upewniaiąc Protekcyi, tak Wielebnemu Prezydentowi jako y Urodzonemu Marszałkowi tudzież wszystkim chwalebnie pracuiącym Łask Swoich dobroczynnych nieskurczona Ręka w podaiących się okazyach ubespiecza szafunek. – Że zaś od lat kilku zachodzą różne Skargi, iż w Sprawach Sądom Zadwornym przyzwoitych, Miasta od różnych Osob do Trybunału Koronnego pociągane bywaią; zaczym tey jest JEgo Król. Mc P. N. M. myśli, iż Łaczny Trybunał Koronny przychodzące takowe Sprawy do Sądow prawem opisanych odsyłać zawsze będzie. –" —. –" —

3.) Pro Memoria ab Excellentissimo Comite de Keyserling Ministro Rossico Dresdæ die 6ta Januarij 1744. porrectum, quo denunciat Cives Rigenses in Polonia Commercia exercentes ab Incolis Regni Poloniæ oppressos et aggravatos esse petitque Satisfactionem. –" —. –

Quibus modis Sacræ Imperatoriæ Majestatis totius Russiæ ex Civium Rigensium Ordine Subditi mercaturam in Poloniæ Regnum facientes, Jique quorum opera in coëmendis mercibus utuntur, ab Incolis Poloniæ et in isto Commerciorum exercitio turbentur? ne publica quidem securitate in itinere fruentes dum armata manu publica in via opprimuntur, quas secum portant rebus priventur, ac in Carceres deducti non ante liberati restituuntur quàm verberibus - fame - siti - squalore confecti ad certam pecuniæ Summam statuto tempore = solvendi

.4.„ — = solvendam chirographo se obligaverint; ? id ex annexis prae=fatorum Mercatorum querelis fusius patet. — Haec tantave in Mercatores istos inhumanitas amicitiae et bonae vicinitati infensissima, si=que res unquam quid in decrementum imo omnimodam eversionem Commerciorum potuit! certius certo abunde faciet, nisi quod mutuum utriusque Gentis commodum atque emolumentum suadet, quodve aeternae Pacis Tractatibus religiose sancitum est, ut Securitati negotiantium contra injustas Licentiosorum invasiones prospiciatur - ac libera Iis veniendi et redeundi negotiaque Sua imperturbatis peragendi facultas conservetur. — Sacra Imperatoria Majestas Totius Russiae, ex Cujus Mandato Supremo Infrascriptus Minister istam commerciorum securitatem requirit, dubitare Se non posse sentit, Sacram Regiam Majestatem, tanti momenti rei cujus amplissimos fructus Ipsamet Respublica capit, necessarijs pro sustinenda ea medijs lubenter atque ex animo adfuturam - serioque prohibituram esse, ne Ji quos Chirographa subscribere injusta vis coëgit ex Chirographis istis absque previa rei cognitione a Magistratibus impetantur; verum redeundi commerciorum causa in Poloniam indeque domum abeundi, libera Ipsis sit potestas ac firmata securitas. — Id quod etiam Infra scriptus Minister, et quanto citius pro subsistenti amicitiae bonaeque vicinitatis nodo fiat, expetit. ~ Datt. ut supra. ~„ -

= Hermanus Carolus Comes de Keyserling. ~„ —. ~

4.) Kopija Listu od Nayjaśnieyszey Elżbiety Monarchyni Rossyyskiey do Nayjaśnieyszego Króla Jmci z Petersburga dnia 24. Novembris 1743. r. pisanego, którym dopomina się aby Ludziom Religij Greckiey aliàs Syzmatyckiey w Polszcze y Litwie żadney aggrawacyi nieczyniono, y owszem aby Im avulsa wrócono. —. ~„ -

Praevijs Titulis. — Waszemu Królewskiemu Wieliczeństwu w świeżey pamięci jest, jakim sposobem o wyznawających Grecką Religią w Polszcze y Litwie Ludziach y zachodzących Im wielu oppressyach y krzywdach, przez Naszego u Dworu Waszego Wieliczeństwa zostającego =

Ministra częste Remonstracye uczynić, y względem prawdziwego =
oddalenia y melioracyi onych Skarg naysilniey interessować się mu=
sieliśmy; tudzież My zawsze w nieomylney Expektatywie zostawali,
że owe Skargi semel pro semper pożądany skutek otrzymają, y Nasze
w tym Instancye skłonną Rezolucyę zjednać szczęście mieć będą;
consequenter zaś od oney nieuchronney potrzeby, ażeby Wasze Królew=
skie Wieliczeństwo tot tantisque repetitis vicibus nieinkommodować;
tak naybardziey wolni y bespieczni będziemy, ile Waszego Królews=
kiego Wieliczeństwa Bojaźń Boska y Attencya Chrześcijańskiey Spra=
wiedliwości Onych uciśnionych Ludzi in justis Eorundem petitis =
nieinaczey tylko mere justyfikować może; y Nasze w to Uczestni=
ctwa wstąpienie; niemniey na jednostaynych cum eadem fide Chrześci=
jańskich powinnościach; jakoż y na obowiązkach Solennych Traktatow,
według których pomienioni Ludzie non contradictorium Jus in emolumen=
tum Suum mają; funduje się. – Lecz tym wszystkim wzgardziwszy usq[ue]
ad animi Nostri sensus nadzieja Nasza dotychczas bez skutku się zo=
stała, y pomienione Skargi coraz bardziey się pomnażają. – Jakoż od Tych
Graeci-Ritûs Ludzi, miasto uczynienia sprawiedliwey satysfakcyi in
restitutione avulsorum, prorsus pozostała nadto mała wolność u Ich
in totum adimitur; y Oni Swoich Cerkwi – Monasterow – y wszelkich
ad celebranda Sacra Divina należących sposobow privantur; y w ta=
kiey się oppressyi znaydują, że się ledwo cień lubo naysolenniey y nay=
mocniey stwierdzonych praw y prerogatyw została. – Jeżeli się zaś prę=
dka w tym cooperatio nieuczyni, tedy koniecznie Confessionis Ejus Ritus
wykorzenienie bez wątpienia in mensura postanowione być się zda. –
A ponieważ to co zachodzi, Waszego Królewskiego Wieliczeństwa Senty=
mentom, y zachowaniu dobrey przyjaźni y sąsiedztwa inter utrumque
Dominium Intencyom, nieinaczey jak całe przeciwno być może; y Wasze
Wieliczeństwo consequentias takich pomnażających się krzywd, tudzież
aby inevitabili huic necessitati bez dalszey prolongacyi zabieżeć per
Se w sprawiedliwy rozsądek wziąć z podziwieniem skłonni będziecie;
więc Waszego Królewskiego Wieliczeństwa tenore praesentium naypilniey
prosić zważyliśmy, justas mensuras et dispositiones Suas gorliwym

y skut

" — =y skutecznym sposobem o tym uczynić; aby wyżey mianowane
oppressye y prześladowania należytym porządkiem zgoła y nayprędzey
wyexaminowane - zatamowane - y meliorowane, Ukrzywdzonym zaś
vi et vigore Aeternæ Pacis Tractatûs w uczynionych krzywdach dosta=
teczna Satysfakcya y restytucya avulsorum pokazana, y żeby Oni in
gaudendis competentibus Sibi Juribus et Immunitatibus in posterum
nienaruszenie zachowani byli, y wszystkiemu temu co do Skarg y do
nieprzyjaznych niezgod w tym ansam podać może zawsze według Spra=
wiedliwości zabieżeć można było. — My tedy od Waszego Królewskiego
Wieliczeństwa y Rzeczypospolitey Przyjaźni tak naybardziey spodzie=
wać się mamy, iż we wszelakich okazyach osobliwe staranie było
w Rekwizycyach Rzeczypospolitey cum omni possibili condescendentia
vices referre, aby wszelakie Skargi według Sprawiedliwości ukon=
tentować, y Obowiązkom zachowującego się inter utrumque Domini=
um Pacis Aeternæ et Foederati Tractatus we wszystkim naypunktu=
alniey zawsze zadosć czynić; tak iż My æquivalenter wzajemnie
omnimode et cum fundamentali jure o tym domagać się mamy, y
na to się referujemy o czym Plenipotentiario Nostro Ministro Wasze=
mu Królewskiemu Wieliczeństwu obszerniey in hoc negotio Imienie
Naszym remonstrować od Nas roskazano. — Quod superest, Vestram
Majestatem Altissimi Tutelæ omni meliori modo zlecając, y w ś=
wiadczeniu Przyjacielsko Sąsiedzkiey przyjaźni żądania zawsze skłon=
ni zostajemy. — Dan ut supra. — Panowania Naszego 11.º Roku. —
Waszego Wieliczeństwa Wierna Siostra y Przyjaciołka Elizabeth. —
Graff Alexius Bestuschef - Rumin. ~" — ~" —.

5.) Extrakt ex Relatis z Rygskiey Guberniy a 11. 7bris 1743.

Przystano przy tym Suppliki od Rygskiego Magistratu, y tamecznych
Bürgerow, y do Polski handlujących Eltermana Eberharda Krygera,
Eltermana Pawła Nibura, y Zacharyasza Balterzena Joachima Son=
taga, y Marcina de Frise, y Masztowego Brakarża Szteinhawera;
z których pokazano: = Iż trwający w Polszcze handel pod czas teraz=
nieyszy tak wielkiemu niebezpieczeństwu - szkodzie - y niesłychanym
nagłościom - y ruinie podlega, że jeżeli to tak jako dotychczas za=
chodziło kontynuować się będzie; tedy w cały Kommercyi detrimentum
uczyni

uczynić się może, niewspominając o tym iż Kupcy niezliczone = Kapitały u Polskich Kontrahentow utracili. – Polacy z temi Ludźmi, którzy z Rygi w sprawach Kupieckich do Nich jeżdżą, nagle postę= pują – narągają się – biją – za wartę biorą – dręczą – y męczą do tych czas, aż Oni wszystko to co przy sobie mają Im oddadzą; przy tym jescze Obligami dla zapłacenia wielkich Summ obowiązują, tak jako podczas ostatniego Pojazdu cum infra memoratis actum est. – ~

1º) Iż Eltermana Krugera Szafarż Karl Gac jednemu Polakowi Imie= niem Rudzińskiemu Arendującemu Majętności Graffa Sapiehy w No= wym Bychowie w kilku stach Talerow bitych Oblig dać musiał; y jeden Żyd Majer Jankielowicz z Tołoczyna Mense Julij Anno prae= senti na Eltermanowego Krügerowego Syna y na Szafarża Jego sine omni w tym Inquisitione w Orszańskim Ziemskim Urzędzie o za Are= sztowaniu Onych Dekret wyprawił; vigore którego dana Jemu moc, jak Oni tam przyjadą, aby Ich w Areszt wziąć, y tych pieniędzy na Nich w Polszcze leżących pod Znakami E.K. rekwirować w Towarach.

2º) Eltermana Pawła Nibura y Zacharyasza Bartelsa Masztowe drzewo y kłody Jan Frydrych J. K. Glasko w Swoich Dobrach nietylko = gwałtownym sposobem zatrzymał, lecz y Bartelsowę podróżną Ekwi= pażę wziął, Bautę rozłamał, y z oney chusty y drugie rzeczy wyjął; także y pomienionego Masztowego drzewa y kłod dotychczas niead= puścił, pokąd Rypiński w którego protekcyi One towary odpuszczone by= ły w medyacyą niewstąpił; y w 793. Talerow bitych Oblig zapłacić z własney Swojey majętności Glaskowi podpisał: nadto jescze Szafarż Onych Kupcow Jan Christian Ehrenhausen 100. Talerow bitych przez Rypińskiego Jemu zapłacił: także Jan Niemierowicz Szczyt u po= mienionego Szafarża Ehrenhauzena w Miasteczku Podryzynie grożąc aresztem jeden Oblig we 250. Talerow bitych podpisać przymusił; y jako On Ehrenhausen od tego jakim się sposobem uwolnił, tedy w tymże Miasteczku Podryzynie dwa Bracia Stefan y Alexander Kor= sakowie jescze na Niego napadli y masztowe drzewo y kłody gwał= townie zatrzymali; z których każdemu po parze koni Bartelowi należących – po Zegarku – y po parze Pistoletow dać, y nadtoż =

Alex,

8.„ —= Alexandrowi Korsakowi według urosczoney pretensyi 80. Talerow bitych ad rationem podpisać musiał. ~„ — 3.o) Joachima Sontagowego Syna Szafarza Christophora Byowinsza, /: który dla Jego w Polszcze praeterita tyemne 2,000. Kłod kupił :/ pomieniony Polski Szlachcic Stefan Korsak w Woiewodztwie Połockim gwałtownym sposobem wziąwszy siedem niedziel w Areszcie trzymał; y na potym nietylko te 2,000. Kłody 250. czerwonych Złotych, które On Sontag do Byowinsza z Czeladnikiem Swoim Rundyngiem posłał, gwałtem odiął, ale Jch obudwóch Byowinsza y Rundynga nielitościwie bił. ~„ — 4.o) u Bürgera Marcina de Frize 40. masztowych kłod, które Woiewoda Franciszek Żaba in vim długu Swego 3,500. Talerow bitych wyprawił, niedaleko od Połocka przez Polakow Leona Reuta y Ludwika Szantyra zatrzymano y zabrano. ~„ — 5.o) Masztowego Brakarża Sztenhawera paulo ante Festum Paschatis tamże w Polszcze, kiedy On nazad ztamtąd powracał, Szlachcic Leon Reut Podskarbi Powiatu Starodubowskiego z kilko Ludźmi na publiczney drodze wziąwszy bił, y ob wszystkiego zrabowawszy do Swojey Majętności nazwaney Nace za mocnym aresztem odwiozł, y tam Jego do tych czas pod aresztem trzymał póki On kilku Obligow y Kontraktow sub varijs datis Ata. 5.ta et 6.ta Aprilis nietylko Samemu Reutowi lecz y Ludwikowi Szantyrowi Woyskiemu Xięstwa Jnflantskiego y dwóm Żydom Jankielowi y Leybowi Ulfowiczowi na Siebie niedał, y onę Summę płacić y do Polski przysłać obowiązać się musiał. ~„ —. ~„

=Takowe gwałtowne Extorsye y napadki w Polszcze takim sposobem pomnażać się zaczynaią, iż cały Ryski Polski handel większemu niebespieczeństwu podlegać będzie; dla tego że y drugim Anno praesenti takaż wiolencya jako y namienionym uczyniła się. — J z tey racyi Ryscy Obywatele handel Swóy in posterum do Polski czynić y ludzi tamtędy posyłać nieśmieią, póki sufficienti methodo Staranie o bespieczeństwie w przejazdach obmyślone niebędzie, y niezmierney takich Gwałtownikow wolności zahamowanie się nieuczyni. ~„ —. ~.

6.) Pro Memoria ab Excellentissimo Domino Comite de Beess Ministro Borussico Excellentissimo Domino

Mat

=Malachowski Procancellario Regni Poloniæ die=
=14. Januarij Anno Domini 1744. Dresdæ porrectum. –

Le soussigné Ministre Plenipotentiaire de Sa Majesté le Roi de Prusse a deja eu l'honneur de remettre à Votre Excellence un Memoire en date du 20me de Juillet 1742. conjointement avec le Resident d'Ammon, tendant à obtenir la promte execution d'une Sentence prononcée au Grod de Ciechanow contre le Nommé Bartoldi Polonois, qui a eu la temerité d'arreter le Voiturier Reüss de Königsberg sur le grand chemin et dans le voisinage de Varsovie, et de lui enlever une Somme de 1,968. fl. apartenante à des Marchands du dit Königsberg, sous pretexte que le Magistrat d'Ortelsbourg ne lui avoit pas rendu justice sur une pareille Somme, qu'il avoit à pretendre dans la discution d'un certain Jacques Louis Bourgeois de cette derniere Ville. – Bien qu'un pretexte de cette nature ne puisse point authoriser un Particulier à recourir à de telles violences contre des Personnes Tierces; cependant Sa Ditte Majesté Prussienne, ne pouvant permettre que qui que ce soit bien moins encore des Etrangers aient lieu de se plaindre de l'administration de la Justice dans Ses Etats, avoit aussitôt ordonné à Sa Regence de Königsberg de faire examiner les Griefs du dit Bartholdi; et le Ministre soussigné eut ordre de communiquer à Votre Excellence à la suite du Memoire susmentionné le Rapport de la dite Regence; par lequel il constoit, qu'effectivement le Magistrat d'Ortelsbourg avoit rendu une Sentence au prejudice du dit Bartoldi et de quelques autres Polonois; qui ayant tous negligé d'en appeller, avoient eux memes consenti par là à l'execution de cette Sentence; que neanmoins ces Polonois s'etant ensuite adressés à la dite Regence de Königsberg, Elle leur avoit accordé à tous et meme à Bartoldi, quoiqu'il ne se fut pas presenté, la restitution en entier contre le Laps des tems fataux, et l'avoit fait notifier au dit Bartholdi. – Cependant celui-ci profitant de l'inexecution du Decret publié contre lui au Grod de Ciechanow, est

demeuré

„ — = demeuré jusqu'à present paisible Possesseur de l'argent, qu'il a enlevé au dit Voiturier; et par cette raison n'a point voulu se joindre aux autres Creanciers Polonois, qui se sont presentés = devant le Tribunal de Königsberg. – Ce qui n'a pas empeché le dit Tribunal (: malgré l'obstination de cet homme et son refus reiteré de comparoitre :) de veiller d'Office à ses interets, et d'etablir un des Officiers du Fisc pour agir en son nom; en le dispensant meme aussi bien que les autres Polonais de toutes les Sportules de ce Procés, et en redressant par une Sentence publiée à leur avantage le 12me de Novembre de l'année passée tous les Griefs, qu'ils pouvoient avoir contre le Magistrat d'Ortelsbourg.

= Sa dite Majesté ayant donc de son coté fait administrer la Justice la plus impartiale aux dits Sujets de la Republique: Elle ne doute nullement, que Votre Excellence ne s'empresse pareilement à remedier auplutôt aux justes plaintes des Marchands de Königsberg; en faisant executer sans delai le Decret susmentionné du Grod de Ciechanow, et restituer aux dits Marchands les Sommes enlevées à leur Voiturier par le dit Bartoldi; et en infligeant à celuici une punition, qui serve à l'avenir d'exemple à ceux qui oseroient entreprendre de pareilles violences, par où la tranquilité publique et la sureté du commerce sont si manifestement lesées. –

7.) Pro Memoria ab Illustrissimo et Excellentissimo Procancellario Regni Dresdæ die 8.va Februarij 1744. Excellentissimo Comiti Keyserling Ministro Rossico porrectum in negotio avulsionis fundorum per Gubernatorem Kijoviæ.

Infra scriptus Procancellarius Regni Poloniæ cum sit bene persuasus, extra scitum Aulæ Petroburgensis avulsiones fundorum Regni Poloniæ ab aliquot annis ex parte Dominiorum Monarchiæ Rossicæ vel ad = malam explicationem per Possessores fundorum illi oræ Poloniæ adjacentium fieri, non negligit ex parte Sui Excellentissimum Dominum Comitem de Keyzerling Ministrum Plenipotentiarium Ejusdem Aulæ Petroburgensis praesentibus rogare; quatenus, informata = Aula Suâ, Mandato Gubernatori Kijoviæ inhibeatur non tantum

non proc

non procedendi ultra, sed quidquid noviter possessioni Monarchiæ Rossicæ addixit, eadem loca evacuet, et libera Juri dominioque Reipublicæ juxta antiquos limites relinquat: de quibus noviter usurpatis Possessionibus annexæ præsenti Instrumento Copiæ luculentius rem explanabunt. — Infra scriptus Procancellarius Regni Poloniæ, quo magis amicitiam Rossiæ cum Polonia nunquam instringendam desiderat, eo plus studij semper allaturum Se obstringit, ut harum vicinarum Potentiarum quam optima augeatur harmonia; sperans ex parte Excellentissimi Domini Comitis de Keyserling Ministri Plenipotentiarij reciprocam respective quoad Aulam Suam daturum operam. — Stationes Militares dispositæ in confinijs Reipublicæ spectatores sunt harum avulsionum. — Et prout ex parte Rossicæ Monarchiæ plus ultra in oris Regni Poloniæ possessiones affectant, ita Nostri mandato Excellentissimi Domini Potocki Palatini et Generalis Terrarum Kijoviæ Exercituum Regni Supremi Ducis retrocedunt; amovendo omnes altercationum causas, non tamen possessiones affectatas approbando. — Desideratur itaque, ut res in statu antiquo maneant; donec cum adventu Serenissimi Regis Domini Mei Clementissimi omnes differentiæ cum reassumptione Conferentiarum binis Constitutionibus Regni Poloniæ assecuratarum sopiantur. — Quarum Conferentiarum reassumptionem summopere exoptat infra scriptus Procancellarius Regni Poloniæ; ut ante inchoationem Comitiorum Regni Grodnæ proxime celebrandorum omnia conclusa maneant, ad approbationem tantum Statuum Regni cum votivo vicinarum Potentiarum plausu. — Datum Dresdæ die 8. Men. Febr. A.D. 1744.

8.) Excerpta z Listów od Ichmc Panów Kommendantów Partyi Woyska Koronnego na Ukrainie stojącey pisanych, JW. JmcPanu Graffowi Keyzerlingowi Ministrowi Pełnomocnemu Dworu Petersburskiego przy Memoryale dnia 8. Miesiąca Lutego Roku 1744. w Dreźnie podane. —

= 1.) JmcPan Nitosławski Regimentarz tamteyszey partyi Listem

swoim

12„ — = Swoim die 11. Januaryi Anno presenti 1744. pisanym donosi: = JW. Jmcpanu Hetmanowi Wielkiemu Koronnemu, iż Ludzie Rossyyscy coraz daley grunta Polskie posiadają. — Item: że Forposty Woyska Rossyyskiego ponad Rzeką Taśminą - Jrklią, z tamtąd stepami do Wierzchowiny Wsi rozstawione. — Item: że Sotnik Kozacki Dawid Zwinogrodzki, za Jnstrumentem Jmcpana Generała Leontyewa, przyszedłszy nad Rzekę Sinuchę prosto samey Targowicy do Polski należącey, oblokowawszy się korżeniem: Słobodę Wola - Miasto nowe nazwaną Archanielski Horod zakłada. — Item: że Zołnierze Rossyyscy komenderowani w tym tygodniu przyyść maią y rozstawić Forposty po nad Rzeką Sinuchą aż do Rzeki Bohu. ~„ — 2.) Jmcpan Bardecki Namieśnik Znaku Pancernego Jmcpana Obożnego Polnego Koronnego Listem swoim die 6ta Januaryi z Humania pisanym, który Jmcpanu Regimentarzowi Partyi Ukraińskiey donosi: = że Sotnik w kilkunasto koni Kozakow die 30ma Decembris 1743. stanął na osadztwo y założenie Miasta Horod Archanielski nazywać się mającego prosto naprzeciw Targowicy Polskiey na dawnym Zamczysku. Item: że Tenże Sotnik funduje korżeń nad Rzeką Sinuchą. — Item: że tenże Sotnik czynił Relacyą, iż ma przyyść Officyer Moskiewski dla trzymania Forpostow ponad tąż przeprawą aż do wyyścia z Sinuchy. — Item: że tenże Sotnik Polskie pasieki Targowickie y Nerubayskie w Prohrebach na tamtey stronie Rzeki zostające przywłaszcza sobie y siana tamże robione zatrzymuje: że Tenże Sotnik dał się z tym słyszeć, iż nietylko siana nieda brać ale y Tegoż Jmcipana Bardeckiego rugować będzie. — Item: że tenże Sotnik Poddanego z Targowicy Berwerchny nazwanego, który Mu wszystkie pasieki y siana Polskie pokazuje, trzyma u Siebie w korżeniu y niechce Go wydać. ~„ — 3.) Życzę zdrowia dobrego WmPanu od Pana Boga: a przytym posyłam do WmPana Ordynansow Kopiję JEy Imperatorskiego Wieliczeństwa do Archanielskoho Horoda przeciwko Targowicy Polskiey z tey strony Sinuchy. — Proszę WmcPana przykazać Tarchowiczanom żeby złodzieyskim sposobem pasiek y sian niebrali, y za żadnemi Jnteressami za granice JEy Imperatorskoho Wieliczeństwa bez mojey wiado

wiadomości niebywali; gdyż wiesz Wmćpan, że Polscy Poddani po tę stronę Sininchy w dzierżawie JEy Imperatorskoho Wieliczeństwa pasieki trzymają y siana kosili; ale podług Ukazu JEy Imperatorskoho Wieliczeństwa, niekazano pasiek ani Sian dawać, a jeśliby Swoją Wolą kto brać chciał, tedy konie - woły - y Samych pod wartę weźmę. - Proszę Wmćpana po Przyjacielsku żyć y ze mną kiedy Łaska widzieć się. - Zostaję etc.

9.) Kopija Ordynansu JEy Imperatorskaho Wieliczeństwa. -

Ordynans JEy Imperatorskoho Wieliczeństwa Samowładycy całey Rossyi. z Woyskowey Generalney Kancellaryi. - Znayduiące się Zadnieprskie Miasta Chorążemu Pułkownikowi Mirhorodskiemu Maxymowi Leontyowemu, y na potym po Nim będącym tamecznym Komendyerom, y wszystkim komu o tym wiedzieć należy. - Iż ponieważ teraźnieyszego Miesiąca Septembra Imćpan Generał en Chef Kawaler y Kijowskiey Guberniy Generał Gubernator Leontyow do Woyskowey Generalney Kancellaryi doniosł, że Małorossyyskiego Mirhorodzkiego Pułku Kozak w Siczy był, Bułowa Obywatel Dawid Zwinohorodzki Poddany Imćpanu Generałowi Leontyowemu Supplikę podał, jakoby w przeszłym Roku 1740. Miesiąca Septembra die 16. pod bytnością Imćpana Sekretarza y Kawalera Neuplewa będącego zaś natenczas na rozgraniczeniu z Turkami podług daney od Niego Pańskiemu Małorossyyskiego Kijowskiego Pułku Pułkownikowi Instrukcyi, kazano będące w Rossyyskiey granicy z tey strony Sininchy Wsie, które niegdy podczas Tureckiey woyny od Tatarskich najazdow zruynowane, a co większa Cybułow = jak przyznaje Attaman Małorossyyskiego Mirhorodzkiego Pułku Kozak Leontyow Sahaydaczny, że przeciwko Polskiey Targowicy po tey stronie w górę Sieninchy która od Cybułowa jest na sto czterdzieści y jeden Wiorst gdzie osadzono Atamanem y tamecznym Pasiecznikiem Stefanem Taranem które od Pułkownika w tych Miastach Atamanami zostali y umocnione Ordynansami mocą daney Jemu Instrukcyi y kazano Im tam żyć dobrze y porządnie; a te Miasta y Wsie poosadzać ochoczemi ludźmi jako naywięcey, y już Ataman

Sahayd

14. „ — = Sahaydaczny osadził więcey jak na 290. y Cerkiew postawiono,
a przeciwko Targowicy Ataman Taran żadnego nieosadził; ponieważ
On Pasiecznik przyzwyczaił się w Lesie około pasieki bawić podług
danego Jemu od Pułkownika Ordynansu niemiał do tego starania
y teraz niestara się; a w teraźnieyszym 1743. Roku w Kuniemieynie
jadącym z różnych Miast y Matey Rossyi Polskich Obywatelow 20.
Taborow y przy Nich Pop z Winohorody upewnioni osiąść prze:
ciwko pokazaney Polskiey Targowicy po tey stronie Sieniuchy; y Oni
Jemu powiedzieli że żyć chcemy w tym Mieście; y teraz On Zwino:
horodzki w tym osadzeniu ludzi chce mieć wielkie staranie, y spo:
dziewa się osadzić niemało, gdyż osiadłości y wszelkiey roskoszy nie:
mało jest; do tego jescze jadący z różnych Miast Kupcy Polscy
do Siczy - Krymu z gorzałką - chlebem - y z różnemi towarami obje:
żdżając mimo postawione Rossyyskie furwachty drogą naprzeciwko
Targowicy, gdzie należało aby była tam osiadłość, y żeby płacili
myto dla tego że tam furwachty y warty niemasz: żeby tędy dla
Jey Jmperatorskoho Wieliczestwa w tym interessie specyfikowanego
Watamana Pasiecznika Tarana za niestaranie zleconego Jnteressu
oddalić, a na mieysce Jego Sotnika Zwinohorodzkiego uczynić, y te
nowo osadzone Miasto nazwać Horod Archanielski: y tak należy
Mu dać JEy Jmperatorskiego Wieliczeństwa Ordynans, y postanowić
należytą wartę, jakoteż one Zadnieprskie Miasta y Wsie ufundu:
ją się oznaymić Generalney Woyskowey Kancellaryi: dla tego tedy
JmcPan Generał y Kawaler Leontyew potrzebował pozwolenia od =
Woyskowey Generalney Kancellaryi, y podług Roskazu Jey Jmperator:
skoho Wieliczeństwa Generał Lieutnant y Kawaler Bibikow z na:
leżącemi do Woyskowey Generalney Kancellaryi Urzędnikami poka:
zali temu Kozakowi Obywatelowi Wsi Cybulowa Dawidowi Zwino:
horodzkiemu dać ten Jey Jmperatorskiego Wieliczeństwa z Woysko =
wey Generalney Kancellaryi publiczny Ordynans, w którym wyraża
w osadzeniu specyfikowanych Zadnieprskich należących do Rossyyskjo
Państwa Ziem: y także który się znayduje Chorąży Pułkowyb =
Leont

Leontyow y w zaciągu przychodzących z Polski Ludzi przedtym =
będących Małorossyyskich Obywatelow Zwinohorodzkiemu żadney=
przeszkody czynić niepowinien: Ten zaś Zwinohorodzki w osadze=
niu Ludzi jak naywiększego starania dokładać powinien, y cokol=
wiek po ten czas osadzi, o tym Woyskowey Generalney Kancellaryi
donieść powinien: a Temu Chorążemu Leontyowemu przystany Or=
dynans y komu będzie należało: y dla tego Temu Zwinohorodz=
kiemu JEy Imperatorskoho Wieliczeństwa z Woyskowey Generalney
Kancellaryi publiczny dany Ordynans w Hłuchowie d. 24. 8bris
1743. – Fiedor Lisenka – Andrey Tiutorow – Za Generalnego Woy=
skowego Pisarza Pułkowy Połtawski Wasyl Tumański. – Andrey
Hrynowski Kancellarzysta. ~ " – . ~ " –

10.) Pro Memoria ab Excellentissimo Procancellario Regni
Excellentissimo Comiti Keyserling Ministro Rossico,=
quatenus pretensio Serenissimæ Aulæ Petroburgensis =
intuitu Summarum per Principem Mężykow ac si
super Comitatum Dobrovnensem Excellentissimorum
Sapiehow hæreditarium importatarum, aut cognitioni
amicabili aut disjudicationi in Judicijs Tribunalitÿs
Magni Ducatus Lithvaniæ demandetur; Dresdæ
die Octavo Mensis February 1744. Anno porrectum.

Cum Excellentissimus Sołłohub Magni Ducatus Lithvaniæ Supre=
mus Thesaurarius infra scripto Procancellario Regni Poloniæ de=
tulerit: Serenissimam Aulam Petroburgensem per Excellentissimum
Dominum Comitem Bestuchef Procancellarium Monarchiæ Rossicæ
solutionem Summarum notabilium ac si per Principem Mężykow su=
per Comitatum Dobrovnensem Excellentissimorum Sapiehow hære=
ditarium importatarum, ex medietate ejusdem Comitatus Posses=
sioni hypothecariæ Ejusdem Excellentissimi Sołłohub obnoxia, re=
quisivisse; pro repetitioneque ejusdem summæ Magnificum Colo=
nellum Potemkin ordinasse; in casum autem non exolutionis
ejusdem Summæ memoratum Magnificum Colonellum Potemkin
cum tribus Legionibus militum ad occupanda eadem bona

Mand

 —=Mandatum habere Se allegasse; Excellentissimi vero Sapie=chij Eidem Procancellario Regni rationes præsenti Instrumento an=nexas prætensionem Principis Meżykow retrudentes transmiserint; proinde infra scriptus Procancellarius Regni Poloniæ, easdem rati=ones Sapiehanas Excellentissimo Comiti Keyserling Ministro Ple=nipotentiario Aulæ Petroburgensis communicandas necessarium = esse duxit; decenter petens Eundem, quatenus in virtute bonae viciniæ inter Monarchias amicitiæ - tum Tractatuum ac Foederum efficere apud Serenissimam Aulam Suam dignetur, ut causa hæc aut cognitioni amicabili aut disjudicationi in Judicijs Tribunali=tijs Magni Ducatus Lithvaniæ demandetur. - Datum ut supra etc.

Rationes Excellentissimorum Sapiehow Comitatus Dąbrovnen=sis Hæredum, prætensiones ad eadem bona olim Principis Meżykow habitas retrudentes, circa Instrumentum pro Me=moria Excellentissimo Comiti Keyserling Ministro Plenipo=tentiario Rossico Dresdæ d. 8. Februarij A. Dñi 1744. porrectæ.

Primo. - Comitatus Dombrovnensis una cum bonis Mieżow = post fata olim Excellentissimi Chlebowicz Palatini Vilnensis, devolutus est jure hæreditario in Personas olim Excellentissimorum Georgij Pala=tini Mscislaviensis et Alexandri Supremi Magni Ducatus Lithv=aniæ Mareschalci Fratrum inter Se germanorum Sapiehow directa linea de lumbis dicti Chlebowicz descendentium modernorum Excel=lentissimorum Sapiehow Antecessorum, qui eundem Comitatum = tanquam suum hæreditarium actualiter possidebant. ~„ - Postea. Cum in Anno 1701., stante Revolutione Suetica, certas ob causas extra limites Regni Poloniæ Iidem Excellentissimi Sapiehowie sece=dere debuerant; tum temporis Excellentissimi Pocieje, nacto oppor=tuno tempore, nec minima tamen habita aut aliqua prætensione aut quocunque excogitato titulo successionis, nunquam ad Patriam sperantes reversuros Eosdem Sapiehas, eundem Comitatum deso=larunt, ad extremum eadem bona in Suam possessionem receperunt, usque ad Annum 1710. tenuerunt, et proventuum plus quam duos miliones Florenorum Polonicalium perceperunt. ~„ - De qua

violent

violenta eorundem bonorum superinequitatione, ac injuste interceptis Proventibus, Iidem Sapiehowie contra Eosdem Pociejos aliquoties coram Actis varijs querulati et protestati sunt. ~„ — Tandem, non obstantibus his, Iidem Pocieje conscripserunt intuitu eorundem bonorum cum Principe Meżykow Contractum; at Eidem Possessionem admiserunt, accepta ab Illo certa Summa. ~„ — His intervenientibus, Sapiehowie Anno 1712. adcitant Principem Meżykow, Pociejos nullum unquam habuisse Jus ad eadem bona Illorum ex asse hæreditaria, rogantque ut super eadem bona nullas Pociejom concreditet Summas: qui Princeps Meżykow respondit Literis Suis, nolle jam amplius ullas Pociejom dare pecunias. ~„ — Insuper, in Anno 1713. Iidem Sapiehowie tam Pociejos quam Principem Meżykow ad Iudicia Tribunalitia Magni Ducatus Lithvaniæ citarunt, ibidem super Iisdem Decretum Contumaciale obtinuerunt; post quod Decretum obtentum Princeps Meżykow Anno 1714. Sapiehos Literis Suis convenit, offerendo Se Illis hæreditatem ejusdem Comitatus soluturum, dummodo habeat modum recuperandi pecunias a Pocieis. — ~„ — Ac tandem, Idem Princeps Meżykow licet jam sufficientissime informatus fuerit, Pociejos nullum Jus habere ad Comitatum Dombrovensem et bona Mieżow; nihilominus Anno 1715. ab Excellentissimo Pociey Exercituum Magni Ducatus Lithvaniæ Supremo Duce hæreditatem medietatis ejusdem Comitatus pro Summa sex millium sexcentorum sexaginta sex millium Talerorum Imperialium, super autem altera medietate transfusionem nullis documentis nullique justitiæ innixæ Summa 83,332. itidem Talerorum Imperialium quæsivit. ~„ — De quibus Transactionibus quam primum Sapiehowie resciverint, extemplo Anno 1716. Eundem Principem Meżykow pro restitutione Sibi memoratorum bonorum ad Iudicia Tribunalitia Magni Ducatus Lithvaniæ citarunt; ibidemque post multas dilationes Juris et diffugia iterum Decretum Contumaciale super Eodem obtinuerunt. ~„ — His subsecutis, Princeps Meżykow requisivit Sapiehas Literis Suis, quatenus Comissarios

sive

— = sive Plenipotentes Suos Petroburgum expediant; offerens Sese
unam medietatem ejusdem comitatus Jisdem restituturum, alterius
vero medietatis pretium soluturum. — „ ~ Itaque satisfaciendo
Requisitioni Illius, Dominos Krassoski et Zielonacki Plenipotentia
munitos ad ineundum Contractum expediverunt; et fidendo Illorum
puritati cordis, Membrana cum appositione manuum Suarum Jis=
dem Plenipotentiarijs Suis ad firmandam conclusionem dederunt;
qui nulla levata pro interesse Eorundem Sapiehow summa, super
ijsdem membranis, quasi Sapieha Supremus Magni Ducatus Li=
thvaniæ Mareschalcus Summam 20,000. , et alter Frater Ejus Da=
pifer Magni Ducatus Lithvaniæ Summam 155,000. Talerorum Im=
perialium ceu in vim venditionis præfati Comitatus levaverint de=
bitum, contra bonam fidem procedendo, ac ultra datam Sibi pote=
statem facultatemque Eidem Principi Meżykow inscripserunt. ~
— „ De quo, cum Jidem Sapiehowie notitiam acceperint; proti=
nus tam Eosdem Plenipotentes Suos ratione malæ fidei, quam=
Principem Meżykow pro cassatione præfatarum Membranarum Su=
mmis supra expressis repletarum, tum pro restitutione Sibi Bono=
rum una cum proventibus Summam duorum milionum Quadrin=
gentorum nonaginta trium florenorum Polonicalium efficientibus,
ad Judicia Tribunalitia Magni Ducatus Lithvaniæ citarunt; Decre=
tumque Contumaciale super Eodem Principe Meżykow obtinuerunt:
post quod obtentum, medietatem ejusdem Comitatus in possessionem
Suam /: non opponente Sese Principe Meżykow :/ officiose receperunt.
~ „ — Demum, Anno 1719. eundem Processum continuarunt; Decre=
tumque eodem Anno die 1. Martij in ijsdem Judicijs Tribunalitijs =
idque ex serijs Controversijs, tam cum Principe Meżykow per Domi=
num Dewicz Plenipotentem et Cancellarium Suum, quam cum Po=
ciejo personaliter Comparentibus, obtinuerunt; quo Decreto, altera
medietas ejusdem Comitatus Jisdem Sapiehom adjudicata est: quæ
bona totalia usque ad hanc diem, nulla a quopiam interveniente
contradictione; tanquam Sua ex asse hæreditaria possident. —

Nemo

Nemo ergo non videt, hocce Decretum justissime prolatum = fuisse; cum Sapiehis Ipsorum hæreditas, ut antea erat, adjudicata est. = Nunc modo primum Serenissima Aula Petroburgensis, Magnificum Colonellum Potemkin, ad Excellentissimum Sollohub Supremum Magni Ducatus Lithvaniæ Thesaurarium medietatis ejusdem Comitatus hyp: pothecarium Possessorem ordinavit; quatenus aut Summas tam Pocie: jo quam aesi Sapiehis per Principem Meżykow exolutas Summam 168,394. Talerorum Imperialium efficientes una cum provisionibus exolvat, aut Magnifico Colonello Potemkin eadem bona retradat; sin secus, cum tribus Legionibus militum Idem Colonellus eundem Comitatum totalem Se superinequitaturum declaravit. – Quum vero Excellentissimi Sapiehowie supra allegatis documentis deducunt, nul: lum Jus Pociejo in eadem bona Ipsorum hæreditaria fuisse, nulla: tenusque ea vendere vel oppignorare Principi Meżykow Eundem pos: se, Semetque Ipsos nullas Summas a Principe Meżykow levasse; proinde prætensiones Principis Meżykow ad eadem bona Sua Seque Ipsos regulari non debere, sed ad Eum qui præfatas Summas acce: pit et levavit: qui enim alienam hæreditatem a Possessore malae fidei emit, is eandem legitimis hæredibus sine Lite restituere tenetur, salva ab Evictore suo datæ Summæ repetitione. ~ " –

11.) Copia Literarum Supremi Vesirij ad Illustrissimum et Excellentissimum Dominum Potocki Supremum Exer: cituum Regni Poloniæ Ducem Palatinum et Genera: lem Terrarum Kijoviæ scriptarum. ~ " – . ~

Præstantissimo inter Duces Christianæ Gentis, Selectissimo inter Ma: gnates Nationis Messiæ, Actuali Poloniæ Supremo Duci, Kijoviæ Palatino Honoratissimo, Existimatissimo Amico Nostro Cujus: extrema prospere terminentur. – Præmissis ex parte Nostra amoris et amicitiæ annuntiationibus, amicè notificamus; cum nota et laudata Nobis existat tam erga Sublimem hanc Portam quam e: tiam erga Poloniæ Regnum fidei integritas, nec non sinceri ani: mi Sui antiqua propensio: Quemadmodum hucusque in occurren: tijs Expeditione huc amicarum Ejusdem Literarum in corroborandis

utrinq

— =utrinque sinceritatis officijs studium Eidem non defuit; sic quoque deinceps Excellentia Vestra Amicus Noster instinctu innatæ Sibi Fidelitatis et rectitudinis ducta, nec non cultu corroborandi mutuæ Sinceritatis antiquæ nexus animata, in communicandis scitu necessarijs Præfulgidæ Portæ rebus, fructus sinceritatem corroborantes semper dum sperantur, maxime vero in contingentibus minimis quoque motivis contrarijs Almæ Paci, quam a tot jam temporis longis intervallis sine interruptione inter Gloriosum hoc Imperium nec non Serenissimum Poloniæ Regem et Remplbcam toties cultam et stabilitam habemus, nequaquam consensum iri a Vobis, cum Nobis plene persuasum sit. ~ Idcirco, cum Nobis ex partibus scriptum relatumque sit, hoc tempore Russiarum Zarezzan Expeditione exercituum et ammunitionū in partes Stolissæ in apparatu motus, eamque pretextu quodam = visitandorum sepulchrorum imminente primo vere in partes Kijoviæ venturam, et ad emendam provisionem ex Regno Poloniæ missos abEa esse homines; verum similis res cum sit rumor, rumoresque veros et falsos esse possibile, cum verum quoque esset dictum et factum; utrum fide dignum sit? ab Excellentia Vestra Antiquo Amico Nostro realitatem et veritatem indagandi necesse Nobis visum. – Ad obtinendam igitur sinceram hujus rei veritatem, Epistola hæcce a Nobis amicabilis conscripta, ac a parte Moldaviæ Principis ad Excellentiam Vestram transmissa et expedita est. – Quæ juvante DEO cum pervenerit, vigore antiquæ mutuæ amicitiæ et Sinceri animi Sui, Præfulgida Porta cum habeat plenam fiduciæ existimationem in respectuosa Excellentiæ Vestræ persona, deinceps quoque sinceri Vestri animi propensionique condigna Officia cum nota Eidem fuerint; Vestram quoque Excellentiam in exprimendis propensi animi Sui Officijs et corroboranda sinceritate studium adhibendam fore speramus omnimode: inque revelanda hujusce Relati realitate et veritate, scilicet de supra dicta præparatione et motu præfatæ Russianæ Potentiæ, et de procuranda ex Regno Poloniæ provisione, et talis motus quamnam in partem futurus est?

est? diffuse nunciandi et exprimendi, ac per Expressum hominem præfati Moldaviæ Principis transmittendi, festinam de eo Vestram diligentiam applicandam fore speramus et præstolamur.

12.) Copia Responsi ad praecedentes. –

Receptis a Celsitudine Vestra amicis Literis, per Expressum a Principe Moldaviæ Vicino Nostro ad Me transmissis; dum in Eis reperio non tantum particulares cum familiaritate optabili Gratias in Me Celsitudinis Vestræ, sed etiam universales et gratissimas nomine Præfulgidæ Portæ, ad conservandam cum Serenissimo Rege Poloniæ Domino Meo Clementissimo et tota Republica Nostra amicitiam, contestationes; feror summo cum solatio in reciproca bona Officia, nihil aliud intendens et præseferens, quàm unice intaminatam Pactorum Carloviciensium Religionem constanter mutuo Gentium Vicinarum voto procuratam et præstitam. – Non dubito enim notum plene esse Celsitudini Vestræ de evacuatis finibus Nostris hoc armorum et ammunitionum Reservatorio, quod antehac Moschovitæ tanquam Vicini et Amici in Nostro Regno Neutrali ad tempus prætenderant et fecerant; sed ne opinionem inferant Dominio Excelso Ottomanico ex Nostra quasi illo facto in aliam Vicinam Potentiam proniori aliqua partialitate, studium et ingens sollicitudo erat Serenissimi Regis Domini Mei Clementissimi amovendi hunc obicem nemini Gentium Vicinarum pro lapide offensionis ponendum vel tolerandum. – Quod vero pertinet ad emendam victualium provisionem? nulli est invidum Regnum Nostrum; et nisi careat sufficienti frugum fertilitate, tunc proprior conservationis Sui impenditur cura et necessitas: nunquam tamen sic admittit Extraneos Emptores, nec nunc tales reperiuntur intra Limites Nostros, ut uni Genti Vicinæ contra aliam Gentem Vicinam aliquid meditanti commoditates congruas suppeditare possint. – Jam pro certo et infallibili vulgus tenet, consolidatas Pactisque firmatas esse inter Præfulgidam Portam et Aulam Peterburgensem amicitias. – Nos autem Vicini in Regno Nostro Neutrales, curamus constanter utrique Dominio esse Amici; nec dubitantes de relevandis limitum Regni Nostri injurijs, quas ignoran-

tia

—tia forsitan causaverat, dum Nobis invitis et inscijs Commissarij a Præfulgida Porta et ab Aula Peterburgensi dispositi, distinguentes Serenissimorum Principalium Suorum dominia, Nostros antiquos Poloniæ detraxerunt et inter Se diviserunt Fundos; sed hos suo tempore Nobis restituendos, spem votivam adtulerant Ablegati Serenissimi Regis Domini Mei Clementissimi et Reipublicæ, unus ex Constantinopoli reversus, alter ex Petersbourgo reversurus. — De motu Serenissimæ Ruthenici Imperij Autocratricis hoc solum scimus in Polonia, quod ad Stolicam Se pro tunc transferre constituit; unde? quando? vel quò transfertur Sua Majestas? vel quid pro Suo Absoluto in dominijs proprijs arbitrio agere intendit? minime Nobis est notum: hoc autem plus quam certum, quod Serenissimus Rex Dominus Meus Clementissimus et tota Respublica Nostra integerrimam cum omnibus Vicinis Potentijs conservare amicitiam constituit. — Ego vero distinctis Votis quæque prosperrima diuturna et fortunata Celsitudini Vestræ optando, maneo cum debita æstimatione et veneratione. — " — . — " — .

13.) Copia Literarum Celsissimi et Excellentissimi Domini J: de Scarlatti Palatini Terrarum Moldaviæ ad Illustrissimum et Excellentissimum Dominum Potocki Palatinum et Generalem Terrarum Kijoviæ Supremum Exercituum Regni Poloniæ Ducem scriptarum Jassijs die decima quarta Mensis Februarij Anno Domini 1744to —.

Maximo semper Mihi honori duco, quandòcunque Mihi occasio se offert, Illustrissimam atque Excellentissimam Dominationem Vestram prono et Mihi hæreditario cultu reverendi: ideoque cum a Celsissimo Præfulgidæ Portæ Supremo Palatino Literas ad Illustrissimam et Excellentissimam Dominationem Vestram directas hesterna die perceperim, hodiernâ præsentium exhibitorem Magnificum Dominum Joannem Agam Magnum Armassum cum præfusis Literis expedio: qui Meo Nomine obsequiosas Meas partes aget, atque de alacri Mea promptitudine in Suis optatissimis Mandatis Me adhibendi Illustrissimam et Excellentissimam Dominationem Vestram magis atque magis certiorem

reddet

reddet: Cui humanissime fidem præstare in Suis Commissis digna=bitur: — Coeterum, Omnipotenti vota fero, pro Vestræ Excellentiæ longæva Mihi per quàm pretiosa Conservatione, plurima veneratione jugiter perseverans. — Illmæ atque Excellentissimæ Dnnis Vestræ etc.

14.) Copia Responsi ab Illmo et Exclmo Dno Potocki Eidem Celsissimo Palatino Moldaviæ dati in Arce Brodensi Die Octava Martij Anno 1744. —.

Reciproca bonæ et intaminatæ vicinitatis amicitiæ offerendo officia, mitto et præsentibus includo Responsum Meum ad Literas Celsissimi Vesirij: particulari vero voto felicissimum nullisque vicissitudinibus intermixtum Principatum et diuturnam annorum seriem Celsitudini Vestræ optando, maneo etc. ~„ —. ~.

15.) Translatio Literarum Selim Gieray Hani Crimensis ad Excellentissimum Dominum Potocki Palatinum Terrarum Kijoviæ Supremum Exercituum Regni Ducem scriptarum die 8. Martij 1744.; quibus denunciat evectum Se esse ad Thronum Crimensem; item certificat de manutentione Tractatuum et firmæ vicinæ amicitiæ; item requirit, quatenus Ablegatus Hussein Gazi Aga in Polonia residens quantocyus expediatur. ~„ —

Præstantissimo inter Principes Christianæ Gentis, Selectissimo Magnorum Dominorum Populi in JEsum credentis, summo honore et æstimatione prædito moderno Palatino Kijoviæ, nec non Supremo Duci Regni Poloniæ, Amico Nostro Cujus extrema DEus feliciter determinet. — Oblatis sincerissimis et officiosis salutationibus, ac de incolumitate Ejus sciscitatione facta, amicè notum facimus: quod cum amicitiam, quam ab antiquo cum Genitore Nostro Excellentia Vestra contraxit, inter Nos etiam quamvis absentes rite observandam plurimum existimaremus; nunc ita volente Divina Potentia a parte Potentissimi ac Serenissimi Imperatoris Ottomanorum Nos ad Thronum Crimensem feliciter promoti; ad hanc necessariam amicitiæ sinceritatem exhibendam, et de bona harmonia vicinitatis Vos certiores reddendos, a parte Nostra Ablegationis charactere Hussein - Gazi - Agæ apud Vos existenti, adhuc

stant

 – =stante Prædecessore Nostro expedito, commissum est. – Atquoniam necessitas regressum Ejus ad Nos expostulet, Eum quàm citius Vos expedituros fore sperando, præsentibus amicitiæ plenis scriptis, per Expressum Nostrum Emissarium Szach-Mirza nomine ad vos ratione hujus transmittimus. ~ Quas DEo opitulante postquam receperitis; ut detentio et mora prætacti Agæ ultra non prolongetur, immo per amicam et officiosam operam Vestram inde quantocyus moveri et ad Nos una cum Literis Vestris expedivi valeat, quàm maxime optamus. – Quod attinet vero amicitiam Pactorum inter Nos stricto ligamine initorum, deinceps firmiter ac cum perpetua integritate Nos observaturos fore nullum latet dubium. ~ " — . ~ " — . ~.

16.) Excerpt z Listu JmciPana Nitosławskiego Regimentarza Partyi Ukraińskiey do Jaśnie Wielmożnego JmciPana Hetmana Wielkiego Koronnego dnia 31. Miesiąca Martij 1744. Roku z Żytomierza pisanego. –

Respons JmciPana Generała Leontyewa na List Móy pisany przy Ukazie Imperatorowey JEYmci, odsyłam in Originali JWWmciPanu. – Patebunt z tego, zwykłe JmPana Generała Leontyewa Polakom summo opere nienawistnego y podstępnego Responsa żadney finalney determinacyi niemające. – Z tym ustnie oświadczył się JmciPanu Kropiwnickiemu Towarzyszowi Znaku Pancernego JmciPana Matachowskiego „że do Was co inszego piszą, a do Mnie co inszego" ~. Teraz, miasto sprowadzenia Forpocztow y rospędzenia Słobod, przyszło piechoty Moskiewskiey sto czterdzieści z Taborami: na tym mieyscu stanęli, gdzie założyli Archanielski Horod: z Targowicy wzięli per force dziewiąciu Gospodarzow naymajętnieyszych z Żonami – Dziećmi – y chudobami, zaprowadzili na Swoją Słobodę: sprowadzili na upatrzone mieysce drzewa na budynki fur dwieście, y siana wozow 150. : zostawili byli przy tym Czerca y Chłopa: kazałem Ich wziąć w Areszt; siedzą w Lisianie: drzewo porombano, a siano wygadza się dla Naszych chodzących Objazdzkami.

Chłop

Chłopstwa osobliwie w Smielanszczyznie, Starostwach Czehryń=
skim y Czerkaskim, aby się w kilku zeszli, murmurant o buntach
Wiśniarzych: dla tego częste każę czynić objażdzki, murmurantes
gdzie się pokażą bić y sekwestrować: ale praca wielka Woysku oso=
bliwie lewemu skrzydłu. — Doniosłem przesztemi Listami Jwwm
Panu Dob., o wywiadywaniu się Tureckim przez przysłanych jednego
Hospodara Wołoskiego drugiego Kińskiego Pułkownika Lipkow Cho=
cimskich, de aggressione gróntow Polskich przez Moskwę: ob quem
finem to się dzieje? wiedzieć niemogę etc. ~" —. ~.

17.) Kopija Listu Jmćpana Generała Leontyewa do JmPa
Regimentarza Ukraińskiego z Kijowa 16. Mart. 1744. pisanego.

List Wmćwmpana z Zytomierza d. 9. Martij 1744.; y przytym JEyo
Imperatorskiey Mości Ordynans z Kollegij w Postronnych Interessach,
dla utrzymania Rossyyskich Furwachtow we wszystkich pogranicz=
nych z Polskim Państwem mieyscach na Rossyyskiey stronie od
którey o grónta z Polską zachodzą kłótnie, do tych się nieinteres=
sować do dalszego z obu stron rozgraniczenia bez furwachtow;
y żebym Ja przykazał Officyerom na granicy stojącym, żeby z
wielką attencyą patrzyli przestrzegając żeby na tych mieyscach
gdzie kłótnie zachodzą y z Polskiey Strony Furwachtow y war=
ty niebyło; Ja przez umyślnego od Wmćwmpana Pancerney Chorą=
gwi Towarzysza Jmćpana Kropiwnickiego otrzymałem. — J lubo
przedtym miałem, a teraz powtórnie od WmmPana, od JEyo
Imperatorskiey Mości Ordynanse podług doniesienia Posłannika
JEgo Królewskiey Mości Ogińskiego Generała Kwatermistrza Wo
Xięstwa Litewskiego; lecz gdy doskonale mieysc kłótliwych niewy=
raził; Wmćpan zaś potrzebujesz tego, żeby nad Rzeką Taśminą
y tam daley w Stepach ku Wsi postanowione Rossyyskie Furwa=
chty tak na małą Sniatynkę jako y w samey Wsi Sniatynie to
osadzenie Słobod z tych mieysc za Dniepr sprowadzić, y de novo
pobudowane Słobody nad Rzekami Wisią y Sirinchą, żeby ich
niebyło; więc tedy trzeba umyślnego wyprawić Mnie od Siebie
z JmćPanem Kropiwnickim. — A ponieważ przeszłey jesieni w

26. — = Kryłowie na Kommissyi naznaczonym odemnie Podpółko=
wnikowi Kniaziu Pukiatynu y Żylinu Polscy Kommissarze powia=
dali, żeby Rossyyskie Furwachty z gróntow Polskich sprowadzone
były tam gdzie dawno stawały, mówiąc „od uyścia Rzeki
Taśminy w wierzch lewy brzeg y drugie mieysca należą do Pol=
skiego Państwa"; tedy to przeciwko Traktatowi zakonkludowa=
nemu Roku 1686., y rozmiarkowaniu przez Inżyniera Kapitana
Mołczanowego z Towarzystwem. — Za przybyciem zaś Sekretarza
y Kawalera Neplujowa w Roku 1740. z dokumentalnemi papie=
rami do pomiarkowania, Polscy zaś przy uporze zostając nieprzy=
stąpili do żadney rzeczy y z Tey Kommissyi do Polski odjechali;
o czym do Kollegij Cudzostronnych Interessow przeszłego Roku=
1743. die 24. Decembris odesłałem y całą rzecz dokumentem do=
niosłem; co z tym każą czynić? trzeba na to Imperatorowey
Ukazu: tylko jeszcze do tego czasu niemam wiadomości. ~ Co
zaś do wzwyż specyfikowanego y teraz otrzymanego powtórnego
Imperatorowey Ordynansu; o tym jaką Rezolucyą mieć będę
nieomieszkam donieść WmciPanu: gdyż WmmPana teraźnieysza
pretensya, o Swoje Rossyyskie osadzone Słobody na przerzeczonych
mieyscach, y ze wspomnionym Imperatorowey Ordynansem y z
drugiemi niezgadza się: ponieważ przeszłego Roku 1743. dnia 4.
8bris, podług wydanego JEy Imperatorskiey Mości z Senatu na do=
niesienie od Woyskowey Kancellaryi Mniemania, kazano Zadnie=
prskie Miasta należące do strony Imperatorowey to jest Kłytow=
ską Słobodę - Cybulow - Stećkowkę - Uchowkę - y inne przyłączyć
do Małorossyyskiego Mirhorodzkiego Pułku, y od nieustrzymanych
zabiegow pobudować Fortece według tuteyszego zwyczaju, y to
budowanie zlecić Mirhorodzkiemu Pułkownikowi Kapniście; jed=
nak przy tamtych Słobodach y Miastach do tego czasu dla bespie=
czeństwa stoją nie tylko same Furwachty w granicach Rossyyskich a
nie na Polskich gróntach, ale y w samey Wsi Sniatowce. — Jakże
też WmPan przez List Swóy ważysz się napominać Rossyyski

Furw

Furwacht, kiedy żadney nad nim niemasz władzy, a jest=
blisko tey Wsi w granicy Imperatorowey? ~. Jo sprowadzeniu Fur=
wachtow Zadnieprskich tak się WmPan starasz, nie według Impe=
ratorowey Ordynansu; y nie dla czego innego, rozumiem, tylko
żeby w tych Słobodach przeszłe Polskie Obywatele w Matey Rossyi
mieszkali y zapewne w poddaństwie Imperatorowey? y tych ja=
koby za długi Polskich Poddanych pograbił? albo też łapaiąc jak
przedtym do Siebie zabrał? albo za sprowadzeniem Onych żeby
tam Wsi nigdy niebyło? by drudzy tacy Rossyyscy Poddani ku
naznaczonym Słobodom w bliskości zostaiąc z Polskiey do Rossyy=
skiey Dzierżawy na mieszkanie nieprzechodzili? chcąc od Taś=
mina - Irklij - Wisi - y Sirinchy, które są w granicach Impera=
torowey Miasta do samego Dniepra, do Polski bydź należącemi?
tak przeciwko wiecznemu Traktatowi jakoteż umocnionemu w Ro=
ku 1686. potwierdzeniu! ~. Jakoto przeszłego Miesiąca Februarij
die 11., Polski Humański Półkownik z Kozakami Swemi więcey sto
ludzi nowey zaczętey Fortecy Archanielskiey Atamana Dawida
Zwinogrodzkiego w Starżyńcach w sałaszu gwałtem wzięli - w dy=
by zabili - y do Lisianki odwieźli; także Kozakow czterech y oby=
watelow czterech ze wszystkim Ten Półkownik zabrał bez żadney
okazyi; tamecznego Hrycka Kowala będącego w Ochrynie dla ku=
pienia chleba, Romanowski Arendarz Litman niby za napóy
13. Rublow oddał tamecznemu Gubernatorowi pod areszt, y lubo
Żona tego Hrycka przystała przez Brata Swego Żydowi za niego
siedmnaście Rublow, jednak specyfikowani Ataman - Kozacy -
y Obywatele do tego czasu nieuwolnieni w wielkim męczeństwie
zostaią y grożą Im szubienicą? co jest przeciwko Chrześcijań=
skiey sprawiedliwości y wspólnego Traktatu: a jeszcze się u drugich
uszłych na tę stronę Obywatelow Ten Żyd upomina niby to za na=
póy 82. Rublow? a Oni winni Mu tylko 27., na co się w Polszcze
zostało różnych dobytkow y długow niemało: o czym doskonaley
wyrozumieć z Supliki y Regestru. — Upraszam uniżenie WmPa

28. — =pana o przyjacielskie specyfikowanych wyżey uwolnienie. — Uczynisz to Wmćpan według Sąsiedzkiey przyjaźni, należytą w tym pokazawszy Sprawiedliwość; oraz zabronisz takowych swywoli nabiegow: wzajemnie też y Ja do Roskazow Wmćpana starania przyłożę: y jeśli jest do nich jakowa pretensya? chciey Wmćpan rekwirować u Pułkownika Kapnista, który według daney Jnstrukcyi Sprawiedliwość uczyni. — Co się zaś tycze Kommissyi w poczynionych krzywdach z obydwu stron? z tego jak się cieszę, tak = jak nayprędszego życzę skutku. —. —. —. —.

18.) Copie de la Lettre du Roi de Prusse ecrite à Monsieur Hofman Resident à Varsovie en date à Berlin ce 23. Maij 1744. —.

C'est avec un de plaisir de plus sensible, que j'apprends tant par Vos Rapports que par les avis qui Me viennent de la frontiere, que les bruits qui ont couru depuis quelque temps en Pologne, comme si j'avois le dessein d'attaquer ce Royaume, vont tous les jours en augmentant; et que ceux, qui se plaisent à les repandre, pretendent les appuyer et leur donner un air de probabilité en alleguant les Ordres que j'ai envoyés à quelques Regiments en Prusse de se tenir prêts pour tenir un campement du coté de Marien=Verder. — A la premiere nouvelle de ces bruits, je ne crus point qu'ils meritassent la moindre attention; et je me flattois que pour faire cesser ces contes ridicules, dont il n'est pas difficile de decouvrir la source, il suffisoit de les traiter avec le mepris qu'ils meritent. — Je fus d'autant plus confirmé dans cette idée, que non seulement de pareils desseins ne me sont jamais venus dans l'esprit, mais que de plus je me suis constamment étudié depuis Mon avenement à la Couronne et meme avec plus d'attention à montrer, qu'aucun de Mes Predecesseurs n'a cultivé et alimenté la bonne intelligence et le bon voisinage avec la Republique de Pologne, et à la convaincre en toutes occasions que Ses interets Me tenoient

aut

autant à cœur que les miens propres; et que loin de former des desseins qui en puissent troubler le Repos et la prosperité, je serois le premier à en garantir la durée contre tout ce qui pourroit la menacer soit en dedans ou dehors; et de contribuer avec plaisir à tout ce qui depend de moi à la conservation de Sa liberté et de Ses Prerogatives, ainsi que de Ses possessions: que d'ailleurs je ne pouvois pas me figurer, que les Ordres, que j'avois envoyés en Prusse pour y former un Campement, puissent causer le moindre ombrage aux Polonois? vû qu'il ne s'agissoit que de la chose la plus innocente, savoir de passer en revue les Regiments, qui sont en quartier dans la Prusse, et de leur faire l'exercice, chose qui s'est pratiquée constemment sous le Regne du feu Roi Mon Pere, sans qu'il en eut resulté aucun danger au voisinage? de sorte que j'avois raison de m'attendre, qu'une si longue experience que celle de près de 30. ans suffiroit à la Nation Polonoise pour la tranquiliser sur ces mouvements, et pour la convaincre qu'Elle n'en avoit rien à aprehender au prejudice de Sa tranquilité. – Voyant toutesfois, que contre Mon attente les apprehensions qu'on leur a sû inspirer à ce sujet ont fait impression, et ne voulant pas laisser plus long temps une Nation que je cheris et estime autant que la Polonaise dans un doute qui offense egalement Ma gloire et la bonne union, qui a subsisté si heureusement entre Nous; Mon intention est, que Vous faisiez Votre possible pour les en desabuser, et que Vous donniez hautement le demente aux bruits ridicules qu'on sait plus de semer en Pologne sur Mes pretendus desseins, en declarant par tout où Vous le jugerez convenable, que je n'en pouvois regarder les Auteurs et Ceux qui se donnent la peine de divulguer ces sortes des nouvelles que comme des Calomniateurs indignes et des Perturbateurs de la tranquillité publique, qui ne repandoient ces impostures à d'autre dessein que pour faire naitre de la defiance et des collisions dangereuses entre Moi et la Republique, afin de poursuivre à la faveur de ces Troubles leurs projets

 = ambitieux, qui pourroient tendre peut etre à embarquer leur Patrie dans des guerres etrangeres, et à lui faire des demarches et prendre des liaisons qui ne pouvoient naturellement servir qu'à la replonger dans une abime des malheurs, et à donner avec le temps des coups mortels à Sa Liberté et à Sa forme de Gouvernement. ~ Frideric Roi. –

19.) Copia Credentialium a Serenissima Regina Hungariæ Magnifico Comiti Esterhasy Ablegato Suo ad Rempublicam datarum Viennæ die decima septima Mensis Junij Anno Domini 1744. –

Maria Theresia etc. – Cum Noster in Aula Serenissimi ac Potentissimi Regis Vestri Domini Fratris Consanguinei et Vicini Nostri Carissimi huncusque Ablegatus Camerarius Actualis et Consilij in Regno Nostro Hungariæ locum tenentialis Consiliarius Illustris et Magnificus Nicolaus Comes Esterhasy, finitis quæ Eum hic aliquantulum distinuerunt domesticarum rationum Suarum curis, in Fata Ablegati Nostri Qualitate, ob imminentia Serenissimi istius Regni Comitia, ad Ejusdem Solium a Nobis properare jussus sit; una convenit, ut a Nobis et Serenissimæ Reipublicæ Vestræ imprimis Salutem dicat, tum quæ Ipsi de candidissimis in Eandem sensibus Nostris et in mandatis dedimus et porro injungemus qua decet observantia coram prolixius exponat. – Habet Is quidem præterea, quæ Pactorum Conventorum Sanctimoniam bonæque vicinitatis rationes propius tangunt, nihil quod proferat: si tamen, quod et consequens est, de remotioris in Europa quietis obstaculis, /: de fluctuantibus rebus Nostris et in totius Christianitatis perniciem Conjuratorum Asseclarum infensissimis consilijs ac quæ inde in Serenissimæ Reipublicæ Vestræ detrimentum una emergere videntur discriminibus :/, Luminibus Vestris argumenta penitius consideranda in medium adducet? cum in finem id fiet, quo de amica

Nost

Nostra in Vos voluntate magis adhuc obfirmemini. — Nulla=
proinde ambigimus, quin Virum hunc apprime Nobis ob insig=
nes animi Sui dotes et vel maxime ob Ejusdem in rebus agendis dexte=
ritatem Gratum benevole excepturi, fidemque Vestram haud secus
ac Nobis si Ipsa vobis verba faceremus Eidem exhibituri: quinimo
ea, prouti opinamur pro insita Sarmaticæ Genti heroicarum vir=
tutum gloria - constantia, justa ac fortia inituri sitis consilia,
ut junctis Nostris spes affulgeat quassatam modo et exulem Eu=
ropæ quietem et tranquillitatem postliminio assertum iri. — Et
quod superest, Reipublicæ Vestræ etc. — Viennæ die 17. Junij 1744.
=Inscriptio: Ad Rempublicam Poloniæ. ~„ —. ~

E x p e d y c y a.

na Seym Ordynaryyny Sześć-Niedzielny Grodzin=
ski Anno 1744. quinta Octobris przypadający z
Kancellaryi Wielkiey Koronney wydana. ~„ —

20.) Copia Deliberatoriarum. —

Post Titulos. — Urodzony uprzeymie Nam miły! Gdy nakoniec
okoliczności czasow y Interessow, ktore bytność Naszą nader po=
trzebną w Państwach Naszych dziedzicznych dotąd wstrzymo=
wały, pozwalaią Nam wkrótce wykonać dawno pożądany po=
wrot Nasz do Królestwa; y gdy Pan Bóg pobłogosławił do=
brotliwie usilnemu staraniu Naszemu przez wzięte od przyto=
mney w Wschowie Senatu Rady do zachowania spokoyności
publiczney srzodki, że zajęty w Sąsiedztwie woienny ogień żad=
ney ściany Królestwa bynaymniey niedotknął: przeto przyk=
ładając się z pilnością do wszystkiego cokolwiek z jako naydo=
skonalszym na zawsze szczęściem y pożytkiem Oyczyzny bydź
może, Seym Walny Sześć-niedzielny Ordynaryyny w Grodnie
względem alternaty Prowincyi WW. Xstwa Litewskiego złożyć
w tym Roku w czasie prawem naznaczonym umyśliliśmy. —
Ażeby zaś szczere Intencye y przedsięwzięcia Nasze dla dobra

— =pospolitego tym pewniey pożądany odebrały skutek, = wierney do tego y zwyczayney w Królestwie Rady zaciągnąć y zażyć chcemy. — Jako tedy doskonała Uprzeymości Waszey przezorność — w rzeczach doświadczenie — żarliwość y miłość ku Oyczyźnie są Nam dobrze znajome, tak żądamy ażebyś = Nam wyraził zdanie Swoje y doniosł ad deliberandum cokolwiek we wszystkich materyach do promowowania na przyszłym Seymie będziesz widział potrzebnego, dla utrzymania zewnętrznego y wewnętrznego pokoju, dla postanowienia y ubespieczenia jako naylepszego w Kraju porządku, dla utwierdzenia y zachowania na zawsze ile bydź może Królestwa w przyzwoitey Sławie y zupełney szczęśliwości. — Niewątpiemy bynaymniey, że uważając Obowiązek Wiernego Konsyliarza y Przysięgi Senatorskiey, poda Nam Uprzeymość Wasza, przez oznaymienie godnych y rostropnych Sentymentow Swoich, do wspólney dla powszechnego ukontentowania pomocy, należyte y dostateczne sposoby; ktorych z chęcią oczekiwać będziemy. — A teraz Uprzeymości Waszey przy oświadczeniu Łask Naszych dobrego od Pana Boga życzemy zdrowia. —. etc. ~ " — " ~ . — "

21.) Instrukcya JEgo Królewskiey Mości na Seymiki = Przedseymowe z Kancellaryi Wielkiey Koronney w Warszawie d. 13. Lipca 1744. r. expedyowana. —

Wielka y nieporównana JEgo Królewskiey Mosci Pana Naszego Miłościwego we wszystkich rzeczach przezorność y w wykonaniu szczęśliwość, jak jest całemu światu na wiekopomną Majestatu JEgo Sławę jawna, tak osobliwiey od każdego z Obywatelow Królestwa Tego bydź musi przyznana. — Po żałośney nieodżałowanego nigdy Nayjaśnieyszego Cesarza Imci Karola Szóstego śmierci, zwalił się był większą częścią nagły Interessow względem Namiestnictwa Imperij Cieżar na Królewskie JEgo barki: przydały trudności przeciwne sobie Państw Europeyskich sprawy y rozróżnione Panujących myśli: nastąpiły zaraz y prędzey niżeli

się

ſię kto spodziewać mógł zamieszania woienne, które jedne = z drugich pochodząc dotychczas jeszcze z niewypowiedzianą szkodą y rozlaniem krwie Chrześcijańskiey trwaią. — Wypełniał nay = przod JEgo Królewska Mość Pan Nasz Miłościwy, w osierociałym Państw Niemieckich stanie, chwalebnie y szczęśliwie należącą Sobie Namiestniczey Cesarstwa Władzy pracę: przyłożył ſię po = tym skutecznie, złączonym z Jnszymi Elektorami umysłem, do osadzenia na pierwszym w Chrześcijaństwie Tronie teraźniey = szego Cesarza Karola Siodmego: a przez to, uniknął sposob = ności y okazyi do tym większych kłótni y dalszych emulacyy: nakoniec w zaczętey nietylko in Jmperio ale po całey prawie Europie Woynie, którey Sam dla sprawiedliwych prawem przyrodzonym s = twierdzonych Nayjaśnieyszego Domu Swego Jnteressow uniknąć nie = mógł, pokazał z Siebie świątobliwy a rzadki wielkiey moderacyi przykład, przekładając cichy y miły pokóy nad wszelkie insze któremiby się mógł był zaszczycić Uwagi: uczynił dobrowolną własnych pożytkow Ofiarę dla powszechnego na całe Chrześcijań = stwo sciągającego ſię dobra, ażeby był umnieyszył ogarniającego szeroko wielkie Prowincye woiennego pożaru, z oddaleniem oraz tym prędzey niebespieczeństwa od granic Królestwa Jego: a nie = tylko Sam puścił z Ręku potrzebne z nieuchronnych okoliczności oręże, ale starał ſię y stara dotychczas przyzwoitemi sposobami o pożądane zamieszaney Europy ile możności uspokojenie. — Jte to są tak wielkiey uwagi rzeczy, o których tylko krótko namie = nić przychodzi; bo wyrazić wszystkich w osobności dostatecznie niepodobna. — Te Pańskiey Głowy y Serca o całego Chrześcijań = stwa szczęśliwość zabawy, które przymusiły JEgo Królewską Mć Pana Naszego Miłościwego do przydłuższego niżeli Sam rozu = miał y życzył od Królestwa Swego oddalenia ſię! — Ale y przy rozdzielonych na tak wiele części myślach Swoich, pamiętał Łas = kawie y o Nas dobry - przezorny - Świątobliwy Pan: niezanie = dbał nic y nieopuścił co do Naszego należało ukontentowania: =

miał

—= miał pilne oko na utrzymanie zuchwałey wewnętrzney spo=
koyności: utwierdził Powagą - przyjaźnią - y zabieganiem włas=
nym zewnętrzne bespieczeństwo: y lubo Seymu Ordynaryynego
Kadencyi w Roku 1742. następujący (: dla nieuchronney potrzeby
mieszkania w Państwie Swoim dziedzicznym, ażeby był bliższym
na wszelkie przypadki gdy Sąsiedzka zewsząd srogo gorzała ścia=
na :) do skutku przyprowadzić niemógł; tak jednak dobrze y
przezornie z Rady przytomnego w Wschowie Senatu opatrzył
Rzeczpospolitę, że całą - bespieczną - y spokoyną ze wszystkich stron
zachował, że przy zaczętym naypierwey w pograniczu a potym da=
ley rozszerzonym zamieszaniu od wszelkiey zupełnie zasłonił prze=
ciwności. - Przyznać ztąd każdy powinien, iż oczóm tylko Ludu
Swego mógł uyąć na czas pociechy; ale nieumknął Królestwu
Pańskiego zasczytu y obrony. - Naostatek, ażeby jak naylepiey
y naydoskonaley potrzebom Rzeczypospolitey dogodził y zadosyć=
uczynił, odstąpiwszy wszystkich walnych Interessow, powrócił =
szczęśliwie, jak prędko tylko mógł znaleść wolnieyszy troche y spo=
sobnieyszy czas do wykonania tey chęci, którey skutku dawno
y ustawicznie pragnął: stanąwszy zaś na mieyscu, tak się za=
raz publicznym całe oddaje Sprawom, że nieodwłocznie - szczerze
- y prawdziwie myślić chce, y wszelkim usiłowaniem pracować
około skutecznych do zupełnego Rzeczypospolitey uszczęśliwienia
sposobow; ażeby obaczyła się kiedyżkolwiek Sama, y pokazała
Postronnym w przyzwoitych zacności y Sławie Swojey ozdobach.
A że się to stać niemoże sine concursu y bez własney woli Stanów
Rzeczypospolitey; przeto JEgo Król. Mc P. N. M., na fundamencie
Prawa, Seym Ordynaryyny sześćniedzielny według alternaty
Prowincyi WW. Xstwa Litº w Grodnie na pierwszy Poniedziałek
po Swięcie Sº Michała Archanioła, to jest na dzień piąty Mie=
siąca Października Roku teraźnieyszego 1744. składać y Uniwer=
sałami Swemi ogłaszać raczy. - Dawne zatym nietylko Swoje
ale y

ale y całey Oyczyzny powszechne Zdanie stawia y teraz JEgo= Król. Mć P. N. M. przed oczy Stanow Rzeczypospolitey; jakby z= nieopatrzoney y zubożałey, jako naylepiey oporządzoną y okazałą, z osłabiałey mocną y potężną, zgoła ze wszystkich miar szczęśli= wą uczynić? ~ Niechce już wspominać, jakim żalem napełnio= ne dotychczas było Serce JEgo Oycowskie z rozeszłych bez żadnego pożytku przeszłych Seymow! bo ma wielką nadzieję, że Zacne Województwa - Ziemie - y Powiaty wziąwszy w pilną y mocną U= wagę niebespieczne które z takiego niepewnego y nieułożonego Sta= nu w jakim się znaydujemy nastąpić mogą skutki, tę naypierwey na teraznieyszych Seymikach przed-Seymowych potrzebną Radę w pamięci będą obligować y obowiązać Urodzonych Posłow naprzy= szły Seym obranych, aby o szczęśliwe Onego utrzymanie, a ztąd wynikających na Rzeczpospolitą pożytkow ustanowienie jako nay= usilniey pracowali, y wszelkie nayprzyzwoitsze y skuteczne śrzo= dki do udoskonalenia Rządu - Sił - y bespieczeństwa Rzeczypospo= litey przedsięwzięli. - Albowiem jeżeli kiedy to teraz gwałtowne JEy potrzeby, które każdy łatwo znać y widzieć może, prędkiego y dostatecznego wyciągają opatrzenia. - Wzywa JEgo Król. Mć P. N. M. wszystkich do wspólney Kochaney Tey Oyczyzny pomocy: a oraz czyniąc wszystko chętnie co do Pańskiey JEgo przezorności należy; punkta, ktore naypotrzebnieysze w teraźnieyszych rzeczy okolicz= nościach bydź sądził, z przeszłych Instrukcyy tudzież z Respon= sow Godnego Senatu ad Deliberatoria zebrane y w Kancellaryi ułożone, w tey na Seymiki Instrukcyi Zacnym Województwom - Ziemiom y Powiatom ad resolvendum wyrazić zlecił. ~ " —

Jako nic na Swiecie bez porządku długo trwać y w należytym stanie bydź niemoże; tak gdy wszystkie Państwa y Narody tym się naypierwey utrzymują sposobem, ażeby statecznie y niew= zruszenie zachować continuum Ordinem w postanowieniach swoich, JEgo Król. Mć P. N. M. tę maxymę do dobrych Rządow Rzeczy=

=pospolitey za nader potrzebna uznaiąc, seriam obserwan=
tiam Praw o porządku Seymowania napisanych y w Konstytucy=
ach Annorum 1690. 1699. et 1736. wyrażonych przed wszystkiemi
inszemi materyami usilnie zalecać raczy; ażeby przestąpieniem
naznaczonego każdey rzeczy mieysca, Urodzoni Posłowie w powin=
nym biegu od pożądaney Seymu mety niezdrożyli. — Objectum Se=
ymu przysztego jako y dawnieyszych naypryncypalnieysze wzglę=
dem powszechnego pragnienia jest zewnętrzne y wewnętrzne Rze=
czypospolitey bespieczeństwo: a na to słuszna y proporcyonalna
według wielkości Kraju y obszerności granic Aukcya Woyska: któ=
ra że stać się niemoże bez obmyślenia dostatecznego y trwałego
funduszu, o nim zaś różne dotychczas zdania y projekta tu=
dzież nierządy — niezgoda nic rzetelnego skonkludować y posta=
nowić niepozwoliły; więc JEgo Król. Mć P. N. M. gotów będąc
do wszystkiego co Stany Rzeczypospolitey naypotrzebnieyszego y
nayskutecznieyszego w sobie porozumieją, dla własney konser=
wacyi y szczęśliwości tudzież zabieżenia wszelkim jakie się trafić
mogą z któreykolwiek strony przypadkom y natarczywościom,
osobliwiey Łacnym Województwom — Ziemiom — y Powiatom reprezen=
tuje; iż wszystka rzecz na tym zawisła, ażeby pewne — stałe
y niezawodne do punktualney tem aukcyonalnemu Woysku
wynalazły sposoby, y one do Instrukcyi Urodzonym Posłom na
przyszły Seym podały; z tą jednak sprawiedliwą a wielką =
uwagą, aby niewszystek na uboższy Lud y zniszczonych Podda=
nych walić ciężar: — Już albowiem y teraz uciemiężone pub=
licznemi podatkami y innemi wymyślnemi sposobami poddań=
stwo ledwie trahit vitam non ducit: niemasz Chrześcijańskiego
politowania nad pracującym w pocie czoła Rolnikiem, a ztąd
spustoszenie Włości y powszechna w Kraju bieda y mizerya
następuje. — „ — Do porządnego y dobrego Woyska niedosyć =
mieć ludzi y Onym płacić: trzeba broni — armat — prochów
y wielu innych rzeczy: należy tedy do pilnego starania =
Rzeczy

Rzeczypospolitey Artylleryi oporządzenie, ammunicyy wszelkiey
przysposobienie, tudzież z Fortec pogranicznych dla zasłony Kra=
ju należyte opatrzenie. — A kiedy pewna rzecz jest y codziennym
doświadczeniem umocniona, iż wtenczas naylepiey myśleć o
ubespieczeniu się doskonałym gdy wygoda potemu y na sposobno=
ści niezbywa; zaczym JEgo Król. Mć P. N. M. życząc zażyć na
dobre czasu teraznieyszego którego szczęśliwy zewsząd pokóy poz=
wala w Królestwie, niezaniedbywa insinuare jako naymocniey Zac=
nym Województwom - Ziemiom - y Powiatom, ażeby de nervo rerum
gerendarum, na którym całe y jedynie summa ratio polega, my=
śleć prawdziwie y skutecznie chciały dla uczynienia zadosyć
licznym y walnym Rzeczypospolitey potrzebom. — Zaleca przeto
jako nayrostropnieysze domowey Ekonomij rosporządzenie, Kupiectw
wszelakich y handlow ustanowienie y ubespieczenie, Kupczących
od ciężkich a niesłusznych y nigdzie niepraktykowanych przez pry=
watnych Ludzi depaktacyy zasłonienie, defraudacyom Skarbu =
Rzeczypospolitey zabieżenie, Ceł y protekcyy partykularnych z
uszczerbkiem publicznym zniesienie, Miast y Miasteczek w całym
Królestwie upadłych y zniszczonych podźwignienie, Manufaktur do
Kraju wprowadzenie; zkąd nastąpi niechybnie y Ludzi, byle im
należyte opatrzyć bespieczeństwo y sprawiedliwość, przyciągnienie
y pieniędzy przysposobienie. — Co wszystko nietylko na ozdobę Kró=
lestwa, ale też na pewnieysze zewsząd ubespieczenie bez wątpie=
nia póydzie. — Tu należy obmyślenie y postanowienie jako nayle=
pszego gospodarstwa w Skarbie Rzeczypospolitey, ażeby Prowenta
publiczne większą czyniły która łatwo bydź może importancyą. —
Dla wspomożenia pospolitego niedostatku, otwarcie Mennicy zanie=
dbane dawno a zawsze upragnione JEgo Król. Mć P. N. M. potrze=
bne bydź sądzi, dla przyczynienia własney monety którey już bar=
dzo mało w Kraju znayduje się, y która bydź może przy otwarciu
y reparacyi Gór Olkuskich y dobyciu kruszcow; uczyniwszy zaraz
porównanie oneyże z kurrencyą Sąsiedzką. — Ażeby zaś Rzplita
tym spokoyniey y skuteczniey w Domu się rządzić mogła, przyjaźń
z Sąsiad

=z Sąsiadami y dobre się porozumienie jest nader potrzebne. — A jako przez wierne dotychczas z strony Rzeczypospolitey dotrzymanie Traktatów y Sojuszow z postronnemi potencyami, ta przyjaźń nienaruszona szczęśliwie zostawała; tak aby y na dalszy czas tym mocniey się utwierdziła, a oraz wszelkie zachodzące Interessa do należytego były przyprowadzone ułożenia, tak względem granic Oyczystych jako względem różnych okoliczności, dla wzajemnego z tey dobrey harmonij wynikającego awantażu gdy się ułatwią niektóre trudności, jakoteż co do Tytułu Imperatorskiego teraźnieyszey Carowey JEymci Moskiewskiey; JEgo Królewska Mość P. N. M. Konferencye z Ministrami lub Rezydentami Dworów Cudzoziemskich ad praescriptum Constitutionum Annorum 1726. et 1736. reassumować zleca, tudzież o Legacyach do postronnych pomyśleć życzy. — Przytym niektóre inne materye w przeszłych Instrukcyach na Seymiki przed ostatniemi dwiema Seymami wyrażone dobrotliwie przypominać raczy. — Nakoniec, poniewaź zachodzą liczne reprezentacye, y obija się powszechny głos ludzki o Uszy JEgo Król. Mci P. N. M. względem wprowadzonych wielu y coraz bardziey pomnażających się tak w Trybunale jako y w inszych Subseliach inkonweniencyy gniew Boski y oczywistą karę na całe Królestwo ściągających; a zatym, jakby w tym uniwersalnemu dogodzić pragnieniu y dostateczne obmyslić sposoby na zabieżenie temu co z kluby prawa wypadło, na przyprowadzenie do skutku rygoru sprawiedliwości z obrazą Pana Boga y niebłogosławieństwem JEgo zaniedbaney, y obmyślenie ażeby Powaga Trybunałow, o którey uymę = miał JEgo Królewska Mość P. N. M. publiczne użalenie y zarazo oświadczył jawnie prawdziwe o przywrócenie Oney y dalsze ubespieczenie Sentymenta Swoje, należyte miała uszanowanie y bespieczeństwo? JEgo Król. Mość P. N. M. szuka u Zacnych Województw -Ziem- y Powiatow justa media et consilia. „ — Te tedy punkta y materye do teraźnieyszey Rzeczypospolitey sytuacyi y nieomylnych dalszych pożytkow ściągające się, JEgo Krol. Mć P. N. M.

podawa

podawszy ad deliberandum Zacnym Województwom - Ziemiom -
y Powiatom, obowiązuje Ich y zagrzewa miłością Oyczyzny, ażeby
maiąc w pamięci gwałtowne dobrego porządku y pewnego ubespie=
czenia potrzeby, nayprzód na Seymikowych Obradach one należycie
y jednomyślnie rezolwowali, a potym Urodzonym Posłom w Instruk=
cyach mocno zalecili; aby utrzymanie Seymu przyzwoitemi sposo=
bami y opisanemi prawem stopniami pro Objecto wziąwszy, a nie=
uwodząc się żadnemi prywatami y wszelkie takowe konsyderacye na
stronę odrzuciwszy, ani inszemi partykularnemi materyami Con=
siliorum Cursum publicorum nietamując y niezatrudniając, zdania
y Sentymenta Swoje zgodnie z powszechnym łączyli pragnieniem, a
jako nayzbawiennieysze y nayskutecznieysze do zupełnego uszczęśli=
wienia Rzeczypospolitey przedsięwzieli sposoby. — Będzie to jedyna
y naydoskonalsza Oycowskiego Serca JEgo Król. Mci P. N. M. pocie=
cha, kiedy obaczy Królestwo to, dla którego dobra y pożytkow ża=
dnego nieubliża starania, pod szczęśliwym Panowaniem JEgo w oz=
dobach swoich kwitnące - wewnętrznie spokoyne y pięknie rozpo=
rządzone - zewnątrz wszelkim bespieczeństwem opatrzone y do
jako naywyższego stopnia sławy honoru y przyzwoitey wszędzie
konsyderacyi wyniesione. — Na własne JEo Kr. Mci P. N. M. roskazanie.

22.) Kopija Listu do Senatorow. —. —. —.

Urodzony uprzeymie Nam miły! Nietrzeba obszernemi Sławy
wywodzić Uprzeymości Waszey, z jaką pilnością y ochotą zwykli=
śmy pełnić takowe sprawy, od których publiczne tey Rzeczypospo=
litey szczęście y Sława Narodu utrzymanie lub pomnożenie swoje
mieć może: bo przez cały czas panowania Naszego daliśmy wiele
dowodow skutecznego około dobra pospolitego starania: czego Uprze=
ymość Wasza Sam jesteś świadkiem. — Jak kiedy teraz czas y
potrzeba przychodzi złożenia Seymu Walnego sześcniedzielnego
według Kadencyi w Grodnie przypadającego, wydaliśmy in eum
finem Uniwersały Nasze na Seymiki Przedseymowe, y onym
dzień 24. Miesiąca Sierpnia naznaczyliśmy. — Jako zas wiadoma

Nam

= Nam jest Uprzeymości Waszey miłość ku Oyczyźnie y żarli=
wość o dobro pospolite; tak tym mniey niewątpiemy, że czyniąc
zadosyć Obligacyi Swojey Senatorskiey zjechawszy na następujące
Seymiki, powagą y Kredytem Swoim który masz inter Concives ze=
chcesz concurrere do obrania takowych na przyszły Seym Posłow,
którzy dobro Oyczyzny y całość praw przed oczyma maiący sprawie=
dliwe sentymenta Nasze tak w Uniwersałach jako y Instrukcyach
Zacnym Wojewodztwom - Ziemiom - y Powiatom oświadczone sekun=
dować będą. - Co Sobie po Uprzeymości Waszey obiecując, dobrego
Onemu od Pana BOGA życzemy zdrowia etc. ~. -.

23.) Item do Urzędnikow. -

Urodzony wiernie Nam miły! Że intencye y starania Nasze nic
innego za cel niemaią, tylko pomnożenie dobra publicznego y wynie=
sienie do naywyższego stopnia Sławy pożytkow y bespieczeństwa Cne=
go Narodu Tego, dosyć wyraźnie Wierność Swoja z wydanych Uni=
wersałow y Instrukcyy na Seymiki przedseymowe na dzień 24. M^ca
Sierpnia przypadające wyrozumieć możesz. - Tak tedy zapatrzywo=
szy się na Sprawiedliwe sentymenta Nasze, spodziewamy się po
Wierności Swojey, że Je z mieysca Swego przez miłość która masz
ku Oyczyźnie szczerze popierać zechcesz; a oraz do zgodnego obra=
nia Urodzonych Posłow na Seym Walny Grodzieński, którzyby szcze=
gólnie utrzymanie praw y utwierdzenie pożytkow Rzeczypospolitey
pro Objecto mieli, że znaczną Kolligatow Zacnych Swoich y Przy=
jacioł liczbą dopomodz raczysz. - Tym sposobem wypełnisz Wier=
ność Swoją coś Oyczyźnie powinien, a oraz pomnożysz Sobie Res=
pekta Nasze; które praesentibus ofiaruiąc dobrego od P. B. życzę....

24.) Item do Posła od JEgo Królewskiey Mości. -.

Urodzony etc. - Maiąc zaleconą Wierności Swojey do publiczney us=
ługi ochotę oraz doskonałą w traktowaniu rożnych Interessow expery=
encyą; umyśliliśmy zażyć Wierności Swey do funkcyi Poselskiey
na Seymik N. przypadający. - Powierzając zatym Wierności Swo=
jey Instrukcyi z Kancellaryi Naszey wydaney, żądamy po Niem
abyś

abyś zjechawszy na pomieniony Seymik Zgromadzonym ad locum
Consilij contenta Teyże Instrukcyi wiernie doniosł; oraz do Zgody
y jedności Imieniem Naszym wszystkich animuiąc, tę Funkcyą go=
dnie y należycie odprawić starał się. — Przez co, pozyskasz Sobie
Respekta Nasze Pańskie: które Wierności Twey ofiaruiąc dobrego
od Pana Boga życzemy zdrowia. etc. —„ —. —.

25.) Credentiales Temuż Posłowi JE. Królew. Mci. —

Wszem wobec etc. — Pragnąc doskonale informować Uprzeymości y
Wierności Wasze o materyach, które do traktowania na Przyszłym
da Bóg Seymie Grodzieńskim w niniejszych okolicznościach naypil=
nieysze bydź sądziemy; zsyłamy na Seymik Uprzeymości y Wierno=
ści Waszych pod Imieniem y Charakterem Posła Naszego Urodzone=
go N., którego umiejętność w sprawowaniu publicznych Interessow
jest Nam dobrze zalecona. — Cokolwiek tedy conformiter do Ins=
trukcyi z Kancellaryi Naszey wydaney pomieniony Urodzony Poseł
Naszym Imieniem proponować będzie; żądamy po Uprzeymościach
y Wiernościach Waszych abyście Mu zupełną we wszystkim Wia=
rę dać raczyli, jako Temu który niniejszym Listem Naszym Kre=
dencyalnym jest zaszczycony. — Dobrego przytym etc. —„ —

26.) Uniwersał na Seymiki Przedseymowe. —„ ~

August etc. — Wszem wobec y każdemu z osobna komu o tym
wiedzieć należy mianowicie etc. Senatorom — Dygnitarzom — Urzę=
dnikom Ziemskim y Grodzkim y wszystkiemu Rycerstwu etc. uprze=
ymie y wiernie Nam miłym, przy ofiarowaniu Łaski Naszey
Królewskiey do wiadomości podajemy. — etc. — Uprzeymie y wier=
nie Nam mili! ~ Ten zawsze szczery y nieodmienny był y jest w
Nas od początku panowania Naszego Umysł, tak objęte nad Te=
mi Cnemi Narodami Rządy Nasze sprawować, ażeby jawnieysza
coraz w usilnym Oycowskim pieczołowaniu o skuteczne powszechne=
go dobra pomnażanie stawiała się na widok Światu myśl — chęć —
y dobra wola Nasza. — Nieutwierdził się w rozumieniu Swoim, je=
żeli kto przynaymniey pomyślić mógł, iż kilkoletnia nieprzytom=
ność Nasza w Królestwie, (: dla nieuchronney potrzeby ażeby=
śmy

=śmy byli jako Namieśnik Państwa Rzymskiego po zeyściu z tego Swiata Nayjaśnieyszego Cesarza Karola VI. pilnowali spraw y interessow do ley Naszey natenczas Władzy należących, a oraz niedostępowali w pośrzodku wojennych pożarow zostającego Kraju Naszego dziedzicznego :/, miała bydź szkoda lub uymą w szczęśliwościach publicznych. – Swiadczą niewątpliwe y Łaską Boską wsparte starania Naszego skutki, iż Osobą tylko nie sercem byliśmy w oddaleniu. – Czyniliśmy wszystko pożytecznie, cokolwiek do przezorności y opatrzności Naszey Królewskiey należało; ażeby wewnętrzna y zewnętrzna spokoyność, praw – swobod – y wolności całość, zewsząd cichość y bespieczeństwo, w nienaruszonym swoim zostawały stanie. – Dziękujemy wdzięcznym y upokorzonym sercem Królowi Królow y Panu Zastępow, iż błogosławiąc dobre Intencye Nasze pozwolił Nam takich skutecznie zażyć sposobow, które y do utrzymania wszystkiego co z dobrem pospolitym było y na oddalenie tego z czegoby niepomyślność jaka na to Królestwo wyniknąć miała doskonale pomogły. – Odwróciły się szczęśliwie albo uśmierzyły wszelkie w domu y ze strony dotychczas przeciwności. – Niedotknął, chwała Bogu, Królestwa Naszego ogień; choć u Sąsiadow gorzało, y choć jescze insze Państwa w zapaleniu zostają: – niesięga y nieprzeraża nikogo szczęk oręża Cudzoziemskiego: nieprzeszkadza słodko y spokoynie pod swoim każdemu zasypiać dachem wzmagająca się w całey prawie Europie y coraz bardziey szerząca burza. – Możemy bez chluby wyznać, że zabiegania Nasze do utrzymania Sąsiadow w przyjaznych ku temu Królestwu sentymentach, przez wzięte za Radą przytomnego tak dwie lecie we Wschowie Senatu srzodki z upewnieniem o trwałey y stateczney wzajemnie z Strony Naszey y Rzeczypospolitey przyjaźni, tudziez zachowanie spokoyności w Kraju y ubespieczenie pogranicza, tak publiczną utwierdziły szczęśliwość jak Sobie jey wszyscy życzyć mogli: y lubo Kadencya Seymu Ordynaryynego w Roku 1742. nadchodzącego opuszczona z wiadomych każdemu y nieodbitych przyczyn, które w wydanych zaraz

naten czas pod bytność Naszą we Wschowie Uniwersałach dostatecznie wyraziliśmy; mamy się jednak z czego słusznie cieszyć, że ztąd żadnego Rzeczpospolita nieponiosła uszczerbku; kiedyśmy nadgrodzili czułym choć w odległości staraniem, czego Nam wykonać przytomnie zachodzące okoliczności niepozwoliły. — Teraz gdy następuje znowu ten miły y złoty czas, w którym wszystkie tey Oyczyzny Stany około umocnienia y pomnożenia Swojego dobra czynić y radzić mają; oderwaliśmy się nietylko od Interessow publicznych Państwa Rzymskiego ale y własnych dziedzicznych które w tym czasie nader jeszcze potrzebowały przytomności Naszey, y zjechaliśmy szczęśliwie za Łaską Bożą do Królestwa; ażeby wypełniając wszystko, do czego znamy się bydź obowiązani, daliśmy z Siebie przykład potrzebnego y przyzwoitego o porządku y dobrym zewsząd opatrzeniu Rzeczypospolitey myślenia. — A zaliż, przy pomocy Boskiey y złączonym jednostaynie wszystkich staraniu, prawdziwe do powszechnego dobra jedynie ściągające się chęci Nasze pomyślnieyszy odbiorą skutek, niżeli się na dwóch ostatnich Seymach bez żadnego pożytku zeszłych stało? y owszem z niewymówną szkodą Rzeczypospolitey tak znacznym kosztem na ratunek swóy gromadzącey się, o czym y wspomnieć bez ciężkiego żalu niemożemy? Kiedy albowiem zdawaliśmy się bydź naybliżsi szczęśliwego portu, po przebytych staraniem Naszym y chwalebną Godnego Senatu pomocą trudnościach, naten czas niepomiarkowana niektórych bez przyczyny zaciętość wszystkie nadzieje Nasze y ustawiczne całey Oyczyzny żądania w nowe zaniosła nawałności y na ten hak nieuważnie wprowadziła, na którym się wszystka fortuna publiczna tak szkodliwie już nieraz załamowała. — Niewiemy czym się dzieje, że każdy w osobliwości uznaje wielkie potrzeby Rzeczypospolitey, bespieczeństwo w podniesieniu sił, ozdobę Kraju w pomnożeniu dostatkow, szczęśliwość w należytym wewnątrz rosporządzeniu; a przecie skoro do Rady przyydzie, choć się co dobrze zacznie źle się kończy a raczey nic się skutecznie nieczyni, y rzeczy jak w

odme

=odmęcie zostawuiąc wszystkie dobre zamysły giną y przepa=
daią? ~ Słychać powszechną na to żałość y skargę, że dla nierzą=
du y nieopatrzenia swego niszczeie Rzeczpospolita; że Staropolska
Sława y do mężnych czynow niknie ochota; że u Potężnych Są=
siadow małą znayduie uwagę! ~ Ktoż winien że się z takowey
niewydźwignie sytuacyi, jeżeli nie Ci Sami których naybardziey
to dolega? ~ Mówili y mówią wielu że o sposoby do ratunku
nietrudno! ~ Było y na ostatnim Seymie tak w Senacie jako y
w Izbie Poselskiey naywięcey, którzy podane przezornie zbawienne
y dosyć podobne Rady, względem przyprowadzenia Kraju przez do=
bre się rozrządzenie do pięknieу y wydatney ozdoby tudzież względem
uzbrojenia Rzeczypospolitey przeciwko wszelkim zewnątrz niebeś=
pieczeństwom, do skutku przywieść chcieli. ~ Jak ciężko było Oy=
cowskiemu Sercu Naszemu smutnym uznawać doświadczeniem,
że wszystkie prace - fatygi - myśli nadaremnie poszły! żeśmy Rze=
czpospolitę w tak niebespiecznych koniunkturach, na jakie się na=
tenczas zanosiło, bez Rady y bez obrony koniecznie zostawić mu=
sieli, wyrazić słowy dostatecznie niemożemy! ~ Ale niechce znać
jescze miłosierdzie Boskie ostatniego tey Oyczyzny dopuścić upad=
ku; kiedy y w takowym razie zachowało Ją dotąd od wszelkiego =
nieszczęścia; y teraz znowu pozwala sposobnego czasu, w którym mo=
że się byle chciała na tak pięknym postawić mieyscu, zkądby była
podobna inszym Potężnym Narodom - potrzebna Sąsiadom y Przyja=
ciołom - zdolna na niechętnych y nieprzyjacioł - pięknie y nale=
życie rosporządzona w Domu. - Co do Nas należy, zapominamy ła=
two o wszystkich daremnych dotychczas trudach Naszych - pracach
nieskutecznych - umartwieniach - y nieukontentowaniach: słodzie=
my bowiem Sobie dawnieysze przykrości mocną teraz nadzieją y
ufnością, że na przyszłym da Bóg Seymie wszelkie starania y
usiłowania Nasze Królewskie, których o dobro y szczęśliwość Rze=
czypospolitey poprzestać niechcemy ale y owszem przyczyniać =

prag

pragniemy, wspomagać będzie skutecznie przykładnieysza = y chwalebnieysza w Stanach Zgoda - Społeczność - y dobre wzaje= mnie porozumienie. - A kiedy jawno każdemu y widoczno jest, iż pewność uszczęśliwienia publicznego zakłada się w rosporządzeniu domowym, wzbogaceniu Kraju, w przyczynieniu sił, w wynalezie= niu sposobow na punktualną Woysku płacę, ażeby przytym krew y młódź Szlachecka, która teraz w domu a często dla niedostatku wielkie y piękne od Boga sobie dane ukrywa przymioty, mieścić się w Służbie y w przyrodzoney do woiennych spraw y dzielnych czynow sposobności y ochocie - bespieczeństwem tey miłey Oyczyzny zasczycać mogła; /: co jest jedyną y nayprzyzwoitszą drogą do nabycia dalszey fortuny - honoru - y szczęścia :/ ; Więc y My wszystkie chęci y stara= nia Nasze na tym gruncie zasadzając, a oraz stosując się do wy= raźnego prawa o Seymach Ordynaryynych, składamy Seym Walny sześniedzielny w Grodnie według przypadającey między Prowincyami alternaty na pierwszy poniedziałek po S. Michale to jest na dzień 5. Miesiąca Października Roku teraźnieyszego 1744. ; tudzież refe= rując się do praw y zwyczajow Oyczystych, naznaczamy Uprzeymoś= ciom y Wiernościom Waszym Seymik przedseymowy na mieyscu zwyczaynym N. na dzień N. Miesiąca Sierpnia, Generałowi zaś na mieyscu także zwyczaynym na dzień N. Miesiąca y Roku te= goż determinujemy. - Nakoniec, jako wątpić bynaymniey niemo= żemy, iż Uprzeymości y Wierności Wasze widząc otwarte Serce - dobre Intencye - y sczere myśli Nasze, y mając rzetelne dowody Oycowskiego nieustannego starania Naszego o dobro pospolite, ze= chcecie wzajemnie wypełnić przykładnie y nieomieszkanie czego po Nich miłość Oyczyzny - żarliwość o Sławę Narodu - uwaga bespie= czeństwa y konserwacyi własney wyciąga - zgoła co do zupełnego tych Państw uszczęśliwienia należy; tak niezaniedbywamy obowią= zywać jako nayściśley Uprzeymości y Wierności Wasze y Onym pil= no zalecić, ażebyście Instrukcye Swoje do Instrukcyi z Kancellaryi Naszey wydaney konformując, takich z pośrzodka Siebie na ten=

Seym

=Seym obrali y wyprawili Posłow, ktorzyby zdanie swoje z po=wszechnym zgadzając pragnieniem, przytym porzuciwszy prywatne między sobą zawziętości tudzież wszelkie dependencye wspaniale y przystoynie pogardzając a jedyne dobro y pożytki Rzeczypospolitey przed oczyma mając, Seym ten od wypełnienia Konstytucyi 1690. o porządku Seymowania y od obrania naypierwey Marszałka Izby Poselskiey zaczynali, a potym zaraz insze preliminaria Seymo=we nieodwłocznie do skutku przyprowadzili; y tak opisanemi pra=wem postępując stopniami we wszystkim się z Nami y Senatem = łączyli, aby widoczna była y głośna zgoda - jedność - y nierozdzie=lna konfidencya Stanow Rzeczypospolitey. - Wzbudzi pewnie y wznieci sama publiczna konsyderacya tę gorącą w sercach Uprzey=mości y Wierności Waszych żarliwość, że przeszłemi przestrzeżeni dolegliwościami y niebespieczeństwy, przyłożycie należytey pracy y usiłowania do jak naypewnieyszego Seymu tego utrzymania y z nie=go wynikających na całe Krolestwo pożytkow skutecznego utwier=dzenia. - Niech będzie wszystkich inszych Narodow postępek za przykład, że się nieinaczey w Sławie y szczęśliwości utrzymują tylko dobrym rządem w Domu y ubespieczeniem od postronnych. - Do czego ażeby y Krolestwo Nasze po tak długim powszechnym ocze=kiwaniu pomyślnie przyszło, wszystko z Nas czynić przyrzekamy; a oraz wzywając skuteczney Uprzeymości y Wierności Waszych pomocy, szczęśliwego teraznieyszych publicznych Obrad na tak zba=wienny koniec ściągających się życzemy skutku. - Ten zaś Uni=wersał aby do wiadomości każdego doszedł, po Grodach - Parafiach - y mieyscach zwyczaynych publikować zlecamy; a dla lepszey wagi y wiary Ręką własną podpisawszy, pieczęcią Koronną stwierdzić roskazaliśmy. - Dan etc. ~ " — " ~ " — . ~

27.) Uniwersał powtorny in casum zerwania Seymiku.

August Trzeci etc. - Wszem wobec y każdemu z osobna komu o tym wiedzieć należy, mianowicie etc. - Uprzeymie y wiernie Nam miłym, przy ofiarowaniu Łaski Naszey Krolewskiey do wiadomości

podai

podajemy: ~ Uprzeymie y wiernie Nam mili! Jako w Uniwersałach na Seymiki Przedseymowe Poselskie immediate z Kancelaryi Naszey Koronney wydanych dość obszernie walne potrzeby tey Oyczyzny, a mianowicie materyą o Aukcyi Woyska y obmyslenie Onemu niezawodney płacy przełożyć wszystkim zlecilismy; tak mocną ufność czyniła Nam nadzieję, iż dla skuteczney y spólney w takowych okkurrencyach Rady, jednostayna w Zacnych Województwach y Ziemiach do obrania na przyszły Seym Grodzinski Urodzonych Posłow nastąpi zgoda. – Lecz gdy w Województwach Uprzeymości y Wierności Waszych tenże Seymik Poselski /: nad czym Oycowskim compatimur sercem :/ pożądanego niemógł odebrać skutku; zaczym My niespuszczając bynaymniey z Oycowskiey Naszey około dobra pospolitego pieczy, oraz dogadzając powszechney Województw Uprzeymości y Wierności Waszych potrzebie, aby w tak wielkich nietylko generalnie do całey Rzeczypospolitey ale y w szczególności do każdego Województwa y Ziemi ściągających się, materyach bez swoich Województwo niezostawało Posłow; tedy powtórną Onym indulgemus Expedycyą y Seymik na dzień N. Miesiąca N. Roku 1744. na mieyscu zwyczaynym w N. naznaczamy y składamy. – Pilno zatym y gorąco żądamy et Sacro communis Patriæ amore obowiązujemy, abyście Uprzeymości y Wierności Wasze na czas y mieysce wyżey wspomniony zjechawszy się samego dobra powszechnego rationes przedsiębrać y promowować chcieli, y Urodzonych Posłow samo dobro pospolite kochających in unione na Seym następujący Grodzinski obrali, y Onym w Instrukcyi takowe sposoby podali któreby tę Oyczyznę y świątobliwe Intencye Nasze in spes meliores erigere mogły. – Do czego, że wrodzona miłość ku Tey Oyczyźnie stimulabit jako niewątpiemy, tak szczęśliwszego nad pierwsze Obrad dokończenia przy dobrym od Pana Boga zdrowiu Uprzeymościom y Wiernościom Waszym życzemy. – Którito Uniwersał Nasz, aby tym prędzey do wiadomości wszystkich doszedł, Onże po Grodach Parafiach – y innych mieyscach zwyczaynych publikować zlecilismy. Dan etc.

28.)

28.) Instructio Sacræ Regiæ Majestatis Domini Nostri Cle=
mentissimi ad Conventum Generalem Antecomitialem
Terrarum Prussiæ ex Majori Regni Cancellaria die
13. Mensis Julij Anno Domini 1744. data. ~„ –

Quemadmodum summa illa et incomparabilis Sacræ Regiæ Majesta=
tis D. N. C. rebus in omnibus prudentia, et in exequendo felicitas,
immortalem Eidem in Orbe universo parit gloriam; ita potissimum
a quolibet Regni hujus Cive venit deprædicanda. – Post obitum Sere=
nissimi olim Imperatoris Caroli VI. nunquam satis deplorandi, ma=
ximam negotiorum publicorum ad Vicariatum Imperij spectantium
Regijs Suis humeris suscepit partem: auxerunt molem exortæ va=
riis de causis inter dominia Europæ differentiæ ac divisa domi=
nantium studia: accessere his, citius expectatione communi, belli=
ci motus, qui sensim magis ac magis aucti ad hunc usque diem
cum ineffabili damno et sanguinis Christiani effusione continu=
antur. – Perfuncta est Sacra Regia Majestas Dominus Noster
Clem. feliciter et maxima cum laude, glorioso Vicariatus Impe=
rij in orphano Germaniæ Statu Munere: adhibuit deinde ope=
ram ad collocandum in primo Orbis Christiani Throno, junctis
cum coeteris Electoribus Suffragijs, modernum Serenissimum
Imperatorem Carolum VII.: hacque ratione ulterioribus dissen=
sionibus et emulationibus viam præclusit: denique exorto non in
Imperio solum verum per totam fere Europam bello, quod Ipse
etiam propter gravissimas jure naturali firmatas Serenissimæ
domus Suæ rationes evitare haud potuit, singulare dedit sum=
mæ moderationis exemplum: praeferendo tranquillam et placidam
pacem omnibus alijs quantumvis maximis considerationibus,
fecit voluntarium proprij commodi sacrificium, propter commune
totius Christianitatis bonum; quô minueret late diffusum per
amplas Provincias funesti belli incendium, et simul averteret
omne a finibus Regni hujus periculum: et non tantum Ipse
posuit necessaria ex maximis circumstantijs arma, verum etiam
curavit magnopere nec cessat optatam in Europa omni meliori.

modo

modo et quantum fieri potest restituere tranquillitatem. —
Hæ sunt itaque illæ magni momenti res, quarum brevibus saltem
meminisse licet; nam omnes singillatim recensere, hujus insti=
tuti ratio non caperet: hæ Regij Capitis curæ et solicitudines, quae
fuerunt in causa ut Sacra Regia Majestas D. N. C. diutius =
praeter spem et existimationem ac ultra vota Sua a Regno
abesset. — Sed nec tam graves ac plurimæ cogitationes quæ in animo
Ipsius continuo versabantur impedimento erant, qui Nostra quoque
bona Nostramque salutem meditaretur Optimus - Pijssimus - Sapien=
tissimus Rex: nihil quod ad publicam in Regno hoc spectabat sa=
tisfactionem vel negligeret vel omitteret: impendit sollicitam et
utilem curam ad manutentionem vacillantis internæ quietis: fir=
mavit Authoritate - Amicitia - et omni meliori modo externam
securitatem: — Et licet Comitia Ordinaria in Anno 1742. inciden=
tia celebrare non potuit, ob necessariam in Ditionibus hæreditarijs
præsentiam Suam, quo propior esset ad quosvis casus dum proximus
ignis parietes inter arsit; ita tamen bene ac provide ex Senatus
Consilio Vschovensi prospexit Reipublicæ, ut integram - securam -
et tranquillam omni ex parte servaret; ut exorto primum in Vici=
nia mox latius sese extendente belli turbidine, salvam et immu=
nem ab omni adversa tempestate redderet. — Nemo ergo est qui non
fateri debeat, potuisse quidem Sacram Regiam Majestatem Dominum
Nostrum Clementissimum privare ad tempus populum Suum gaudio
ex præsentia Sua provenienti, at non Regno paterna cura et animo
defuisse. — Denique ut quam optime et sufficientissime necessitatibus
Reipublicæ prospiceret, sepositis alijs magni momenti negotijs, matu=
ravit reditum Suum ad Regnum quam primum capere licuit ido=
neum ac opportunum tempus, quo adimpleret intentionem Suam
cujus effectum diu et continuo desiderabat. — Vix autem confecto
feliciter itinere, statim publicis totum Se dare haud intermittit ne=
gotijs; ut maxime efficacia ad salutem Reipublicæ quæreret media,
Eandemque pristinæ felicitati restitutam et antiquis splendoribus cla=
ram non Sibi Ipsi tantum sed et Vicinis sisteret. — Cum vero illud
haud

=haud fieri possit sine concursu ac propria Ordinum Reipublicæ voluntate; proinde Sacra Regia Majestas D. N. C. Legum fundamento nixus Comitia Ordinaria sex hebdomadum spatio duratura ex alternata Provinciæ Magni Ducatus Lithvaniæ Grodnæ Feria secunda post Festum S. Michaelis hoc est die Quinta Mensis Octobris Anni præsentis 1744. celebranda assignavit, idque per Literas Universales publicari fecit. – Coeterum Sacra Regia Majestas D. N. C. non propria solum verum communia quoque Patriæ vota et desideria iterum Ordinibus Reipublicæ proponere haud superfluum ducit; quibus scilicet medijs ex inopi et ad summas angustias redacta – bene ordinata ac florens, ex inermi – fortis et potens omnique felicitate beata effici possit. – Non jam vult Sacra Regia Majestas D. N. C. in memoriam revocare, quanto dolore præterita bina Comitia sine ullo fructu dissoluta paternum Ejus affecerant animum; certa spe fretus, Inclytos harum Terrarum Prussiæ Incolas, per pendentes sedulo periculosas ex ancipiti isto Reipublicæ statu sequelas, illud imprimis consilium in præsenti Generali Conventu Antecomitiali capere velle, quo Generosos Nuntios ad futura Comitia Electos obligabunt et obstringent, ut ad felicem Eorundem exitum ac ex hoc pullulantem in Rempublicam utilitatem omnia studia omnesque conatus Suos impendant, atque certissima et maxime efficacia media ad optimam ejusdem ordinationem – defensionem – et firmam omni ex parte securitatem facientia arripere haud intermittant. – Enimvero si unquam alias hoc sane tempore præsentia mala ac urgentes ejusdem necessitates prompta indigent medela. – Vocat igitur Sacra Regia Majestas D. N. C. omnes quibus cara Patria, ut Eidem unitis viribus subveniant: simulque cuncta libenter conferre volens quæ ad Paternam Ejus Providentiam spectant, puncta quæ in præsentibus rerum circumstantijs maxime necessaria esse judicavit, ex præteritis Instructionibus tum Responsis Inclyti Senatus ad Deliberatorias collecta,

in Cancellaria ad Ordinem redigi, et huic ad Conventum Genera=
lem Antecomitialem Instructioni ad resolvendum Statibus et Ordi=
nibus Terrarum Prussiæ inseri jussit. ~." — Quemadmodum nihil
in Orbe universo, ordine rerum turbato, diu subsistere potest; ita
ex adverso dum omnes Gentes et Regna, servato imprimis in In=
stitutis Suis continuo ordine, vigent; Sacra Regia Majestas D.
N. C. hoc ipsum Consilium ad bonam Reipublicæ administratio=
nem maxime utile censet, atque ideo seriam observantiam Le=
gum de ordine Comitiorum disponentium et in Constitutionibus
Annorum 1690. 1699. et 1736. expressarum, omnibus alijs delibe=
rationibus præmittendam diligenter commendat. — Præcipuum immi=
nentium Comitiorum ut et præteritorum objectum omnium votis
conforme, concernit internam et externam Reipublicæ securitatem;
Eidemque respondentem et debitam pro ratione amplitudinis Regni
ac finium Ejusdem exercitus auctionem; quæ cum sufficientem
et stabilem requirat fundum, de hoc vero diversa consilia - variæ
sententiæ tum discordia bono ordini inimica nihil adhuc certi
concludere permiserint; proinde Sacra Regia Majestas D. N. C.
pronus ad omnia, quæ Ordinibus Reipublicæ optima et ad conser=
vationem salutemque propriam tum ad avertendum quosvis infau=
stos casus et pericula maxime necessaria videbuntur, Inclytis
Palatinatibus et Districtibus Terrarum Prussiæ repræsentat summam
rei in hoc esse, ut certos et stabiles ad accuratam augendo mili=
ti solutionem provideant modos, illosque per Instructionem Generosis
Nuntijs ad futura Comitia proponant; ea tamen justa habita ratio=
ne, ne totum hoc munus in egentem populum miserosque Subditos
cadat: jam enim pauperior plebs adeo non tantum publicis con=
tributionibus sed etiam multis alijs injustissimis modis gravata
est, ut vix trahat vitam non ducat: opprimuntur ubique labo=
rantes in sudore vultus agricolæ, et inde agrorum et bonorum
desertio et communis per totum Regnum sequitur miseria. — Sed
ad erigendum validum et bene ordinatum exercitum, haud sufficit

=milites conducere ac ijsdem stipendia solvere: opus est armis -tormentis - pulvere pyrio - alijsque plurimis rebus: spectat ergo ad diligentem curam Reipublicæ rem tormentariam ordinare, apparatum omnem bellicum conquirere, tum conservationi munimentorum in finibus Regni providere. - Cum vero certum sit et quotidiana experientia comprobatum, tunc optima de providenda securitate esse consilia dum ijs opportuna occasio favet; proinde Sacra Regia Majestas D. N. C. hoc tempore, quo pax et tranquillitas in Regno viget, commode uti posse judicans, Inclytis Palatinatibus et Districtibus Terrarum Prussiæ commendat, ut de nervo rerum gerendarum in quo summa omnium ratio consistit sollicite consulere velint ad satisfaciendum multis magnisque Reipublicæ necessitatibus. - Magni ergo momenti est domesticæ rei-oeconomicæ ordinatio, tum commerciorum omnium securum exercitium, Mercatorumque contra graves ac iniquas et nullibi usitatas a privatis hominibus oppressiones defensio. - Non minori adhuc indiget cura aerarium publicum, ut nihil in fraudem ejus fiat, utque Telonea privata et protectiones particulares cum summo detrimento publico passim introductæ plane tollantur. - Ineundæ sunt quoque rationes, ut Civitates Majores et Minores in hac ipsa Prussia ac in toto Regno collapsæ et ad inopiam redactæ in pristinum florem restitui possint; tum omnium rerum ad usum communem necessariarum, quas ab Exteris conquirere cogimur, Officinæ et Fabricationes introducantur. - His modis et hominum multitudo, modo Illis debita securitas et justitia provideatur, et pecuniæ copia opesque augebuntur. - Huc spectat provida dispositio ad optimam Thesauri Reipublicæ administrationem, ut reditus publici majores effici possint. - Jam vero ad subveniendum egestati publicæ Sacra Regia Majestas D. N. Clementissimus necessariam esse judicat Rei monetariæ collapsæ reparationem, ut Officinæ ad hunc finem spectantes recludantur, et ad illas materia ex restauratione Fodinarum Olkussensium subministretur; atque ea
ratio

ratione pecunia propria cujus copia admodum diminuta est= augeatur, et simul valor ejusdem ad proportionem vicinorum constituatur. — Sed ut Respublica melius ac securius rerum Domesticarum curam agere possit, amicitiam cum Vicinis servandam esse haud dubium est: et quemadmodum per sacrosanctam a parte Reipublicæ Tractatuum et Foederum observantiam hucusque illæsa manet, ita ut in posterum quoque eo fortius teneatur. omniaque cum Exteris quæ intercedunt negotia bono cum effectu terminentur, tam illa quæ integritatem Limitum Patriæ respiciunt quam alia ex varijs circumstantijs emergentia. ad mutuum ex hac amicitia commodum et utilitatem facientia, sublatis quibusdam difficultatibus prout et eis quæ Titulum Imperatorium Augustæ Russorum concernunt; Sacra Regia Majestas D. N. Clmus Conferentias cum Ministris vel Residentibus Exterorum, ad præscriptum Constitutionum Annorum 1726. et 1736., reassumendas injungit, tum de expediendis Legationibus ad Exteros necessariam esse deliberationem censet, — insuper alia quoque de negotijs publicis tractantia capita in præteritis Instructionibus ad Conventum Generalem bina ultima Comitia præcedentem expressa in memoriam revocare dignatur. — Ad extremum, quoniam pervenerunt multæ et magnæ Repræsentationes, voxque populi et communes querelæ animum Sacræ Regiæ Majestatis Domini Nostri Clementissimi perstringunt, circa introductos plurimos magisque ac magis sese extendentes tam in Tribunalibus quam in alijs Judicijs abusus qui iram DEi ac evidentem in totum Regnum provocant poenam; proinde qua ratione omnium votis satisfieri possit? qui modi adhiberi debeant ad reducendum quidquid ex orbita Legum excidit? utque rigor justitiae maxime cum summa laesione divini Numinis neglectus ad executionem deducatur, tum securitati Authoritatis Tribunalitiae = s: de cujus laesione et diminutione pervenerat ad Sacram Regiam Majestatem D. N. C. publica querimonia atque Sacra Regia

Maj

 =Majestas mentem Suam illo statim tempore patefecerat:/=
debite provideatur? Eadem Sacra Regia Majestas D. N. C. justa media
et consilia ab Inclytis Palatinatibus et Districtibus Terrarum Prus=
siæ. expectat. ~ Hæc itaque capita et puncta ad præsentem Rei=
publicæ statum Ejusque salutem spectantia, Sacra Regia Majstas
D. N. C. ad deliberandum Inclytis Palatinatibus et Districtibus
Terrarum Prussiæ proponens, Eosdem amore Patriæ obstringit; ut
maximæ necessitatis de bono ordine instituendo ac securitate pro=
videnda memores, primum in Conventu Suo Generali de ijs uni=
tis animis et efficaciter consulant, ac tandem Generosis Nuntijs
diligenter per Instructionem commendent; quatenus manutentio=
nem Comitiorum debitis modis ac præscriptis per Legem gradibus
pro objecto habentes et publicam utilitatem privatis quibusvis
rationibus anteponendo, neque cursum Consiliorum publicorum alijs
particularibus negotijs impediendo, sententias Suas omnium vo=
tis accomodent atque saluberrima ad salutem Reipublicæ media
capere velint. ~ Maxima certe Sacra Regia Majestas D. N. C.
afficietur voluptate et gaudio; dum Regnum hoc, de cujus uti=
litate et salute summopere sollicitus est, sub felici Suo Re=
gimine pristino decori restitutum et florentissimum - intus bene
ordinatum et tranquillum - ab extra omni securitate munitum
- ac in summo gloriæ honoris et existimationis fastigio consti=
tutum videbit. ~ " — . — " — . ~ "

29.) Literæ Fidei Generoso Nuntio ad Conventum Ge=
neralem Terrarum Prussiæ. -

Augustus etc. - Universis et singulis quorum interest, præsertim
Reverendis in Christo Patribus - Magnificis - Generosis - Nobilibus
- Spectabilibus - et Famatis, Senatoribus - Dignitarijs - Officiali=
bus Terrestribus et Castrensibus - universæque Nobilitati - nec
non Majoribus et Minoribus Civitatibus Terrarum Prussiæ, sin=
cere et fideliter Nobis dilectis Gratiam Nostram Regiam. ~
Reve

Reverendi in Christo Patres - Magnifici - Generosi - Nobiles - Spectabiles - et Famati sincere et fideliter Nobis dilecti! Quas ad proponendum - tractandum - et resolvendum in proximis DEO dante Comitijs Regni Generalibus Grodnæ celebrandis materias, pro commodo et utilitate Reipublicæ maxime urgentes et necessarias, in præsentibus rerum et temporum circumstantijs esse judicamus; de ijs sufficienter Sinceritates et Fidelitates Vestras informari volentes, mittimus ad Conventum Generalem Terrarum Prussiæ Titulo et charactere Nuntij Nostri insignitum Generosum N., Cujus prudentiam ac in rebus gerendis dexteritatem optime commendatam habemus. ~ Quidquid itaque præfatus Nuntius Noster præsentibus Literis Nostris munitus, Sinceritatibus et Fidelitatibus Vestris, conformiter ad Instructionem ex Cancellaria Nostra emanatam, de negotijs publicis Nomine Nostro proponet; ut Ipsi et integram et plenam in omnibus fidem adhibere velint, desideramus. - Et quod reliquum est, Sinceritatibus et Fidelitatibus Vestris bonam a DEO valetudinem optamus. - Dabant. etc. -

30.) Literæ ad Majores Civitates Prussiæ. ~ " -

Augustus etc. - Nobiles et Spectabiles fideliter Nobis dilecti! ~ Quo studio - cura - et sollicitudine publicis Inclyti hujus Regni commodis et utilitatibus ad manutenendam imo augendam omnium Ejusdem Incolarum felicitatem prospicere consuevimus? notum unicuique ac perspectum esse potest, probantque etiam satis abunde continua servatæ pacis et tranquillitatis internæ et externæ documenta. ~ Cum vero immineat tempus Generalium Regni Comitiorum, ad mentem Constitutionis Anni 1717. Grodnæ ex alternata inter Provincias, sex hebdomadum spatio celebrandorum; proinde necessitatibus Reipublicæ provide et tempestive succurrere volentes, utque nihil quod a Nobis desiderari poterit prætermitteremus, Literas Nostras Universales eum in finem expedivimus atque Conventum Generalem Antecomitialem Terrarum Prussiæ pro die XXXI. Mensis Augusti in Anno præsenti Gradienti ex alterna vice incidentem assignavimus. ~ Ut itaque =

Fidel

= Fidelitates Vestræ per Internuntios Suos Viros Spectatos - prudentia ac in rebus gerendis dexteritate præditos in præfato Conventu compareant, ac ibidem de omnibus ijs, quæ ad Regni harumque Terrarum Prussiæ florentem statum - bonam ordinationem atque firmandam securitatem attinent, mature et oppartune unitis animis et votis consulant; Nostræque adeo bonæ intentioni ac voluntati ex aequo respondeant; Easdem amare Patriæ bonique publici consideratione obstringimus et compellamus. ~ De coetero Fidelit. Vras benevalere jubemus.

31.) Literae ad Minores Civitates Prussiæ. ~" —

Spectabiles et Famati fideliter Nobis dilecti! Cum non solum exigentibus necessitatibus publicis, pro stabiliendis Inclyti hujus Regni rationibus, pro reducenda ad quam optimum interna ordinatione, ac providenda externa securitate; sed etiam Lege disponente per Constitutionem Anni 1717., Comitia Regni Generalia Grodnæ ex alternata inter Provincias celebranda et per sex hebdomadum spatium duratura indixerimus, ac in eum finem Literas Nostras Universales expedivimus, jam vero Conventum Generalem Antecomitialem Statibus et Ordinibus Prussiæ Graudenti ex alterna vice incidentem pro die 31. Mensis Augusti assignaverimus: proinde ut Fidelitates Vestrae ad præfatum Conventum Generalem, post expleta prius in particularibus Conventibus Officia Sua, per Deputatos e medio Sui Viros probos - prudentia ac rerum experientia præditos et amorem Patriæ praeseferentes, Se sistant; ac ibidem bonum publicum et utilitates Regni harumque Terrarum Prussiæ omni studio et conatu promovere curent; Eosdem compellamus et hortamur. ~ De coetero Fidelitates Vestras bene valere jubemus. ~ Dabantur etc. etc. ~

32.) Literæ Universales pro Generali Conventu Terrarum Prussiæ ex Cancellaria Maj. Rñi expeditæ.

Augustus etc. — Universis et singulis quorum interest, præsertim Reverendis in Christo Patribus - Magnificis - Generosis - Nobilibus - Spectabilibus - et Famatis, Senatoribus - Dignitarijs - Officialibus - totique Nobilitati - nec non Majoribus et Minoribus Civitatibus

Terr

Terrarum Prussiæ sincere et fideliter Nobis dilectis Gratiam —
Nostram Regiam. – Reverendi in Christo Patres – Magnifici –
Generosi – Nobiles – Spectabiles – et Famati sincere et fideliter No=
bis dilecti! ~ Id Nobis a primordijs Regiminis Nostri semper
fuit constanterque manet sincerum et immutabile studium In=
clyti hujus Regni suscepta gubernacula eum in modum tractare,
ut manifesta semper optimæ Nostræ voluntatis animique ad pro=
movendam Reipublicæ felicitatem documenta universo paterent
Orbi. ~ Aberravit sane a vero, quicunque absentiam Nostram a
Regno aliquot abhinc annis, /: ob rationem Vicariatus Sacri Romani
Imperij gesti a Nobis post obitum Serenissimi Imperatoris Caroli
VI., tum ob causam Electoratus ac dominiorum Nostrorum hære=
ditariorum in medijs belligerantium flammis constitutorum :/, dam=
nosam Eidem extitisse atque publicæ saluti adversam fortasse =
putavit? Testantur namque noti omnibus et auxilio Supremi
rerum Arbitri suffulti sollicitudinis Nostræ successus, Nos cor=
pore quidem absentes animo vero Regno huic semper præsentes
fuisse; debitam omnium illorum habuimus rationem, quæ quo=
cunque modo curam Nostram Regiam respiciebant, quô tam ex=
terna quam interna quies – legum observantia – immunitatum
et libertatis integritas – ubivis tranquillitas atque securitas il=
læsa ac firma maneret. ~ Agimus maximas quas possumus gra=
tias Regi Regum et Domino Dominantium, quod votis Nostris
propitium Se præbens ejusmodi salutaria concessit remedia, quæ
arcendo omnes quascunque tempestates ex quibus infaustum =
quidquam Reipublicæ huic exoriri posset, ad boni publici conser=
vationem fecere. ~ Remotæ sunt feliciter vel sopitæ omnes, tam
domi quam ex vicinitate, metuendæ adversitates. ~ Non attigit
DEO providente Regnum Nostrum flamma illa, quæ Vicinas ali=
asque occupavit ditiones, et hucusque ardet; ubi ferro et igni mi=
scentur omnia: neminem hic strepitus armorum, qui ibidem

move

=moventur, reddidit inquietum: quilibet pacatam atque tran=
quillam sub tecto Suo vitam agere potest, quamvis belli incendium
per totam fere Europam in dies latius serpat. – Affirmare sane
possumus, sollicitudinem Nostram de conservando Vicinarum amico
erga hoc Regnum animo, /: adhibitis ex Senatus-Consilio biris abhinc
Annis Vschoviæ celebrato modis omnibus, tum reddendo Eosdem cer=
tiores de constanti ac perennatura mutuo cum Jisdem ex Nostra
et Reipublicæ parte amicitia, tum continua utendo vigilantia cir=
ca pacem in Regno atque securitatem in finibus Ejusdem tuen=
dam, :/, ita publicam procurasse salutem, prout a quolibet bono
Cive potuit exoptari. – Et quamvis Comitia Ordinaria Anno 1742.
incidentia ex cognitis Cuique ac fortissimis rationibus, quas in
Literis Universalibus eo tempore Nobis præsentibus Vschoviæ datis
luculenter expressimus, fuerint omissa; merito tamen lætamur,
nullum ex eo in Rempublicam redundasse damnum: compensa=
vimus namque licet absentes vigili Nostra cura ea omnia, quæ
Nobis præsentibus adimplere temporum ac rerum circumstantiæ
prohibuerunt. – Cum vero iterum felix et optatum illud inest=
tempus, quo Consultationes ab omnibus Regni hujus Ordinibus
de firmando et promovendo bono publico instituendæ sunt; proinde
sepositis negotijs publicis, non tantum Ditiones Sacri Romani Im=
perij verum etiam Nostras hæreditarias spectantibus, hoc autem
tempore præsentia Nostra maxime indigentibus, venimus feliciter
favente Gratia divina ad hoc Regnum; ut adimplendo omnia,
quibus fidem Nostram Reipublicæ Eidemque junctis Provincijs obs=
trictam esse intelligimus, necessariæ ac debitæ de procurando Rei=
publicæ bono et optima ejusdem ordinatione curæ atque sollicitu=
dinis daremus exemplum. – Sperandum certe, conatus Nostros
salutem publicam solummodo respicientes, favente DEO et collatis
omnium studijs junctisque animis, feliciorem obtenturos eventum
quam ex duobus ultimis Comitijs; quorum absque ullo fructu qui=
nimo ineffabili Reipublicæ damno magnis sumptibus auxilia Sibi
que

quaerentis solutorum, sine magno animi dolore meminisse = haud possumus: cum enim feliciter ad portum jam appellere videremur, discussis cura Nostra et Inclyti Senatus laudabili opera difficultatibus, inconsiderata nonnullorum malevolentia omnem tum temporis spem Nostram et assidua totius Reipublicae vota novis commisit fluctibus atque improvide ad illos devexit scopulos, in quos publica salus multis jam vicibus cum maximo Suo detrimento impegit. – Ignotum Nobis sane est, quô fit, ut quivis singillatim agnoscat quidem magnas Reipublicae necessitates, securitatem scilicet ex augendis viribus, decorem Regni ex reditibus opibusque amplificandis ac felicitatem ex debita dispositione interna pendentem; et tamen simul ac ad consultandum ventum est, exordium quidem bonum malum plerumque habeat exitum? imo nihil cum successu peragatur, atque bona omnia consilia negotijs quasi in turbido relictis evanescant? ~ Communes ideo justae tristesque audiuntur querelae, quod confusione atque incuria Respublica mutetur in deterius? vetus Polonorum gloria et virtus bellica labefactetur? ac a Vicinis non ut olim Gens haec Illustris et Potens consideretur? – In quem igitur cadit culpa, quod ex hoc infelici non emergat statu, nisi in Illos-Ipsos qui et res Patriae male cedere conqueruntur, et ob privatas rationes ac discordias ne melius cedant vehementer prepediunt, malisque quae causant Ipsi affliguntur? ~ Locuti sunt multi et adhuc loquuntur de modis ad subveniendum Patriae haud difficilibus: = erant quoque in ultimis Comitijs plurimi tam in Senatu quam in Conclavi Ordinis Equestris, qui consilia salutaria satisque = sufficientia ad restituendum splendorem Reipublicae per bonum = ordinem et ad procurandam defensionem Patriae contra quaevis = ab Exteris pericula in medium sapienter fortiterque proponebant, et ad effectum deducere conabantur. – Quam graviter animum Nostrum Paternum affecerat tristis illa experientia, omnem Nostrum

labor

=laborem - curam atque solicitudinem in cassum cecidisse, quo=
ve Rempublicam in tam ancipiti rerum statu qui illo tempore
metuendus erat sine consilio ac sine ulla defensione relinquere
cogebamur; verbis id nullis exprimere possumus! ~ Enimvero =
Misericordia Divina ultimam Patriæ hujus ruinam adhuc per=
mittere non vult; dum Eandem multis in periculis constitu=
tam ab omni infortunio hucusque sartam atque immunem ser=
vavit, iterumque nunc commodum subministrat tempus in eo
res collocandi dummodo omnes velint statu, quo Natio haec
par Gentibus alijs potentia claris Vicinis atque Amicis utilis -
hostibus vero et adversarijs propulsandis sufficiens - domique bene
atque decenter ordinata evadat. - Ad Nos quod attinet, facile
damus oblivioni omnes ad hunc usque diem frustra adhibitas
sollicitudines Nostras - labores susceptos - ac fastidia cum ijs =
conjuncta: omnem etenim praeteritam molestiam spe illa fir=
miore solamur, fore, ut in venturis DEO dante Comitijs, om=
nes Nostræ curæ Regiæ conatusque pro salute ac bono Reipub=
licæ libenter impendendi, laudabili Ordinum concordia atque e=
xemplari unione consensuque animorum præclare fulciantur. -
Cum itaque cuilibet luculenter pateat, summam salutis et fe=
licitatis publicæ in domestica optimaque rerum dispositione -
in Aerarij administratione - in augendis bellicis viribus - in
reperienda ac stabilienda militarium stipendiorum certa ratio=
ne consistere; ut simul Nobilis Juventus Polona, quæ nunc do=
mi sæpe ob angustiam rei familiaris delitescere ac præclaras
corporis animique dotes a DEO sibi concessas intra privatos
parietes celare cogitur, castra sequi, ac insistendo Majorum su=
orum vestigijs pro innata fortitudine et ad Rem bellicam ani=
mo - virtute sua Patriæ prodesse possit; /: qui unicus fere et cer=
tissimus non solum ad gloriam acquirendam sed ad facultates
et fortunas amplificandas - ad honores et dignitates multa cum
existimatione obtinendas aditus est:/; proinde Nos quoque =

omnie

omnem Nostram contentionem atque curam ad hunc finem=
applicare volentes, simulque expressis Legibus de Comitijs Ordi=
narijs disponentibus insistendo, Comitia Generalia spatio sex
hebdomadarum duratura Grodnæ ratione Alternatæ inter Provin=
cias pro feria secunda post Festum S. Michaelis hoc est pro
die N. Mensis N. Anni præsentis 1744. indicimus; tum acco=
modando Nos ad Leges et consuetudines Patriæ, Sinceritatibus
et Fidelitatibus Vestris Conventum Generalem Antecomitialem
Terrarum Prussiæ, quem Particulares in Palatinatibus et Distri=
ctibus more solito præcedere debent, in loco ex Alternata pro
nunc Graudenti incidente die N. Mensis N. hujus Anni cele=
brandum convocamus. – Quod reliquum est, prout nullatenus
dubitamus quin Sinceritates ac Fidelitates Vestræ considerantes
bonam intentionem – puram ac sinceram voluntatem Nostram,
perpendentes simul continuos Paternæ Curæ Nostræ de salute
publica conatus, sine mora quoque viribus unitis ea omnia,
quæ ab Jisdem amor erga Patriam – ardor innatus pro gloria=
Gentis – securitas et utilitas propria exposcit, et quæ ad omni=
modam harum Terrarum felicitatem faciunt, sint adimpleturæ;
ita Sinceritates et Fidelitates Vestras majorem in modum ob=
stringere haud intermittimus Jisdemque diligenter commen=
damus, ut Instructionem Suam Instructioni ex Cancellaria Nos=
tra missæ conformando, tales e medio Sui ad Comitia imminentia
eligant mittantque Nuncios, qui consilia Sua universorum votis
consona præseferentes, rejectisque omnibus privatis simultatibus
et odijs ac contemnendo privata quævis studia, solummodo utili=
tatem Patriæ curæ cordique habentes Comitia hæc juxta Constitu=
tionem Anni 1690. præscribit quæ Ordinem Comitiorum ab electione
in primo unoque die Mareschalci Conclavis Nuntiorum inchoent,
ac eadem peracta illico alia Comitiorum præliminaria sine mora
expediant, et ita gradibus Lege ordinatis procedendo Consultationes Suas

omni=

=omnes Nobiscum atque cum Senatu conjungant; quo mani=festa et publica animorum conjunctio atque inseparabilis inter Ordines Reipublicæ confidentia coram Orbe terrarum elucescat. — Hic est quidem cardo rei! in hoc vertitur salus et felicitas publica! Zelum illum in animis Sinceritatum et Fidelitatum Vrarum excitabit fervens consideratio; ut præteritarum calamitatum damnorumque memores, omnia Vestra studia omnemque curam in id intendatis, quô futura Comitia faustum obtineant exitum; et ex eo summa commoda in universum Regnum ac Provincias Eidem=junctas quam efficacissime redundent. — Sint aliorum populorum instituta exempli loco: qui nonnisi bono ordine interno securitatem a vi externa, tum gloriam atque suam salutem conservant. — Quo fine, ut et Regnum Nostrum Terræque Nostræ Prussiæ post diuturnam omnium expectationem tandem feliciter potiantur, omnia a parte Nostra conferre laborabimus: et desiderando simul debitam Sinceritatum et Fidelitatum Vestrarum operam, prosperum Consilijs Earum ad salutem publicam collimantibus optamus exitum. — Has vero Literas Universales, ut ad notitiam omnium deducantur, de more et usu recepto in locis solitis publicari mandamus; Easque Manu Nostra subscriptas Sigillo Regni communiri jussimus.

33.) Literæ ad Summum Pontificem in negotio Canonisationis ac SS. Regestro adscriptionis S. Joannis Cantij. —

Post oscula pedum Sanctitatis Vestræ Mei Regnique ac Dominiorum Meorum humillimam commendationem. — Juncta vota Mea cum pijs populi Regnique Mei desiderijs, quo sunt ardentiora in promovendo cultu Beati Joannis Cantij quondam in celeberrima Universitate Cracoviensi Professoris, eo plus laetari contigit accepta nuper notitia, causam Ejusdem Divi in Urbe ex nutu et annutu Sanctitatis Vestræ propius ad Decretum Canonisationis accessisse. — Cum vero in hoc singularem Sanctitatis Vestræ favorem erga Me Regnumque Meum devotissimum Sanctæ Sedi agnosco; duco obligationi primum debitas referre gratias Sanctitati Vestræ, deinde=

ad

addendo prioribus novas preces supplicare, ut ex bonitate=
Sanctitatis Vestræ suspiria populi quantocyus possint esse satisfa=
cta, per adscriptionem Cathalogo Sanctorum Ejusdem Divi Cantij; Cu=
jus odor Sanctitatis uti per totam diffunditur Poloniam indesi=
nentiaque per Intercessionem Ejus prodeunt miracula, ita certe pro
felicissimis successibus Suis habebit Sanctitas Vestra efficacem in
coelis Oratorem. — De coetero, felix ac diuturnum Orbis Christiani
Regimen Sncti Vræ ex animo apprecor et maneo etc. ~" —

34.) Literæ ad Eminentissimum Cardinalem Albani Re=
gni Poloniæ Protectorem in eadem materia. —

Expectationi Nostræ pijsque populi Regni Nostri desiderijs, cum non
modicum adferat gaudij et satisfactionis accedens propius ad Decre=
tum Canonisationis causa Beati Joannis Cantij quondam in Alma
Universitate Cracoviensi Professoris, uti hoc validæ et efficaci Illus=
tritatis Vestræ attribuimus cooperationi; ita circa contestationem
tam Nostræ gratitudinis quam totius Regni Nostri obligationis,
ingeminamus ferventissimas in hoc negotio recomendationes Nos=
tras; quatenus pro favorabili Sua erga Regnum Nostrum inclina=
tione, dignetur Illustritas Vestra adhibere ulteriorem curam et solli=
citudinem, ut ex gratia Sanctissimi Domini possint quantocyus co=
mpleri justa populi vota per adscriptionem Cathalogo Sanctorum
Ejusdem Divi Cantij; Cujus odor Sanctitatis, quanto magis per to=
tam diffunditur Poloniam indesinentiaque ex Intercessione Ejus pro=
deunt miracula, eo plus confidimus Illustritatem Vestram habere
efficacem in Coelis pro incolumitate Sua Oratorem. Cui interim
prosperiora quæque ex animo optamus. — Dabantur etc. ~" —

35.) Senatus Consilium w Warszawie immediate przed
Seymem Grodzińskim Anno 1744. na które z Kancel=
laryi Wielkiey Koronney wyszły propozycye. —

Przy obecności Illustrissimi et Reverendissimi in Christo Patris Domini
Joannis Alexandri Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis Lipski Epi=
scopi Cracoviensis Ducis Severiæ, Wielebnych w Bogu Walentego =
Czap=

 =Czapskiego Kujawskiego, Antoniego Dębowskiego Płockiego, Adama Stanisława Grabowskiego Xiążęcia Warmiyskiego, Franciszka Kobielskiego Łuckiego y Brzeskiego, Mikołaja Dębowskiego Kamienieckiego Biskupow; Jw: Józefa Wandalina Mniszcha Kasztelana Krakowskiego; Iww. Augusta Alexandra Xiążęcia Czartoryyskiego Ruskiego, Mikołaja Podoskiego Płockiego, Stanisława Ciołka Poniatowskiego Mazowieckiego, Karola Odrowąża Hrabi Siedlnickiego Podlaskiego, Stanisława Jabłonowskiego Rawskiego Wojewodow; Urodz. Woyciecha Wessla Kasztelana Warszawskiego, Wielmoż. Franciszka Bielińskiego Marszałka W. Koron., Wielebnego w Bogu Andrzeja Stanisława Kostki Załuskiego Biskupa Chełmińskiego y Pomezańskiego Kanclerza W. Kor.; Wielmożnych Jana Fryderyka Sapiehy Kanclerza W. Wielkiego Xstwa Lit: ; Jana Małachowskiego Koronnego, Michała Xiążęcia Czartoryyskiego W. Xstwa Lit. Podkanclerzych, y Jerzego Wandalina Mniszcha Marszałka Nadwornego Koronnego dnia dwudziestego dziewiątego Miesiąca Sierpnia odprawione. ~. — . ~.

P r o p o s i t u m.

Lubo Seym blisko następuiący zdaje się bydź obstaculum Senatus Consilij, y niby onez absorbere; gdy jednak różne materye można uprzątnąć przez przytomną u Boku JEgo Królewskiey Mości Radę dla niezatrudnienia niemi Seymu; więc konformuiąc się w tym do Konstytucyi Roku 1717. y inszych dawnieyszych de Senatus-Consilijs; JEgo Królewska Mość na niżey wyrażone punkta do deliberacyi exquirit zdania Senatu. — 1:) Konferencye z Ministrami potencyy pogranicznych Seymem 1726^ti^ naznaczone y przez Konstytucyą 1736^ti^ ponowione, ponieważ tak wielu do nich Delegowanych fatis decesserunt, żeby in pleniori numero expedyowane były; jak należy y kiedy reassumere? ~. 2:) Postannika Tatarskiego propozycyi wysłuchać? z czym expedyować? y jak Skarbowi ukontentować kazać? ~. 3:) do Nowego Hana z powinszowaniem czy wysłać? ~. 4:) Missionarz Krymski Xiądz Piotr Borowski Soc. JEsu, subsidium viaticum y rekomendacyi do =

Starrb

Stambułu y do Stanu o Kościół dla Katolików expetens, jak
ma expediri? ~ 5°) ponieważ trudne przewiezienie totius Archivi
Thesauri na Seym do Grodna; więc potrzebnieysze Taryfy y różne
dokumenta excerpere Skarbowi zalecić czy videtur necessarium
dla wszelkiey gotowości? ~ 6°) Aukcya woyska od wszystkich u=
pragniona żeby tym doskonaley mogła przyyść do skutku, czy con=
venit ustawicznym Zagranicznym Werbunkom skuteczniey niż
przez Senatus Consilium Wschowskie Roku 1737. zabieżeć? oraz
y tych co dobrowolnie czy paniewolnie za granicą służą do Polski
nazad sprowadzić? ~ 7°) Skupowanie koni przez Zagranicznych lu=
dzi tylo prawom przeciwne, tudzież wyprowadzanie skór za granicę
jako efficaciter inhibere? ~ 8°) Przechodom Woysk z Pruss do=
Brandebwrgij et vice versa z większą teraz rozwiązłością y krzy=
wdą ludzi, jakie znaleść remedia? ~ 9°) Konstytucya 1736^{ti}
paragrapho 234. ponieważ non adimpletur, a dla bespieczeństwa
na wszelkie przypadki jest potrzebna; czy przyzwoita przed Seymem
zagrzać Województwa do pilnieyszey obserwancyi? ~ 10°) Exeku=
cya Konstytucyi Convocationis fol. 23. §. 94. o oddawaniu ad Ar=
chivum wszelkich dokumentow publicum interesse tangentium
a w ręku partykularnych haerentium, z wielu racyy ale osobliwie
dla doskonalszey konferencyi z Ministrami Cudzoziemskiemi jeże=
li kiedy to teraz potrzebna być sądząc, jako przyprowadzić do nie=
zawodnego skutku? ~ 11°) Niedopłacona Summa na Legacyą Urodzo=
nemu Jnstygatorowi Koronnemu do Stambułu 1,000. Talerów, tudzież ex=
pensa Urodz. Generałowi Artylleryi W. Xstwa Litew. wysłanemu do
Kijowa z powitaniem Monarchini Rossyyskiey na pograniczu Rzeczy=
pospolitey y upomnieniem się o przyobiecane przez Urodzonego Oboź=
nego Wielkiego Xstwa Litewskiego deklaracye in favorem granic,
y indemnizacye różnym, jak mają z Skarbu assignari? ~. —
12°) Tłomacz Oryentalny dla tłomaczenia Expedycyy potrzebny bę=
dąc przy Dworze, JEgo Królewska Mość za słuszną rzecz sądzi

 = Szlachetniemu Maryaniemu od WW. Hetmana WW. Koronnego rekommendowaniemu et ad obsequia sposobniemu należytą pensyę ze Skarbu naznaczyć; ażeby oraz kilka z Młodzi Polskiey Języków Oryentalnych uczył, Kancellaryi Swojey y Skarbowi attendentiam et impensas zalecać raczy. ~ 13.) Na dokończenie zaczętych brukow Zamkowey ulicy od pałacu y drogi do Wisły pod Bernardynami subsidium ze Skarbu requiritur. ~ " – " – " –

Conclusum. –

Ad 1.) Zaleca JEgo Królewska Mość P. N. M. Ministerio Status obwieścić Ministrow Cudzoziemskich z któremi są naznaczone przez Konstytucyą 1736tu Konferencye; iż ze Swojey Strony każe mieć wszelką gotowość Delegowanym do Nich, a na mieysce zmarłych ex Senatu raczy innemi supplere numerum per Rescriptum z Kancellaryi Swojey; oraz zaleca upewnić Ministra Rossyyskiego o stateczney przyjaźni z JEgo Monarchynią y o prawdziwey chęci ułatwienia y zakończenia wszelkich okoliczności, które jakokolwiek te dwa Sąsiedzkie Państwa różnić między sobą mogą; tudzież się z Stanami Rzeczypospolitey na Seymie przyszłym uczyni porozumienie względem Tytułu Imperatorskiego Teyże Monarchyni pretendowanego. ~ " Ad 2.um et 3tium.) Postannikowi Tatarskiemu naznacza się audyencya publiczna: a do wysłuchania JEgo propozycyi destinatur Urodzony Gruszczyński Podkomorzy Nadworny JEgo Królewskiey Mości: ukontentowanie Onego zleca JEgo Królewska Mość Skarbowi usitata praxi: do nowego Hana Listy teraz przez powracającego Tegoż Postannika expedyowane będą z powinszowaniem, suspensa Ablegatione do Niego w dalszy czas. –

Ad 4.) Missyonarzowi Krymskiemu Xiędzu Piotrowi Borowskiemu pro subsidio viatico raczy JEgo Królewska Mość naznaczać ze Skarbu 1,000. Talerow y Instancyalne Listy do Stambułu y Krymu Kancellaryom Swoim expedire zleca. ~ ad 5tum.) Urodzony Administrator Skarbu Koronnego Pisarzom Skarbowym = Excep

wypisać copiatim injunget, nieżałuiąc Expensy która in rationibus przyjęta będzie gdyby Pisarze Skarbowi w przepisywaniu wystarczyć niemogli. — Ad 6tum) Na zabieżenie Werbunkom od Zagranicznych, JEgo Królewskiey Mości Uniwersały dawnieysze do Starostow y Miast pogranicznych ponowione będą z tym przydatkiem; aby żadnym Officyerom y Ludziom obcym Werbunki sekretnie faworyzuiącym bawić się w granicach Rzeczypospolitey niedozwalali, ale onych po ostrzeżeniu zabierali y za słusznemi dowodami criminaliter sądzili, extendendo principaliter ten rygor na Zydow, którzy tą naywięcey Ludzi pod pretextem furmanienia za granicę wyprowadzaią, tudzież aby Chrześcijan Zydom służących za granicę nieprzepuszczali. ~ Nadto convenient JEgo Królewska Mość R. N. M. WW. Hetmanow obuyga Narodow, o jako nayskutecznieysze Tymże pogranicznym Werbunkom zabieżenie: Uniwersał zaś z obwieszczeniem do powrotu będących w Służbie cudzoziemskiey, JEgo Królewska Mość skoro będzie widział potrzebę wydać raczy. ~ ..

ad 7mum) Konstytucye 1550. 1557. 1620. et 1647. do Exekucyi przywodząc, zaleci JEgo Królewska Mość Urodzonemu Administratorowi Skarbu koronnego wydać Uniwersały; iż konie y skóry, ktobykolwiek z Kraju bez należytego paszportu wyprowadzał, onemu na granicach konfiskowane będą: czego Starostowie pograniczni lub Jch Urzędy tudzież Officyalistowie Skarbowi dopilnować maią. ~ ad 8vum) Ministerium Status expostulować będzie z Ministrem Dworu Berlinskiego, ażeby w tym punkcie stała się satysfakcya pro praeterito: a zaś in futurum aby Traktat Welawski ad literam był obserwowany. ~ ad 9num) Opoźniona pora y ulewy ustawiczne sposobnieyszego wymagaiąc czasu do wykonania Konstytucyi 1736ti, tę materyą JEgo Królewska Mość R. N. M. na inszy czas odkładać raczy, zostawuiąc w Ręku Swoich ad omnes casus Wici na pospolite ruszenie. ~ ad 10mum) Zleca JEgo Królewska Mość Ministeriu

=Status convenire renitentes w oddaniu papierow które ad materias publicas należą do zachowania in Archivo Metryki Koronney; a z nieczyniącym zadosyć takowey Rekwizycyi injungit Urodzonemu Instygatorowi lub Vice-Instygatorowi Koronnemu y Wielkiego Xięstwa Litewskiego w Sądach Swoich czynić. ~ Ad 11mo) Niedopłaconą Summę Instygatorowi Koronnemu na Legacyą Stambulską Skarb Koronny uspokoi: tudzież erogowane expensa na wysłanie do Kijowa Urodzonego Generała Artyllery Wielkiego Xięstwa Litewskiego wypłaci, zastempując tym czasem Skarb Wielkgo Xięstwa Lito salva od niegoż repetitione. ~ „ ad 12mo) Szlachetnemu Marynnemu Słomaczowi na mieysce Szlachetnego Giulianiego zwyczayną Laffę ze Skarbu corocznie JEgo Królewska Mość naznacza; attendentiam nad Nim y dozor ćwiczenia Młodzi w jezykach oryentalnych Kancellaryom Swoim zlecając: Expensę na też Młódź z Wielmożnemi Pieczętarzami umówioną, Wielmożny Podskarbi Koronny natenczas będący corocznie ad quietationem wypłacać obowiązany będzie. ~ ad 13mo) Na bruki Warszawskie póki pewny fundusz obmyślony niebędzie, Skarb Koronny wypłacać ma rathatim co Kwartał po pięć tysięcy Złotych polskich ad Manus naznaczonego od Miasta Starey Warszawy Dozorcy, które za dyspozycyą Kommissyi brukowey obracane bydź mają: z czego y Wieża Marszałkowska tu w Warszawie reparari powinna. ~ Urodzonemu Woynarowskiemu Towarzyszowi Hussarskiemu, który roczną Rezydencyą odprawił y konwojował Posłannika Tatarskiego, JEgo Królewska Mość z Łaskawości Swojey sto czerwonych Złotych do wypłacenia ze Skarbu naznacza. ~ „ —. ~ =Jan Kardynał Lipski. ~. W. A. Czapski Biskup Kujawski y Pom. ~ X. Antoni Dębowski Biskup Płocki. ~ Adam Stanisław Grabowski Xiąże Biskup Warmiyski y Samb. Prezydent Ziem Pruskich. ~ X. Mikołay Dębowski Biskup Kamieniecki. — Andrzey Załuski Biskup Chełmiński y Pomezański Kanclerz W. K. — Franciszek Bieliński Marszałek W. Koronny. — Jan Małachowski Podkanclerzy Koronny. ~ Mich

Michał Xiąże Czartoryyski Podkanclerży Wielkiego Xięstwa = Litewskiego. ~ Mniszech Kasztelan Krakowski. — August Xiąże Czartoryyski Woiewoda y Generał Ziem Ruskich. — Mikołay Podo= ski Woiewoda Płocki. ~ Jerzy Mniszech Marszałek Nadworny Koronny. ~ Stanisław Ciołek Poniatowski Woiewoda y Generał = Ziem Xięstwa Mazowieckiego. ~ Karol Odrowąż Hrabia Siedl= nicki Woiewoda y Generał Ziem Podlaskich. ~ Stanisław Jabło= nowski Woiewoda y Generał Ziem Raiwskich. ~ Woyciech Wessel Kasztelan Ziemi Warszawskiey. ~ „ — Dla szczupłości mieysca zostawionego Mi do podpisu, przypisuię tu: że inaczey niepodpi= sałem się, tylko salva attendentia Urzędu Marszałkow lub Mar= szałkowskiego, expensy na bruki y reperacyą Wieży Marszałkoskiey: położono zaś ut patet puncto 13º „ za dyspozycyą Kommissyi bruko= „ wey " ~ contra prerogativam cardinalem Urzędu Marszałkowskiego, którego principale Institutum dla utrzymowania generaliter y w= szędzie porządku y przeciwko Samey Konstytucyi Anni 1688. tit. Naprawa dróg, która instituit Kommissyą Brukową: przy którey oraz Salwie protestuię się Franci. Bieliński Marszał. W. Koronny.

36.) Instrukcya od Prześwietnego Trybunału Głownego Pio= trkowskiego Jchmciom, Jmci Xiędzu Jędrzejowi Beyerowi Kanonikowi Archi-Katedralnemu Gnieźnieńskiemu Vice-Prezydentowi y Jmć Panu Antoniemu Drohojew= skiemu Łowczemu y Deputatowi Przemyiskiemu do JEgo Królewskiey Mości e gremio Nostri Posłom Delegowanym dnia 12. Października Roku 1744. ~.

Trybunał Koronny - Vicaria Regum potestas - praw Oyczystych zas= czyt y exekucyą, idzie przez Delegowanych e Gremio Sui Jchmc Panow Posłow z głęboką Nayjaśnieyszemu Majestatowi JEgo Królew= skiey Mości P. N. M. rekognicyą. - A jako Supremum decus - Altum Præsidium w Osobie Pańskiey adoruje, tak za wszelką oko= ło dobra pospolitego czułość - pieczołowania - manutencyą Subsel= liorum

 =liorum osobliwie Trybunatu Koronnego in holocaustum przy podziękowaniu niesie Serca; życząc ażeby Nayjaśnieyszy Majestat JEgo Królewskiey Mości P. N. M. z Nayjaśnieyszą Królową Panią Naszą Miłościwą tudzież z Nayjaśnieyszą Famiiliją Swoją pomyślne y żadney alternacie niepodlegające przy wszelkich błogosławieństwach Boskich liczył sukcessa, żyjąc jeżeli nie aeviterne przynaymniey diuturne. — Przytym supplikować będą JchMc Panowie Posłowie Nasi, aby JEgo Królewska Mość P. N. M. Trybunat Koronny Pańską Swoją raczył fovere Protekcyą, według dawnych zwyczajow y praw Oyczystych. — Ponieważ JchMc Panowie Posłowie sub cursu Comitiorum Grodnensium to homagium Trybunatu Koronnego JEgo Królewskiey Mci P. N. M. złożą; przeto supplikować będą u Nayjaśnieyszego Majestatu Pańskiego, aby per Constitutionem Seymu Rzeczpospolita wynalazła sposoby, żeby JchMc Panowie Deputaci more Kommissarzow na Trybunał Radomski byli Salariati; jako Ci, którzy zasczycają Tey Oyczyzny prima Subsellia y którzy sakryfikują zdrowia y fortuny usibus publicis, żeby mieli od Teyże Oyczyzny et a Patre Patriae levamen et solatium. — Że zaś Miasta w których się Trybunały agitują nadruynowane y znacznie zniszczone znayduja się, gdzie y Stancyi prawem naznaczoney JchMc Panowie Deputaci mieć niemogą y niemają tylko De proprio naymować Sobie muszą; więc JchMc panowie Posłowie upraszać będą u JEgo Królewskiey Mości P. N. M., ażeby Rzeczpospolita obmyśliła reperacye onych. = Wielkie Zasługi JWo JmcXiędza Jwańskiego Prezydenta, już tą trzyletnią funkcyą zasczycającego Trybunały Koronne, nie bez uszkodzenia fortuny odprawione, JchMc Panowie Posłowie JEgo Królewsk. Mości P. N. M. rekommendować będą y upraszać, aby ex distributiva Justitia świeża o Nim miał pamięć. — Niemoże przepomnieć Tenże Trybunał Scipionem Suum quâ Toga quâ Sago w Tey Rzeczypospolitey Emeritissimum JWo JmcPana Antoniego Potockiego

Wojew

Wojewodę Bełzkiego: którego Zasługi jak są wiadome JEgo=
Królewskiey Mci P. N. M. y całey Rzeczypospolitey; tak suppliko=
wać będą Jchmć Panowie Posłowie, aby JEgo Królewska Mość P. N. M.
w Swoim chciał Go fovere Respekcie et ex distributiva Justitia kon=
tentować. ~. Jmćpana Ponińskiego Starostę mieysca tego, który suplen=
do ad mentem Legum Vices Ziemstwa Sieradzkiego nie bez pracy y ko=
sztu invigilat bono publico zjeżdzając na inchoacye Trybunałow et
excipienda Juramenta, Jchmć Panowie Posłowie JEgo Królewskiey Mości
P. N. M. teyże Łasce rekommendować będą. – Cætera Activitati et
probatæ in rebus gestis et gerendis dexteritati pomienionych Jchmć
Panow Posłow committuntur. – Datum ut supra. – Xiądz Józef An=
toni Jwański Prezydent Trybunału Koronnego. – Antoni Michał
Potocki Wojewoda Bełzki Marszałek Trybunału Koronnego. ~"

37.) Respons na Tę Jnstrukcyą wyżey wyrażonym Jchmć Panom
Posłom w Grodnie podczas Seymu dany eodem Anno.

Główny Trybunał Piotrkowski głośny przez obserwowanie praw y do=
gadzanie Sprawiedliwości, gdy się w Osobach Zacnych e medio Sui=
Wybranych prezentuje przed Nayjaśnieyszym Panem Posłow; tym mi=
ley wyrażoną homagiy przyymuje Expressyą, im dowodnieysze JEgo=
Królewska Mość P. N. M. w utrzymaniu powagi Praw coraz odbiera
wiadomości. ~ Miłe to jest dla JEgo Królewskiey Mości oświadczenie,
że Ukrzywdzeni biorą przez Swiątobliwe Sentencye swoję satysfakcyą;
czym całego Królestwa bespieczeństwo gruntuje się y czym całego=
Swiata Państwa naymocnieyszy szczęścia zakładają fundament. – Nic
słusznieyszego niewidzi JEgo Królewska Mość P. N. M., jako aby pracu=
jący in Vinea mógł mieć Suam mercedem: ale kiedy Zacne Woje=
wództwa-Ziemie y Powiaty zgromadzone przez Posłow Swoich niez=
najdują na tym Seymie hic et nunc fundum do Aukcyi Woyska, więc
bardziey życzy JEgo Królewska Mość P. N. M. niżeli się spodziewa, żeby
fundusz ad Salaria Zasiadającym w Głownym Trybunale Piotrkowskim
mógł się na teraźnieyszym wynaleść Seymie. ~ Wielebnego Prezydenta
Trybunału repetitæ cum gloria functiones, jako zdawna są w Pań=
skim dobrze lokowane Sercu, tak y o dalszych Swoich upewniać

Go

=Go raczy Respektach. — Wielmożnemu Marszałkowi qua Togâ qua Sago claro, gdy Mu wrodzona z Wielkich Antenatow w dziedzictwo oddała się Cnota, nieomieszka JEgo Królewska Mość P. N. M. w każdey podającey się okazyi pokazać że jest Justus meritorum ponderator. — Wszystkim przytym chwalebnie in Illo Areopago Pracującym otwarte zostawując Serce, jako nienniey Urodzonemu Poniniskiemu Staroście Piotrkowskiemu, Łaski Swojey dobroczynney czyni nieplonną nadzieję. — A lubo niewątpi JEgo Królewska Mość P. N. M., że prudentia Godnych Sędziow tak będzie Religionis zelum w Sądach pokazywała ne Religio nimio zelo perdatur; jednak przypominać nieomieszkuje, żeby w Sprawach o Zbory rzecz w sobie zawierająca świątobliwość niebyła per Repressalia Mocnych Sąsiadow zguba Kościołow Bożych, a per consequens uciemiężeniem daleko większym Prawowiernych Katolikow. ~. —. ~.

38.) Puncta ex parte Ministrorum Plenipotentium Suæ Imperatoriæ Majestatis Totius Russiæ in Conferentia exhibita Grodnæ D: 6. 9bris 1744to

=1º) Suæ Imperatoriæ Majestati Totius Russiæ Dominæ Nostræ Clementissimæ nihil magis curæ cordique est, quam arctissimam illam quæ inter Serenissimos Antecessores Suos et Rempublicam viguit amicitiam non tantum renovare verum etiam novo firmiori adhuc et in æternum duraturo foedere indissolubiliter firmare et stabilire. ~. — 2º) Non est quod Ministri Suæ Imperatoriæ Majestatis totius Russiæ dubitent, quin Sua Regia Majestas Poloniarum in Scriptis et Literis ex Cancellarijs Regni Poloniæ Magnique Ducatus Litthvaniæ prodituris, exnunc ad instar aliarum Potentiarum Europearum Titulum Imperatricis Russiæ sive omnium Russiarum det et concedat. — 3º) Securitati Græco-Ruthenam Religionem profitentium in Polonia Magnoque Ducatu Litthvaniæ sufficienter provideatur, ut in posterum a persecutioribus immunes libero Religionis Suæ exercitio

gaud=

gaudeant; templa - praedia etc. quibus privati sunt Jis restitu=antur atque Eorum Privilegia Constitutione nova confirmentur: quapropter ad satis de eo faciendum, quod contra Constitutiones Pactaque conventa factum est, Commissio denominetur; quae non solum restituendi Græco-Ruthenæ Religioni addictis id omne quod Jis ereptum est curam et Authoritatem habeat, sed et Eos qui pacem et securitatem publicam vi et violentia turbare ausi sunt poenis contra Violatores publicæ pacis sancitis coërceat. ~.. — 4º) Cum Transfugæ et Subditi Imperij Russici contra Articulum quintum Tractatus aeternæ pacis 1686ᵗᵒ non solum recipiantur, verum etiam ut e Regionibus Russiæ fuga se subducant Subditos Polonos Suasores et Impulsores habeant; requiritur ideo, ut eju=smodi transfugæ extradantur, ac ne in futurum a Subditis Poloniæ recipiantur, severissime prohibeatur. ~ 5º) Satis praeten=sioni fiat, quam Russia ex articulo septimo præfati Tractatus = aeternæ pacis habet; restituendo totam illam Regionem quam Boristhenes inde a Pago Stajek usque ad fluvium Taśmin al=luit, cum omnibus Villis - pagis nominatim Rzysczew - Trechty=mirow - Kaniow - Moski - Sokolna - Krylow - et Czehryn; quod jam tum temporis quo de pace aeterna tractabatur, Plenipoten=tiarij Reipublicæ aequum censuerunt, nec nisi ob deficientem In=structionem de eo statuere detrectarunt, desiderantes ut ista Regio usque ad compositionem amicabilem per Comissarios vasta et deserta maneat: quod quidem sancitum est, sed ex parte Re=ipublicæ servatum non est; cum istis Villis Incolæ Terrisque = Cultores et quidem maxima ex parte ex Subditis Russiæ trans=fugis Ukrainensibus dati sint, uti hoc irrefragabilibus testimo=nijs abunde probari potest. ~.. 6º) Denominentur ex parte Reipu=blicæ Commissarij Authoritate graves, qui de præfatis locis cum Comissarijs Russicis tractent - negotiumque componant - et limites cum Jis abeundo confinia examinent - fines terminosque certos

et consp.

=et conspicuos constituant, ut tali modo semel pro semper querelarum ansa praeveniatur. ~ 7º.) Constituti Judices Limitanei cum majori quam hucusque cura et diligentia vices Officij Sui expleant; vel alij denominentur ex Incolis qui prope a finibus sunt; data Ipsis Authoritate, quidquid Litium inter utriusque partis Subditos acciderit, nulla interposita mora= disjudicandi, laesis satisfactionem procurandi, sontes vero eo transmittendi ubi constituta in Eos poenâ adfici possunt et debent. ~ „ 8º.) Ut Mercatores Russici libere ac tuto immunesq[ue] a quibuscunque molestijs - vexationibus - et extorsionibus iter quo fert voluntas per Reipublicae Provincias facere, merces Suas transportare, negotiaque Sua juxta tenorem Articuli XIX. Tractatus 1686.ti peragere queant. - Qui vero Merces Suas Rigam flumine Düna transportant, omnem securitatem habeant; Telonea, ultra illud quantum quod sub tempus aeternae pacis = 1686.ti ad Annum usque 1710.m scilicet ab uno navigio Canabi onusto centum quadraginta et quod frumento oneratum sexaginta Taleri solvebatur, ab ijs nonnisi Vitebscij, solito antiquitus more et consuetudine exigantur; sublatis ac in aeternum prohibitis omnibus alijs vectigalibus ac portorijs privata Authoritate institutis, alijsque exactionibus sub quo ea fieri velint praetextu. - De coetero Ministri infrascripti omnia gravamina specifice conscripta et connotata tradere Sibi reservant. ~ Grodnae die 6.ta Novembris 1744.to Comes Michaël Bestuschef.
Hermanus Carolus Comes Keyserling.

39.) Responsum ex parte Delegatorum a Sacra Regia Poloniarum Majestate et Ordinibus Regni ad proposita per Excellentissimos Dominos Michaelem Petrowicz Comitem Bestuchew - Rumin Consiliarium Intimum Actualem et Supremum Mareschalcum Aulicum et Caroli Hermanni

Comit

Comitem Keyserling Ministros Plenipotentia=
rios Serenissimæ Aulæ Petroburgensis, tempore rea=
ssumptionis Conferentiarum, sub præsidentia Celsi=
ssimi et Reverendissimi Domini Christophori An=
tonij a Stupow Szembek ArchiEppi Gnesnensis Le=
gati Nati Regni Poloniæ et Magni Ducatus Lithu=
aniæ Primatis primique Principis die 6ta No=
vembris Anno Domini 1744to Grodnæ exhibita,
die 9na ejusdem Novembris Anno eodem datum.

=Ad 1m) Cum nihil inhæreat magis animo Sacræ Regiæ Poloniarum Majestatis Domini Nostri Clementissimi et Ordinum Regni, quam continua exhibere amicitiæ documenta, quibus stabilita semel inter Poloniam et Rossiam bona vicinitas convelli non possit; ideo Delegati a Sacra Regia Poloniarum Majestate et Ordinibus Regni, Corde aperto hanc Amicitiæ expressionem ab Excellentissimis Dominis Ministris Plenipotentiarijs Aulæ Petroburgensis postquam receperint, de reciproca totius Reipublicæ Polonæ erga Monarchiam Rossicam assecurant; et ut in ulteriori Conferentiarum tractu Vicinæ Sibi hæ Potentiæ quam promptius indissolubili et novo uniantur vinculo, curæ cordique Eorum esse. — Ad 2m) Cum tot provinciæ nomenclaturam Russiæ habentes Regno Poloniæ et Magno Ducatui Lithvaniæ ab immemorabili tempore sint annexæ, nullique dubietati subjaceat quin non sint de corpore Regni Poloniæ et Magni Ducatus Lithvaniæ; idcirco punctum hoc secundum Delegati a Sacra Regia Poloniarum Majestate et Ordinibus Regni ad Conferentias post absolutam securitatem limitum ambarum potentiarum reservant. — Ad 3m) Quoniam Excellentissimi Domini Serenissimæ Aulæ Petroburgensis Ministri Plenipotentiarij de injurijs Greco-Ruthenæ Religioni in Polonia et Magno Ducatu Lithuaniæ illatis generico termino querulantur; ideo Delegati a Sacra

Regia

 =Regia Poloniarum Majestate et Ordinibus Regni petunt, quatenus specifice quo loco? quando? et de natura injuriarum informari possint, ut quidquid Tractatui Anni 1686ti contrarium videatur, prompta adferant remedia: nihilominus censent eo fine necessariam esse designandam Commissionem. ~ Ad 4m) Delegati a Sacra Regia Poloniarum Majestate et Ordinibus Regni Articulu quintum Tractatus Anni 1686. in omnibus exequi curabunt, petentes hoc loco majorem elucidationem et referendo sese ad punctum similiter ex parte Sua datum, ratione eductorum Subditorum ad Rossiæ partes in majori multo numero. ~ Ad 5m) Prætensio hæc formata ab una parte, Tractatu vero Anni 1686. non agnita, in Comitijs Regni nunquam agitata, Tractatu Anni 1704. silentio prætermissa, proprietate et possessione Reipublicæ Polonæ semper firmata; nulli quæstioni subjacere creditur. ~ Ad 6m) Congruum est certe, post constitutos terminos in Conferentijs limitum designare Commissarios Authoritate graves ad obeunda et designanda Confinia ex parte utraque. ~ Ad 7. et 8m) Delegati a Sacra Regia Majestate et Ordinibus Regni conformiter sentiunt: et ratione extorsionis Teloneorum /: si id subsecutum sit :/ cum Supremo Thesaurario M. Ducatus Lithvaniæ conferent.

40.) Propozycye na Senatus Consilium po zerwanym Seymie Grodzińskim z Wielkiey Kancellaryi wydane d. 18. Novembris 1744. w Grodnie.

primo. - Po zerwanych iniquo fato trzech Seymach, jako zabieżeć tym nieszczęśliwościom, któreby w okolicznościach teraznieyszych na Rzeczpospolitą wyniknąć mogły, y jako externam et internam providere securitatem? ~ Secundo. - Zagraniczne praktyki że się jawnie pokazały na tym Seymie: więc jaką Stany Rzeczypospolitey mają pokazać sensibilitatem et urgere satisfactionem? Jego Królewska Mość przytomnego Senatu exquirit sensum. ~. Tertio. - Seymiki Relationis, czy y na kiedy gdy zdają się bydź potrzebne determinare należy. ~ Quarto. Dla utrzymania dobrey

z Sąsi

z Sąsiadami harmonij y w różnych ukrzywdzeniach dostąpienia satysfakcyi; czyli Konferencye kontynuować z Ministrami Cudzoziemskiemi Plenipotencye eo fine maiącemi? ~ Quinto. Interrupcya commerciorum ze Szląskiem, że wielkie przynosi szkody pogranicznym Województwom Wielkopolskim; jako principijs obstare żeby to in usum niewe szło? temuż in simili w pograniczu Kijowskim jak zabieżeć? ~ Sexto. - Haydamakow ustawiczne w granice wpadania, jakim uśmierzyć sposobem? ~ Septimo. do Racomia na mieysce Wielebnego w Bogu Xiędza Biskupa Warmiyskiego, który laudabilissime funkcyą Prezydentską przez dwie lecie ponosił, inszego z Wielebnych w Bogu Biskupow na Prezydencyą na przyszłe dwie kadencye naznaczyć. ~ Octavo. - Sekondując Intencye Stanow Rzeczypospolitey, które ab Anno 1740. we wszystkich Instrukcyach życzyły Aukcyi Woyska, póki taż sama na przyszłym Seymie niestanie; czy Wielmożnemu Podskarbiemu Koronnemu zlecić, ażeby Summy przez teraźnieysze Rachunki w Skarbie pozostałe na zakupienie broni y amunicye wojenne obrócić miał facultatem? ~ Nono. Jeżeli Skarb Koronny ma czynić projekt in hoc interstitio do kontraktowania cum plus offerentibus o papier Stemplowy et de similibus; żeby Stany Rzeczypospolitey miały na przyszłym Seymie informacyą o prowenienicyi z takowych Kontraktow. ~ ~. Decimo. Zwyczayny Postom Woyskowym Traktament czy powinien być wypłacany pro præterito et præsenti? ~ Undecimo. Kontynuacya fabryki Zamku Warszawskiego dla wygody Pańskiey przypomina się. ~ Duodecimo. - Wydane expensa przez Urodzonego Instygatora Koronnego w Stambule na podarunki exigunt restytucyą. ~ Decimo tertio. Miastu Elblągowi pozwolone ostatnim Seymem pacificationis subsidium, jako y Miastu Stołecznemu Krakowowi y Wilnowi, aequum est continuare. ~ " ~. ~ " ~. ~

41.) Senatus - Conclusum na te propozycye. ~

Ad primum. - Dla bespieczeństwa wewnętrznego, JEgo Królewska Mość P. N. M. Seymu Extraordynaryynego w Ręku Swoich ad omnem =

 =casum per Constitutionem 1736ti zostawionego zażyje tempore bene viso; ~ zewnętrzne granic ubespieczenie czułości JJWW. Hetmanow committendo. ~ Ad Secundum. Oświadczenie sensibilitatis y dopomnienie się satysfakcyi w odkrytych intrygach Zagranicznych, committitur Ministerio, ażeby pro dignitate JEgo Królewskiey Mci y Stanow Rzeczypospolitey oneyże urgeant. ~ Ad Tertium. Jeżeliby do Seymu Extraordynaryynego nieprzyszło tak prędko, tedy JEgo Królewska Mość Seymiki Relationis pro exigentia okoliczności y czasu wydać zechce. ~ Ad Quartum. Nietylko w utrzymaniu cum Vicinis dobrey harmonij ale też y uspokojeniu wszelkich ab utrinque niechęci, niemoże się doskonaley dogodzić jako przez Konstytucyą y dokończenie tak dawno rospoczętych a dotąd niezakonkludowanych Konferencyy, które da Bóg w Warszawie reassumentur: na pretensye Dizunitow JEgo Królewska Mość Kommissya ad Latus Suum naznaczy. ~ Ad Quintum. ponieważ przez te wpadania ustawiczne hultaystwa Woysko Koronne zbyt się nuży, y prawie wystarczać ustawicznym uganianiom się niemoże; więc JEgo Królewska Mość, zaleciwszy JJWW. Hetmanom Koronnym continuationem utrzymania bespieczeństwa na tym pograniczu, do Urodzonych Starostow pogranicznych napisać roskaże, ażeby na pomoc Horodowych Kozakow ad mentem Konstytucyi 1624. et 1638. dodawali pod Kommendę Urodzonych Regimentarżow; negligentes Urod. Instygatorowi Koronnemu etiam via Juris stimulare zleca. ~ Ad Sextum. Z temi Dworami, od których się te dzieją przeciwko wyraźnym Traktatom liberi ab utrinque commercij respectivorum Subditorum novitates et damnificationes, expostulować czyli na Konferencyach czyli directe do Dworow Ministerio Status JEgo Królewska Mość zalecić raczy: interim Województwa Wielkopolskie y Kijowskie, które tego naybardziey urgent, niech podadzą sposoby jakieby mogły bydź vicissim modi repressaliorum przez zamknięcie passow od Naszey Strony handlom Sąsiedzkim, in quantum żeby od Nich nienastąpiła satysfakcya? ~

Ad Sept.

~ . Ad Septimum. do Radomia na mieysce Wielebnego w Bogu Xiędza Biskupa Warmiyskiego chwalebnie przez dwie lecie funkcyą Prezydencką ponoszącego, Przewielebnego w Bogu Arcybiskupa Lwowskiego JEgo Królewska Mość naznacza. ~ Ad Octavum. Wielmożnemu Podskarbiemu zleca się, ażeby z pozostałych w Skarbie Sum kontrakty poczynił y ad rationem pozadawał Summę proporcyonalną na sporządzenie broni y amunicyi potrzebnych provisionaliter do przyszłey aukcyi woyska. ~ Ad nonum. Jto dispositive non conclusive zleca się uczynić Skarbowi, ażeby na przyszły Seym były Stany Rzeczypospolitey zupełnie informowane, siła który dochód może uczynić pożytku Rzeczypospolitey? ~ Ad decimum. Traktament Woysku pro praeterito et praesenti veteri usu et praxi wydany, Skarbowi in rationibus przyymuje się. ~ Ad decimum primum. Tenże Skarb zaczętą Zamku Warszawskiego fabrykę ma kontynuować, niezapominając w sklepach zamczystych y suchych ulokowania Archivum Regni et Magni Ducatus Lithvaniae y sporządzenia do tego szaf porządnych; gdyż to dotychczas w wielkim znayduje się nieporządku, że y Księgi niektóre butwieją, na których introligowanie y przepisanie co expendetur w Rachunkach przyszłych przyjęto mu będzie. ~ . Ad decimum secundum. Za upominki tak w Stambule przez Urodzonego Jnstygatora Koronnego, jako y w Krymie przez Urodzonego Łopuskiego = rozdane; naznacza się pierwszemu dwa tysiące Talerow curr., drugiemu tysiąc Talerow bitych, tudzież Urodzonemu Komorowskiemu tysiąc Tall. bit. ~ Ad decimum tertium. Ad mentem Konstytucyi 1736[ti] Skarb Koronny y Litewski zastępować mają naznaczone quantum do dalszego Seymu. ~ Ad puncta aeterius illata. - Wielmożnemu Wojewodzie Poznańskiemu Hetmanowi Wielkiemu Koronnemu wydaną na różne Rzeczypospolitey potrzeby Summę według Regestru Ręką Onegoż podpisanego, Skarbowi Koronnemu committitur ażeby partitim z dochodow Rzeczypospolitey wypłacał. - Urodzonemu Wilczewskiemu Posłowi Ziemi Wiskiey securitatem JEgo Król.

 =Mość deklaruje; et pro generoso sacrificio Dóbr Jego póki niebę=
dzie pane benemerentium rekompensowany, interim dwa tysiące Tale=
row curr. wyliczyć zleca. – Urodzonego Nitosławskiego Regimentarza
partyi Ukraińskiey Woyska Koronnego, do largicyi od Wielmożnego He=
tmana W. Koron. wydawaney odsyła JEgo Królewska Mość w podjętych
expensach Regimentarskich. ~ za koszta zaś erogowane w Warszawie
y w Grodnie dla zupełney Informacyi granic Ukraińskich na Konfe=
rencyach z Ministrami Rossyyskiemi potrzebnych naznacza się ty=
siąc Talerow curr. ~ . ~ . =Christophorus Antonius Szembek
Archi Episcopus Gnesnensis Primas, omisso secundo puncto, tum etiam
excepto additamento ad finem puncti quarti tanquam ad forum Spiri=
tuale pertinente, et praeterea ex caeteris illatis punctis excepta parte
secunda puncti secundi mp. ~ . =Michał Zieńkiewicz Biskup
Wileński, salvis Juribus et immunitatibus Sanctae Romanae Ecclesiae
nec non Exceptionibus aliquorum punctorum a Celsissimo Primate
Regni expressorum. ~ =Adam Stanisław Grabowski Xiąże Biskup
Warmiyski y Sambiński, salvis juribus Romanae Ecclesiae. ~ =Wa=
cław Hieronim Sierakowski Biskup Przemyyski. ~ =X. Mikołay
Dębowski Biskup Kamieniecki. ~ =In omnibus punctis sequendo=
wielkie zdania JO. Xiążęcia Imci Prymasa na nie podpisuję się, Poto=
cki Wojewoda Poznański Hetman Wielki Koronny. ~ =Inhaerendo prae=
custoditioni JO. Xiążęcia Imci Prymasa in puncto secundo, tudzież exce=
pta declaratione rekompensy ze Skarbu Rzeczypospolitey Imci pnu Wil=
czewskiemu ex ratione objectae et non probatae infamiae z wielu Wo=
jewództw Posłom, co zatrudniło cursum Seymu, Jan Tarło Wojewoda
Sandomirski Generał Ziem Podolskich podpisuje się, tudzież cum mani=
festatione o niekommotowanie punktu Szkoły Rycerskiey na co ledwie
niewszystkich Senatorow był assensus. ~ =Michał Massalski Kasz=
telan Wileński Hetman Polny Wielkiego Xięstwa Litewskiego. ~
=August Xiąże Czartoryyski Wojewoda y Generał Ziemi Ruskich.
=Antoni Potocki Wojewoda Bełzki, salvis per totum Legibus de=

Senat

Senatus-Consulto które ad pluralitatem votorum resolvere powinni. = Mikołay Podoski Woiewoda Płocki. ~ = Stanisław Ciołek Poniatowski Woiewoda y Generał Ziem Xięstwa Mazowieckiego. ~ = Stecki Kasztelan Kijowski. ~ = Michał Łoś K. K. ~ = Kaźmierz Rudzinski Kasztelan Czerski. ~ = Jan Hylzen Kasztelan Inflantski. ~ = Paweł Xiąże Sanguszko, exceptis punctis w których Senatus Consilia niemaią mocy disponendi, jako Marszałek Wielki Wielkiego Xięstwa Litewskiego. ~ = X. Andrzey Załuski Biskup Chełminski y Pomezanski Kanclerz Wielki Koronny. ~ = Jan Sapieha Kanclerz Wielki Wielkiego Xięstwa Litewskiego, exceptis punctis w których Senatus Consilia niemaią mocy disponendi. ~ = Jan Małachowski = Podkanclerży Koronny. ~ = Michał Xiąże Czartoryyski Podkanclerży Wielkiego Xięstwa Litewskiego. ~ = Jerzy Mniszech Marszałek Nadworny Koronny. ~ = Ignacy z Kozielska Oginski Marszałek Nadworny Wielkiego Xięstwa Litewskiego. ~ ~ ~

Annus 1745^tus

1.) Dla pamięci od Imcipana Grafa Bestuchefa Ministra Pełnomocnego Rossyyskiego bez podpisu jednak Imienia Imci Xiędzu Kanclerżowi Wielkiemu Koronnemu w Dreźnie podano Językiem Niemieckim z którego na Polski wytłumaczono. ~ ~.

primo. – Aby Sapiehowie sprawiedliwym pretensyom Carowey JEymci Ruskiey do Hrabstwa Dąbrowna formowanym bez dalszey zwłoki należytym sposobem zadosyć uczynili; to jest, albo przez wrócenie tego Hrabstwa y pożytkow ztamtąd wziętych, albo przez zapłacenie Summ na kupno tego Hrabstwa wyliczonych wraz z prowizyami; tak dalece, aby potrzeby niebyło udawać się do gwałtownych srzodków. Rzeczeni Sapiehowie, według Memoryału JEgo Królewskiey Mości w Warszawie podanego, dysponowani bydź powinni do przyjacielskiey Ugody: gdyż Carowa JEymc Ruska niejest daleka pierwey tę Sprawę po=

przy

=przyjacielsku traktować; a jeżeliby to daremna rzecz była y wspomnieni Sapiehowie w niesprawiedliwym uporze daley trwali, Carowa JeyMć Ruska przymuszona będzie wziąć przed siebie ten sposob którego zażył Król Pruski w zakończoney sprawie o pretensyą do Dóbr Neyburskich: Sama tedy Carowa JeyMć uczyni Sobie satysfakcyą: o co od nikogo niebędzie mogła bydź winowana albo strofowana. ~ Secundo. Aby doskonały pokazał się umysł do zakończenia ustawicznych Skarg y kłótni około granic; dla tego zaraz nominować Kommissarżow, aby się Kommissya graniczna kończyła, a tym sposobem Sprawiedliwość administrowana będzie Poddanym Ruskim. ~ Tertio. Aby Panom Dygnitarżom wszystkim surowie zalecić, aby zachowywali znoszenie się bez przykrości z Gubernatorami Ruskiemi około granic bawiącemi się, Listow nieuczciwych y urazy pełnych żeby niepisywali, jako tu przyłączone pokazują Kopije. ~. Quarto. Aby poddani Ruscy którży w ciężkich więzieniach niewinnie trzymani są, (: między któremi osobliwie Attaman z Archanielskoho horodu Słobody Swenigrodzkiey w Brodach znayduje się:/ wolno wypuszczeni byli, y rzeczy pobrane Im żeby Im wrócono zupełnie. ~„ Quinto. Według Relacyi Człowieka Ruskiey Religij który z granicy Polskiey niedawno przyszedł, w Dobrach Krzyczewskich y Wsiach tamże należących niemała liczba poddanych Ruskich zbiegłych znaydnje się; których Specyfikacya według pamięci wyżey wspomnionego Człeka przyłącza się: rzeczeni Zbiegowie aby ze wszystkim byli wydani. ~. Sexto. - Aby Konwent Dzięciołowski od niesłusznych pretensyy także rzeczonego Stanisława Dalmaty y od wiolencyi Pani Sczytowey broniony był: dobra do tego Konwentu należące, do których Sobie rzeczony Dalmat prawo formuje y mieć rozumie, Działłowice - Lubinzgi etc. nazwane w Roku 1622.- od Szlachcica Polskiego Konstantyna Dalmata wiecznemi czasy wraz z Konwentem Konwentowi Kijowskich Pieczarow oddał: który Konwent od onego czasu aż do tego w spokoyney tych Dóbr zostawał possessyi:

nadto

nadto szuka sposobow pomieniony Dalmat, aby mógł ten=
Konwent do Uniackiey Religij przeciągnąć. ~ Septimo. Aby ucie=
mieżeniom, które z przyłączonych Kopiy Polskich pokazuja się, Kon=
wentow Pińskiego y Nowogrodzkiego zabieżeć. ~ Octavo. Aby od=
dani byli dwa Chłopcy Religij Dyzunitow, których JEzuici Wileńscy
do przyjęcia Wiary Katolickiey gwałtem przymusili. ~ Nono.
Hrabia Michał Potocki w Roku 1732. od zmarłego Doktora Dydla
u Zięcia Kupca Petersburskiego na Zastaw kamieni drogich y innych
rzeczy zaciągnął Summy 12,000. Rublow, którą we trzech miesią=
cach przez assekuracya Swoją obligował się oddać: która Summa przez
Sukcessya na pomienionego Poppę spadła: nieuważając na powtórne
upominanie się ta Summa nieoddana: przeto wspomniony Hrabia
Potocki do tego przymuszony bydź powinien, aby rzeczoną Summę
która komputując prowizye po sześć od Sta do ostatniego dnia Sty=
cznia Roku teraznieyszego 1745. wynosi 27,019. 20. kop. bez odwło=
ki zapłacił a Zastaw swoy odebrał. ~ . — . ~ . —

2.) Respons z Kancellaryi W. K. na Memoryał wyżey
wyrażony d. N. mca N. Roku 1745. expedyowany. –

Ad primum. Kiedy Nieboszczyk Xiąże Meżykow jako Szlachcic Polski
nabywał Dóbr w Państwach Rzeczypospolitey, poddawał się tym sa=
mym jak należało prawom y postanowieniom Jey: przeto ktokolwiek
ma pretensye o Jego Substancya czy Summy w Polscze, niegdzie in=
dziey tylko w Sądach Zwyczaynych Państwa tego dochodzić może Sa=
tysfakcyi, którey Sobie żadna Potencya Sama gwałtem czynić w cu=
dzym Kraju niepowinna: oprócz inszych przykładow jest tego do=
wodem Sukcessya Domus Auraniæ, którey Dom Brandeburski
dochodził przez lat niemało, prawie w Sądach Ordynaryynych Sta=
now Skonfederowanych in Belgio prowincyi: ani w pretensyi do=
Dóbr Neüburskich żadney, jako w Memoryale namieniono, Tenże
Dóm Brandeburski nieczynił wiolencyi: spodziewaćby się zatym
należało po przezorności y sprawiedliwym rozsądku Dworu=
Peter=

=Petersburskiego, że oświadczona pretensya do Dąbrowny nie=
będzie przyczyną do takich postępkow któreby zażywanie mocy y
gwałtu zachowaną dotychczas stateczrie y szczęśliwie między Rze=
czapospolitą Polską y Państwem Rossyyskim przyjaźń osłabić y na=
ruszyć mogły. — Jako zaś przed ostatnim wyjazdem Dworu z War=
szawy do Drezna, przytomny tamże natenczas JmcXiądz Sapieha
Koadjutor Wileński stanął był na tym z JmcPanem Grafem Bestu=
schefem Ministrem Pełnomocnym Rossyyskim /: o czym świadczą
odebrane ztamtąd Relacye :/, iż JmcPan Potemkin zażywany od
Tegoż Dworu w namienioney pretensyi na Dąbrownie miał te=
raz po Wielkieynocy zjechać do Wilna z dokumentami po Xiążę=
ciu Mężyku, gdzie z drugiey strony JchmcPanowie Sapiehowie
mieliby także swoje dowody zebrane, z których wzajemnego prze=
yrzenia y uznania byłby ten Interess zmiarkowany doskonale y
sposob wzięty do zupełnego uspokojenia; tak myślić niemożna, a=
żeby Dwór Rossyyski opuściwszy takową przyzwoitą drogę do dobre=
go wzajemnie porozumienia się a potym y do Ugody, miał się udawać
przeciwko słuszności y nad wszelkie mniemanie do wiolencyi. —
=Ad Secundum. Niemnieysza zapewne ze Strony JEgo Królewskiey
Mości y Rzeczypospolitey Polskiey jest chęć y pragnienie, ażeby ró=
żności względem granic zachodzące raz na zawsze zakończone były:
boby się natenczas spodziewać można sprawiedliwey o odrywanie
gruntow Polskich na stronę Rossyyską y o insze poniesione krzyw=
dy Satysfakcyi, gdyby należyta Kommissya z obudwu Stron naz=
naczona y expedyowana była, o którey sposobach y pewnym nie=
zawodnym skutku że na Konferencyach formalnych trzebaby się
porozumieć y umówić: Te zaś przy oddaleniu się teraznieyszym
JEgo Królewskiey Mości z Polski bydź niemogą, więc ta rzecz do
przytomności w Królestwie Nayjaśnieyszego Pana zawieszona bydź
musi. — Interea ażeby na pograniczu spokoyność y bespieczeństwo
wszelkie zachowane było, jako zalecić JEgo Królewska Mość raczył
tym którzy na Ukrainie granic pilnują, tak sprawiedliwa jest ażeby
wzaj

wzajemnie od Dworu Petersburgskiego Ukazy do Kommendanta=
Kijowskiego ponowione były, o zabronienie Kozakom y innym swywo=
lnym Ludziom wpadania w kray Polski, o wstrzymanie się od wszel=
kiey wiolencyi, y o nieprzywłaszczanie sobie bezprawnie cudzego grun=
tu. ~. – Ad Tertium. Jeżeli Listy niektórych Panow Polskich wed=
ług przyłączonych do Memoryału Kopiy, lubo w terminach dosyć u=
miarkowanych pisane, zdają się bydź jescze urażające y nieprzyzwoite;
tym bardziey pretendować można Jmieniem JEgo Królewskiey Mości
y Rzeczypospolitey, ażeby nietylko w Listach od Kommendantow Po=
granicznych Rossyyskich a mianowicie od Generała Leontyewa Gu=
bernatora Kijowskiego do JmciPana Hetmana W. Koron. y do innych
ale nawet y w Memoryałach Samemu JEgo Królewskiey Mości albo
Ministrom Polskim podawanych podobnaż wzajemność y przystoyność
zachowana była, ani Słów y expressyy przykrych mocą y wiolen=
cyą grożących zażywano, które się w tymże samym Memoryale do=
syć jawnie znayduią. ~. – Ad Quartum. Kommunikowana jest
ta pretensya o wypuszczenie zatrzymanych Ludzi Rossyyskich, =
mianowicie Attamana z Archanielskiego Horodu Swenihorodz=
kiego, JmcPanu Wojewodzie Poznańskiemu Hetmanowi Wielkiemu
Koronnemu; ale dla wielkiey odległości mieysca, dotychczas jescze
Responsu y Informacyi należytey mieć niepodobna; lubo wiadomo
jest, że Ci Ludzie na własnym gruncie Polskim, circa injustam
et violentam usurpationem onego zabrani są sprawiedliwie, kiedy
na ustawiczne przestrogi y reprezentacye takowych w cudzym Kra=
ju wiolencyy poprzestać niechciano. – Większa nierównie jest pre=
tensya w tych samych Listach, któreto niby za urazliwe poczytano,
JmcPana Hetmana W. kor. y JmcPana Podstolego Koronnego wyra=
żona, o zabicie okrutnym sposobem w Gardzie jednego Rotmistrza
Polskiego, a o więzienie drugich w Kijowie wszystkich całe niewin=
nych o swoją krzywdę względem zabranych przez swywolne hultay=
stwo Koni upominających się, y o wszelkim bespieczeństwie upewnionych:

o który

=o których uwolnienie zanosi się usilna Interpozycya. ~„ —
Ad Quintum. Sama powieść goła, jednego człowieka niemianowanego
- niedawno z granic Polskich wyszłego, a według niey uformowany
Regestr fundować niemoże pewney pretensyi o wydanie Chłopow
z Starostwa Krzyczewskiego: między któremi choćby się znaydowa=
li przychodniowie z Zagranicza, /: jako się zawsze od wiekow Ludzie
= w bliskości granic znaydujący z jednego Państwa do drugiego prze=
= chodzą :/, jeżeli z Polski mają bydź wydani? to wzajemnie nietyl=
ko Polskich Zbiegłych Poddanych y teraz na Słobody Moskiewskie u=
chodzących, których daleko większa liczba znalazłaby się, wracać =
trzeba, ale y tych Ludzi dopominać się Rzeczpospolita powinna, któ=
rych mnóstwo y za Piotra Pierwszego z Polski do Moskwy zapędzono
y podczas ostatniey Rewolucyi gwałtem zabrano. - Z tym wszystkim
pisano o tey pretensyi do Xiążęcia Radziwiła Podczaszego W. Xstwa
Litewskiego Starosty Krzyczewskiego, ażeby należytą przysłał Informa=
cyą. ~„ Ad Sextum. Dyzunici w krzywdach swoich, jeżeli od kogoko=
lwiek jakie ponoszą? że naprzód Rekurs do własnego Pana y natu=
ralney nad Sobą y nad krzywdzącemi Zwierzchności czynic - y tu
się niegdzieindziey uskarżać powinni, y ażeby takowe udawanie się
y Suppliki do Cudzoziemskiego Dworu, nieuczyniwszy pierwey żadne=
go kroku coram legitima Authoritate et Jurisdictione, jako należy
naganione Im raczey były; nieraz już y przez JmciPana Ogińskiego
natenczas Ablegata Rzeczypospolitey w Dworu Petersburgskiego, y
przed JchmciPany Ministrami Rossyyskiemi w Polszcze przyzwoite =
czyniono Reprezentacye, które y teraz ponawiają się usilnym spo=
sobem. ~ Jako zaś takowe Dyzunitow doniesienia y żale po większey
części albo całe fałszywe są albo nadto exagerowane, a z drugiey stro=
ny wzajemnie od Polski do Państwa Rossyyskiego względem zagubio=
ney gwałtownie w Województwie Smoleńskim y w inszych Rossyyskich
Ziemiach Katolickiey Religij zachodzą obżałowania; tak do uzna=
nia y dowodow zobopólnych et ad remedia gravaminum Religii =
Grek

Greko-Ruskiey, kiedy już jest wydana Kommissya ad Latus=
Regium, według Traktatow z Państwem Rossyyskim zawartych; więc
tam wszystkie te pretensye - skargi - krzywdy produkowane bydź
mają, skoro za powrotem Jego Królewskiey Mości do Polski taż Kom=
missya przedsięwzięta będzie. - Atoli co się tycze Konwentu Dzięciolo=
wskiego; donosi Jmcpan Kanclerz Wielki Wielkiego Xięstwa Litewsko,
że pisał do Jmci P. Graffa Bestuschefa jako się odezwał w tym do Xią=
żęcia Radziwiła Wojewody Nowogrodzkiego, ponieważ się to dziać=
ma w Województwie Nowogrodzkim, o należytą Informacyą. ~ " -
Ad Septimum. Będzie się informował Jmcpan Wojewoda Mazowiecki,
jeżeli bez woli y wiadomości Jego Administrator Majętności Guro=
wa aggrawuje y krzywdzi tamecznych Popow Ruskich? co gdyby się
z prawdą zgadzało, nakaże szkod Satysfakcyą y odtąd wszelkich wio=
lencyy zabroni. - Ale jeżeli Protopop Dawid Grodzki chce Sam bez
przymusu do Uniy przystąpić y Pop w Kazangrodzie dobrowolnie to
uczynił? tego Jm nikt ganić ani zabraniać niemoże; bo to wyraź=
niey niejest przeciwko Traktatom, które takową wolność każdemu
dają. ~ W różności zaś między Bazylianami Czeperskiemi y Dyzuni=
tami Monasteru Nowodworskiego? wygotują y podadzą Oycowie=
Bazylianie dowodną Informacyą. ~ " Ad octavum. Przyłącza się o
tym Relacya tak od Jmc Xiędza Biskupa Wileńskiego, jako y od XX.
Jezuitow całe insza od uczynioney przez Dyzunitow, y reprobacyi=
żadney niepodległa. - Przeciwnym sposobem pokazuje się oczywiście z
Listu Tegoż Jmci Xiędza Biskupa, jak zuchwale Sobie Dyzunici w
Państwie Katolickim postępują, y jakby powinni bydź za takową
niepomiarkowaną hardość karani! ~ Ad Nonum. Kommunikowa=
ny jest ten punkt Jmc Panu Wojewodzie Betzskiemu, do którego się
wyrażony dług ściąga: ale jescze Responsu niemasz: interim namie=
nia się dla informacyi, że w Polscze jako w każdym Kraju do płace=
nia długow inaczey nikogo przymusić niemożna, tylko sposobem y
drogą prawną przez pozwanie do Sądów. ~ " — "

Przy

=Przy daniu Responsu na niektóre z tych punktow do Prowincyi Wielkiego Xięstwa Litewskiego regulujących się; JmćPan Kanclerz W. Litewski skarży się wzajemnie, o poniesioną w Starostwie Swoim = Propoyskim od Staroduba krzywdę; to jest, o zabranie przez Kozaka Brzozoskiego Poddanym Propoyskim dwadzieścia kilka wozow z Zytem kupionym za granicą, y gdy już powracali do Polski, a to za jakowegoś Zyda który ma bydź jakiś dług winien y który w Starostwie Propoyskim nigdy nieprzemieszkiwał y nieznayduje się, ale gdzieindziey podobno w Starostwie Kryczewskim. — Prosił już Sam JmćPan Kanclerz W. Litewski JmćPana Grafa Bestuchefa Ministra Pełnomocnego Rossyyskiego, ażeby za JEgo staraniem y interpozycyą ta niesłuszna niewinnym Ludziom uczyniona grabież zupełnie y prędko powrócona była: y lubo odebrał natenczas od JmćPana Ministra Pełnomocnego pożądaną deklaracyą, że jednak skutku dotychczas niewidzi, ponawia Prośby y Reprezentacye dawnieysze, ażeby należytą Ukrzywdzonym niewinnie Ludziom dano Satysfakcyą y podobnego bezprawia więcey nieczyniono, a Zyda Zawodzcę gdzie się znayduje patrzano. —. —. —. —.

3.) Kopija prawdziwey y istotney Relacyi o przyjęciu Wiary Swiętey Katolickiey przez Panow Antoniego y Jana Paszkiewiczow A. D. 1745. d. 15. et 16. Janu. w Wilnie.

Niepierwszy raz tego Roku ale ab immemorabili tempore Panowie Dyzunici chodzili y chodzą absque ulla præpeditione in exercitio Swojey Religij do Szkoł Akademickich Wileńskich, usque ad Philosophiam exclusive: jako y przeszłego Roku dwóch Retorow Dyzunitow absolutis studijs ztąd wyszło. ~ Między temi, już to drugi Rok, chodzili tu do Szkoł dway Panowie Katelniccy y dway P.P. Paszkiewiczowie Dyzunici Obywatele miasta tuteyszego; którzy = nietylko ni od kogo z Naszych niemieli pro Sua Disunione persekucyi, ale też in tanta multitudine Młodzi Akademickiey ledwie od kogo oprócz Professora Swego znani byli. — Z tych tedy jeden =

kat

Katelnicki Starszy, gdy się przed niektóremi in area Academica przed Fortą Naszą stojącemi poufale uskarżał „ iż lubo ma „ szczerą y dawną Wokacyą do Wiary Swiętey Katolickiey, Ociec Mu „ jednak żadną miarą tego niedopuszcza, owszem verbis et verbe„ribus od tych Go intencyy odwieść usiłuje." naszedł na to casu jeden Nasz Kapłan o niczym niewiedząc; który, jako nie Profesor y do Szkół nienależący, jak innych Studentow mało co, tak Tego wcale nieznał. — Ten tedy Xiądz usłyszawszy te mowy, gdy się wybadywa, jeśliby to w samey rzeczy było co mówił? On odpowiedział, „ Iż nietylko Ja ale też y Panowie Paszkiewiczowie obadwa chcą być „ Katolikami, tylko że Ja Oyca Oni zaś Siostr Swoich Starszych po „ śmierci Oyca y Matki gospodarstwem rządzących obawiają się, y „ poufałości do żadnego Xiędza niemają" na dokument tego deklarował Ich obudwoch stawić przed Xiędzem: jakoż nazajutrz wszyscy trzey przyszli ultro do Tegoż Kapłana otwierając intencye Swoje y prosząc o sposob, jakimby mogli je do skutku przywieść? — Xiądz dał o tym znać Mnie jako Rektorowi: ale Ja, jakom Ich simpliciter nigdy nieznał, tak ad effugiendam omnem suspicionem ani widzieć nawet naten czas chciałem, lecz radziłem ażeby szli do JW. JmcXiędza Biskupa Wileńskiego y Jemu się prezentowali. — Jakoż wraz z Tymże Xiędzem wszyscy trzey u JmciXiędza Biskupa byli; y tam od Niego wyexaminowani, w Swoim przedsięwzięciu utwierdzeni, naostatek Temuż Samemu Xiędzu do dostateczney Instrukcyi w Wierze Swiętey Katolickiey z Pasterskim błogosławieństwem poruczeni. — Po tey prezentacyi już więcey Katelnicki od Swego Oyca do Szkół niepuszczony, y potym successive potajemnie od Panow Dyzunitow ztąd z Wilna uwieziony. Paszkiewiczowie jednak codziennie do Szkół chodząc na Instrukcyą do Xiędza ultro przychodzili: jakoż gdy już byli sufficienter instructi, dzień 17. Stycznia to jest Niedziela Wtóra po Trzech Królach na publiczną według zwyczaju Professyą

Wia

=Wiary Jm jest naznaczona: że zaś od niektórych przestroga była, iż Dysunici o tym się dowiedziawszy uwieść Ich z Miasta przed tym Terminem zamyślali, przetoż nieczekając dnia Niedzielnego na Piątek to jest na dzień 15. Stycznia ten Akt determinowany: jakoż tegoż dnia Starszy P. Paszkiewicz, prævia generali Confessione, z wielką ochotą y przykładnym Nabożeństwem publicznie na Mszy Studenckiey Professyą Wiary Swiętey uczynił y Kommuniją Nayświętszą Ritu Catholico-Romano przyjął: Młodszy zaś, że niemógł tego dnia do Swiętey Kommunij przystąpić ex quo przez zapomnienie zjadł coś sniadania y niebył jejunus, na jutro to odłożył: a że się obawiali in recenti jakich impetycyy od Siostr Starszych, po Mszy Studenckiey nieszli do Domu, lecz zjadszy in Collegio w Izbie Fortyańskiey obiad, udali się do Stryja Swego Rodzonego y Opiekuna JmcPana Paszkiewicza Raycy Miasta tuteyszego jako Katolika, y tam nieopowiadając się Siostrom Swoim ten jedyny raz przenocowali: zkąd nazajutrz przyszedłszy do Kościoła Naszego y do Kommunij Swiętey przygotowawszy się Młodszy też P. Paszkiewicz tak jak Brat Jego wczoray Starszy Wiary S. wyznanie chętnie bardzo y wesoło w przytomności całey Akademickiey Młodzi tamże w Kościele uczynił: y wraz obadwai znowu się JW. JmcXiędzu Biskupowi Wileńskiemu prezentowali. ~ Że się zaś jescze obawiali do Siostr Swoich Starszych powracać, Tenże JmcXiądz Biskup Swego JmcXiędza Audytora ex brachio Suo z Niemi do Siostr posłał intimando, ażeby żadney od Nich o przyjęcie Wiary Swiętey Katolickiey niemieli infestacyi: dokąd nim się z Jmcią Xiędzem Audytorem udali, po tym powtórnym bycia Swoim reduces od JmciXiędza Biskupa krócióisieńko u Mnie też comparuerunt z komplementem dziękczynienia za przyjęcie Wiary Swiętey Katolickiey w Naszym Kościele: gdzie dopiero przy tey Wizycie pierwszy raz Ich obaczyłem, nigdy przed tym Ich nieznawszy. — I tak się stał ten accessus ad gremium Sanctæ Matris Ecclesiæ Catholicæ pomienionych P. Paszkiewiczow!

Co wsz

Co wszystko jako prawdziwie y rzetelnie tu wyrażam, tak= gotówem jakążkolwiek Kommissyą in hunc effectum naznaczoną evidentissime y niezawodnie comprobare. ~ = Vladislaus Danksza Soci. JESU protunc Academici Collegij Vilnensis nunc autem Collegij Sancti Raphaëlis R e c t o r. ~" —.

4.) Kopija Listu do Xiążęcia Jmci Czartoryyskiego Pod=Kanclerzego Litewskiego od Jmci Xiędza Biskupa Wileńskiego z Wilna d. 26. Febr. 1745. pisanego. ~

Wydziwić się niemogę, iż na List Móy de data 23. Januaryi do Waszey Xiążęcey Mości Dobrodzieja pisany y w nim obszerną Expressyą recentis ausûs Dysunitow tuteyszych, żadney dotąd niemogę mieć Rezolucyi? Zkąd słusznie wnosić muszę, iż podobno ten List Móy, niewiem quo fato aut facto, Rąk Waszey Xcey Mci Dobrodzieja niedoszedł. ~ Wyraziłem tam, iż gdy Jchm PP. Paszkiewiczowie Dysunici już to lat dwie do Szkół Akademickich Wileńskich chodzący, po śmierci Rodzicow Swoich Dysunitow, sequendo Exemplū Stryja Swego Rodzonego Jmp. Paszkiewicza Kupca y Magistratowego tuteyszego jako naturalnego Opiekuna, który drugi Rok temu porzuciwszy Dysunią ad gremium Sanctæ Matris Ecclesiæ Catholicæ accessit, dobrowolnie - rozmyślnie bywszy po dwakroć u Mnie y Swoje Intencye otworzywszy, oraz o Protekcyą przeciw Dysunitom żeby Jch nieuwięzili tak jak innych już aspirujących nieraz uwięzili prosiwszy, za Moją Pasterską Benedykcyą, prævia sufficienti Instructione, publiczną Wiary Swiętey uczynili Professyą. Jhumen tuteyszy alias Starszy Dyzunitow przyszedłszy do Mnie Sam jeden do Pałacu począł się przedemną niewypowiedzianą zuchwałością y żwawością uskarżać na Xięży Jezuitow, jakoby Jm dwoje dzieci jescze doskonałego rozumu niemających przez gwałt wzięli y do przyjęcia Wiary Swiętey przymusili. - Niemogłem pierwey zrozumieć doskonale tey kwereli: bo już był tydzień cały minął od przyjęcia Wiary Katolickiey tych Studentow,

o któr

=o których też Imieniu dobrze niepamiętałem rozumiejąc iż to nowe jakies attentatum. ~ Rzekłem naten czas, iż pierwszy raz słyszę aby się to stać miało. – Ale gdym się powoli lepiey informował, że to o Owych Studentow odemnie Samego examinowanych mowa, On się zaś żwawie o Ich wydanie upominał? odpowiedziałem z wielką cierpliwością znosząc hardość tego Zuchwalca coteż y drudzy przytomni skromnie Mu explikowali „ iż rzecz jest niepodo=
„ bna Tych wydawać w Państwie Katolickim, którzy mając zu=
„ pełny do takich rzeczy rozum y wolną wolą – dobrowolnie –
„ chętnie – y owszem natrętnie do Jedności Swiętey Powszechney
„ Matki Kościoła Katolickiego garną się" ~ Na co On dość hardzie reposuit „ Jeżeli Mi Ich niewydadzą, otoż zaraz piszę
„ do Imperatorowey JEymci, y to deklaruję że w Oczach WmPana
„ Ich wezmę y do Rossyi zaprowadzę" ~ gdy Mu zaś rzeczono, aby się reflektował coby to mowił? y gdzie? to jest w Państwie Katolickim? y że Ci Studenci niesą Poddani Imperatorowey Imci ale Króla Imci Pana Naszego Miłościwego y Rzeczypospolitey? On na to nic nieodpowiadając rzekł: „ com mówił, to mówię,
„ y tak będzie, y z tym odchodzę." ~ Ta jest genuina relatio teyto Tranzakcyi, z którey Wasza Xiążęca Mość wnieść może, jakie tu prædominium cierpiemy od Tychto Panow Dysunitow? Jeżeli bowiem to przedemną Senatorem y Biskupem tego mieyſca w przytomności tak wielu Xięży y Dworu Mego ten jeden Mnich śmiał to mówić! coż czynią y mówią y czym odgrażają y jak przewodzą po innych mieyscach y przed innemi Osobami którychto mniey sobie ważą? ~ A co większa, takie zuchwalstwa Swoje palliando, ustawicznemi kwerelami Dwory inquietant et innocentes calumnijs onerant: jako y teraz mam Relacyą, iż przed Waszą Xięcą Mością Xięży Jezuitow inculparunt, jakoby Oni Tych Studentow per vim et in detentione trzymając do Wiary Katolickiey przymusili. ~ Wszystko jest
falsis

falsissima narratio et nulla refutatione indiget: bo całe=
Miasto wyświadczyć może, iż to jest wierutny fałsz: prawda iż
Ci Studenci jedną noc w Domu nienocowali ob metum jakich
persekucyy albo uwięzienia, ale nie w żadnym Sekwestrze, lecz
na Mieście u Swego własnego Stryja Katolika: y nazajutrz
dla teyże Wiary niechcieli iść do Domu, aż Im musiałem przy=
dać Swego Xrzci Xiędza Audytora cum Intimatione ex brachio
Meo, aby od Sióstr Starszych Dyzunitek gospodarstwem rządzą=
cych w Domu o to niebyli infestowani. – To pro fide Mea Pa=
storali et Senatoria pro Informatione Waszey Xiążęcey Mości
wyraziwszy zostaję etc. – X. Zieńkiewicz Bisk. Wileński. –

5.) Promemoria Excellentissimi Domini Bestuscheff Ablegati Russiæ, de extradendis Dominio Russico Subditis Fugitivis in Polonia Lithvaniæque Territorium Receptis. –

Die von Seiten Ihro Kayserlichen Majestat von allen Reussen so=
vielfällig wiederholte Vorstellungen, wegen Extradirung der nach Po=
hlen in grosser Anzahl übergelauffenen Russischen Unterthanen, ha=
tten Allerhöchste dieselbere billig vermuthen lassen, hierinnen um
so ehender einige gehörige Satisfaction zu erhalten; als nicht allein
in dem ewigen Friedens-Tractatu ausdrücklich stipuliret worden, =
dasz die von beyden Seiten überlauffene Unterthanen von einem The=
ile dem anderen unverzüglich ausgeliefert, und keinesweges auf- und
angenommen, vielweniger aber auch noch zum Überlauffen angerich=
tet oder überredet werden sollen, sondern auch das gemeinschafftliche
Interesse in ungestörter Aufrecht-Erhaltung einer guten nachbährli=
chen Freundschafft und Harmonie deren hierinnen bereits so lange for=
tdaurenden Beschwerden nachdrücklich vorzukommen erheischet. –
Diesen allen aber ungeachtet, haben Ihr. Kayserliche Majestet von allen
Reussen die in sothanen Beschwerden anverlangte so nöthige als gere=
chte Satisfaction und abhelffliche Maas bis dahero vergeblich erwar=
tet: und die von denen Pohlnischen Gräntzen einkommende Rapport=
zeigen

=zeigen, dasz zu geschweigen diesen Übel ab Seiten der Republique zugehöriger Maaßen remediret würde, dasselbe vielmehr täglich zu=nehmen, die Rußischen Überlauffer in Pohlen aufzunehmen nicht aufhöre; so dasz auch nach Anzeige des allhier angeschloßenen Contracts so gar gantze Sloboden-Dörffer mit lauter Rußischen Unterthanen bewohnet würden. ~ Der unterzeichnete Rußischer Kayserlicher bevolmächtige Ministre, hat dannenhero dem allerhöch=sten Befehl seiner allergnädigsten Souveraine zufolge Eu. Königli. Majestet hiermittelst in gezimmender Ehrfurcht antretten sollen, Allerhöchst dieselbe geruhen denenjenigen von der Pohlnischen Nob=leße, unter derer Bothmäßigkeit die in obangezogene Extracte er=wehnte Rußische Unterthanen sich anjetzo befinden, sondern auch einenjeden überhaupt auf das allernachdrücklichste einschärffen und andeuten zu laßen; damit dieselbe so wohl als auch diejenigen, derer Liste der unterzeichnete nenlich Eu. Königli. Majestet E[n] von Groß-Cantzler communicirt, und sonsten alle andere sich im König=reich Pohlen und Groß-Herzogthume Lithauen aufhaltende Rußische überlauffene Unterthanen nebst Ihren Familien und Effecten, denen Tractaten gemäß, ohne Anstand ausgeliefert und hinhero keiner mehr auf- und angenommen werden möge. ~ Dresden den 15. den Aprilis Anno D o m i n i MDCCXLV. ~ —

6.) Promemoria Ejusdem Excellentißimi Domini Bestu=schef, quo petit a Sacra Regia Majestate suspendi executionem Decreti Novogrodensis, juxta quod ait injuriam fieri Monasterio Dzięciotowicensi Ritus Græci, Dresdæ d. 3. Junij 1745. porrectum. ~ —

Im Jahr 1622. den 16[den] 8bris, hat ein gewißer Weyland Constantins Dal=mat, das im Groß-Herzogthume Lithauen und zwar in dem Nowogrode=ckschen Districte gelegene Closter Ritus Græco Ruthenici Nahmens Dzię=ciotowice, nebst denen zu demselben gehörigen Güttern Dzięciotowice-Lu=linice und andern gründender Peczerskischen Monasterio zu Kijow einver=leibet; und selbiges deßen beständiger Jurisdiction und dependence =
unter

unterworfen. ~ Diesen nun zufolge, ist auch das nur erwehnte Kiewo Peczerskische Monasterium viele Jahre hindurch in der geruhigen und ungestöhrten Possession so thanes Dzięciolowitschen Closters und dessen appertinentium verblieben; und folgbahr seine gerechtsame ungehindert exercirt; bis endlich vor einiger Zeit ein gewisser sich also nennender Stanislaus Dalmat ein vermeintes Recht daran zu haben vorgegeben, und sich dahero nicht nur dem Closter, als einer dem es von rechts-wegen zukäme, aufzudringen, sondern selbiges auch mit Gewalt zur Römisch-Catholischen Religion zu bringen sich äuserst bestrebet: so dasz obgedachtes Dzięciolowitsche Closter dadurch in seinen Gräntzen so wohl von diesem sich also nennenden Stanislao Dalmat als auch nebst ihm von einer gewissen Adelichen Frau Nahmens Szczyt sehr viele und ganz unerträgliche Vexationes - Ungerechtigkeiten - sehr grossen Schaden - und Ruinen erdulden müssen, da nehmlich diese letztere nicht allein ein zum Closter gehöriges Stücklandes - das zubereitete Korn und Heü auf dessen Gründe und Boden mit Gewalt weggenommen, sondern sich auch derer stehenden Seen - Fischereyen bemächtiget. ~ So höchst ungerecht nun ein solches gewaltsames Betragen an sich selbst ist, so wenig kan auch dasselbe mit derjenigen aufrichtigen Freundschaft und guten nachbarlichen Vernehmen, welches Ihro Kayserliche Majestet von allen Reussen mit Ew. Königl. Majestet und der Republique auf alle mögliche Art beständig zu cultiviren und selbige je mehr und mehr zu bestätigen suchen, einigen Bestand haben; /: zumahlen, da das Liberum Exercitium Religionis in denen abhandenen Tractaten wie nicht weniger mittelst so vieler Constitution und die Pacta Conventa selbst auf das feyerlichste stabiliret, und denen Russisch-Grichischen-Glaubens-Genossen verstattet worden :/; so dasz auszer dieser Betrachtung, das Dzięciolowitsche Closter auch disfalls nicht die geringste Turbation oder einiges ungerechtes und gewaltsammes Ansinnen nehmen sollen: weilen dasselbe nebst dessen appertinentium mittelst der Fundation

selbst

=selbst von hir auserwehnten Constantio Dalmat dem Kijewo Peczarskische Monasterio förmlich einverleibet, und dieses folglich = seine dadurch acquirirte Jura unstreytig zu exerciren berechtiget ist.-

=Um nun aber allem demjenigen, welches das bishero zwischen beyden Reichen so glücklich subsistirende gute nachbarliche Vernehmen stöhren könte, in Zeiten vorzukommen; hat der unterzeichnete Rußisch-Kayserliche Minister Plenipotentiarius, so wohl dem kürtzlich von hier abgereiseten Cron-Groß-Cantzler als auch einigen derer Pohlnischen Magnaten, die dahin einschlagende nachdrückliche Vorstellungen zu thun nicht ermangelt; und zu gleicher Zeit; um eine gehörige abhülfliche Maas in einer so gerechten = Beschwerde angehalten. ~ Allein anstat, dasz hierinnen eine der Billigkeit gemäßze Satisfaction erfolget, und dasz Dzięciolowitsche Closter von allen weitern Vexationen ab Seiten des sich also nennenden Stanislai Dalmat und der Adelichen Frau Szczyt gäntzlich befreyet und in alle seine Possessiones und Gerechtsame völlig restituiret worden; hat derselbe vor einigen Tagen, wider alles Vermuthen, in Erfahrung gebracht, welcher gestallt durch ein Decretum des Lithauschen Haupt-Tribunals zu Nowogrodek, den gegenwärtigen Ihumen des Dzięciolowitschen Closters Policarpum unter dem prætextu als ob er und seine Antecessores sich vor dem Gerichte = nicht einstellen wollen und zwar der Summæ 28,530. pohlnischen Gulden verurtheilet, die zum Closter gehörige Güter aber dem oft erwehnten Stanislao Dalmat zugesprochen worden. ~ .. = Bey so bewandten Umständen, besonders aber nach dem oberwehntes Tribunal, selbst die Fundation des Dzięciolowitschen Closters als legitime und den Besitz der Güter Dzięciolowitze und Lulintze dadurch als gerecht erkannt; weil es im Jahre 1743. die 23. Februarij durch ein herausgegebenes und mit seiner Unterschrift bekräftigtes Decretum fest gehaltet; dasz der Stanislaws Dalmat weder selbst noch auch durch diejenigen welche es mit Ihm halten, unter der Straffe von

Erlegung

Erlegung 10,000. Lithauschen Gulden das Dzięciołowitsche Closter= tinhero auf keine Art und Weise zu beunruhigen sich solle ankommen lassen: hat der unterzeichnete keinen Anstand nehmen können, in Allerhöchsten Nahmen Seiner Allergnädigsten Souveraine, wieder dieses so precipitierte als sich selbst und der Gerechtigkeit = wiedersprechende Tribunals- Decretum auf das feyerlichste hier mittelst zu p r o t e s t i r e n, und alle Jura des Closters auf das kräftigste zu bewahren. ~ Ew. Kayserliche Majestet aber auch zugleicher Zeit in aller tiefster Ehrfurcht gezierrmende antreten wollen, höchst dieselbe geruhen durch Dero Königliche höchste Authoritet, die Vollziehung gedachten Decreti das ehesten suspendiren, und das Dzięciołowitsche Kloster wieder ein solches demselben dadurch angethanes offenbahres Unrecht und Gewaltthätigkeit dargestalt schützen; damit nur gedachtes Decretum zu keiner Execution gelangen, und die Sache unpartheyisch und nach Recht und Billigkeit untersuchet werden möge. ~ Dresden den 3ten Junij 1745. = „ =

G. B e s t u s c h e f f - R u m i n.

7.) Extrakt eines aus der Ukrainischen Cantzeley eingekommenen Raports den 13ten Januarij 1745. Anno. -

Zuverläßiger Nachricht zufolge, sind in Pohlnischen Gebiethe und zwar in der nahe von denen Ukrainischen Gräntzen folgende Stoboden Dörfer mit Rußischen Unterthanen von Groß-Rußland bewohnet: =

=Unter der Bothmäßigkeit des Edelmans Schaba: =

	Zahl der Häufer.
1. Stoboda Wetka. ~ „ ~ .	~ 50.
2. Kasitzkaja. — „ ~ „	– 40.
3. Tarasowka. — „ ~ „	– 30.
4. Leontyewa. ~ „ ÷ .	~ 20.
5. Konstentynowa. — „ ~ .	–20.
6. Sywenka. ~ . — „ ~ .	–15.

=Unter der Bothmäßigkeit des Podkomorzy Chaletzki.

1. Stoboda Romanowa ~ „ — .	–40.

2. Papieschka. — " — . — " — 17.
3. Hrodnia. — " — " — . — . 35.
4. Popsujewka. — " — " — . — . 20.

= Unter der Bothmäßigkeit des Edelmans Homenski: =
1. Sloboda Spasowia. — " — . — 30.
2. Kniazitzya. — " — . — " — 21.
3. Maryna Puschoza. — " — . — 15.
4. Hrodnia gehöret in Gemeinschaft mit: =
_ dem Edelman Kudlajewski. — " — 20.

= Unter der Bothmäßigkeit des Fürst Radziwil: =
1. Sloboda Nowaja Welka oder Ahranawa. 40.
2. Koselia. — " — . — " — 30.
3. Zabyczan. — " — . — . — 45.

= Unter der Bothmäßigkeit des Edelmans Durnolowitz: =
1. Sloboda Durnolowitza. — " — . 40.
2. Lipa. — " — . — 35.

= Unter der Bothmäßigkeit verschiedener Edelleute des Edelm. Hollowicz
1. Die Sloboda Cholmetzkaja. — " — 33.
2. Sloboda Jeremina. — " — . — 35.

diese leztere hat ein gewißer Zybkowische Einwohner etabliret, deßen Sohn Wasley wohnet anjetzo in eben dieser Sloboda und gehöret dieselbe der Adel-Frau Krasinska. — " — .
3. Sloboda Czayka gehöret dem Ed. Kolczewski. 15.
4. Hrabowka dem Kischytski. — " — 35.
5. Izbin dem Sapieha. — " — . 45.
6. Wylew gehöret zu Homl. — " — 47.
7. Pokoch gehöret an Lawisza. — " — 17.

Summa Summ. 790. —

= Und in allen Sloboden selbige sind von der Rußischen Gräntze die nicht 15. 20. 60. à 30. weit entlegen. —.

Außer denen Gräntzen - Flecken Kryczew - Kostkowitz - Podkihaltze - Homi - Schunjatzi - Naschyl - Bludach befinden Rußischen

über

übergelauffenen Unterthanen, ist mit denen selbst auch in Groß-Pohlen eine grosse Anzahl von Sloboden bewohnet. —" —

8.) Copia Rescripti ad Generosos Supremos Consiliarios Ducatuum Curlandiæ et Semigalliæ favore Generosi Christiani de Trotta dicti Treyden ex Majori Cancellaria Dresdæ die 7. Mensis Maij 1745. dati. —

Augustus etc. — Generosis Supremis Consiliarijs Regentibus Ducatuum Curlandiæ et Semigalliæ fideliter Nobis dilectis Gratiam Nostram Regiam. — Generosi fideliter Nobis dilecti! — Intelleximus ex Relatione Consiliariorum Nostrorum Lateri Nostro assidentium nomine et pro parte Generosi Christophori de Trotta dicti Treyden Camerarij Aulæ Colonelli in Exercitu et Mandatis Nostris Militaribus perferendis Præfecti seu Generalis Adjutantis, tum ex Supplicibus Libellis ab Eodem Nobis porrectis: quomodo Ipse Summam Viginti sex millium quingentorum duorum Talerorum in rem et utilitatem Illustrissimi Ernesti Joannis Curlandiæ et Semigalliæ in Livonia Ducis a Se conversam, pro cujus ab Illustritate Sua solutione Literas Cambiales de data die 1. 7bris Anno 1740. obtinuerat sed ob mutatam brevi post tempore in Curlandia rerum faciem variasque exinde ortas et subsecutas vices et circumstantias repetere non valens, atque de Literis Cambij protestari necessitate coactum Se videns, tum a Creditoribus Suis a quibus pecunias hanc in rem mutuo acceperat Satisfactionem urgentibus continuis molestijs affectus rebus Suis alia ratione consulere non potest, nisi promptam ejusdem Summæ Exolutionem assequatur; proinde cum Ipse Illustrissimus Dux exponi Nobis hanc rem et supplicari fecerit, ut eandem Summam præfato Generoso Treyden ex reditibus Ducatuum Curlandiæ et Semigalliæ et nominatim ex Portorijs Libaviensi et Windaviensi exolvi injungeremus: = Nos ejusmodi Illustritatis Suæ precibus tum Supplicationi ad Nos factæ uti justæ et æquitati consonæ clementer et benigne annuendo, Genrsas Fidltates

Vest

=Vestras uti in absentia Illustrissimi Ducis Bonorum Ducalium Administratores ad effectum premissorum requirendas esse duximus, prout requirimus et hortamur presentibus Rescripti Nostri Literis mandantes Generosis Fidelitatibus Vestris, quatenus ad Requisitionem Ejusdem Generosi Christophori de Trotta dicti Freyden presentisque Rescripti Nostri Insinuationem Summam prefatam Viginti sex millium quingentorum duorum Talerorum Imperialium Originalem, in usum et commodum Illustritatis Sue conversam, una cum provisione per sex a centum a die 1. 7bris Anni 1740. usque ad plenam et integram Summe Originalis Exolutionem computanda, Eidem Generoso Freyden ex Reditibus bonorum Ducalium signanter vero ex Portorijs Libaviensi et Vindaviensi realiter exolvant et enumerent. ~ Facture sunt premissa Grse Fidltes Vestre pro Gratia No..

9.) Litere a Magistratu Thorunensi ad Illmum Malachowski Procancellarium Regni die 31. Maij 1745. scripte, quibus querulantur super quosdam Malevolos, deferendo Eosdem Rescriptum quoddam Commissionis ad Aulam Regiam misisse; mediante quo per 18. Commissarios jam ab Ipsis Nominatos in Abusus Decreti Commissorialis Anni 1724. sub forti et militari executione inquiri interdicitur: propterea petunt = Illustrissimum Procancellarium Regni, ut curet ne tale Rescriptum Serenissimus Rex subscribat. -

Cum Illustrissima Excellentia Vestra jam ad Latus Regium commoretur; ad hec vero de summa Ejusdem equanimitate - intemerato Justitie amore - singularique prorsus affectu, salutem commodumque Nostrum promovendi plane convicti simus; hinc non possumus quin profundo venerationis cultu Eidem deferamus: = Innotuisse Nobis quosdam malevolos Nostros Rescriptum quoddam Commissionis ad Aulam Regiam misisse; mediante quo per 18. Commissarios jam ab Ipsis nominatos in sic dictos abusus Decreti Commissarialis Anni 1724. apud Nos precisa omni apellatione sub forti

et milit.

et militari executione inquiri intenditur. — Miramur sane = quo tandem tanto delicto Nostro tam horrendum odium promeruerimus? ita ut quam plurimi afflictæ huic Civitati ruinam, Nobis omnibus ferale exitium jurasse videantur. ~ Norit Illustrissima Excellentia Vestra etiam citra Nostram ampliorem deductionem, omnes in genere Commissiones H. T. esse contrarias, ideoque a Civitatibus nunquam non destinatas fuisse. ~ Quidni Eadem pro limatissimo suo Judicio agnasceret? Commissionem per Rescriptum Regium, ad Instantiam unius partis, citra ullas coram competenti = Judicio previas Controversias, ex crudo jussam! et quod accedit, illimitata eaque militari potestate præditam! inauditam prorsus rem esse minimeque ullam justitiam æquitatisque speciem habere. — Neque sane Illustrissimam Excellentiam Vestram latet, quamvis Ipsi præ dolore taceamus, quæ funestissimi illius Decreti quod malevoli Nostri quavis occasione crepant veræ fuerint circumstantiæ? = quàmve illud Pacis Olivensis Pararij aliàs Garants hodieque Serenissimi Regis D. N. C. Fœderati et Amici-Intimi ægre tulerint, aegrius opinamur laturi, si cicatrix quæ altum vulnus adhuc hiat importune refricaretur.? ~ Quæ omnia dum simul consideramus, præsertim vero ubi in mentem venit ingenita illa = Optimi Maximique Nostri Principis Clementia, quæ fideles Suos Subditos salvos incolumesque nullatenus vero ad nutum et pruritum aliorum perditos vult; nequaquam Nobis verosimile fit ejusmodi, quid contra miseram satisque jam afflictam Civitatem exportari posse. ~ Nihilominus tamen, ne quid neglexisse videamur, quo Malevolorum pessima spes /: quid enim illa spe pejus = quæ ruinam excidiumque Urbis imaginatur et optat? :/ confundatur; Illustrissimam Excellentiam Vestram per omnia Sacra obsecramus, dignetur Eadem tum gratiosissime avertere ne = Regia Rescripti Subscriptio quam urgeri scimus per errorem vel alio clanculario modo obtineatur, tum quàm efficacissime interdicere ne ex Cancellaria quidquam expediatur quod sive =

direct

=directe sive per indirectum eò facere malamque Intentionem Adversariorum Nostrorum aliquatenus promovere posset: = præsertim cum nemo non videat, inauditis his novitatibus admissis, eo ipso fidelem hanc Civitatem Ordinariæ Regiæ Jurisdictioni exemptam fore, idque cum summa Majestaticarum prærogativarum violatione pessimoque ad posteros exemplo. ~ Quod Illustrissimam Excellentiam Vestram omnibus modis impedituram, atque adeo Scintillam quæ totam Civitatem absumere posset protinus extincturam, eò certius confidimus; quò magis convicti sumus, Eandem nihil magis curæ cordique habere; quam ut benefaciendo Mortalibus solidam et cum aeterna Nominis benedictione duraturam Sibi comparet gloriam. ~ Et obtinebit id utique Illustrissima Excellentia Vestra feliciter: neque enim tanti beneficij memoriam obliterari unquam patiemur, sed potius hanc singularem gratiam promptissimis Nostris Officijs demereri admitemur. – Quibus profundo venerationis cultu expressis; quod superest, post reiteratam Jurium Privilegiorumque Nostrorum periclitantium observantissimam commendationem, Illustrissimæ Excellentiæ Vestræ inconcussam valetudinem successusque qua rerum qua consiliorum usquequaque faustissimos devoto pectore apprecamur. – Dabantur ut supra. Illustrissimæ Excellentiæ Vestræ ad Studia et Officia quævis paratissimi. ~ Prae-Consules et Consules Civitatis Thorunensis . ~" –

10.) Responsum ad hasce Literas. ~

Praenobiles ac Spectabiles Domini Amici Honorandi! Sat abunde Dominationes Vestræ quavis in occasione sollicita studia et Officia Mea expertæ sunt: sed eo magis in dies animus Mihi favore manutentionis Jurium et Immunitatum Dominationum Vestrarum accenditur, cum spectandum obvenit Civitatem hanc debita Sacræ Regiæ Majestati et Reipublicæ constanter teneri fidelitate, Me vero omni prosequi fiducia et affectu. – Quare præsentibus persuasas esse Dominationes Vestras enixe cupio, negotium illud in Literis Suis nuperrime ad Me ordinatis exaratum vigili cura Me manutenturum:

ita ut nihil adversi Civitati isti accidat: dummodo Dominationes Vestræ fidelitatem hactenus integram Sacræ Regiæ Majestati Reique Publicæ sacram semper habeant. ~ Reliqua Domino Secretario Gedanensi oreterus fusius exposui. – Interea maneo. etc. ~" –

11.) Literæ ad Sacram Regiam Majestatem a Duce Brunsvicensi et Luneburgensi, quibus denunciat natum Sibi esse Filium. ~ Post Titulos. –

Quo benignius, quoque sæpius Regia Majestas Vestra testata est, „omnia ista quæ Nobis ac domui Nostræ grata eveniunt, Eidem „auditu non esse injucunda", eo confidentius certiorem Illam reddimus, de novo paritergue felici Puerperio Serenissimæ Conjugis Nostræ; Quæ sub initium statim hujus diei haerede masculo Nos donavit, et cum Principe puerulo salvam Se habet atque incolumem. = Hunc etiam recens natum Filium Nostrum aeque ac Nos Ipsos et omnem Familiam Fortunamque Nostram propensissimæ benevolentiæ Majestatis Vestræ quàm studiosissime commendamus: id simul confirmantes, Nos perpetuam Ejus Gratiam omni et observantia et cultu magis magisque mereri nullo non tempore esse = allaboraturos. ~ Dabamus Guelpherbyti n. Maij MDCCXLV. Regiæ Majestatis Vestræ ad quævis Officia paratissimus Consanguineus Carolus Dux Brunsvicensis et Luneburgensis. ~" –

12.) Responsum ad praeced. Dresdæ d. 16. Junij 1745to

Post Titulos solitos. ~ Gratulamur quidem Serenitati Vestræ et lætamur admodum, cum de recens nato Eidem masculo Principe, tum in salva Puerperæ Natique valetudine de summa Illius jucunditate. = Huic, Nostram adjungimus: eoque expressius, quo certiorem = Eandem esse ex Literis Suis comperimus de flagranti animi Nostri cupiditate, ut res omnes Ipsi Domuique Suæ prospere incedant atque Votis Nostris respondeant. – Quæ Consanguinitatis Officia atque Amicitiæ Sensus, dum acceptos Serenitati Vestræ futuros non dubitamus; insimul studebimus omni tempore prosequi atque testari etc. – D a b a n t u r etc. ~" —

13.)

13.) Kopija Listu od Króla Jmci do Jmcipana Potockiego Woiewody Poznańskiego Hetmana Wielkiego Koronnego; którym Król Jmc urget, aby się wyexplikował, z jakiey racyi bez wiadomości Króla Jmci wydał surowe Ordynanse do Woyska aby w gotowości do ruszenia się było?

August etc. ~ Wielmożny uprzeymie Nam Miły! ~ Wszystkie Uprzeymości Waszey tak ustne kontestacye jako y Listowne Expressye tym bardziey kontentowały Serce Nasze, że z nich tak bespieczeństwo granic jako y wewnętrzny pokóy Oyczyzny utrzymujące sposoby miarkować Nam łatwo było. ~ Kiedy bowiem staraniem Naszym, Państwa Rządom od Boga Nam oddane są wolne od pożarow woiennych bliskie Sąsiedzkie Państwa dogrzewających; spodziewać się zawsze wszelka okoliczność kazała, że Uprzeymość Wasza wykierowane do uszczęśliwienia Kraju Narodu Polskiego Intencye Nasze z Władzy Ministeriy Swi y z Osoby Swey sekundować będziesz. — W tey zostając zawsze ufności, z podziwieniem Naszym wielkim przychodzi wiadomość o wydanych przez Uprzeymość Waszą surowych do Woyska Ordynansach, aby w gotowości do ruszenia się stało! Jestto zawsze w świeżey niewątpię Uprzeymości Waszey pamięci, jako Stany Rzeczypospolitey Roku 1717. nad tym pracowały, aby takową uczynić dyspozycyą, któraby okróm zewnętrznego bespieczeństwa żadney jednego Stanu do drugiego niepociągając dyffidencyi gruntowała wewnętrzny pokóy: y tak dawszy Władzę Hetmanóm nad Woyskiem, ukróciła Im mocy ściągania Żołnierza z Leży prawem naznaczoney, bez gwałtowney potrzeby. — Wydajesz teraz Uprzeymość Wasza Ordynanse Woysku do ruszenia się, bez wiadomości Naszey y wyrażenia potrzeby wyciągającey: jakoby obroty Królestwa Naszego przed Nami utajone być powinny! ~ Dajemy to do Reflexyi każdemu; jeżeli złamanie prawa 1717. w tym punkcie niejest Nam okazyą do tey myśli, że Uprzeymość Wasza ukrywając przed Nami dyspozycye Woyskowe zamysłom Swoim dajesz wolność jakowąś któraby

Nam

Nam podobać się niemogła. — Zmiarkowawszy tyle razy Uprzeymość Wasza dobroć Serca Naszego, która tak dla Uprzeymości Waszey jako y domu Jego nieskurczona w Szafunku dobrodziejstw pokazała Rękę, wydziwić się niemożemy że bierzesz przed Siebie takowe Rady, które oddalaią Osobę Jego od przychylności Naszey. Jawno to wszystkim, że żadnym krokiem niewciągamy do Interessow Imperij Królestwa Naszego, którego miłość skutkiem słodkiego pokoju pokazuje się. — A zatym sciągnienie Woyska z Leży Swoich, na jakąś impreze, pytać się Nam zawsze przynależy? y Uprzeymości Waszey dać Nam Racyą potrzeby: ażeby y Sąsiedzi pilnym na to przypatruiący się okiem nierościli ztąd jakowych przeciwko Nim Suspicyy: y Nas w tym Uprzeymość Wasza uspokoisz, że równo z Nami szczęscie Oyczyzny Naszey utrzymuiesz. — Dobrego przytym Uprzeymości Waszey życzemy zdrowia. — Dan w Dreźnie d. 11. Miesiąca Czrwca Roku MDCCXLV. Panowania Naszego XII. Roku. —.

14.) Kopija Listu w teyże materyi do Imćpana Branickiego Hetmana Polnego Koronnego. —

August etc. — Urodzony Uprzeymie Nam miły. — Z wielkim to jest dla Nas podziwieniem, że Wielmożny Hetman Wielki Koronny wydał Woysku do ruszenia się Ordynanse, bez żadney dania Nam o tym wiadomości, jako należało: tym bardziey że Konstytucya Roku 1717., utrzymuiąc wszystkich Stanow Rzeczypospolitey zupełną Konfidencyą, niedała mocy ruszać Zołnierza z Leży Swojey bez gwałtowney potrzeby. — A zatym, lubo w tey okoliczności piszemy do Wiel. Hetmana Wielkiego Koronnego, aby Nam dał Racyą utajonych przed Nami tych wydanych Ordynansow; jednak chcemy y od Uprzeymości Waszey bydź informowani, jeżeli jako Kolędze nagłość potrzeby ruszania Woyska kommunikowana była? — Do Nas należy naypierwey o Obrotach Państw całych wiedzieć: abyśmy zkądkolwiek wynikaiącym niepomyślnym Konsekwencyom zabiegać, lub według potrzeby =

 =wzywać Rady y całego Senatu, albo y wszystkie do ratunku konwokować mogli Stany. – Jako tedy Uprzeymość Wasza dawałeś zawsze tak ku Nam jako y Oyczyznie całey wierności y życzliwo=ści Swojey dowody, tak wątpić niemożemy; że utrzymując wew=nętrzny pokóy, informować Nas o wszystkim będziesz, czemu=kolwiek do zabieżenia trzebaby dać prędkie posiłki. – Dobrego etc.

15.) Kopija Listu w teyże Materyi do Jmci Pana = Mniszcha Kasztelana Krakowskiego. –

August etc. – Jaśnie Wielmożny uprzeymie Nam miły! Pamię=tno Nam dobrże, jako Uprzeymość Wasza na ściągnienie woy=ska pod Sulejow przed lat kilko przez W. Hetmana Wiel. Koro. żałośny byłeś; y Listami Swemi wyraziłeś, że takie Actus cią=gnące do wzruszenia Tranquillitatis publicæ nietylko approbować niemożesz, ale y owszem pokazując żywą ku Nam y Oyczyznie życzliwość, zagrzałeś Reflexyami Swemi mocnemi W. Hetmana, że Rady takowe porzuciwszy zgromadzonego na Leże Swoje ros=puścił Żołnierza. Rozumieliśmy, że wspólną potym z Uprzeymo=ścią Waszą złączony Radą, niebędzie przypuszczał do Siebie innych! Aliści znowu pod niebytność teraźnieyszą Naszą w Polskich gra=nicach, dochodzi Nas że W. Hetman W. Kor. wydał surowe do ruszenia się Woysku Koronnemu Ordynanse, bez żadney dania Nam wiadomości y wyrażenia tak nagłey tego potrzeby. – A po=nieważ Stany wszystkie Rzeczypospolitey, pracując nad tym, ja=kimby sposobem każdego Stanu zupełnie utrzymana bydź mogła Konfidencya, umknęły Mocy Hetmanom ruszania Żołnierza z Leży Swojey; przychodzi się teraz pytać Wielmożnego Hetmana Wielkiego Koronnego, co jest za Racya ukrywać przed Nami wydane do Woyska Koronnego Ordynanse y co za nagłość po=trzeby? –. Mamy y za granicą jednostayne o Królestwie Na=szym staranie: słodki pokóy kwitnący daje tego dowody. –

Dokąd

Dokądże wiedrożnego Hetmana W. Kor. z Woyskiem zapę=
dy? y co za przyczyna łamać to prawo które gruntownie wewnę=
trzny ugruntowało pokóy? ~ Jako tedy upewnieni jesteśmy o życz=
liwości Uprzeymości Waszey tak ku Nam jako y Oyczyźnie;
tak wątpić niemożemy, że Reflexyami Swemi W. Hetmana W.
Koronnego oddalisz od takowych Zamysłow, któreby o wzrusze=
niu pokoju wewnętrznego wzniecały Suspicye. ~ Dobrego etc. -

16.) List do JEgo królewskiey Mości pisany od Jmci=
Pana Hetmana W.º Koronnego die Nona Junij
1745. z Tarnopola, przy którym Listow tak od
Króla Jmci Pruskiego jako y Hana Tatarskie=
go do Siebie pisanych kommunikuje oraz na
Exorbitancye nowozaciężnych Ludzi uskarża się.

Powinney ku Majestatowi Waszey królewskiey Mości P. M. Młgo
wierności y ochotney applikacyi pełniąc obowiązek, List od króla
Jmci Pruskiego z teraźnieyszey poczty do Mnie oddany wespół z
Responsem odemnie odpisanym, z jak nayglębszym Respektem po=
syłam pro informatione Waszey Królewskiey Mości Panu Memu
Miłościwemu. - Wyczytasz W. Kr. Mość z kontentow Listu tego,
w politycznych Expressyach wyrażone ex re konjunktur teraźniey=
szych tak ku Rzeczypospolitey jako ku Państwu Swemu dziedzi=
cznemu oświadczenia: z których, formowaniem przyszłych kon=
sekwencyy nieinkommodując Waszą Królewską Mość P. M. M,
mam mocną ufność, że W. Kr. Mość z nieporównaney Swojey
Pańskiey przezorności takie weźmiesz mensuras, które szczęśliwe=
mu JEgo panowaniu accumulabunt Sławę Nieśmiertelną, a in=
nocentem Rempublicam w żadne Cudzoziemskie non implicatam
Intrygi w pożądanym utrzymają pokoju y od upałow Sąsiedzkiey
Woyny tutam et salvam zachowają. ~. o Exorbitancyach nowo=
zaciągnionych na Usługę Waszey Królewskiey Mości Ludzi, jużem
miał honor donieść w przeszłych Listach: teraz kiedy recenter=

Ciż

 =liż Ludzie JmćPana Durina Referendarzyca Koronnego z pier=
wszemi w Polszcze Domami Skolligowanego Kawalera bez naymnie=
szey okazyi najechawszy, insperatissime, nietylko formalnie attakowa=
li kilku Ludzi Dworskich zabiwszy a kilkunastu porąbawszy, ale też
ze wszystkim zrabowali. ~ Smiem supplikować Waszey Królewskiey
Mości P. M. M. o przykładną z Tych Ludzi Sprawiedliwość y Jnjuri=
ato Jnnocenti Satysfakcyą. – Nieopisuję wielu innych na Tychżę=
Rekrutow zachodzących kwerymoniy: bo te wiem, że y publiczna
głosi fama: dosyć Mi na tym, że causatas przez Jch Swywolę
między Szlachtą Sensibilitates z prawdziwego Mego ku Waszey
Królewskiey Mości P. M. M. przywiązania usilnym staraniem
y perswazyą Moją utrzymuję; ciesząc wszystkich prędkim a
całemu Królestwu pożądanym Waszey Królewskiey Mości do Pol=
ski powrotem; który tak Ukrzywdzonym solatium, jakoteż publi=
cznemu Szczęściu y miłey Oyczyźnie spokoyności nayskuteczniey=
sze skutki przynieść może. ~ Od Hana Jmci Tatarskiego ja=
ką miałem Legacyą, tak respektem Sołtana pod Protekcyą Was.
Królewskiey Mości w granicach Polskich schronionego, jakoteż o
zachodzące od Tatarow pretensye, informować Waszą Król. Mość P.
M. M. będzie przyłączony copiatim List JEgo do Mnie pisany y
Respons dany odemnie. ~„ – = Te tedy wierne Raporty, złożywszy
u Nóg Pańskich z powinną Submissyą; ubolewam serdecznie, że
nietylko na Listy Moje od Waszey Królewskiey Mości nieodbie=
ram Responsow, ale też y żadney niemam potrzebney in agendis
w teraźnieyszym Sąsiedzkiey potencyi zamieszaniu Kommunikacyi;
która dla utrzymania internæ et Externæ Securitatis w Oyczy=
źnie teraz jest naypotrzebnieysza. – Dla czego supplikuję Wasz.
Królewskiey Mości P. M. M. o poufałe JEgo Pańskie Jnformacye
y Roskazy: żebym tym zawsze dawał dowody tey Moiey ad usus
et Jmperia W. K. M. P. M. M. Życzliwości y ochotney usługi, z któ=
rą jestem z jak nayglębszą Subjekcyą etc. ~„ – . ~

17.)

17.) Kopija Listu Króla Jmci Pruskiego do Jmc Pana Hetmana Wielkiego Koronnego z Kwatery Generalney Kamenzu d. 6ta Maij 1745. ~.

Mości Panie Hetmanie Wielki Koronny! Oznaymiono Mi z różnych mieysc, że te sześć Regimentow które Król Jmc Polski kazał świeżo zaciągnąć w Polszcze, mają Ordynans posterować się nad granicą Śląską; aby tym bliżsi byli zrabować to Xięstwo skoro tylko woysko Saskie tam wkroczy, zaczynając Actus hostiles przeciwko Moim Krajom. – Ja zaś kontent będąc, żem złączony wieczną Allianceą z Nayjaśnieyszą Rzeczapospolitą Polską, y żyć z Nią w jako naydoskonalszey przyjaźni y kointelligencyi nieprzestannie usiłując, oraz utrzymać y przymnożyć dyspozycye tak należyte jako y zbawienne dla istnego interessu Krajów Naszych; przyznam się że niemogę Sobie wyperswadować, żeby Rzeczpospolita zezwoliła albo dyssymulować mogła przy wykonaniu Imprezy e diametro przeciwney juribus bonæ Vicinitatis? ani wierżę temu, aby Naród Polski niebył rad Swemu pokojowi y Szczęśliwości, ażeby się nieopponował jako nayżwawiey takim zamysłom mającym doskonałe podobieństwo do konjunktur przeszłych z początku wieku teraźnieyszego? które za sobą ciągnęły catenam innumerabilium calamitatum et malorum: co y teraz może się zdarzyć, jeżeli usilnym staraniem temu się niezabieży. ~ Jakom się doświadczył rzetelności w Sentymentach Króla Jmci Polskiego, y attencyi JEgo w uprzedzeniu wszystkiemu temu coby mogło zakłócić felicitatem et tranquillitatem Reipublicæ; tym mniey mogę Sobie imaginować, żeby JEgo Królewska Mość dał się przywieść do takich postępkow one psujących y jawnie przeciwnych prawom y Konstytucyom tego Królestwa. ~ Interea kiedy te wiadomości pochodzą z pewnych y bespiecznych mieysc, wyrażone oraz takiemi okolicznościami którym ledwo wierzyć niepotrzeba, tudzież nulla est impossibilitas żeby Źli Konsyliarże niemogli zawodzić Szczerość Króla Jmci Polskiego opacznie reprezentując faciem rerum; f: lubo Ja chcę szczerże

=żyć z JEgo Królewską Mością w jako naylepszey Unij y harmonij tak względem Królestwa Polskiego jakoteż y Krajow JEgo dziedzicznych których Ja pierwszy nigdy niemyślę attakować:|:; wierzę, że niemogę lepiey Sobie postąpić w zabieżeniu wczesnym Inkonweniencyom, których się naturalnie obawiać trzeba, jako się udać do Wmcpana: który jesteś między nayprzyncypalnieyszemi kolumnami podporą Rzeczypospolitey y głową wszelkich dyspozycyy Jey wojennych; y przez to tym więcey interessowany y nayblizszy od wszystkich do odwracania tego wszystkiego, co bydź tylko może niebespiecznego = szczęściu y spokoyności Rzeczypospolitey, tudzież zatrzymania tendentis ad perversionem Sistematis præsentis, y ochronienia Oyczyzny od upałow Wojennych wzniecających się w pośrzodku Oney. – Dla czego, to czynię z zupełną Konfatościa: niewątpiąc bynaymniey, że Wm Pan zażyjesz z ochotą y applikacyą Władzy tey, która przywłaszczają JEmu jura et prærogativæ Muneris, na odwrócenie Króla Imci Polskiego od takowego przedsięwzięcia; tym samym zabiegając wszystkiemu nieszczęściu y inkonweniencyom; tudzież niechciey dopuścić, aby te świeżo zaciągnione Regimenta w Polscze czynili hostilitates w Moich Krajach, a zwłascza w Xięstwie Śląskim, tak na pograniczu Królestwa jako przechodząc cudzą Prowincyą jaka tylko bydź może. – Spodziewam się, że Wmcpan będziesz miał w partykularney uwadze ten ostatni Artykuł: Ja zaś podchlebuję Sobie tym, że konserwacya Śląska niemoże bydź indifferens Obywatelom Polskim, tak generalnie względem commerciorum jakoteż partykularnie z awantażow y profitow niezmiernych w przedawaniu = towarow w tey Prowincyi od tego czasu jak zostaje w Moiey possessyi. – Supervacaneum Mnie się widzi prosić y obligować Wmc Pana o taką rzecz, do którey Sentymenta JEgo jako prawdziwego Patryoty Polskiego collimant; które jawne w tylu okazyach y sławne po świecie, naturalnie Wmcpana dysponują do tego kresu. – Pozwolisz Mnie WMCPan że JEmu assekuruję, że konserwując

Oyczy

Oyczyznę w tak krytyczney okoliczności, podajesz Mi oraz=
nova motiva do oswiadczenia się we wszelkich okazyach z Moją zupeł=
ną Rekognicyą w sentymentach Estymacyi y konsyderacyi; w któ=
rych zostawam constanter WImcPana Hetmana Wielkiego Koronego
Nayżyczliwszym Przyjacielem. ~ F r i d e r i c u s R e x.

18.) Respons na Ten List od JmcPana Hetmana W.
Kor. z Tarnopola 18. Junij 1745. dany. ~

Przykładne y pełne przyjaznych ku Rzeczypospolitey Oyczyźnie Mojey Sentymentow Expressye Waszey Królewskiey Mości odebrałem z nayglębszym Respektem w Liście de die Sexta Maij do Mnie z Obozu pod Kamenetz pisanym. ~ Ta Waszey Królewskiey Mości Alliancya, y dawne od Wielkich Antecessorow JEgo z Rzecząpospolitą sprzyjaźnienie, które teraz wyrażać y scistym obowiązkiem utrzymywać Wasza Królewska Mość raczysz, nietylko assekuruje dla Rzeczypospolitey kontynuacyą dobrey y nieodmienney Sąsiedzkiey przyjaźni, ale też czyni nadzieję ugruntowania y zmocnienia dalszych na zaszczyt całosci - spokoyności - y szczęśliwości Państw Oboyga kointelligencyy. ~ Ja z Mieysca Mego jako nayuniżeniey dziękuję Waszey Królewskiey Mości za ten honor, żeś Mię uczynił participem chwalebnych Intencyy Swoich w zachowaniu in salvo et tuto vicinæ tranquillitatis; która Rzeczypospolitey, w teraznieysze zamieszaney Europy nieszczęśliwemi woynami konjunktury całe niointeressującey się, jako jest pożądana y potrzebna, tak Ja z Stopnia Mego prawem - Senatorską powinnością - y Władzą Hetmańską do zachowania publiczney spokoyności y pilnowania granic Królestwa Polskiego obligowany starać się będę, = aby woysko JEgo Królewskiey Mości y Rzeczypospolitey pod dyspozycyą Moją zostające tak Sąsiedzkim Potencyom jako granicom Waszey Królewskiey Mosci żadnym pretextem naymnieyszey do irrytacyi exactæ Neutralitatis niedało okazyi. ~ Zaciągnieni niedawno na Służbę JEgo Królewskiey Mości P. N. M. jako Elektora Saskiego Ludzie są zebrani ex Gentibus jakoto z Lipkow - Bośniakow

- Turkow

=Turkow - y innych na pograniczu werbowani, y już za Ordy=
nansem Saskim za granice Polskie przed doyściem do Mnie Li=
stu Waszey Królewskiey Mości wyprowadzeni. — Ci jeżeliby quo ca=
su jako władzy Kommendy Moiey nienależący ale w służbie Sa=
skiey directe zostający, uczynili jakie ex interesse Allianszy Dwo=
ru Saskiego Waszey Królewskiey Mosci nienkontentowanie; =
supplikuję niemnieć Ich za ludzi Polskich, ani rozumieć żeby ex
mente Rzeczypospolitey lub Instinctu Meo jako Hetmana dzia=
ło się: gdyż upewniam Waszą Królewską Mość, że Rzeczpospo=
lita jako ostatniego Seymu dyspozycyą Exactam ze wszystkie=
mi Sąsiedzkiemi Potencyami assekurowała Neutralitatem, tak
Ją intaminate konserwuje: y Ja ex munere Meo do tego obo=
wiązany, sacrosancte utrzymywać będę, zalecając usilnie woy=
sku władzy Moiey, aby naymnieyszey na granicach Rzeczypo=
spolitey nieczynili Zaczepki. — Kiedy zaś Wasza Królew. Mość
wielka y u wszystkich estymowana Sentymentow Swoich dosko=
nałością Sam przyznawać raczysz tę JEgo Królewskiey Mości
P. N. M. w dyspozycyach JEgo przezorność y sprawiedliwe rzeczy
rozrządzenie, że przenikając futura umie jako Pan wielkich ta=
lentow odwracać wcześnie wszelkie tak od wolnego Narodu /: któ=
remu Łaskawie panuje :/ jako y od Państw dziedzicznych przeci=
wności y nieszczęścia; niemogę inaczey rozumieć, tylko że y w
teraźnieyszych okolicznościach takie weźmie zwykłey prowiden=
cyi Swojey środki, które w przezornych Monarchow na zaszczyt
y Sławę zarabiać, a potrzebne przyjacioł przyjaźni pomnażać
y Ich sposobić do uszczęśliwienia Interessow są naysposobnieysze. —
Niezawiedziesz się Wasza Królewska Mość y na tey Łaskawey o
Mnie opinij którą dobrotliwie wyrażać raczysz: że jako kochający
Oyczyznę Moją Patryota o JEy zawsze staram się szczęśliwość, tak
tym bardziey teraz, zachęcony wielkiey u całego Swiata Estymacyi
Monarchy Waszey Królewskiey Mości Approbacyą, na to Moje
impendam conatus, abym dał dowod tey Applikacyi z którą tak

o całość praw y wolności Rzeczypospolitey zastawiając się=
jakoteż Jey utrzymując Interessa, colere et intaminate conservare
przyjaźń Sąsiedzką, Moiey to jest powinności y ochoty dzieło.–
Spodziewam się zatym, że te rzetelne interessu Rzeczypospolitey
/: w żadne Cudzoziemskie niewdające się intrygi :/ Explikacye,
przezemnie z wszelkim Respektem Waszey Królewskiey Mości
reprezentowane, znaydą sprawiedliwą konsyderacyą, y w sentyme=
ntach Waszey Królewskiey Mości tak ku Królowi Jmci Panu
Naszemu Miłościwemu jako y Rzeczypospolitey przychylnych,
tym bardziey z chwałą wielkich dzieł Jego utwierdzą; Mnie
zaś ten w Łasce Waszey Królewskiey Mości uczynią profit, że
mieć będę honor zawsze z jak nayniższą Submissyą

19.) List od JEgo Królewskiey Mości do Jchmc Panow Sandomirskiego y Mazowieckiego Wojewodow aby się w Sprawie Swojey na Kompromiss zdali w jedenże Sens pisany z Drezn. 19. Junij 1745.

Jako Sprawiedliwość każdemu Państwu zakłada szczęścia funda=
ment, tak kiedy Uprzeymość Wasza udałeś się w sprawach Swo=
ich do Trybunału Koronnego, który ostatnią Sądu Swego decy=
zyą zachodzące między Obywatelami Rzeczypospolitey prawne
kończy dyfferencye; niemożemy tylko pochwalić, że ustanąć
prawem drogą postempujesz.– Dlatego odwodzić Uprzeymo=
ści Waszey od dalszey prosekucyi niemyślilibyśmy, gdybyśmy
zaraz y polubownego Sądu niestawiali Sobie przed Oczy: któ=
ry od inszych Sądow tę ma różność, że w Trybunale Koronnym
choć często y sprawiedliwy stanie Dekret, to go własna Siebie
miłość tłomaczy, że więcey fawor Sędziow miał mocy niż spra=
wiedliwości okoliczność, przy pochlebney zaraz Prawnych ex=
plikacyi; polubowny zaś Sąd, z akceptacyą przez strony obie=
dwie Sędziow – wyprobowanych w Oyczyźnie godnością Ludzi,
niemoże podpadać tey Censurze, bo Ten decyduje w tey Sprawie

któ=

 którego Strona obrała Sobie za Sędziego, Ten sądzi którego wprzód zważyła godność y nieporuszoną Cnotę: = a zatym, prędzey Sobie wyperswadować może, że tak bydź musiało. – Bierzemy zaś tę do perswazyi Uprzeymości Waszey drogę z tey racyi, aby znaczne w Oyczyźnie domy jako nayprędszy biorąc do uspokojenia sposob niezostawiały do Siebie dyffidencyi, któraby potym y publiczne tamowała progressa. – Zważysz Uprzeymość Wasza, któryś życie Swoje usłudze Oyczyzny konsekrował, że daleko snadniey publiczne Interessa pożądany biorą koniec kiedy je niezalterowaną żadną niechęcią, konkursem znacznych Osob wspiera praca. – Te tedy racye, kiedy Uprzeymość Wasza weźmiesz przed się zwyczayną ku dobru pospolitemu zagrzany miłością; niewątpiemy że znaydziesz Reflexye Nasze do wyperswadowania Sobie dość mocne. Wielmożny zaś Podkanclerzy Koronny, dalsze cyrkumstancye obszerniey wyrazi. – Teraz jako naylepszego od Pana BOGA Uprzeymości Waszey życzemy zdrowia. –

20.) List od JEgo Królewskiey Mości do JmćPana Hetmana W. K. d. 3. Julij 1745. r. pisany. –

August etc. – Wielmożny uprzeymie Nam miły! Kiedy w słodkim pokoju zostająca Oyczyzna słyszy tylko o ciężarach wojennych Państwom Sąsiedzkim naprzykrzających się, Panu nayprzód Zastępow dzięki czynić powinna, a potym y Naszemu przypisować to staraniu; którym zbliżające się zawsze odwracamy nieszczęśliwości; a te do Polski otwarte mają wrota, że y bez licznego Żołnierza y bez Rady przy zerwanych tylu Seymach zostaje: a przez to każdy u Siebie wyperswadowany bydź powinien, że Interessow Państw Niemieckich nie łączemy z Polskiemi. – Kontentuje Nas to słodko, że Uprzeymość Wasza czekasz od Nas Rezolucyi, jakoby y daley w tym zamieszaniu Państw Sąsiedzkich utrzymać bespieczeństwo Krajn? – To fundu=

jeſię na zupełney Stanu jednego do drugiego konfidencyi, =
na dobrey Obywatelow między sobą harmonij, y na rostropnym
interesſow zagranicznych menażowaniu: do tego wszystkiego co=
dzienney przykładamy pracy, y że Uprzeymość Wasza sekundo=
wać Intencye Nasze będziesz niewątpiemy. – A jeżeli z okoli=
czności jakiey potrzeba publiczna żądać będzie więcey,? nieo=
mieszkamy uwiadomić Uprzeymości Waszey, jakieby w takiey
cyrkumstancyi wziąć przedsięwzięcie zdawało ſię Nam nayskute=
tecznieysze? ~„ – Do Hana Imci odsyłamy List, nietylko
z oświadczeniem Wzajemney Przyjaźni ale y oraz z Expresſyą
wdzięczności, że za Interpozycyą Naszą przywraca do Łaski
Swojey Fety-Gieray-Soltana. ~ Więcey zaś W. Podkanclerży
Koronny w Liście Swoim do Uprz. W. wyrazi. – Dobrego przytym.

21.) Respons na Ten List od Hetmana W. Kor. –
Oświadczone Waszey Królewskiey Mości Pana Naszego Miłoś=
ciwego prawdziwe Oycowskie ku uszczęśliwieniu Oyczyzny Stara=
nia – y w odwróceniu od Niey wszelkich niebespieczeństw przy=
kładne fatygi – y przezorne konjunktur teraźnieyszych dyspozycyy
relacye, odebrałem przy Liście Waszey Król. Mci P. m. M. ~.
Ktoż nieprzyzna, że osobliwsza Boska prowidencya, przy niewy=
sławioney Waszey Królewskiey Mosci P. M. M. nad Rzeczą=
pospolitą Oycowskiey Opiece, cudownie między Zawziętemi zewsząd
ząd żarzącey się w koło Królestwa Polskiego Woyny upałami,
Nas Samych dotąd utrzymuje pacatos – tutos – et illaesos?
y kiedy cała prawie Europa ustawicznemi zawziętych kłótni
agitatur burzami, My dobroczynną Waszey Królewskiey Mości
P. M. M. zasłonieni czułością, słodkiego pokoju cieszemy się =
zaszczytem? Za co nieskończone u Nóg Waszey Królew. Mości
P. M. z mieysca Mego składam podziękowanie. – A że w nie=
bytności tu w Polszcze Waszey Królewskiey Mości P. M. M. nieroz=
zerwanym staraniem z Imcipanem Krakowskim tu przytomnym

-także całym Domem Moim y Przyjaciołami internam=
utrzymuje quietem; y przez obowiązek strzeżenia granic, z wsze=
lką usilnością y attencyą exactam z Sąsiadami nienaruszenie
obserwuję neutralitatem; oraz tak wszystkie Ministerij Mei
z woyskiem Kommendy Mojey rozrządzam obroty, abym nay=
mnieyszey do nieukontentowania Waszey Królewskiey Mości P.
M. M. niedał okazyi; śmiem supplikować, abyś W. Kr. Mć
Pan Móy Miłościwy zachodzącym opacznym od Nieprzyjaznych
Mnie Relacyom wierzyć nigdy nieraczył: którzy Sobie Samym
przywłaszczając gloriam ukoloryzowanych przysług, intaminatam
fidem wierności Mojey ku Waszey Królewskiey Mości P. M. M.
y prawdziwych Usług ku Oyczyźnie denigrant, opacznie tłóma=
cząc Akcye Moje; które nigdy innego niemiały y niemają celu
tylko powinną Wierność - Subjekcyą - y Usługę Majestatowi Wa=
szey Królewskiey Mości, a Oyczyźnie Mojey Miłość - y Życzliwość
nieporuszoną. - Rozumiem, że to probant dosyć dostatecznie same
skutki przywiązania Mego y Attencyi, które zawsze immolabam
et immolo usibus Waszey Królewskiey Mości P. M. M. y Rzeczy=
pospolitey; oraz wyexplikują rzetelne Actus Moje; a Mnie
odtąd w Łaskawszey Pańskiey ugruntują Opinij; y te u Waszey
Królewskiey Mości zjednają Respekta, które wiernym y życzli=
wym Sługom Sprawiedliwa Pańska świadczyć zwykła Rekogni=
cya. - Niechże tey dowody uzna z Munificencyi Waszey Królew=
skiey Mości P. M. M. Jmćpan Wojewoda Bełzki Marszałek Nay=
jaśnieyszey Królowey Jeymci, który całoroczną Usługą przywiązany
przez Laskę Marszałkowstwa Trybunalskiego do Usług Waszey Kró=
lewskiey Mości condigne exercet funkcyą Swoję, z niemałym
kosztem y pilnością utrzymując Sprawiedliwość, a przez to glo=
riam Waszey Królewskiey Mości parando immortalem: zaco, =
aby w dobroczynney pamięci Pańskiey in tempore distribuendarum
Gratiarum był konserwowany, Supplikuję. -„ - w Sprawie Jmć=
Pana Generała Artyllery Koronney przez Ukrzywdzonych Offi=

cyerow w Sądach Moich intentowaney, żem dał dowody = jak chętnie pełnię Roskazy Waszey Królewskiey Mości P. M. M.? niewątpię, iż Sam JmcPan Generał Artyllerji ogłosi to Waszey Królewskiey Mości: który lubo był zgrzeszył przeciwko prawom Jurysdykcyi Władzy Hetmańskiey, jednak Mu to pretio Interessowania się Waszey Królewskiey Mości darowałem, y do zgodzenia pretensyi Officyerow własne Moje wdałem Interpozycyę dla przysługi Waszey Królewskiey Mości P. M. M. ~ " — JmcPan Pułkownik Losekan annis curisque gravatus y już ad Militaria niezdolny, ponieważ po uspokojeniu Sprawy z JmcPanem Generałem Artyllerji libere uczynił Konwencyą o tę Szarżę z JmcPanem Potockim Starostą Lwowskim, et in hoc fundamento czyni Rezygnacyą Pułkownikowstwa in Manus Waszey Królewskiey Mości P. M. M.; zaczym jako nayuniżeniey upraszą, abyś Wasza Królewska Mość P. M. M. Patent favore Tegoż Jmc Pana Starosty Lwowskiego przysłać raczył na Ręce Moje. — In coeteris nieinkommodując Waszey Królewskiey Mości dłuższym pisaniem, wyrażam plura w Liście Moim do JmcPana Podkanclerżego Koronnego, który jako Wierny Minister doniesie Waszey Królewskiey Mości: a Ja stateczney Mnie Pańskiey Łasce y Protekcyi oddając, y na dalsze Roskazy czekając, obowiązanym Sercem jestem z Naygłębszą Submissyą. — " —

22.) List od JEgo Królewskiey Mości do Hana Tatarskiego z Drezna d. 3. Julij 1745. pisany, w którym przy oświadczeniu nieodmienney nigdy przyjaźni dziękuje JEgo Królewska Mość za przywrócenie do Łaski Fety - Gieray - Sołtana. ~

Post Titulos. — Pożądana jest to dla Nas zawsze okoliczność czasu, która Nam oświadczenie dobrey przyjaźni przynosi od Was = Brata y Przyjaciela Naszego! Albowiem od początku zawartego Przymierza pod Karłowicem nieodmienne nigdy mamy staranie, aby Intencye Nasze do utrzymywania zupełnego pokoju = były

=były w każdey okazyi Wam Bratu y Przyjacielowi Naszemu nietayne. ~ Bardzo to Nas kontentuje, że na Interpozycyę Naszą Fety-Gieray-Sołtan jest do Łaski Was Brata y Przyjaciela Naszego przywrócony: któremu taką tylko dawaliśmy w Krajach Naszych ochronę, jaka z dobrą Sąsiedzką zgadza się przyjaźnią, szacując Ją Sobie tak wysoko że Ceny Jey dać niemożemy. ~ Upewniamy teraz Was Brata y Przyjaciela Naszego, że ta pokazana Nam w Osobie Fety-Gieray-Sołtana Przychylność, głęboko w pełnym wdzięczności jest u Nas pomieszczona Sercu. – Dobrego przytym zdrowia przy pomyślnych Sukcessach Wam Bratu y Przyjacielowi Naszemu życzemy. ~ Dan w Dreznie. etc. ut supra. ~ „ –

23.) Copia Literarum a Supremis Consiliarijs Ducatuum Curlandiæ et Semigalliæ ad Sacram Regiam Majestatem 14. July 1745. scriptarum. ~

Serenissime et Potentissime Rex, Rex et Dñe longe Clementissime! ~ Quæ sit Sacræ Regiæ Majestatis Vestræ Summa Voluntas, de exolutione Sortis cum provisione, ab Illustrissimo et Celsissimo Duce Nostro Ernesto Joanne Generoso Christophoro a Trotta dicto Treyden Camerario Aulæ Sacræ Regiæ Majestatis Vestræ - Colonello in Exercitu - et Mandatis Regijs Militaribus perferendis Præfecto seu Generali Adjutanti, debitæ? ex Clementissimo Sacræ Regiæ Majestatis Vestræ Rescripto de data die 7. Maij anni currentis Subjectissime percepimus. – „ ~ = Votis Nostris apprime conveniret: si, quemadmodum ab Ipso Celsissimo Duce ista debiti Repetitio approbata et ad Sacram Regiam Majestatem Vestram preces de Satisfactione ex reditibus horum Ducatuum et nominatim ex Portorijs Libaviensi et Vindaviensi interpositæ sunt, = ita et tanta Aerarij Ducalis esset ubertas quanta exolvendis debitis plurium Creditorum simul instantium una eademque = vice absque damno et postpositione aliorum tempore priorum = et jure potiorum qui Suas etiam summas non sine gemitu =

anhelant, sufficeret. ~ Sed ea est Redituum Aerarij = angustia, quæ exigentiæ impensarum in publicas necessitates et salaria Dignitariorum Officialiumque itemque extructionem Templi Catholici Libaviæ, et multitudini grandium Summarum Originalium cum provisionibus simul eodem tempore enumerandarum minime respondere potest. ~ Maxima etenim pars Præfecturarum Ducalium largioris proventus Sequestro a Sacra Regia Majestate Vestra Domino Nostro Clementissimo Nobis comisso exempta; Eæque Præfecturæ in Arendam elocatæ sunt, cujus pensiones ad Aerarium Ducale non redundant; ut tantillum solummodo vix ac ne vix quidem supersit; et Reditus ex Portorijs prædictis potissimum Vindaviensi, qui aliàs non acervatim et continuo tractu sed per intervalla percipiuntur, per circumstantias quarum remotio asperis his Domûs Ducalis temporibus supra Nostras est vires, adeo attenuati sunt, ut modica etiam Summa nonnisi per distincta spatia Creditoribus inde enumerari queat. ~ Hinc enati Nostri sunt angores, quos in Supplici Libello ratione satisfactionis Rescripti et Mandati Sacræ Regiæ Majestatis Vestræ pro Generoso Eberhardo de Alten Bockum Capitaneo emanati novissime porrecto Subjectissime exposuimus; et denuo ad Pedes Sacræ Regiæ Majestatis Vestræ D. N. C. profundissima animorum et corporum demissione deponimus, quàm humillime supplicantes, dignetur Sacra Regia Majestas Vestra Clementissime præsentem rerum in his Ducatibus litem respicere, Nobisque præscribere et demandare, quo ordine? num secundum solam præventionem et prioritatem Rescriptorum et Mandatorum Sacræ Regiæ Majestatis Vestræ, num vero Decretorum antiquitatem et singularia Creditorum Privilegia et Prærogativas jure sancitas et prout quisque primus exolutionem urget, nullo potioritatis juridicæ-Crediti discrimine servato, debita integra exolvere? vel distinctis temporibus ita uno Sua vice particularem solutionem

=tionem impetrante, reliqui expectent, usque dum Sua Eos series iterum tangat? sortis sive Summæ Originalis tantam partem quantam Aerarium Ducale exprimere poterit enume=rari, eademque distinctione tandem provisiones cuique assi=gnari oporteat? ut sic omnia ad Sacræ Regiæ Majestatis Vestræ D. N. C. Summæ Voluntatis normam succedant = et eveniant, Nosque omnem imputationem Mandatorum Sacræ Regiæ Majestatis Vestræ neglectorum vel non juste ad executionem deductorum evitemus. ~ Tali Mandato Cle=mentissime instructi omni mentium contentione providebimus, ut quivis Creditorum simul instantium per partitas soluti=ones, prout imbecilles Aerarij Ducalis vires post defalcati=onem expensarum publicarum et salariorum Dignitarijs et Officialibus debitorum permittent, eo quod Ipsi debetur tan=dem potiri queat; et nunquam in debitis Subjectissimis No=stris Obsequijs deficiemus, utpote sub indissolubili Fidelitatis et Submissionis nexu permanentes. ~ Serenissime et Poten=tissime Rex Sacræ Regiæ Majestatis Vestræ Subjectissimi Fidelissimi, Christophorus Fridericus Sacken, Herman Carol Finck, C. Firx, Vernerus Behr. ~ . — . ~.

24.) Copia Literarum ab Iisdem ad Illustrissimum et Excellentissimum Dominum Załuski Regni Poloniæ Cancellarium 15. Julij 1745. scriptarum. -

Reverendissime etc! Sacræ Regiæ Majestatis Domini Nostri Clementissimi Rescriptum et Mandatum ad Supplicationem et Instantiam Generosi Domini Eberhardi de Alten Bokum Capitanei die 9. Januarij Anni currentis emanatum, et exolutionem Summæ tenore Decretorum Commissorialium Ipsi debitæ concernens; Alterum pro Generoso Domino = Christophoro de Trotta dicto Treyden Camerario Aulae =

Sacræ

Sacræ Regiæ Majestatis - Colonello Ejusdem in Exercitibus =
- et in perferendis Militaribus Mandatis Generali Adjutante de die
7. Maij hujus Anni fluentis, quo exolutio Summæ 26,502. Talerorum
Imperialium cum provisione a Septembris Mense Anni 1740. usque
ad enumerationis tempus computanda, ab Illustrissimo et Celsissmo
Duce Nostro Ernesto Joanne Ei debitae et uti liquidae agnitae
et approbatae, ex Aerario Ducatûs Nobis injungitur, est inse=
cutum. ~„ ~ = Prouti ad anterius praetactum Rescriptum Sacræ
Regiæ Majestatis in Supplici Libello nostras solicitudines, quo po=
tissimum modo Instantibus simul pluribus Domûs Ducalis Credito=
ribus juxta Sacræ Regiae Majestatis Clementissimam et justissi=
mam Voluntatem satisfieri citra aliorum juris diminutionem de=
beat? subjectissime exposuimus; et ab Eadem Sacra Regia Maje=
state, juncta Reverendissimæ et Illustrissimæ Vestræ Excellentiae
gratiosissima Ope, levamen et praescriptum expetijmus; ita et ad
hoc posterius Rescriptum pro Domino Camerario Regio Freyden ex
ijsdem rationibus in eundem portum Justitiae et Clementiæ Sacrae
Regiae Majestatis Domini Nostri longe Clementissimi supplices =
confugimus, Subjectissime orantes; ut Mandato Sacræ Regiæ Ma=
jestatis ad Relationem Illustrissimæ et Reverendissimæ Vestræ Ex=
cellentiae instruamur, quo, durantibus his angustis Domus et =
Aerarij Ducalis rebus, quàm rectissimo et Summo Sacræ Regiæ
Majestatis Arbitrio convenientissimo tramite, Rescriptis Istis ab=
sque laesione juris aliorum Creditorum paribus forsan et potioribus
praerogativis suffultorum satisfieri, et debitum a Nobis subjecti=
ssimum obsequium exhiberi oporteat? ~. Quod tot tantasque Reve=
rendissimæ ac Illustrissimæ Vestræ Excellentiae molestias creemus,
rubore Nos suffundi necesse est! sed perspecta et explorata Ejus=
dem gratiosissima benignitas et propensio ad promovendam justitiam
pudore Nos isto exolvit, quinimo fiduciam Nobis addit Reverendi=
ssimam et Illustrissimam Vestram Excellentiam brevi Sacræ Regiæ
Majestatis Clementissimam Voluntatem gratiosissime Nobis signifi=
caturam esse; Cujus Regulam obedientissime sequendo, alijs querelis
locum

 = locum praeclusum iri confidimus. ~ Et gratiosissimo Reverendissimae ac Illustrissimae Vestrae Excellentiae Affectui Nos demisse = commendantes, perenni cultu et veneratione profitebimur Nos = revera esse, R e v e r e n d i s s i m a e etc. ~ " –

25.) Copia Literarum ab Iisdem ad Illustrissimum et Excellentissimum Dominum Malachowski Procancellarium Regni die 14. July 1745. Mitaviae scriptarum; quibus denuntiant, quod Diploma a Sacra Regia Majestate Generoso Domino Camerario de Mirbach datum Actis Archivi Ducalis ingrossatum sit. ~ " –. ~

Illustrissime etc. – Diplomatis a Sacra Regia Majestate Domino Nostro Clementissimo, Generoso Domino Eberhardo Christophoro de Mirbach Camerario Actuali Ejusdem Regiae Majestatis, ratione Praefecturae Rutzau dati, transmissum ab Illustrissima Vestra Excellentia authenticum exemplar, devotissimis manibus recepimus et ad Acta Archivi Ducalis reponi curavimus. ~ Semper Nobis unice id curae cordique erit, ut subjectissimum Sacrae Regiae Majestati obsequium debite praestemus, illibatamque Eidem et Reipublicae arctissimam fidelitatem comprobemus. ~ Insimul autem indefessam navabimus operam, ut Illustrissimae Vestrae Excellentiae gratiam et propensionem benignissimam Nobis contestatam demerendi occasiones frequentissime occurrant; dum publicam horum Ducatuum salutem et omnium Ejus Indigenarum Privilegia praepotenti Ejusdem Protectioni de meliori demisse commendamus, et omni observantiae cultu ac veneratione constanter permanemus. ~ Illustrissime etc.

26.) List Resignationis Regimentu Pieszego od JmcPana Raczyńskiego do JEgo Królewskiey Mości P. N. M. dnia 15. July Miesiąca 1745. Roku pisany. ~

Jako z nieograniczoney dobroci y klemencyi Waszey Królewskiey Mći P. M. M. miałem sobie powierzoną Komendę Regimentu Pieszego = Nayjaśnieyszego Królewicza Jmci w Woysku Koronnym, y w niepo= szlakowaney wierności y stateczny przywiązaniu ku Majestatowi Waszey Królewskiey Mosci miałem honor przez Lat kilkanaście

w tey

w tey obstawać Szarży; tak gdy teraz słabe y częstym = alteracyom podlegające zdrowie Moje niepozwala Mi z taką pilno=ścią y ustawicznością dojrzeć Rządu y Ekonomij Tego Regimentu jakbym Sobie życzył, wracam nazad y oddaję do Rąk et ad libe=ram dispositionem Waszey Królewskiey Mości P. M. M. Tenże Regiment, abyś Go według upodobania Swego Validiori viribus oddać raczył. ~ Ja zaś zostawuiąc Sobie pro Solatio nieporównaną dobroć y Łaskę Waszey Królewskiey Mości, którą raczyłeś præmi=ari jakiekolwiek Zasługi Moje, będąc vacuus curis BOGA pro=sić będę, aby pobłogosławił y w poźne wieki przedłużył szczęśliwe Panowanie Waszey Królewskiey Mci P. M. M.: oraz z głęboką = Submissyą y nieskończoną Wierności zostawam etc. ~.

27.) Kopija Listu od JEgo Królewskiey Mości do JmPana Het=mana Wielkiego Koronnego die 13. Augusti Anno = 1745. z Drezna pisanego; w którym wyraża, ażeby Jch=mćPanowie Bardleben y Golcz według Patentow Jm danych w Woysku jak nayprędzey ogłoszeni byli. ~

Wielmożny Uprzeymie Nam miły! Kiedy Urodzony Generał Raczyń=ski exkuzując się nadwątlonym pracą zdrowiem Swoim Regiment = Pieszy Nayjaśnieyszego Królewicza Fryderyka Naymilszego Syna Naszego w Ręce Nasze rezygnował; zdało się Nam conveniens, Tenże Regiment oddać w Kommendę z Szefostwem Zasłużonemu w Tymże Regimencie zdawna Pułkownikowi Urodz. de Bardleben. = Skłoniwszy się zaś do Prośby Urodzonego Gulcza Starościca Wałec=kiego, który w woyskach Naszych dziedzicznych dał dowod piękney ad fortia agenda Applikacyi, y aby Cnota bez promocyi zostająca w Obywatelach Oyczyzny niegasła; Pułkownikostwo drugie w tymże Regimencie Temuż Urodzonemu Gulczowi oddaliśmy. ~ Żądamy te=raz po Uprzeymości Waszey, abyś Tych dwóch Kawalerow według Patentow od Nas Jm danych chciał Woysku jak nayprędzey ogło=sić. – Dobrego przytym od Pana BOGA Uprzeymości Waszey życzemy zdrowia. ~ Dat. w Dreznie. etc. ~.

28.)

28.) Copia Rescripti ad Supremos Consiliarios Ducatuum Curlandiae et Semigalliæ favore Generosi de Trotta Treyden die 2. 7bris 1745. Aº Dresdae expediti. ~

Augustus etc. ~ Generosis Supremis Consiliarijs Regentibus Ducatuum Curlandiæ et Semigalliæ fideliter Nobis dilectis Gratiam Nostram Regiam. ~ Generosi fideliter Nobis dilecti! ~ Cum expositu Nobis sit per Supplices Vestras, hærere Vos in exequendis novissimis Mandatis Nostris de exolutione Summæ Generoso Camerario Nostro de Trotta dicto Treyden debitæ; utrum scilicet, stante Aerarij Ducalis tenuitate debitis oberati, ratio prius habenda sit Creditorum quos Nos Gratia et Rescriptis Nostris complexi sumus, aut omnium insimul ita ut unicuique pro rato vel justo quovis tempore vel qui jure potior sit, satisfacere debeatis? quo desuper Fidelitatibus Vestris rescribi supplicatis. ~ Nos submissionem Vestram gratam habentes, et optatis Fidelitatum Vestrarum Clementer annuendo, præsentibus Nostris Vobis significamus: quod quemadmodum in hoc rerum Ducalium Statu omnia ibidem Nomine Nostro reguntur immediate; quodve bona Ducalia sequestro innodata sunt, concessum Fidelitatibus Vestris non esse quid ex Aerario in exolutionem extrahere præ Mandatis Nostris, excepta Salariorum numeratione et similibus; praeter hæc, cum ex aequitate ducamus Creditores anteponi queiscum unice de damno vitando agitur, et praecipue suprafatum Generosum Christophorum de Trotta dictum Treyden Camerarium Nostrum, qui coeteris anteponeretur ab Ipsomet Duce si haud absens foret, utpote qui non solum nihil ex praetensis Sumis in rem Suam convertit sed harum causa a Creditoribus admodum urgetur: quamobrem ea est Regia Nostra et unica Voluntas hac circa rem omnique aequitati consona, ut coeteris interea remotis Creditoribus, suprafato Generoso Christophoro de Trotta dicto Treyden Camerario Nostro satisfactum sit, de extantibus in Aerario Sumis; hisque non sufficientibus, de primis quæ provenient, usque ad =

exte

extenuationem debiti Sui cum fructibus ab eadem Summa=
provenientibus. ~ Quod facturae sunt Fidelitates Vestrae pro Gratia Nra.

29.) Copia Literarum ab Illustrissimo et Excellentmo Pro=
Cancellario Regni ad Eosdem Consiliarios in hoccemet
negotio die et Anno eodem scriptarum. ~

Cum Generosum Dominum Camerarium Regium de Freyden admodum
premat exolutio debitorum, quae Ipse Illustrissimi et Serenissimi Du=
cis Ernesti Mandato, ut constat, et in integram Ejusdem utilitatem
contraxit, ita ut eadem potius Ducem contraxisse videantur; Sa=
cra Regia Majestas expediri quàm citissime Mihi demandavit=
Rescriptum hisce annexum, et ad Magnificas et Generosas Domi=
nationes Vestras transmitti. ~ Nihil huic addendum restat:
cum nullum relinquat Dominationibus Vestris dubitandi locum
de praecisa Serenissimi Regis Dni Nri longe Clmtmi Voluntate.-
=Omnis enim aequitas postulat, suprafatum Generosum Dominum
de Freyden, resque Suas omnes tueri contra Creditores; qui nullo
respectu Sui sunt sed tantum Ducis, et quorum deinde pretensi=
ones Aerarium Ducale afficiunt: quatenus solvendo est. ~„ –
Coeterum gratum habuit Sacra Regia Majestas, quidquid hoc circa
Magnificae et Generosae Dominationes Vestrae repraesentandum Mune=
ris Sui esse duxerunt: cum nihil magis in animo Sacrae Regiae
Majestatis sit, quàm Jura - Privilegia - et Praerogativas Ducatuum
-Generosae Nobilitatis - et Dominationum Vestrarum integras serva=
re, proindeque Eisdem Jus repraesentandi intactum et liberum relin=
quere. ~ Sed benigniter Sacra Regia Majestas prospiciendo futurae
cuique perquisitioni circa Administrationem bonorum et redituum
Ducalium, Magnificis et Generosis Dominationibus Vestris injun=
git: nihil prae Mandatis Suis exolvere, praeter exceptas a Jure Ex=
pensas et praeter Generosi Regiminis Praerogativas; idque, ut omnem
in eventum Magnificis et Generosis Dominationibus Vestris per=
Rescripta Regia contra quoscunque caveatur. ~ Interea, quoad Gene=
rosi Domini Camerarij de Freyden negotium attinet: cum in

=Cadentia Nundinarum Lipscensium urgeat Ipsum exolutio de=
biti supradicti; Magnificæ et Generosæ Dominationes Vestræ rem Sa=
cræ Regiæ Majestati valde acceptam facient, si dimidietatem saltem
petitæ Summæ Triginta quatuor quadringentorum quinquaginta duo=
rum Talerorum nempe 17,226. Taleros proximis Nundinis, et aliam
similem Sumam 17,226. Tal. cum Usuris pro tempore constituentem
Sumam 17,404. Tal. futuris post Paschata Anni 1746. Nundinis
praestiterint. ~ Quae facturas Dominationes Vestras cum nullus
dubitem, nihil ulterius dicendum superesset: sed occasionem arri=
pio testandi Magnificis et Generosis Dominationibus Vestris, promo=
visse Me ad Pedes Sacræ Regiæ Majestatis Earundem zelum et sub=
missionem in demandando Archivis Ducalibus Privilegio Mirbachi=
ano; quae accepta Clementissimo Domino fuit, Meque ad mutua
Officia affecit; quæ officia omni in re et causa Magnificis et Ge=
nerosis Dominationibus Vestris praestiturus sum animitus, ut ijs
simul ac Amicitia Mea fidenter utantur. ~ Praeterea eo corde sin=
cere opto, quo omnia prospera Ipsis a DEO Optimo Maximo apre=
cari consvesco. ~ D a b a n t u r   D r e s d æ. etc.

30.) Literae Responsoriales ad praecedentes die 28. 7bris 1745. Anno Mitaviæ datæ, quibus promittunt Generoso Camerario Treyden exolutionem debiti Ducalis.-

Illustrissime etc! Quod penes Sacram Regiam Majestatem Dominum
Nostrum Clementissimum, Illustrissimæ Vestræ Excellentiæ auxili=
atrices Nobis Manus, in hæsitatione Nostra circa ordinem exo=
lutionis Creditorum Rescriptis Ejusdem Regiæ Majestatis et alijs
Juribus nitentium, porrigere gratiosissime collibitum sit? ex Re=
scripto Sacræ Regiæ Majestatis de data die 2. Mensis et Anni
fluentis, pro Generoso Christophoro de Trotta dicto Treyden - Came=
rario Sacræ Regiæ Majestatis, et annexis Illustrissimæ Vestræ Ex=
cellentiæ benignissimis Literis, Nobis patuit: quibus declaratur
Summa Regiæ Suæ Majestatis erga Nos Clementia! Quæ quidē
exolutionem debitorum Ducalium absque prævijs Sacræ Regiae =
Majest.

Majestatis Rescriptis interdicit; enumerationem autem Summæ=
Generosi Camerarij a Trotta dicti Treyden et aliorum Creditorum,
quorum satisfactioni Sacra Regia Majestas Clementissime prospe=
xit, injungit; et repræsentandi Sacræ Regiæ Majestati Juris facul=
tatem Nobis relinquit; nec non constantis Illustrissimæ Excellen=
tiæ Vestræ Gratiæ ac Propensionis certiores redditi sumus. ~ Erit
apud Nos subjectissimi obsequij gloria, ut nihil præ Mandatis Re=
gijs, præter exceptas a Jure expensas - salariorum enumerationem
- et similia, cuipiam exolvamus; et ut Generoso Camerario a Tro=
tta dicto Treyden, ad explicitam Sacræ Regiæ Majestatis per Illus=
trissimam Vestram Excellentiam Clementissimam Voluntatem Sum=
ma 16,828. Tal. 45. grossorum exolvi posset, omnes undique pecu=
nias ex Ducalibus reditibus collegemus et Plenipotenti Generosi
Camerarij actualiter exolvemus, ut ista in imminentibus Nun=
dinis Autumnalibus Lipsiæ ad Manus Ejus pervenire posset;
omnem quoque moturi sumus lapidem, ut circa Nundinas Pascha=
les residuum Summæ ejus principalis cum provisionibus enume=
rari queat. – Id modo ab Illustrissima Vestra Excellentia humillimis
precibus expetimus: ut quoties Sacram Regiam Majestatem Domi=
num Nostrum Clementissimum quispiam pro impetrando Rescripto im=
ploraverit, de eo in antecessum gratiosissime Nobis notitiam impertiri
dignetur; ut rerum circumstantias humillime referre, et si tum pro
justitia et aequitate Rescripto opus fuerit, ut Juribus horum Duca=
tuum quàm convenientissimè expediri possit. ~ " ~ = In recipiendo =
Sacrae Regiæ Majestatis Dyplomate pro Generoso Camerario de Mirbach
ad Archivum Ducale, nonnisi debitum a Nobis subjectissime offi=
cium praestitimus; ulterioremque Illustrissimæ Vestræ Excellentiae =
propitium favorem et gratiam demereri studebimus: quippe omni
cum Cultu et veneratione non re minus ac nomine perseverantes. ~

31.) Copia Literarum a Rectore Academiæ Zamoyscensis
ad Illustrissimum Excellentissimum Procancellarium Re=
gni ordinatarum die 3. Septembris 1745. Anno;

quib

quibus denunciat, Visitationem Academiæ per Summum Pontificem Illmo Lascaris praecommissam esse. ~ " —

Ad Conspectum Protectionalis Domus Tuæ tanquam ad meridiantem in Auge gratiarum Solem Generalis Schola - Universitas Zamoyscensis prorepere semper anhelans, nunc Eidem Se Suaque desideria reverentissime submittit; nec non benevolentiæ vinculo in angustijs sparsarum circumstantiarum vinciri et servari suppliciter expostulat. ~ Expositum nuper Serenissimæ Majestati circa statum Academiæ Nostræ Zamoyscensis negotium: circa quod, licet si plus justo narratum fuerit Nobis tamen est ad medelam, ut in sermonibus istis justificemur et vincamus cum judicamur. ~ Tandem emanatum est Breve Apostolicum a Sancta Sede in ordine ad visitandam Academiam, Cujus visitatio Illustrissimo et Reverendissimo Lascaris Episcopo Zenopolitano est demandata. ~ Quam Nos uti Obedientiæ Filij humillime acceptamus: Illustrissimum nonnisi Visitatorem, ex rationibus Statum Nostrum permoventibus, tanquam Personam Nobis suspectam et toties praejudiciosam recusamus: sperantes, in his et in alijs occurrentibus circumstantijs, ab Illustrissima Dominatione Vestra Protectore Nostro subsidium Patrocinale habituros: et suppliciter exorantes, quatenus Illustrissima Dominatio Vestra, Serenissimo Regi Domino Nro Clementissimo juxta Recusationum motiva Talis Delegati Visitatoris exponere, aliumque ex Illustrissimis Excellentissimis et Reverendissimis Episcopis Polonis tanquam Nostris Patronis et Protectoribus ad hoc negotium visitationis expediendum, insinuare non dedignetur. ~ = Nos vero, uti devoti Domûs Illustrissimæ et Celsissimæ Clientes, pro praestitis favoribus Magno Nomini continuam et perenem ad Aras spondemus Obligationem: quorum nomine scribor Illmi etc.

32.) Copia Responsi ab Excellentissimo Procancellario Regni ad praecedentes d. 23. Octobris 1745. Anno. —

Literis Suis die 3. Septembris ad Me ordinatis notificavit Mihi Perillustris Dominatio Vestra, Breve Apostolicum, quo Visitatio Academiæ Zamoyscensis Illustri et Reverendissimo Lascaris praecommissa est, emanasse! ~ Quomodo id fieri potuit? plane concipere nequeo. ~ Juris =

quippe Majestatici esse, nemo ignorare potest, assignandi visitationes Academiarum; idque per Episcopos signanter Cracoviensem, non autem per Episcopos Extraneos: uti Leges Statuti fol. 403. tit. in Magistros, item Constitutiones Annorum 1562., 1635. et 1656.; ac Bullae Urbani V. Avenioni Idus Septembris Anno 1364. datae testantur. ~ Academias Reges erexerunt, Privilegijs ac bonis dotarunt: Respublica per Constitutiones approbavit fundationes: Summi autem Pontifices doctrinam et studia Sacrae Theologiae tractare, ac Beneficia Ecclesiastica Personis Academicis retinere, Bullis Suis permiserunt; idque non reservata Sibi potestate assignandi Visitatores earundem Academiarum: potius ergo praesumpserim, talem visitationem derivari ad Visitationem Beneficiorum Ecclesiasticorum per Personas Academicas tentorum, non autem ad introspiciendum Regimen Academiae Zamoscensis studiorumque ibidem vigentium. ~ Hisce Literis Perillustris Dominationis Vestrae edoceor, Almam Academiam Zamoscensem excipere non Personam Visitatoris, /: uti intererat vigore suprascriptarum Legum ac Bullarum :/, ast tantummodo animum Ipsius Sibi quasi infensum! ~ Quare non valeo de praesenti auxilium ferre Almae Academiae, nisi prius sufficientem habeam informationem: Cujus motivo, ac quibus de causis Bulla Pontificia visitandi eandem Academiam emanaverit? ac utrum Illustris et Magnificus Ordinatus Zamoscensis Palatinus Lublinensis de Eadem emanata Bulla sciverit, vel super eandem visitationem consenserit? ~ Expecto ergo planam omnium circumstantiarum explicationem. ~ Mitto etiam Perillustri Dominationi Vestrae Copiam Rescripti, quo Sacra Regia Majestas visitationem Academiae Cracoviensis Eminentissimo Cardinali Episcopo Cracoviensi concedere dignata est. ~ His expressis maneo prono...

33.) Copiae Exceptionum Illustrissimi et Reverendissimi Lascaris Episcopi Zenopolitani per Breve Apostolicum Visitatoris Academiae Zamoscensis Recusabilis. ~„ —

Illustrissime et Reverendissime Domine! Cum Sanctus Joannes-Os Aureum appellatus Collegium Concilij contra Se congregati ex ratione =

 =suspicionis intrare recusasset, Can. quod Suspecti 3. q. 5.; non immerito Nos infra scripti - Veri Matris Ecclesiæ Filij - et nutuum Apostolicorum devotissimi Observatores, Mandatum Pontificium cum osculo Sanctorum Pedum - toties jurata et intemerata fidelitate - filiali amore - et promptissima obedientia prosequentes, exhibito omni qui a Nobis debetur Illustrissimæ Dominationi Vestræ honore, in fundamento Sacrorum Canonum Sacri Concilij Tridentini - Bullarum Summorum Pontificum - Constitutionum Provincialium - Statutorum Regni Nostri - et usitatæ ab aevo Consuetudinis, Illustrissimam et Reverendissimam Dominationem Vestram ex rationibus infra positis non posse Jurisdictionem Suam Delegatam fundare; et Mandata Serenissimi Domini Nostri exequi dicimus; non animo declinandi Visitationem? immo enixe eam desiderando: sed Illustrissimam Dominationem Vestram: salvis beneficijs Juris Nobis in toto reservatis, ac citra Consensum et approbationem Jurisdictionis, solenniterque - solennius - imo solennissime protestando; anticipantes eam quæ non Recusabili Visitatori debetur pompam. ~ Scimus enim, quod Delegatus in Jurisdictione Sibi commissa vices Delegantis gerit et pari honore dignus. - Cap. ultimo dist. 93. et c. 1. dist. 94. ~ = Excipimus et recusamus, sequentesque Exceptionum et Recusationum rationes damus et exhibemus; Nosque circa eas conservari petimus et excipiendo dicimus. ~

=Primo. - Illustrissimam et Reverendissimam Dominationem Vestram esse de Jure Recusabilem, ex eo: quod Illrma Dntio Vra in praejudicium Legum Academicarum et Jurium eversionem, pro Vacanti Canonicatu Rutovianæ fundationis Juris Patronatus Nostri passivi, Suum Capellanum Civibus Zamoscensibus Collatoribus istius Canonicatus; tum recenter ad Beneficium Polocense cum pari praejudicio Extraneum Subjectum et Inhabile, maxime ex eo quia Religiosum necdum a Votis Religiosis dispensatum; per Se et per Subordinatas Personas promovebat. ~ Aequissimum autem est, ut Eum non cogamur ferre Judicem qui Nobis sit adversus! ~ Tex. est in L. si pariter ff. deliber. causis Can. quod Suspecti et Inimici Judices esse non debeant. 3. q. 5., Covar. Pract. quest. cap. 26. = in principio. ~ " —. ~ " —. ~ " —.

Secun=

=Secundo.~ Illustrissimam et Reverendissimam Dominationem=
Vestram esse de Jure Recusabilem ex eo: quod Illustrissima et Reve=
rendissima Dominatio Vestra, contra Jura et erectionem Coloniæ No=
stræ Olicensis in Visitationem ipsius in Anno Domini 1742. Se in=
gessit, non expectato ad id Brevi Apostolico; invitoque Rectore Aca=
demiæ præmature Leges Eidem /: eo non attento, quod Universitas hæc
=habens jus condendi Leges Suæ Coloniæ quoties opus fuerat eas præ=
=scribebat, et novissime per Commissarios Suos in Anno 1740. præscri=
=bere non intermisit:/ præscripsit: per quod Statum Academicum
perturbavit. ~ Præsumitur quoque, pro praetensa moderna Visitatione
Universitatis Nostræ Se ingessisse. ~" —.

=Tertio.~ Excipiendo dicimus, Illustrissimam et Reverendissimam
Dominationem Vestram de Jure esse Recusabilem ex eo: quia Illus=
trissima et Reverendissima Dominatio, fine capessendorum Benefici=
orum Academicorum, cupiebat esse Membrum indissolubile Univer=
sitatis; ad quem effectum, Nomine Ipsius propositum erat punctum
per Magnificum Josephum Zawadzki Subdapiferum Novogrodensem
pro Convocatione die 22. Februarij 1743. ~ Eo non secuto, arguitur
Nos versus Illustrissimæ et Reverendissimæ Dominationis Vestræ
infensus Animus. ~ Jam vero naturale est, Suspectorum judicium
et insidias declinare! Can. quod Suspecti Tex. in L. apertiss. cod. de Jud.

=Quarto.~ Excipiendo dicimus, Illustrissimam Dominationem=
Vestram esse de Jure Recusabilem ex eo: quod Illustrissima et Reve=
rendissima Dominatio Vestra Illis, cum quibus Universitati Sua
negotia et quidem magnæ importantiæ exponenda et tractanda veni=
unt, aperte et notorie sit Favorabilis! ~ Tales exceptibiles notat
Hert.m Text. 1mo Obs. 9. per Tex. in C. ~ Accedens hoc elicitur eo,
quod Illustrissima Dominatio Vestra cum talibus crebro non modo
hospitatur, sed quandoque aliquot mensibus domesticatur et conver=
satur sitque familiaris: quales Exceptibiles sunt: C. insinuante 25.
Rebuf. Artic. 9. de Off. Del. glossa unica sub numero 28. cum se=
quenti "est Ipsis a Consilijs." ~ Quo stante; timetur, ne per Illustrissimam

Domi=

=Dominationem Vestram, Instrumentorum - Postulatorum - consiliorum - negotiorum Nostrorum arcana, et aliorum producendorum pandantur. - Tales excipere suadent, Annot. Nicolai Fuldari in capite 125., Damhoderi in Praxi rerum Civilium de recus. Jud. in V. Commiss. Litera G. ~ " —. ~ " —. ~

=Quinto. - Excipiendo dicimus, Illustrissimam et Reverendissimã Dominationem Vestram esse de Jure Recusabilem ex eo: quod Illustrissima Dominatio Vestra Terminum strictum Visitationis Suæ nempe duarum Septimanarum ad parendum tanto negotio præfixit? Quo spatio, quia Originalia transumere documenta pro Summis Capitalibus et Censibus retentis - Inventaria omnia ad mentem Brevis - aliaque negotia - et necessitates Universitatis præmeditatæ conscribere penes labores Academicos est impossibile, item quod hic Terminus scienter coincidat cum Termino Capituli Generalis post Festum Nativitatis Beatissimæ Mariæ Virginis celebrari soliti in crastino; qua re Nos gravavit: forte ulterius gravaturus! ~ C. omnis oppressus etc. ideo 2. q. 6., et C. ut debitus X. de Appel. ~ " —. ~ " —. ~.

=Sexto. - Excipiendo dicimus, Illustrissimam et Reverendissimam Dominationem Vestram esse de Jure Recusabilem ex eo: Cum Universitas Nostra sit a Regibus Serenissimis et Republica adhibitis Ei Protectoribus Apostolicis sub Protectionem suscepta; requiruntur Visitatores de Collegio Illustrissimorum Excellentissimorum et Reverendissimorum Episcoporum Polonorum, ut possint in Comitijs Regni Protectione adesse, et necessitates istius Universitatis Statibus Serenissimæ Reipublicæ Authoritate Senatoria commendare. ~ Viget hæc consuetudo in Regno Poloniæ ab Anno 1525.; et est Statutum Herburti sub V. Scholæ Cracovi.; tum Synodus Provincialis Año eodẽ, Joann de Lasco. -

=Septimo. - Excipiendo dicimus, Illustrissimam Dominatnẽ Vestram esse de Jure Recusabilem ex eo: quod Illustrissima Dominatio Vestra est Nobiscum in Lite, occasione violatorum Jurium Nobis competentium; circa occupationem per Se Nostri Beneficij

Tomasz

Tomaszoviensis: ut patet ex Manifestatione d. 17. Mensis Octobris 1743. nomine utriusque Collegij Capitularis et Academici facta litem inchoante. ~ Quodsi repellunt testem a perhibendo testimonio, multo fortius Judicem a Causa repellunt; imo minor suspicio sufficit in Judice quam Teste: quia facilius est inveni=re alium Judicem quam alium Testem. — Tex. in Cap. insinuat. de Off. et potest. Judic. de Gl. notat. 2. ibidem in V. familiarem. —

= Quare, stantibus omnibus et singulis præmissis veris-justis -et Legalibus Recusationibus, petimus a Jurisdictione et tractu ulteriori supersederi; Nosque ad Serenissimum Dominum Nostrum Delegantem, pro Visitatore impetrando quocunque de Collegio Illustrissimorum Excellentissimorum et Reverendissimorum Episcoporum Polonorum, conformiter tam ad dispositionem Juris Canonici quam ad Concilium Tridentinum Constitutionesque Synodales et Statuta Regni Nostri tum Universitatum in Regno Poloniæ Consvetudines receptas et novissime practicatas, remitti.

= M. Antonius Gorski Utriusque Juris Doctor et Professor, =
= Protho-Notarius Apostolicus, Studij Generalis Universi=
=tatis Zamoscensis Rector. ~ " —

34.) Enucleatio Interessu względem Dekretu ferowanego od Jmćpana Hetmana Wielkiego Koronnego przeciwko Officyerom Leib-Regimentu JEgo Królewskiey Mości, w Tarnopolu d. 27. Septembris 1745. R.

Już to dwie lecie temu minęło, przy bytności Xiążęcia Jmći Kardynała y Jmćpana Krakowskiego, jako zanosiło się na Sąd Officyerow Leib-Regimentu Dragonij; ale Xiąże Jmć Kardynał y Jmćpan Krakowski wyperswadowali wtenczas, że Jmćpan Hetman Wielki Koronny odstąpił od Swego propositum; y zdawało się wszystkim, że to tylko dla prędszey Stron kombinacyi działo się. — Ale kiedy teraz już po zgodzie Jmćpana Generała Mira intentowana Sprawa Tymże Officyerom, y Dekret contra omnem Justitiam ferowany; pokazuje się, przez ten Dekret Hetmański w Zamku Tarnopolskim ferowany summa Cardinalium Legum

convul

 =convulsio: w to przez niżey wyrażone Racye: =

Post liberam Resignationem Jmćpana Generała Mira, dostała się z dyspozycyi Pańskiey za Patentem Jego Królewskiey Mości Pana Naszego Miłościwego kommenda Jegoż Leib-Regimentu Dragonij Jmćpanu Lubomirskiemu Staroście Bogusławskiemu. - Officyerowie Jegoż Regimentu pozwali do Trybunału Radomskiego przeszłego Swego Kommendanta, o poczynione Sobie krzywdy. - Agitowała się Sprawa in Foro competenti: bo tam wszystkie Liquidacye y krzywdy Żołnierskie sądzą się: y gdyby Trybunał Radomski widział był, że niejest Fori Ejus, zasiadając y na tamtym Trybunale razem Kommissarze z Województw którzy są y Officyerami w Woysku jakoto Jmćpan Kasztelan Przemyski naznaczony do Liquidacyi - Regimentarz Partyi Ruskiey - y Insi, odesłaliby byli Sprawę tę do Sądow Hetmańskich; ale że się rodzili razem - y Synami Oyczyzny, niechcieli cum depressione Legum Authoritatem Hetmanom przyczyniać: y Jmćpan Generał Mir gdyby był wiedział, że Trybunał Radomski niepowinien takowych Spraw sądzić, pewnie by był excypował Sobie Forum; ale że Konstytucya Roku 1717. naznaczyła Trybunał Radomski na wszelkie Żołnierskie Sprawy, zaczym niezaniósł żadney przy sądzeniu się Excepcyi. — " —

Roku 1717., kiedy Rzeczpospolita formowała nowe Prawa, tak dla wykorzenienia wszelkich diffidencyy między Stanami Rzeczypospolitey jako y Generalnego domowego porządku; pozwolił się opisać Prawami s. p. Nayjaśnieyszy Pan August Wtóry: opisano Senatorow - Pieczentarzow, przyszło y do Hetmanow: y aby wszystkie abusus szkodzące tranquillitati publicæ znieść y bespieczeństwo Obywatelom Oyczyzny assekurować, postanowiwszy regularną płacę Woysku, opisała Hetmanow y Woyskowych, wyjęła Wodzom z Rąku płacę Woyska, y dla Liquidacyi y wszelkich Spraw Woyskowych naznaczyła Trybunał Skarbowy, któryby złączony z Senatu y deputowanych z Województw Kommissarzow sądził wszystkie Woyskowe Sprawy, jako patet sub titulo disciplina Militaris, dodając tè słowa:

Jrz

„In Criminalibus jednak causis, libera optio fori Injuri=
„atis ratione vindicandarum injuriarum suarum przed Sądem Het=
„mańskim lub na Trybunale Koronnym zostawuje się, salva executi=
„one Decretorum reali contra delinquentes ubi deprehensi fuerint."
hucusque verba Legis. ~ Z którychto słów Konstytucyi jako y wyżey
gdzie prawo pisze że Hetmanom miecz sam tylko zostawuje patet,
że wszelkie Likwidacye y Sprawy Woyskowe należą do Sądu Trybunału
Radomskiego, a in Criminalibus tylko datur optio Fori czyli w Trybuna=
le Radomskim czyli przed Sądem Hetmańskim. ~ Do tego zaś prawa=
pisania przymusiła licencya Woyskowa; przy którey co Rotmistrz - co
Półkownik to Tyran Oyczyzny zwać się mógł przedtym, wyciskając z
ubogiego Ludu ostatni od gęby chleba kawałek, także Królewszczyzny=
-panis benemerentium na nic się bez Intraty nikomu niezdał, przy
cięzkiey Exakcyi y Swywolney Woyskowych; a Szlachta opprimowana
przez przechody - Kantony etc. sub jugo Servitutis od własnych Sług
Swoich była: bo skarżyć się przed Sądem Woyskowym trudno na Woy=
skowych. ~ Dla tego Rzeczpospolita Trybunał Skarbowy naznaczyła
z Senatu y Delegowanych z Województw Kommissarzow, aby Iaż Sama
Rzeczpospolita sądziła tych którym płaci, y aby grosz wydany na Żoł=
nierza obracał się na Jey Obronę nie na Jey Oppressyą. ~"

=Po tey teraz z prawa wypisaney dygressyi, spytać się trzeba, jaką
Mocą może JmćPan Hetman Wielki Koronny karać Żołnierzy zato że
się udali do tego Sądu który naznaczyła Rzeczpospolita? Coż będzie na
to cała Rzeczpospolita mówiła, że JmćPan Hetman Wielki Koronny
Sprawy Żołnierskie evocat do Sądow Swoich karząc Żołnierzy że się do
Sądow prawem naznaczonych udają? ~ Rozumieć tego nietrzeba, żeby
JmćPan Hetman Wielki Koronny miał w myśli zniesione prawem
abusus Woyskowe authorisare! ale może Sobie każdy pomyślić,
że zagradzać do Sądu drogę, jestto indirecte znosić Sądy Te, które
bespieczeństwo Obywatelow Oyczyzny trzymają: a Trybunałowi Ra=
domskiemu się opponere, jest jedno jakoby recalcitrare Stanom Rzpltey. -
= Niechay

=Niechay zważy JmćPan Hetman Wielki Koronny, jeżeli cała Rzeczpospolita niepowinna sarknąć na to; kiedy się zdaje przez Ten Dekret, że JmćPan Hetman W. Kor. nieznał Sądow Trybunału Radomskiego, y że się chce erigere supra Leges; a ztąd patet, że Ten kto radził JmćPanu Hetmanowi pod płaszczykiem podchlebnie augendae Authoritatis Ducalis, naywiększym jest Jego Nieprzyjacielem chcąc Go obmierzić Stanom Rzeczypospolitey; aby gdy znowu Rzpsplita na Seymie będzie chciała pomyślić o Aukcyi Woyska, niemówili Posłowie: że wprzod chcemy mieć bespieczeństwo od Hetmana nimeli Mu powierzemy większe siły Rzeczypospolitey, ponieważ calcata Lege niechce znać Trybunałow y Sądow od Rzeczypospolitey postanowionych, y z mnieyszym jescze Woyskiem niechce się poddać Prawu!~

=Ubolewając tedy nad tym JEgo Królewska Mość Pan Nasz Miłościwy, że JmćPan Hetman Wielki Koronny bierże przeciwne prawu sposoby a takiemu Prawu które internam tranquillitatem utrzymuje, niemoże indifferenti oculo patrzeć na to co wzrusza Cardinales Leges, jako Pater Patriæ. ~„ —=Co zaś ad essentiam Dekretu: pokazuje się, jakoby JmćPan Hetman W. Koronny na przekorę Dworowi samych tylko Officyerow Leib-Regimentu Dragonij Króla Jmci P. N. M. upatrzył? ponieważ trzebaby całe Woysko karać, które się dotąd sądzi y sądziło. ~ Wszakże się sądził JmćPan Generał Mir w teyże Sprawie, a niekarżą Go? ~ Wspomnione Konstytucye w tym Dekrecie, są to tylko utrzymujące Władzę Hetmańską, gdyby kto niesłuchał co do Kommendy należy; ale e converso takiey Konstytucyi niemasz, że Hetmanowi Wielk. Koron. wolno nieznać Sądow przez Rzeczpospolitę postanowionych. ~„

35.) Kopija Listu od JEgo Królewskiey Mości Pana Naszego Miłościwego do Xiążęcia Jmci Prymasa - Do Xiążęcia Kardynała - y do JmćPana Kasztelana Krakowskiego w jeden Sens pisanego dnia 6. Listopada Roku Pańskiego 1745., w którym JEgo Królewska Mć żali się na Złomanie Prawa 1717mo przez JmćPana

Spodziewaćsię nigdy niepowinniśmy tego byli po Wielmożnym Hetmanie Wielkim Koronnym, aby in vilipensionem Trybunału Radomskiego wszystkich Stanow Rzeczypospolitey reprezentującego Powagę miał był kiedy ferować w Sądach Swoich Woyskowych Dekreta? ale nas w tym, świeżo na Officyerow Leib-Regimentu Dragonij Naszey zaniesiony Dekret, utwierdza; których ciężko skarano za to, żesię do Sądow Prawem naznaczonych udali. ~ Wiadomo dobrze Uprzeymości Waszey, jako 1717. Roku Stany Rzeczypospolitey utyskując na Exorbitancya Zołnierska wyięty z Rękn Hetmanowi płacę Woysku, Liquidacye Regimentow-Chorągwi y wszelkie Woyskowe Sprawy Trybunatowi Radomskiemu oddawszy; in solis tylko Criminalibus Causis zostawiona optio Fori, czyli w Trybunale Radomskim czyli w Sądach Woyskowych. ~ Teraz zaś gdy Wielmożny Hetman W. Koro. karze Zołnierzy żesię do Sądów prawem naznaczonych udaja? to jest jedno jak gdyby nieznać Trybunału Radomskiego: a nieznać Sądów Tych, jest to sprzeciwiać się wszystkim Stanom Rzeczypospolitey. ~ Zniszczone przedtym dobra Duchowne y Królewszczyzny, Oppressya dóbr Szlacheckich przez kantony y marsze, wzbudziły wszystkich do postanowienia Sądow Trybunału Radomskiego; aby Taż Rzeczpospolita, która regularnosć płacy naznaczyła, zapatrywałasię jak się grosz na Zołnierza wydany obraca? y żeby szedł naszey obronenie na oppressya. ~ Niemożemy tedy na takowe w Sądach Hetmańskich wypadłe Dekreta indifferenti zapatrywaćsię oculo: ale nullitatem takowych Dekretow zważając, donosiemy w tym Sensibilitatem Nostram Uprzeymości Waszey: niewątpiąc, że Reprezentacyami Swemi odciągniesz Wielmożnego Hetmana Wielk. Koro. od tey Rady, która Mu dotąd złamania prawa - a prawa utrzymującego wewnętrzny pokóy była okazya, a do Satysfakcyi Konstytucyi 1717. r. pociągniesz. - Wszelkich przytym Uprzeymości Waszey przy długoletnim zdrowiu życzemy pomyślności. ~ Dan w Dreznie. etc. ~ . — . ~ . — .

36.) Respons na ten List od Jmcipana Kasztelana Krakowskiego z Załośc d. 12. Xbris dany 1745. Roku.

Nayjaśnieyszy Królu Panie Móy Miłościwy! ~ Wszelkie Waszey Królewskiey Mości P. M. M. Roskazy, jako z nayglębszym zawsze przyymuję Respektem, tak pełnym wierności - przywiązania - y szczerey ochoty Sercem pełnić ie mam Sobie za honor y szczęście nayosobliwsze. ~ Wyrażone w Liście Waszey Królewskiey Mości P. M. M. Sensibilitates, doniosłem Jmcipanu Hetmanowi Wielk. Koronnemu: które, jak Go - wierna Applikacya przywiązanego ad Obsequia Waszey Królewskiey Mości P. N. M. przeraziły? tego exagerować niechcę: Supplikuję tylko Waszey Królewskiey Mości P. M., abyś z nieporównaney dobroci Swojey, hunc passum Jmci Pana Hetmana na postrach bardziey in Renitentes Kommendzie a nie na karę extensum, Łaskawie kondonować raczył. ~ Da zawsze Jmcipan Hetman Waszey Królewskiey Mości P. M. M. dowody rzetelney ad usus et imperia JEgo Applikacyi y wierności, jako Mnie upewnił: chciey tylko Wasza Królewska Mość P. M. M. z zwykłey wspaniałości Swojey poufałemi Go zaszczycać Roskazami, y bydź dobrotliwie persuasus de rectis Intentionibus JEgo z któremi się oświadcza, y skutecznemi je in exequendis Mandatis Waszey Królewskiey Mości P. M. M. chce probare usługami. ~ Ja wielkiemi y ciężkiemi obrutus defektami, ile mieć mogę sił y sposobności, przyzwyczajoney ad usus et nutus Waszey Królewskiey Mści Pana Mego nieopuszczam ochoty: y jak pragnę z Serca ostatek dni Moich immolare suavissimis obsequiis Waszey Królewskiey Mości P. M. M., tak in desiderio dalszych Roskazów JEgo Pańskich ściele się pod Nogi Waszey Królewskiey Mości P. M. M., y ze wszystkiemi Memi oddaję się Protekcyi JEgo Pańskiey, będąc dozgonnym przywiązaniem z nayuniżeńszą Submissyą. ~ Waszey Królewskiey Mości Pana Mego Miłościwego, z Wiernych Poddanych Nayniższy y Nayżyczliwszy Sługa. ~ Mniszech Kasztelan Krakowski. ~

37.)

37.) List od JEgo Królewskiey Mości do JmcPana Graffa Sedlnickiego Podskarbiego W. Kor., aby od Synagogi Krakowskiey Pensyi do Prowentow Wojewodzkich należącey więcey nad 4,000. Zł. pol. wybierać niekazał, z Drezna 2. Octobris 1745.to pisany. –

Wielmożnemu Karolowi Odrowążowi Hrabi Sedlnickiemu Podskarbiemu Wielkiemu Koronnemu uprzeymie Nam Miłemu Łaskę Naszą Królewską. – Wielmożny uprzeymie Nam miły! – Jako z wrodzoney Łaskawości Naszey niemożemy nigdy od Supplikuiących do Nas odwrócić Uszu, y owszem chcemy każdemu dopomodz w potrzebach JEgo, tak gdy Synagoga Żydow Krakowskich ustawicznie o uciążenie Siebie naprzykrza Nam się Supplikami; zaczym żądamy po Uprzeymości Waszey, abyś Administratorowi dóbr y prowentow Krzestowych Województwa Krakowskiego surowie zalecił, aby od teyże Synagogi pensyi do Stołu Wojewody Krakowskiego należącey większey Summy nad 4,000. Zł. pol. corocznie /: według Przywilejow Jch: / niewyciągał, ani Jch osobliwemi honorarjami y Sam nieobciążał y innym obciążać niepozwalał. – Uczynisz to Uprzeymość Wasza dla Łaski Naszey: która Mu ofiaruiąc dobrego od P. Boga życzemy zdrowia. –

38.) Copia Credentialium a Serenissimo Francisco Romano Jmperatore Magnifico Esterhasy Ministro Suo Plenipotentiario Francofurti ad Menum die Sexta Octobris Anno Dñi 1745. datarum. –

Serenissime et Potentissime Princeps Consanguinee Frater ac Vicine Charissime! – Quemadmodum post susceptum Sacri Romani Jmperij regimen nihil magis in Votis habeo, quam felicem illum qui Mihi cum Majestate Vestra intercedit Amicitiæ nexum arctius semper firmare, ac cum Jlla pro communi bono consilia operamque invicem semper magis conjungere; ita et Majestatem Vestram eo peritus esse animo firmiter confido: ideoque ad scopum tam Salutarem eo melius assequendum, Ei qui hucusque Serma

et potent.

=et Potentissimæ Dilectissimæ Conjugis Meæ Suæ Majestatis= Nomine penes Majestatem Vestram Ministri Plenipotentiarij Mu= nere functus est, Jllustri et Magnifico Meo Sacrique Jmperij Fideli Dilecto Nicolao Comiti ab Esterhasy, etiam Mea ex parte eandem facultatem his Literis impertire volo: indubia spe fretus, prae= fatum Ministrum Meum Plenipotentiarium Comitem ab Ester= hasy, pro ea quam in rebus gerendis jam comprobavit fide-pru= dentia - ac solertia Majestati Vestræ pergratum fore; Jllique, in ijs quæ Meo Nomine proferet, benevolas Aures præberi ac ple= nam fidem adhiberi velle. — Quod a Majestate Vestra hisce per= amice requirens, Eidem omnigenæ felicitatis cumulum sincere exo= pto. — Datum Francofurti ad Menum die etc. Majestatis Vestræ Bonus Consanguineus - Frater - et Vicinus - F r a n c i s c u s. —

39.) Jnstrukcya JchmcPanom, JmciXiędzu Marcinowi Za= łuskiemu Biskupowi Drezdeńskiemu Suffraganowi Płockiemu Sekretarzowi Koronnemu, y JmcPanu Roz= wadowskiemu Chorążemu Halickiemu Staroście Ka= raczkowskiemu Deputatom, od Trybunału Głównego Koronnego Piotrkowskiego do Nayjaśnieyszego Króla Jmci Posłom, d. 18. Października R. P. 1745. d a n a. -

Tak provida w Jnstytucyach Swoich Rzeczpospolita Nasza, prze= zorna, Corporis politici według Rzymskiego Statysty formując Symetryą, w Naywyższey Głowie - to jest Waszey Królewskiey Mości Panu Naszym Miłościwym - Cujus libratur Sensibus Orbis, naydoskonalszych Rządow et animæ domicilium zało= żyła; Stanowi Rycerskiemu wszystką moc y sposoby vali= dosque Lacertos na sustentacyą y obronę Swoją udzieliła; w Senatorskiey prerogatywie Spiritum Vitalem, jedyną misty= cznego życia inter Majestatem et Libertatem kommunikacyą, lokowała: a tak ut remissius Jmperanti melius pareatur, ja= ko nieodstępny cień Suo lumini et principio - Namiestnicza Władza Waszey Królewskiey Mości - Trybunał Głowny Koronny

nayprzyzwoitsza vendicando Sobie powinności, głęboka=
składa w Majestatu Pańskiego adoracya, zapisując ręką - wyzna=
jąc usty - y czystym Sercem przez Jchmc Posłow wierną Rekogni=
cyą - powinną Subjekcyą, słowy niegdyś Sławney Rzeczypospo=
litey teraz podobney w tey szczęśliwości Naszey że ad Augustum
Caesarem rzeczonemi, „praesenti Tibi maturos largimur honores
„jurandosque Tuum per Numen ponimus Aras". A jako nie=
rozdzielna oraz niewyrugowana nigdy z myśli y serc Poddanych=
impressya do współeczney prowadzi Rekognicyi Nayjaśnieyszey
Królowey Jeymci P. N. M., qua nihil majus meliusve terris fa=
ta donavere Bonique Divi nec dabunt quamvis redeant in Au=
rum tempora priscum; tak przez Tychże Jchmc Posłow trybut
wszystkich Submissyy razem y zjednoczone głowy ścielemy in
Adoream Stóp dobrotliwych. — Tymże Jchmc Posłom zalecamy,
aby co jest indivisum animae y nayprzyjemnieyszego - wrodzoney
inklinacyi pignora - lumen oculorum - Nayjaśnieysi Królewi=
czowie Jchmc Panowie Nasi Miłościwi - Wodzowie Woysk - Dij
Conservatores Wolney Rzeczypospolitey, byli jak naydoskonal=
szym od Nas adorowani wyznaniem. — Należy zatym ad conge=
riem zupełnych Rewerencyy Siderea Proles Augusta - Magno=
rum Regum Soboles Pariturague Reges; którym od Areopa=
gu całego publico Nomine debentur praeconia. — Te Jchmcm
Posłom uczyniwszy injunkcyą, zasyłamy z prawdziwych obowią=
zkow y niewygasłey nigdy pamięci pokorne Vota, życząc więcey
interna voce non tamen Labijs Jchmciow Posłow wszystkich=
Waszey Królewskiey Mości P. N. M. profitow radości uniwer=
salney y tak nieogarnioney szczęśliwości ne majora quidem a
Dijs immortalibus optari queant. — A zatym Wybrani pro
decore Provinciarum przezorna Electoris Populi inklinacya,
potym zo między Nas ex Officina Themidis destynowani Jch=
mc Posłowie, których kardynalne Cnoty pro Se bene facta=
=loque

 =loquuntur, od Nas tylko Ore całego Trybunatu pokorna za Sobą niosą Rekomendacyą, aby w dezyderyach y azardach Supplik Swoich Tristes a Facie Majestatu oddaleni niebyli. —. Przez Tychże Jchmc Postow, JWJmcXiądz Dobiński Suffragan Gnieźnieński Prezydent Trybunatu Koronnego - Alpha Justitiæ - Virtutis veræ Custos rigidusque Satelles, z tak osobliwych z admiracyą wieku przymiotów Swoich, oraz Sacrum Pantheum Inclyti Collegij Patrum, którzy w administrowaniu Swiętey Sprawiedliwości przez doskonałą Praw Oyczystych Experyencyą superant Licurgos - vincunt aequitate Solones, konnaturalney oddają się Pańskiemu Sercu Klemencyi: beneficum utinam sidera noscant Solem! — Zaszczycony de sudore vultûs gemmis wiekopomney Sławy chwalebnie y przykładnie z poniesionych dla Oyczyzny prac Swoich, JWJmcPan Sapieha Podskarbi Nadworny Wielkiego Xięstwa Litewskiego Marszałek Trybunału, którego fato prudentia major, y w tak żywey zostający animadwersyi, w wdzięczney oraz całey Rzeczypospolitey konsyderacyi uti Græcia Castoris et Magni memor erat Herculis, aby za Jchmc Postow maxime zalecony rzetelną Expressyą, Supremi Numinis Nayjaśnieyszego Tronu gratiosum zawsze uznawał aspectum. — A kiedy Nayjaśnieyszy Król Jmc P. N. M. w Supplikach przy nadziei y pewności wiernemu zawsze Poddaństwu velocius occurrit, Tua pietas quæ invocetur! ; niech tędy virtute Domini więcey ma zaszczytu więcey Obrony Oyczyzna Nasza ze Swiętych Patronow Swoich do przyczynienia Chwały Boskiey; do liczby bez komputu heroicznych dzieł Waszey Królewskiey Mości korrespondujących Samemu Niebu, Cernui Supplicesq prosiemy o promocyą Processu Swiętego Bogumiła. —. —

=Lubo JmcPana Starosty Piotrkowskiego y wielkie sławney pamięci Oyca Jego Zasługi dosyćby zalecać powinny; jednak przy=

przypatrzywszy się prawdziwie znacznym fatygom Jego, przy początku Trybunatu, z Sprawiedliwości znamy się obligowanymi pamięci y Łasce Justissimi Principis Waszey Królewskiey Mości rekomendować Go. ~ A zatym, dla bespieczeństwa wewnętrznego, Justitiæ Vindex - et Sacræ Thessera Pacis - Trybunat cały wyrażający Majestat Waszey Królewskiey Mości = Cujus imago est, gdy przy konjuracyi fatorum w nastąpionych in Regno karystyach - w zawartych na wszystkie Prowincye Skarbach Solnych cudem Oyczyznie Naszey desuper nadanych, desudat teraz z azardem Substancyy Swoich Subalterna Waszey Królewskiey Mości P. N. M. wypełniając Officia, życia - fortuny - y honory uciśnionych Civium od niesłusznych windykuje impetycyy; zaczym jako carmine Dij Superi placantur - carmine Manes, tak w podaney Instrukcyi wyrażając Imiona Swoje, Józef Grodzicki Skarbnik Ziemi Wielnińskiey - Stefan Jastrzebowski Chorąży Łęczycki - Dzierżbicki Starosta Dębski z Województwa Łęczyckiego, Sokołowski Chorąży Bydgoski - Wodziński Podstoli Inowrocławski z Województwa Kujawskiego, Jan Zieliński Podstoli Rożański z Ziemi Dobrzyńskiey, Marcin Radzimiński Pisarz Ziemski Bracławski - Józef Małusewicz Starościc Stokliński z Województwa Płockiego, Lechnicki Pisarz Grodzki Grabowiecki - Głogowski Chorąży Lubaczewski z Wołyńskiego, Stanisław Dunin Cześnik Stężycki z Bracławskiego, Girthof Starościc Korytnicki - Przyłuski Miecznik Horodelski z Bełskiego, Województw Deputaci wszyscy w Pańskiey Protekcyi y wspaniałey munificencyi ponimus Spes humiles Populi sub Principe Tanto! ~

= Christophorus Dobiński Sufragan Gnieznieński Prezydent Trybunatu Kor. Piotr. ~ Ignatius Sapieha Marszałek Trybunatu Kor. Piotrk. Podskarbi Nadwor. W. Xstwa Litewskgo.

40.) Respons na tę Instrukcyą wyżey wyrażonym Ichmc Postom d. n. Listopada eodem A^o dany. –

Konsekrowane prace y usługi Swiętey Sprawiedliwości, gdy Łacny Trybunat Koronny przez Godnych Postow Swoich Majestatowi Pańskiemu prezentuje; przyymuje mile JEgo Królewska Mość P. N. M. tak piękną ofiarę, jako pochodzącą z żywey pamięci, że od Kogo bierże Łacny Trybunat Koronny Moc y Powagę Temu Głowy Swoje skłania y Serca oddaje. – Niemogłaby nigdy szczęśliwych Oyczyzna rachować momentow, gdyby w naypozornieyszych okolicznościach Swięta niebyła wsparta Sprawiedliwością: która, gdy godnie Zasiadający Sędziowie dźwigają y ustawiczną utrzymują pracą, spodziewać się nieplonnie powinni, że te trudy w Respekcie Pańskim nigdy niezapomnione uczynią Im wolny zawsze przystęp do pełnego dobroczynności Tronu. ~ Znakomite przytym w Oyczyźnie przymioty tak Wielebnego Prezydenta jako y Urodzonego Marszałka, wyciągniona Pańska do szafunku Dobrodzieystw zawsze znayda Rękę; która dla Wielebnego y Urodzonego Postow nieskurczona w podających się pokaże okazyach. – A że JEgo Królewska Mość Pan Nasz Miłościwy niejest tak otoczony interessami Państw Swoich dziedzicznych, żeby myślą y sercem niebył zawsze Polszcze przytomny; zaczym przypominać raczy Łacnemu Trybunałowi, że całość Państw wszystkich zawisła na tym, aby Cnota nowe coraz odbierała posiłki, a występki bez żadney karane były ochrony: które już y w uprzywilejowanych = mieyscach niewinną krew lać ważą się niesłychanym dotąd przykładem. – Jako powinniśmy zelum Religionis Catholicæ wszędzie pokazywać, tak znowu prudentia niekaże nimio Zelo rem perdere Catholicam: dla tego, że kiedy przychodzą Sprawy w takowych cyrkumstancyach, zalecać raczy JEgo Królewska Mość P. N. M. Łacnemu Trybunałowi Koronnemu przyzwoitą doskonałemu Zasiadających Sędziow rozsądkowi ostrożność; aby rationem Status zawsze zważając niedali Monarchom postronnym okazyi ad Repressalia, exceptis Fanis nowey Erekcyi, które jako Prawo znosi tak ich authorisare niepowinniśmy. ~ " –. ~ " –

41.)

41.) Copia Literarum a Sacra Regia Majestate = ad Cardinalem Albani Protectorem Regni Poloniae pro Parte Patrum Bernardinorum Minoris Poloniæ, quatenus in Capitulo Romano ex Jisdem eligatur in Generalem Definitorem, 25. 8bris 1745. scriptarum. —

Generale Capitulum Totius Ordinis Minorum Observantium futuro DEO dante Anno Romæ celebrandum, cum immineat; Nos pietatis studio erga hunc S. Ordinem accensi, ab Illustritate Vestra enixe desideramus, ut in Eodem Capitulo Illustritas Vestra commendare dignetur; quatenus unus ex Patribus Ejusdem Ordinis Provinciæ Minoris Poloniæ, more antiquo, ac pro decore Gentis Nostræ Polonæ Sacrique hujus Ordinis, in Generalem Definitorem eligatur. — Hac Sua opera, Illustritas Vestra majora propensionis Suæ erga Nos dabit documenta: quæ Regia Nostra testificatione regratificaturi, prosperorum omnium Illustritati Vestræ vovemus incrementum. — D a b a n t u r etc. —„ —.

42.) Copia Literarum ab Excellentissimo Procancellario Regni ad Magistratum Gedanensem d. 30. 8bris 1745. scriptarũ Dresdæ: quibus Nomine Sacræ Regiæ Majestatis mandat, quatenus Stipendia Generoso Comiti Fleming Commendanti Regiminis Pedestris Sacræ Reginalis Majestatis exolvant. —„ —. —„ —.

Prænobiles etc. — Relatum Mihi esse per Dominum Secretarium Dominationum Vestrarum, Illustrem et Magnificum Exercituum Regni Supremum Ducem Literis Suis denunciasse Dominationibus Vestris, quasi Regimen Pedestre Sæ Reginæ D. M. Clementissimæ in Exercitu Regni existens Suo Commendante ac Primario Colonello hactenus caruerit; = stipendiorumque Officium hocce concernentium ad cassam Regiminis istius exolutionem a Dominationibus Vestris hac ratione desideraverit. — Sed hanc dispositionem Ejusdem Illustris et Magnifici Supremi Ducis tum temporis intercessisse opinor, dum needum sciverat Sacram Regiam Majestatem D. M. C. id Officium Primarij = Colonelli et Commendantis ejusdem Regiminis post liberam Resigna=

=tionem pro tunc Superstitis Generosi olim Georgij Comitis a Fleming Generalis Locumtenentis in Exercitu Infanteriæ Regni va=cans, Generoso Carolo Comiti de Fleming Generali Majori in Exercitu Saxonico Clementissime conferre dignatam fuisse. ~ Evidentioris=rei gratia, mitto Dominationibus Vestris Copiam Literarum Paten=tium super hocce Officium ex Majori Cancellaria Regni emana=tarum: quam Copiam Generosus Regens Majoris Cancellariæ sub=scriptione Sua authenticavit; nam in absentia Collegæ Mei Sup=remi Cancellarij, in forma sufficientiori /: sigillo carens:/ hasce Literas Patentes extradere non valuit. — Accepi itaque in Ma=ndatis a Sacra Regia Majestate Domino Meo Clementissimo, quatenus adjuncta hacce Copia earundem Literarum Patentium Dominationes Vestras Literis Meis convenire; ut Stipendia, de quibus supra, mentionato Generoso Carolo Comiti de Fleming Generali Majori in Exercitu Hæreditario S.æ Reginalis Majestatis et Primario Colonello ac Commendanti Regiminis superius exara=ti, sine intermissione exolvere non negligant. — Spero Dominati=ones Vestras eo promptius exolutionem eorundem stipendiorum=accelleraturas; cum sciverint Mandatum hocce Sacræ Regiæ Majestatis D. M. C., decisioni Reipublicæ Anno 1717. intuitu Stipendiorum infallibiliter Militibus exolvendorum factæ, inni=xum fore. ~ Quibus ex directa Sacræ Regiæ Majestatis Volun=tate enixe commendatis, maneo D r e s d æ etc. ~ " —

113. Similes Literæ ad Magistratum Elbingensem in eadem=materia emanatæ. ~ " —. ~ " —.

43.) Literæ Responsoriales a Magistratu Elbingensi ad Præcedentes d. 19. Men. 9bris 1745. datæ. —

Ubi in exolvendis Regimini S.æ Regin. Majestatis Dominæ Nos=træ Clementissimæ Pedestri pecunijs Lege publica sancitis debi=tam hactenus testati sumus promptitudinem; ita et imminen=te præsenti exolutionis Termino, licet in summa enervatæ Civi=tatis penuria, omnem in colligendis ijsdem pecunijs moveri

lapid

lapidem haud omisimus. — Nec exiguum alacritati Nostræ=
calcar addidere Literæ Illustrissimi Supremi Exercituum Regni
Ducis die 12. Mensis Augusti ad Nos datæ: quibus, vacante
tum temporis post Resignationem Illustrissimi Generalis Locum=
tenentis Comitis de Fleming Eodem Regimine, pecunias pro præ=
senti termino ad Quietationem Colonelli pronunc existentis
exsolvere jubebamur; adeo ut exolutio in Manus præsentis
eo nomine Plenipotentis jamdum subsecuta fuisset, nisi oppor=
tune supervenisset Clementissimum Sacræ Regiæ Majestatis D.
N. Clmi Rescriptum de die 23. Mensis Septembris: quo me=
diante, non solum de dispositione Sacræ Regiæ Majestatis ra=
tione Ejusdem Regiminis in favorem Illustrissimi Generalis Ma=
joris Comitis de Fleming facta, verum etiam de Regia Volun=
tate exsolvendarum nimirum ad Quietationem modo dicti Dni
Generalis vel Ejusdem Plenipotentis pecuniarum certiores facti;
Regio huic Mandato Obsequia Nostra devotissima conformare, =
quam primum quietatio præfata insinuata Nobis foret, in Res=
ponsorijs d. 15. Mensis Octobris hinc expeditis humillima vene=
ratione appromisimus. ~ Quo circa, cum Illustrissima Excellentia
Vestra Eandem Sacræ Regiæ Majestatis D. N. C. Voluntatem Li=
teris Gratiosissimis exponere Nobis dignata fuerit; singularem
hancce Illustrissimæ Excellentiæ Vestræ propensionem demissa ve=
neratione prosequentes, humillima Obsequia Nostra, in exolvendis
circa Quietationem moderni Domini Generalis vel Ejus Plenipo=
tentis /: quam adhucdum expectamus:/ pecunijs, iterato hisce tes=
tamur. — Qui de coetero, inter exoptatissimarum felicitatum Vota,
Illustrissimæ Excellentiæ Vestræ perduranti Gratiæ per quam obser=
vanter Nos commendamus. ~ Dabantur Elbingæ die etc. ~.

44.) Literæ ab Excellentissimo Procancellario Regni ad
Supremos Consiliarios Ducatuum Curlandiæ die
30. Octobris 1745.; quibus conveniuntur quatenus

 =restantem Summam Ipso Camerario Freyden exsolvant. –
Non postrema pars solatij accessit Mihi exinde, dum expertus fuerim, Magnificas et Generosas Dominationes Vestras Mandato Sacrae Regiæ Majestatis Dñi Mei Clmi per Me intuitu exsolutionis Summæ Generoso Camerario de Freyden insinuato satisfecisse, ac saltem medietatem ejusdem Summæ exolvisse. – Occurrit denuo novum emergens, quod anxia mente referre Magnificis ac Generosis Dominationibus Vestris cogor; Creditores enim Illi, apud quos Generosus Camerarius de Freyden debita ad pacificandum Interesse Illustrissimi Ducis contraxerat, acriter ac continuo vexare Eundem Generosum Camerarium de Freyden non intermittunt, quin Sibi eadem debita exolvat. – Egomet Ipse interverio et demulceo animos Eorundem Creditorum, petens ut utantur patientia ad Nundinas Lipsienses post Festa proxima Paschæ celebrandas: sed frustra! omnino quidem urgent solutionem in Nundinis Lipsiensibus post Festum Circumcisionis Christi Domini Anno venturo 1746. incidentibus. – Vereor precibus Meis fatigare Magnificas ac Generosas Dominationes Vestras, ne videar Illis molestiam inferre vel priores postulationes Meas immutare. – Quodsi vero Magnificæ ac Generosæ Dominationes Vestræ, superius exaratis rationibus ac anxietatibus animi Generosi Camerarij de Freyden permotæ, alteram medietatem seu restantem Summam Eidem in Nundinis Lipsiensibus post Festum Circumcisionis Christi Domini Año futuro 1746. exolvere decreverint, certas Magnificas ac Generosas Dominationes Vestras facio, rem istam plusquam gratissimam Sacræ Regiæ Majestati fore: Mihi autem gloriari liceret, tanto amicitiæ Illarum documento; quod in pectore Meo reposuerim vicissimque studerem reciproce bonis officijs Magnificis ac Generosis Dominationibus Vestris præmissa rependere: quod pollicens maneo etc. ~.

45.) Literæ Similes ad Eosdem ab Excellmo Procancellario Regni in eadem materia d. n. scriptæ. ~

Literis anterioribus Meis exposueram Magnificis ac Generosis Dominationibus Vestris, non velle Me ultro Illas fatigare precibus Meis favore Domini Camerarij de Freyden; quatenus solutio =

Summæ

Summæ alterius medietatis Eundem concernentis accelerari=
possit: quoniam jam Mandato Serenissimi Regis D. M. C. satisfac=
tio subsequetur, dum pro tempore Nundinis Lipsiensibus Anno
DEO dante futuro post Festum Paschæ assignato eadem pecunia
Domino Camerario de Freyden debita exolvetur. ~ Nihilominus
videns Eundem Dominum Camerarium continuo a Creditoribus
Suis molestatum, interponere ausus sum Officia Mea; petens
Magnificas ac Generosas Dominationes Vestras, ut velint hanc=
ce Summam pro Nundinis Lipsiensibus pro prima Januarij Año
futuro exolvere. – Iterum nunc, cum Idem Dominus Camerarius
de Freyden animum Suum convertit ad preces, easque sæpe ad Sac=
ram Regiam Majestatem direxit; expiscata Domini mente, adve=
rti, rem pergratam Serenissimo Regi fore, si Magnificæ Domina=
tiones Vestræ media ad solutionem Summæ pro prima Januarij =
adinvenire possint. – Promptitudo in exolvenda hac Summa, Sereni=
ssimi Regis D. N. C. Cor devinciet: Mihique stimulum dabit oc=
casionem quærendi ad reciproca humanitatis Officia: quibus Me
obligatum sentiens, maneo Magnificarum et Grsarum etc. ~.

46.) Literæ a Generoso de Heücking Mareschalco Comiti=
orum Mitaviensium ad Illustrissimum et Excellenti=
ssimum Procancellarium Regni die decima Mensis
Septembris Anno Domini 1745. scriptae. ~.

Monseigneur! ~ Votre Excellence a donné en toute occasion à la No=
blesse de Courlande et Semigalle des marques si convaincantes de
bonté, qu' Elle ne peut s' empecher de le prevaloir d' un si puissant
appui de Ses Libertés, en Vous recommendant Monseigneur! Ses
affaires avec un Respect aussi profond que rempli de Confiance. ~
C' est dans cette disposition Monseigneur! que sur les Ordres de ce
Corps, j' ose Vous rapeller la fatale Separation des Messieurs les
Oberraths et quelques autres de Ses Membres, du tems de la derni=
ere Conference Fraternelle. – Mr le Chancellier Finck tache de donner
de belles couleurs à cette demarche: mais il passa à la fin par ordre

 =de Sa Majesté une Transaction dans laquelle: =

1º) Ceux qui avoient eté envoyés au Roi de la part du Corps de la Noblesse sont apellés en terms precis les Landes-Delegués, et consequement reconnus pour tels; sans qu'on donnat en aucune maniere cette qualité à Ceux, qui venoient de la part des Oberraths et des quelques particuliers mis hors de l'activité et par leur separation et par betile de Mandataires de chaque Paroisse. ~ " –

2º) Le Chancellier signa en meme tems, en conformité aux Ordres du Roi, l'Instruction de ces Legitimes Lands-Delegués, emanée de la Conference Fraternelle; et dont le 3. et le 4. point touchant les gravamina contre les Oberraths, en remetta discussion legale à la future Diete Provinciale de ces Duchés. ~ " –. ~

3º) Sa Majesté Elle meme confirma dans Son Responsum l'Axiome etabli par Nos Loix fondamentales: „quod plurima suffra„gia concludant" ~ Ce Responsum fut donné du part de Roi, sur les Desideria de Nos Delegués contenants dans leur Instruction.

4º) Et il est evident: que Sa Majesté reconnut par là, Notre Conference Fraternelle ob pluralitatem Suffragiorum, pour une Conference Legitime de la Noblesse; et notre Conclusum Conferentiale, pour ce sur lequel il y avoit lieu de decreter les Oberraths; = qui avoient toujours differé d'abolir les gravamina, en remettant la Noblesse à une Diete Provinciale, et furent enfin et aprés un delai de six Ans obligés d'en publier l'ajournement sur les Ordres exprés de Sa Majesté le Roi. – La Noblesse ne manqua point d'y envoyer Ses Deputés ou Landbots, et de leur enjoindre de vuider et de faire abolir legalement les Griefs publiés, qui s'etoient terriblement augmentés depuis le derniere Landtag. ~ Ceux-ci s'attendoient d'autant plus à cet egard du coté des Oberraths à une discussion conforme à Nos Loix; que ces Messieurs s'y etoient deja engagés par la Transaction de Grodno, et que la volonté et les Commendements du Roi Les y obligeoient en termes exprés. – Sur ce pied-là, et en supposant la dite Convention,

on fit tenir aux Oberraths le Corpus gravaminum cum annexis=
probantibus, sans pretendre faire aucune mention de ce qu'ils s'etoient
separés l'année passée du Corps de la Noblesse. – Bien que cette=
demarche fût un gravamen publicum maximi momenti, et marquée
comme telle dans le Conclusum de la Conference; on attendoit la Re=
ponse en Ecrit sur le detail des Griefs, depuis le 10. d'Août jusqu'
au 28.: y compris le 19. etoit Dimanche. – Les jours suivans on
se mit à examiner leur Reponse: mais ce qui est triste, plus on
y avança et plus on y apperçut le peu d'attention des Oberraths,
pour la conservation du bien publique; il n'y avoit pas jusqu' au
deux de Nos Confreres, qui vouloient bien preter leur entremise,
qui ne fussent en etat d'y en recueillir des preuves incontestables.
=En consequence de cela, les Mediateurs leur remontroient: qu'
une telle declaration et Reponse envoyée par Ecrit aux Landbots
sur le sujet des Griefs publiés, ne pouvoient nullement subsister
ni avec la Transaction de Grodno ni avec le Responsum du Roi
sur les desideria de Noblesse; et que, si peut-etre l'amour pour
la Concorde ne leur etoit pas un assez puissant motif pour les por=
ter aux voix de l'equité, la Soumission due au Roi les devoit
faire se conformer aux Intentions de ce Juste- et Gratieux-Monarque.
=Tout ce que Messieurs les Oberraths repondirent à cela, abou=
tit à la declaration: qu'ils se fondoient eux-memes sur la Tran=
saction de Grodno et sur la Volonté du Roi: mais qu'ils ne conve=
noient avec la Noblesse sur les idées que l'on doit avoir du sens
de la Transaction, et qu'ils ne jugeoint point à propos de commu=
niquer ces idées au Corps, sous pretexte que sans cela on pourroit
bien vuider les differents l'un aprés l'autre. ~ " – =Les Media=
teurs ne manquerent pas de leur repliquer: que pour poser à l'in=
tention de la Noblesse la Transaction de Grodno comme base et fon=
dement de toute negotiation, il falloit necesserairment que l'on se
reunit de part et d'autre sur le sens et l'interpretation de cet Acte;
et que cela ne se pourroit faire, sans se communiquer reciproquement

=les idées que l'on en doit avoir pour en convenir à la fin. —
=Mais les Oberraths s'en defendirent toujours, eludant par là tous les effets salutaires d'un Acte qu'ils avoient passé eux-memes; et qui, joignant tous les circonstances exposées ci-dessous, n'admet pas le moindre doute par rapport à son sens litteral. ~. —.
=C'etoit en vain que l'on mit plusieurs jours à leur reiterer ces Remonstrances! ~ Monsieur le Landhoffmeister et le Chancellier se firent forts de leurs caprices! Ils voulurent toujours que les Landbots donnassent les mains à une nouvelle composition, sens fixe-celle d'auparavant, comme un fondement stable-certain-et hors d'equivoque? ~ Une telle pretension, qui semble meme repugner au bon sens, trouva d'autant moins de lieu auprés des Landbots: qu'ils etoient tous formellement instruits d'avoir toujours en vue la Transaction et le Responsum du Roi, et de ne s'en ecarter en aucun façon: ils resolurent à la fin de l'accepter ad referendum: et dans ce dessein, ne pouvant faire mieux, ils conservoient selon la teneur de leurs Instructions la Diete Provinciale jusqu'au 26. Janvier 1746., pour avoir le moin d'insinuer à tout le Corps des Nobles dans Paroisses de Courlande et Semigalle, et la Reponse des Oberraths sur le Corpus gravaminum, et dite etrange Retention d'Article imprevu; sur lequel ils ont besoin d'etre particulierement instruits. — =La Consideration Respectueuse de la Noblesse pour la Personne de Votre Excellence, ne lui permettroit jamais de lui faire de fausses Insinuations; quand meme ce Corps n'auroit en horreur les faussetes, autant qu'il a et comme il est toujours en etat de verifier le detail de ce Recit: Votre Excellence se peut entierement reposer sur l'exactitude, avec laquelle on le fait par rapport à la verité et à la bonne foi. ~ Votre Excellence est trop eclairée, pour ne pas voir dans ces entrefaites les sentiments equitables de la Noblesse: Elle est aussi trop juste pour ne pas vouloir lui continuer l'appui de Sa bonne cause. ~
La bonté Monseigneur! que Vous n'avez jamais manqué de=

temoigner en tems et lieu à ce Corps, lui en garantit = la durée pour l'avenir, et le porte à faire des Voeux ardents et sinceres pour la prosperité de Votre Excellence. ~ Heureux! s'il pouvoit jamais rencontrer l'occasion de la convaincre de cet attachement respectueux, avec lequel je me voue en Son Nom aux ordres de Votre Excellence. ~ Moi, qui en Mon particuliere, ai l'honneur de me souscrire avec une Veneration toute accomplie. ~ Monseigneur, de Votre Excellence! le tres-humble et tres-obeissant Serviteur. Theodor-Ernest de Heucking Marechal de la Diete des Etats de Courlande et Semigalle. ~ " —. ~.

47.) Literæ Responsoriales ad præcedentes die N. Mensis Octobris Anno Domini 1745. datæ. –

Conquerentibus Generosis Supremis Consiliarijs de Comitiorum conservatione, de Literis Eorum, cum Generosa Dominatione Vestra communicare æquum est; quemadmodum de Dtionis Vræ Literis cum Generosis Supremis Consiliarijs communicavi. – Ratio est, quod utraque Pars documenta transmittere præterijt, quibus expositæ innituntur querelæ gravaminaque mutua; quibus opus omnino habeo, ut rem sub oculos ponam Sacræ Regiæ Majestati; quæ post auditam utramque Partem in fundamentis querelarum Suarum, illud statuet faciendum, quod æquum duxerit et præsenti Ducatuum Statui opportunum. ~ De quo, cum semel jam scripserim ad Generosam Dominationem Vestram in Responsorijs Meis, insistendum Mihi superest in necessitate deputandi quempiam de gremio Generosæ Nobilitatis ad Sacram Regiam Majestatem D. M. C.: urget enim magis ac magis necessitas hæc propter temporis brevitatem locorumque distantiam, et præcipue propter negotiorum rerumque Curlandicarum quam difficillimum statum: quæ talem Deputatum exigunt, qui non solum Patriæ Jura-Privilegia et Prærogativas-Lauda-et Præjudicata Generosæ Nobilitatis calleat, sed postremorum temporum historiam, respectu eorum quæ

 =post adversam fortunam Ducis cum Supremis Consiliarijs acta et in Ducatibus sunt subsecuta: præter quæ necesse est, ut Persona grata Sacræ Regiæ Majestati deputetur, quæque Aulæ Curiæque consuetudines norit. ~ Attamen, non levem intueor difficultatem in his omnibus cumulandis: non quod putem Subjecta deficere inter Generosam Nobilitatem, quæ similia imo majora præstare possint, sed quod præstare velint? dubium movent Mihi temporum circumstantiæ nimis graves; præter quæ, priusquam Deputatus quispiam electus sit, et ab omnibus Districtibus instructus Se ad iter accinxerit et iter absumpserit, pretiosius tempus migrasse jam tunc vereor, nec superesse ut ante Cadentiam Reactivitatis Comitiorum Generosæ Nobilitati prospectum fiat. ~ Quamobrem illud tutius et promptius faciendum judico, et Grsam Nobilitatem ad consilium Meum adhæsuram spero, si Grrosum Dominum Eberhardum Christophorum de Mirbach Camerarium Regium in Deputatum elegerint: quippe qui gratior Sacræ Regiæ Majestati Personà foret - et Aulæ Curiæque consuetudinibus expertior - quique præterquam omnia callet quæ ad hanc rem et quæstionem attinent - et speciali agendi dexteritate præditus est - in loco jam existit et Aula - eoque temporis spatio, quod alter ad itinerandum aut ad Se instruendum insumeret et forte sero = aut inutiliter accederet, Ipse negotia Patriæ perficere posset. - Sed cum dubitandum pariter sit, utrum tantum Sibi onus assumere vellet? opus eo casu esse judico; ut Generosa Nobilitas per Districtus Suos Sacram Regiam Majestatem supplicet, de permittendo Generoso Domino Camerario de Mirbach ut Deputatum Patriæ penes Sacram Regiam Majstem gerat: Ipsumque Camerarium Generosa Nobilitas ad hoc Munus præstandum invitet. ~ In his suadendis Generosæ Nobilitati; temporis brevitatem, de qua jam superius dixi, præcipue respicio, atque Grosi Domini Camerarij capacitatem Suumque pro Patria amorem et zelum Sacræ Regiæ Majestati totique Aulæ perspectum. - Illud Generosa Nobilitas de hoc =

cons=

consilium arripiet, quod sibi opportunum fore existimabit. — Ego opportunius nihil habeo: ideoque Generosam Dominationem Vestram rogo; ut Districtibus omnibus significet id ipsum, a quibus Deputatus necessario eligendus est et eligi potest extra Comitia et Ordinem Delegatorum. — Illud opto, quod utile Generosæ Nobilitati futurum sit. — Quod superest, omnia Mea Officia exhibeo, ac fausta quæque a DEo optimo Maximo tum Generosæ Nobilitati tum Generosæ Dominationi Vestræ animitus apprecor. — — — — — —

48.) Literae a Supremis Consiliarijs Ducatûs Curlandiæ ad Excellentissimum Procancellarium Regni d. 24. Septembris Anno 1745. scriptæ: quibus querulantur, ab Equestri Ordine in Comitijs maximis injurijs sese affectos esse, compositionem gravaminum non acceptasse, Comitia /: licet intercesserant contradictiones :/ ad aliud tempus limitata esse. — — — —

Illustrissime etc! — Illustrissima Vestra Excellentia tanta benignitate — tanto motivorum robore — tantaque providentia reconciliandæ animorum concordiæ inter Generosum horum Ducatuum Equestrem Ordinem, erga novissimam ad Sacram Regiam Majestatem D. N. longe Clementissimum Grodnam circa Comitia Regni Generalia ex his Ducatibus missam Delegationem, indefessam dedit operam; ut nullus ex Nobis de exoptatissimo Comitiorum, sub Nomine et Authoritate Ejusdē Sacræ Regiæ Majestatis in virtute Responsi Ejusdem Clementissimi Eidem Delegationi dati in his Ducatibus indictorum, exitu et consensione mentium plenaria restauranda, dubitandi locus fuerit relictus. — Eventus tamen hanc Nostram expectationem longe est frustratus! — Deputati enim ex Districtibus ad Comitia ablegati, post electionem Mareschalli Sui, in prima Ejus allocutione immeritis Nos reprehensionibus lacessiverunt; quas tamen amore pacis patiendo pertulimus: sicut et ad coacervata ab Iis ultra 70. gravamina, /: quorum nonnulla sat indecoris et injuriosis insimulationibus, ac si contra Jura - Leges - Privilegia - et Immunitates Equestris Ordinis in Judicijs Decreta et Sententias promulgare et ex Cancellaria Resolutiones atque Rescripta edere

=præsumpserimus, scatent:/, seposito omni fervore moderatis=
sime respondimus. ~ Ea tamen moderatione et amicissimis adhorta=
tionibus Nostris, ut ad abolitionem gravaminum Nobiscum progrede=
rentur, posthabitis; id solum egerunt, ut Comitia Ipsorum destinata
ad aliud opportunius tempus rejicerentur. – Hinc per Mediatores =
ab Ipsis assumptos et a Nobis etiam ad promovendam pacem accepta=
tos, in eversionem Ordinis, et ut a sexagesimo quarto Illorum, anteriori=
bus omnibus ad interim sepositis, initium fieret, /: sub prætextu pon=
deris ejus et influxus in Extera, non obstantibus Nostris Remonstra=
tionibus, quatenus ab antiqua semita gravamina a capite ad calcem
usque, secundum ordinem quem Generosus Ordo Equestris in ijs enar=
randis elegisset et observasset, componendi deflectere Nobis integrum
non esset, nec Nobis aliquod istius gravaminis præ coeteris pondus
vel notabilis aliqua cum illis connexio appareret:/, indesinenter
efflagitaverunt; et cum istum Suum scopum, Nobis ad antiquum
usum constanter provocantibus, obtinere non possent, inaudito in
similibus casibus exemplo, sola propria authoritate Sua, Nobis
plane non requisitis, /: etsi ad opportunam Instantiam assensum
Nostrum ob legales causas haud difficulter accomodavissemus:/,
in Suo Diario, /: quamvis conservatio Termini Comitiorum de Jure et
=juxta continuam observantiam nonnisi in forma Laudi publici fi=
=eri possit:/, non attentis Contradictionibus quorundam Deputatorū,
ad tempus habendis Comitijs inopportunum et Judicijs Aulicis cele=
brandis per Formulam Regiminis et decisiones Commissoriales assi=
gnatum et porro exinde illegale, /: quia Comitia ex præscripto =
=Conclusorum Provincialium extra subitaneos necessitatis casus
=extraordinarios nonnisi æstivo tempore ante Comitia Regni
=Generalia celebranda sunt:/, conservaverunt; et demum hoc fa=
cto per quosdam e medio Sui eam conservationem Nobis signi=
ficaverunt. ~ Quamvis etiam Generoso Ordini Equestri explana=
ri fecimus, quatenus penes Eum non sit arbitrium unilaterali=
ter Terminum Comitiorum conservandi, sed Is qui Conventum =

in dic

indixit antecedenter requirendus et Consensus Ejus impetrandus sit, jam vero sub nomine et authoritate Sacræ Reg. Mtis Conventus iste præsens indictus esset; nihil tamen remonstrando - monendo - rogando profecimus: sed Generosi Mareschallus et Deputati plurimi, insalutatis Nobis discesserunt. ~ " —

= Quem finem ista conservatio Termini, pro solo Mareschalci et Deputatorum Ipsi adhærentium lubitu, præfixum habeat? cognitu haud est difficile. ~ Nimirum, ut Isti conservationem ex conservatione Comitiorum nectere, sic occasiones et opportunitates captare moderamen omnium publicorum negotiorum ad Se pertrahere, et tandem cogitata Sua efficere possent. ~ Sed quia perspexerint, ista via Juribus Supremi Sacræ Regiæ Majestatis Dominij derogare, Formulam Regiminis et alias horum Ducatuum Leges convelli, imo Ipsam Patriam - Ejus Libertates et Immunitates præsentissimis exponi periculis; ideo Solennem Protestationem - Manifestationem Juris - Reservationem - et Præcustoditionem contra istos passus coram Actis Publicis interposuimus, ejusque Exemplar ad omnes Districtus transmisimus; Sacræ Regiæ Majestati autem Dño Nro Clmtmo supplicavimus, ut serio Suo Rescripto universam Nobilitatem de debito Sacræ Regiæ Majestati respectu et intima fidelitate admonere, ab omnibus ausibus Formulæ Regiminis et antiquissimo usui contrarijs Eam arcere, insimulque injungere dignaretur; ut dum ista Termini Conservatio contra Jura attentata sua nullitate corruit, a Termino nulliter conservato abstineat, usque dum alia Comitia sub Summo Nomine Sacræ Regiæ Majestatis intimabuntur. — Quapropter Illustrissimam Vestram Excellentiam humillimis precibus obsecramus, ut has Nostras supplices Preces penes Scram Regiam Majestatem, Cui Reverendissimus et Illustrissimus Dnus Supremus Regni Cancellarius eas exhibebit, gratiose suffulcire velit.

= Quam gratiam Nobis polliciti, demisso cum cultu et veneratione permanemus. - Illustrissimæ atque Excellentissimæ Dntnis Vræ ad quævis obsequia paratissimi. etc. — . — . ~

49.) Copia Responsi ab Illustrissimo Procancellario Regni ad praecedentes. ~ " — . ~ " —

Literæ vel potius querelæ Generosi Domini de Heüking Mareschalli Comitiorum Mitaviensium præcurrerunt huc eas quas sub dato 24. Septembris a Magnificis et Generosis Dominationibus Vris accepi. — Neutris edoctus fui de tota causa querendi: opus tamen erat plenius instrui Me de eadem, si ea utriusque Partis intentio fuit ut Sacram Regiam Majestatem consciam omnium facerem, quæ utrinque peracta et subsecuta sunt. ~ Quamobrem de Regia voluntate, circa Comitiorum conservationem, aut latam contra a Magnificis et Generosis Dominationibus Vestris Manifestationem non habeo quod scribam: nihil enim de his Sacræ Regiæ Majestati retuli, propter documentorum deficientiam, quæ disjungi non possunt ab expositione querelarum, quas utraque Pars Mihi adlegavit. — Utendum cum proinde sit in omnibus Judicijs pari erga Partes aequitate, quarum utraque in omnibus audienda est; ad Magnificas et Generosas Dominationes Vestras transmitto exemplar Literarum Generosi Dni Mareschalli coeterorum Deputatorum nomine scriptarum; cum quo vicissim Literas Dominationum Vestrarum communicandas duco, in quæstione Conservationis Termini Comitiorum: idque ne præoccupati animi videar favore cujusdam: utque Magnificæ ac Generosæ Dominationes Vestræ - tum Generosi Domini Deputati notiones omnes et Acta adjiciant quæ ad hanc rem spectant, eaque quam primum transmittant, sine mora Sacræ Regiæ Majestatis Judicio subjicienda: Quæ, perpensis hinc inde allegatis rationibus et gravaminibus, quidquid Justitiæ et Ducatibus congruum inveniet, faciendum decernet. — Quod superest, Magnificis et Generosis Dominationibus Vestris fausta quæcunque a DEO Optimo Maximo omnibus apprecor. ~ " — . ~ " — . ~

50.) Literæ a Magnifico Firck Cancellario Ducatuum Curlandiæ et Semigalliæ ad Illustrissimum et

Excel

=Excellentissimum Procancellarium Regni= 15. Novembris 1745. scriptæ: quibus demonstrat, Limitationem Comitiorum Mitaviensium gravaminose et contra Leges subsecutam esse; querulaturque, nullam ab Equestri Ordine Rescriptis Nomine S.æ Regiæ Majestatis per Consiliarios dari solitis præstari Obedientiam. ~ " —.

Illustrissime etc. — Justissimæ pariter ac gratiosissimæ Illustrissimæ Excellentiæ Vestræ Literæ die 23. Octobris Anno currenti datae una cum adjunctis, in absentia coeterorum Consiliariorum Regentium bene Mihi traditæ sunt. — Et quemadmodum Illustrissimæ Excellentiæ Vestræ pro singulari erga Nos Patriamque Nostram propensione et benevolentia nomine Collegarum Meorum infinitas habeo grates, ita statim Voluntati Illustrissimæ Excelntiæ Vestræ in transmittenda plenaria Informatione satisfactum esset, nisi absentia reliquorum Consiliariorum non obstitisset. — Ero tamen sollicitus, ut Literas Illustrissimæ Excellentiæ Vræ quantocyus accipiant; quò secundum tenorem Earum, ea quæ Illrsma Excellentia Vestra desiderat fieri possint. — Interim autem dum hæc expedientur, Illrma Excltia Vra gratiosissime concedet, ut de ijs quæ Dnus de Heuking ad Illrmam Excltm Vram scripsit, animi Mei sensa proferam. — Miror admodum Grsu Dnum de Heucking Literas ad Illrmam Excellntiam Vram datas Nomine totius Grsi Ordinis Equestris scripsisse! ~ Scio quidem = Mareschalcum Nuntiorum Terrestrium hac facultate gaudere, ut durante Conventu Publico Nomine totius Generosi Ordinis Equestris verba facere et desideria Ejus exponere possit; hoc tamen non pro lubitu, sed secundum vota Dominorum Nuntiorum Terrestrium, quæ propterea prius colligenda sunt, facere potest: finito autem vel circumducto Conventu publico, ut nunc accidit, etiam facultas et potestas hæc finita est. — Consideratis itaque

hisce

=hisce circumstantijs: Conventum Publicum die 6. Septembris circumductum, plurimosque Nuntiorum Terrestrium die 10. 7bris cum Literas scriberet jam ad propria reversos, Dominumque de Heucking extra omnem Activitatem fuisse; comprehendere non possum, qua Authoritate extra Conventum Publicum absque votis et Consensu reliquorum Nuntiorum Terrestrium et absque ulla Plenipotentia, quæ Ipsi /: quoniam nec in proprio Suo diario ejus =rei meritio fit:/ nec data est nec dari potuit, Nomine totius Generosi Ordinis Equestris hoc præsumere potuerit? imprimis cum Eundem Dominum de Heucking non lateret, Grōs Dn̄os Nuntios Terrestres Frauenburgensis - Dunaburgensis - et Sautensis Districtuum Protestationes et Contradictiones Suas contra hunc inauditum procedendi modum statim interposuisse, nec in ea quæ contra Jura facta sunt consensisse. — Hisce autem non obstantibus, in Literis Suis tamen nomine totius Grsi Ordinis Equestris loquitur, narratque multa quæ Grodnæ acta sunt; Consiliarijsque Regentibus imputare conatur, acsi ijs omnibus quæ a Sacra Regia Majestate injuncta erant satisfacere noluissent: quoniam tamen veritas premi non opprimi potest, tandem Ipse fatetur, Consiliarios Regentes declarasse quidem Se mandatis et voluntati justissimæ Sæ Ræ Mtis D. N. C. obedientiam praestituros, sed promissis non stetisse. — Illustrissimæ Excellentiæ Vræ totum negotium Grodnense adhuc in recenti hærebit memoria: et ea quæ hic in Conventu Nostro acciderunt, Illma Exltia Vra ex Literis Nostris Supplicibus die 24. 7bris missis comperta et cognita habebit: nulla itaque prolixiori enarratione opus est. —

=Sed posito, neutiquam vero in præjudicium veritatis, concesso; Consiliarios Regentes in una vel altera propositione vel puncto cum Generoso Ordine Equestri convenire non potuisse! quæ aderat ratio ut Grsus Dn̄us de Heucking ad extraordinarium et nunquam practicatum remedium recurreret? cum tamen ordinarium in similibus casibus procedendi modum /: quamvis prima vice et Nuntius Terrestris

et Marc

=et Mareschalcus Nuntiorum Terrestrium factus esset:/ non= ignorabat; nec ignorare debebat, secundum hunc in hisce Ducatibus semper practicatum modum, ea puncta in quibus Grsus Ordo Equestris cum Consiliarijs Regentibus dissensissent, ad decisionem Sacræ Regiæ Majestatis remitti potuissent: qua subsecuta, utrique Parti in Jus= tissima Sacræ Regiæ Majestatis decisione ut præterito ita etiam hoc tempore acquiescendum fuisset. ~ Sed quemadmodum Dominus de Hencking hæc nonnisi propterea profert, ut Consiliarij Regentes in suspicione apud Jllustrissimam Excellentiam Vestram ponantur; ita etiam in omnibus ijs quæ dixit cardo rei non vertitur. ~. —

=A.) Primaria enim quæstio eò redundat: an Dnus de Henking cum nonnullis Nuntijs Terrestribus hoc modo prout factum, Con= ventum Publicum, absque Lando Publico - absque consensu Consili= ariorum nomine Sacræ Regiæ Majestatis Regentium, propria Au= thoritate per Diarium limitare potuerit? ~ Negatur hoc tum a Consiliarijs Regentibus tum a multis ex Generoso Ordine Equestri: quorum nonnulli, prout ex adjacentibus apparet, ad Consiliarios Re= gentes jam Literas Suas de hac re transmiserunt, alij adhuc for= san novitate rei perculsi transmittent. — Constat inter omnes et clara res est, in hisce Ducatibus Leges nonnisi consensu Ducis vel absente Eo consensu Consiliariorum Regentium et Grsi Ordinis Equestris sanciri posse. - Necesse itaque est, ut Ducis et Grsi Ordi= nis Equestris eadem sit voluntas, si Lex aliqua promulganda occu= rrit. - Ad obtinendum hunc scopum, per Formulam Regiminis Du= ci injunctum est, ut quovis biennio Conventum publicum indicat; quò Grsus Ordo Equestris per Nuntios Suos comparens, cum Duce, de materijs Statum Publicum vel privatum concernentibus, delibe= rare et quæ necessaria sunt decernere possit. — Hinc in omnibus La= udis Publicis, quæcunque produci vel allegari possunt, hæc et non alia reperitur Formula initialis: „ Notum testatumque sit om= „ nibus quorum interest, Nos /: nempe Ducem aut in Ejus abse= „ ntia Consiliarios Regentes :/ Conventum Publicum indixisse, et in

eadem

„eodem cum Nuntijs Terrestribus Generosi Ordinis Equestris „hoc modo convenisse – pactos esse – et statuisse ut nempe hæc et hæc „fiant" ~. Præsuppositis hisce, quæ ut veritates æternæ et perspicuæ Illustrissimæ Excellentiæ Vestræ satis superque notæ sunt, sequitur: neque Ducem Solum – neque per consequens in absentia Ejus Consiliarios Regentes Solos – neque Grsum Ordinem Equestrem Solum et separatim Leges condere et sancire posse. ~ Si autem neutra Pars sola absque consensu alterius Leges ferre potest; quomodo ergo Generosus Ordo Equestris, non consentiente altera parte nempe Consiliarijs Supremis, Jisdem Consiliarijs Supremis hoc tempore et quidē nomine Sacræ Regiæ Majestatis Regentibus Legem dicere potest, ut certo tempore compareant et Conventum Publicum celebrent? hoc certe contradictorium est et sanæ rationi repugnat: qui enim hoc statuit, affirmare cogitur, Generosum Ordinem Equestrem eodem tempore et posse et non posse Leges condere. – Si forsan Dnus de Heucking putaverit Limitationem non esse Legem? verbis ludere conatur: omnis enim voluntas alterius, quam sequi et cui obedire obstringimur, Lex est. – Generosus Ordo Equestris nunquam etiam hanc Authoritatem affectavit: et si aliquando ob causas prægnantes Limitatio Conventus Publici necessaria fuit, ea utriusque et Ducis seu Consiliariorum Regentium et Grosi Ordinis Equestris Consensu decreta est: hoc autem tempore Grsus Dnus de Heuking, nova peregrinaque priscis ac Patrijs præferendo, talia introducere voluit quæ nunquam apud Nos practicata sunt. ~ Et ut de alijs hujus confusionis rationibus occultis taceam; certum est, horum malorum causam inter coeteras etiam studium propriæ utilitatis Dni de Heuking fuisse: proposuerat enim Sibi Dignitatem Capitanei Grsi Ordinis Equestris in hoc Conventu Publico obtinere, ut salario cum hoc Munere conjuncto frui posset: in Deliberatorijs hac de re nulla mentio facta erat: sciens itaque per Leges de his, quæ in deliberatorijs non reperiuntur et quæ Grso Ordini Equestri proposita non sunt, nihil

decer

decerni posse; facillimo opere judicare poterat, Consiliarios=
Regentes in præjudicium Ipsi Ordinis Equestris et Legum hoc non=
concessuros: ne itaque Consiliarij Regentes Ipsi in hac materia
obstaculo essent, Eosdem a Conventu Publico quasi removere vel Eo=
rum Jura imminuere tentabat; optime perpendens, Se hoc facto
postea per pluralitatem votorum omnia obtenturum. — Non credo
Dominum de Heucking hanc intentionem Suam negaturum: in=
casum autem negationis, testatur hoc non solum Diarium Ipsius
proprium, /: materiam nempe hanc, quamvis in Deliberatorijs non=
=fuerit, in Conventu Publico propositam esse:/, sed sciunt hoc etiam
Ipsi Dni Nuntij Terrestres: ut itaque finem hunc intentatum eo fa=
cilius consequeretur, propria Authoritate contra normam et praxin,
per Diarium factam Limitationem stabilire tentabat: certus, si
hoc primum efficere posset, ut Limitatio hæc etiam non consentien=
tibus et non requisitis Consiliarijs Nomine Sacræ Regiæ Majestatis
Regentibus facta valeat et persistat? Se postea omnia pro lubitu
absque impeditione effecturum: et quidem, ut supra jam dictum per
pluralitatem votorum; de qua propterea etiam in Literis Suis ad
Illustrissimam Excellentiam Vestram datis verba facit. — Illu=
strissima Excellentia Vestra gratiosissime recordabitur, quid de plura=
litate votorum in Responsione ad Deductionem Generosi Domini de
Mirbach et Domini de Plater, quam Illmæ Exltiæ Vræ Grodnæ
humillime tradidi, dictum sit? — Credo jam tum temporis tam
ex Legibus et Jure quam ex ratione satis demonstratum esse, in
quantum et in quibus causis pluralitas votorum apud Nos intro=
ducta sit? et valorem habeat? —.. —.. —.. —.

B.) Quoniam vero Dominus de Heucking principium hoc denuo
urget, et pluralitatem votorum absque omni restrictione acceptandam
esse cupit; Illustrissima Excellentia Vestra gratiosissime concedet, ut
præter ea quæ in suprafata Responsione jam prolata sunt remonstrem:
Ducem Curlandiæ Generoso Ordini Equestri, et Ipsum Ordinem Equestrem
Ducibus, jam tempore primoevæ Subjectionis et etiam postea ex Pacto
certa Jura dedisse et concessisse, quæ Authoritate Sacræ Regiæ Mjstis.

=confirmata sunt. – Quod cum Generosus Ordo Equestris jam in Laudo Publico Anni 1676. §. 2do agnoverit, dum in eodem Laudo Jura et superiotates Ducis tanquam Capitis Sui observare et conservare promittit; praeterea per Laudum Anni 1735. §. 7mo Legem hanc acceptaverit, ut nempe in novitatibus et in ejusmodi rebus, quæ ordinationibus horum Ducatuum contrariæ funt, nulla pluralitas votorū valeat; incomprehensibile est, quomodo praetendi possit ut in ijs rebus, quæ contra Pacta – contra Jura Domus Ducalis – imo contra Leges Publicas fiunt, pluralitas votorum subsistat, ijsque robur et firmitatem addat? – Totus Generosus Ordo Equestris ut talia fierent nunquam voluit, sed principia hæc sanctissime custodivit: = pacta esse servanda = suum cuique tribuendum. – Quod autem nonnulli in avia et devia prolapsi sint, et per pluralitatem votorum suum cuique non tribuere – Pacta quoque et Leges fundamentales tollere conentur? est infelicitas Nostrorum temporum. – Spero tamen Eos, quod propositum est, non assecuturos: nam quotquot Illorum sint qui hoc volunt, tamen nonnisi unam partem efficiunt: et sic invita altera parte = nempe Domo Ducali, ab eo quod semel concessum et Authoritate Sacræ Regiæ Majestatis confirmatum est recedere non possunt: si hæc Ipsis Potestas data esset? pacta omnia et firmissimum humanæ societatis vinculum cessaret. – Quod quemadmodum Juri naturæ et æquitati repugnat; ita certo certius persuasi sumus, Sacram Regiā Majestatem et Rempublicam nunquam ejusmodi principia approbaturam, ut contra Pacta – contra Leges – contra voluntatem Sacrae Regiæ Majestatis per pluralitatem votorum quæ libent liceant. – Hoc modo nec Pacta Subjectionis – nec Formula Regiminis – nec Privilegia – nec Jura – nec Leges horum Ducatuum in tuto essent? quod DEUS et Sacra Regia Majestas Clementissime avertat. –.

= C.) Infelicissima jam præterea sunt tempora Nostra! – Nam licet Sacra Regia Majestas ad obviandos omnes casus sapientissime ordinaverit, ut Consiliarij regentes Nomine et sub Titulo Sacrae Regiæ Majestatis omnia gubernationis et administrationis Munia exerceant; experimur tamen proh dolor! Mandatis et Rescriptis

Sacræ Regiæ Majestatis Nomine a Nobis extraditis non=
eam quæ antea Ducalibus præstari obedientiam; imo Scripta ano=
nyma et injuriosa contra Consiliarios Regentes non solum distribui
sed etiam ad Eos mitti Jisque tradi: quorum unum Ipsus Dnus
de Heucking ut Mareschallus in Stuba Nuntiorum Terrestrium
produxit et ad Acta Conventus Publici reponere voluit, si per non=
nullos Nuntios Terrestres tanquam a re nec licita nec unquam
audita impeditus non fuisset. – Et hic est ille status rerum Nostra=
rum! in quo tanquam Consiliarij Nomine Sacræ Regiæ Majestatis
Regentes vivimus. – Si hoc accesserit, ut Dominus de Heucking per
pluralitatem votorum pro lubitu agere possit? facile Illmæ Excltiæ Vræ
erit eas prævidere consequentias quæ exinde orientur et propullulabunt!
Pluralitas votorum in electione Illmi Comitis Mauritij multas his
Ducatibus causavit molestias: Sacra Regia Majestas quoque et Respu-
blica, non obstante pluralitate votorum, totum hunc Actum cassavit
et annihilavit: adest itaque exemplum, pluralitatem votorum non sem=
per et absolute valere. – Sciunt hoc omnes, et tamen ea cupiunt =
quæ Nobismet Ipsis exitioni esse possunt; si pluralitatem votorum ulte=
rius quam Leges permittunt extendimus. – Illustrissima Excellentia
Vestra non male interpretabitur, quod Literis Meis præter intentionē
longioribus molestus fuerim: omittere non potui, quæ dicenda fuerunt:
si vero contenta Literarum Domini de Heucking omnia non exhau=
sissem? fateor ingenue imbecillitatem Meam, Me nempe Literas
has Gallicas penitus capere vel intelligere non potuisse. – Coeterum
Illmæ Excltiæ Vestræ fausta quæque apprecans, humillime rogo: ut
Eadem pro Justitia Sua, conservationem horum Ducatuum circa Jura
- Leges - Privilegia - et Libertates commendatam Sibi habere velit. -
Quam Mihi Patriæque Meæ exhibitam gratiam, quantum potero me=
reri studebo, profundissima cum veneratione manens Illustrissimæ etc.

51.) Literæ a Generoso Heucking Mareschallo Comitiorum
Mitaviensium ad Illustrissimum et Excellentissimum Pro=
cancellarium Regni die 22. Octobris 1745. Mitaviâ =
scriptæ: quibus denuntiat, documenta Limitationem =

 =Comitiorum Mitaviensium concernentia in manus=
=Generosi de Mirbach missa esse. ~., —. ~

Monseigneur! Je suis si penetré de vos bontés et de manieres tres gracieuses, dont Votre Excellence prend part aux interêts du Corps de la Noblesse de ce Pays, qu'il m'est tout-à-fait impossible de lui en etaler tous mes sentiments là-dessus: ainsi comme je ne suis pas si habile à Vous exposer Monseigneur le detail de Nos obligations d'une maniere digne, et de la Grace que Vous Nous temoignez, et du ressentiment que cette Noblesse en doit avoir; j'ose pourtant Vous assurer Monseigneur, que si d'ailleurs ce Corps n'y etoit engagé par un attachement plein de respect et de veneration, ce seroit par un effet de reconnoissance qu'il fera gloire de se vouer à Votre Excellence et de s'appliquer entierement à ses Ordres.-

=C'est dans cette disposition, que la Noblesse pretend Se prevaloir du Privilege, que la generosité et la justice de Votre Excellence Nous donnent; en lui recommendant toutes Nos affaires derangées par cet Esprit hautain et interessé, qui s'est glissé parmi les Oberaths.

=Pour ce sujet, j'ai envoyé toutes les pieces necessaires en forme authentique à Mr. le Chambellan de Mirbach: qui en vertu de ces documents sera en etat de Vous convaincre Monseigneur de Notre bonne cause, et je l'ose dire de l'effronterie avec laquele les Oberraths sont capables d'insinuer de pures faussetés. — En effet Monseigneur, il ne me manque point de preuves incontestables, que ces Messieurs sont de long tems accoutumés d'amuser de faux avis meme l'attention des Ministres d'Etat: et comme leur conduite pendant cette Diete n'a pas eté de plus raisonable, la vanité ne leur voudra jamais permettre de s'en tenir à la verité du fait. — Agreez donc Monseigneur, que le Corps de Noblesse puisse par l'entremise de Monsieur Chambellan de Mirbach Vous exposer ses besoins, dont je lui fournirai de tems à autre ce qui me paroit necessaire; jusqu'à ce que la Diete conservée Nous donne ici le moyen d'y pourvoir de la maniere indiquée par Votre Excellence: dont la justice et la propension pour le bien des Etats de Courlande Nous

aura

garantissent un heureux succés de Nos affaires. — Nous=
remettons tout entre les mains de Votre Excellence, pour agir en
Notre faveur auprès de Sa Majesté, comme bon lui semble: et
Moi en mon particulier, je suis au dela de tout ce qui se peut ex=
primer. — Monseigneur de votre Excellence etc. —" —

52.) Manifestatio Supremorum Consiliariorum Ducatuu Curlandiæ contra Generosum Equestrem Ordinem ratione /: non consentientibus Illis:/ Conservationis Comitiorum. —" —. —" —. —.

Anno 1745. die 15. 7bris. - Requirebant Domini Supremi Consiliarij Personam et Officium Meum ad comparendum in Curia Mitaviensi: postquam adveniebam, inferebant coram Actis Publicis: =

= Quod secundum præscriptum Responsum Sacræ Regiæ Majestatis Domini Nostri Clementissimi de data Grodnæ die 20. Novembris Anni 1744. proxime præterlapsi, in Nomine Ejusdem Sacræ Regiae Majestatis pro 29. Julij et sequentibus diebus Anni currentis, Ordinaria Comitia /: quæ ante nupernam Delegationem Grodnoviense = ad Sacram Regiam Majestatem jam tum Ordo Equestris promissa = habuit:/ indixerint; quodque circum circa Scripta cum annexis certis Deliberatorijs punctisque per Landum Delegatorum Generosi Friderici de Mirbach - Fabiani Joannis de Plater de die 8. Februarij Anno currenti ad Districtuum Incolas transmiserint; ut de his deliberaretur atque ex Districtibus Deputati sufficienter instructi expediri possent: Comparebant etiam in prædicto Termino Grsi Deputati in mediocri numero: cumque in crastinum Grsum de Heucking Deputatum de Fridrichshof - Ekau - Nenguth in Mareschalum elegerint, consuetasque Curiales Generosis Supremis Consiliarijs deposuerint; supra nominatus Mareschallus statim in prima allocutione Supremos Consiliarios immeritis lacessivit reprehensionibus, quas tamen respondendo moderatissime pertulerunt. — Paulo post, Equestris Ordo per aliquos Deputatorum Supremis Consiliarijs innotuit, Comitia pro die secunda Augusti hora octava antemeridiana

=conservasse: quem novum inconsuetumque modum procedendi, Generosi Supremi Consiliarij apprehendebant: cum alias Comitiorum tempore moris erat, quod Equestris Ordo aut a Laudis Ducis vel absente Illo a Supremis Consiliarijs Conservationem requirere sole=bat. – Inde Dominus Cancellarius Generosis Deputatis respondit:
„ Comitia jam esse incepta die Sabbatho et sequenti Dominica,
„ per consequens Terminus sine hoc in Feriam secundam id est vi=
„ gesimam Augusti manet" – . Post hæc invitabantur Supremi Consiliarij ad percipiendas Relationes Generosorum Delegatorum de Mirbach et de Plater, peres quarum prælectionem aliqua commemo=randa fuissent: Supremi Consiliarij autem nullam disputandi ansam dare volebant. – Cum autem Generosi Deputati etiam Gro=dnæ constitutam Deductionem producebant; proposuit Dnus Cancel=larius: „ quod cum ex Mandato Sacræ Regiæ Majestatis omnia
„ composita essent, non speret talia Scripta controversa ut produ=
„ cerentur; cum autem similia videret, notificandum duxit Grso
„ Equestri Ordini, Eum et Generosum de Diepelskirch ad hanc De=
„ ductionem respondisse; de quo Ordini Equestri Responsum red=
„ dendi honorem habebit; ejus autem recitationem non prætendere,
„ quin omne compositum sit inque Mandato Regio acquiescat." –
His vilipensis, aliqui Deputatorum /: ad quæstionem Grsi Mare=schalli, utrum Deductio publice legenda esset? :/ eam requirebant: cui autem Supremi Consiliarij non intererant, imo ante prælectio=nem abiverant. –" –= Die 21. Augusti. – Corpus gravaminum Supremis Consiliarijs in duplo traditum erat, ad reddendum unum sub Producto Grso Equestri Ordini: in quo, gravaminum ultra se=ptuaginta coacervata erant, multæque injuriosæ insimulationes= super Grsorum Supremorum Consiliariorum /: in Judicijs Appellati==onum et Criminalibus, in quibus Generosi Supremi Capitanei= =Conjudices sunt:/ latas Sententias, quibus nonnullæ Appellati=ones ad Sacram Regiam Majestatem interpositæ, Ejusque Justifi=cationi et Judicijs Delationum obversantur; in quo, etiam Mandata

ex Cancellaria contenta sunt: ad quae vigesima octava Ejusdem= moderata super gravamina Responsio Equestri Ordini subsecuta est. — Cum jam per tractum gravaminum illuc pervenisset, quod optata harmonia omni ex parte constitui potuisset; Supremi etiam Consiliarij hunc in finem oblatam a Generosis Pass. de Frauenbourg - et Fabiano Joanne de Plater mediationem ad compositionem gravaminum susceperint; producebatur ex parte Eorundem Mediatorum et Ordinis Equestris, ut principium hujus compositionis a 64. gravam. in ordine fiat, cum illud potissimum sit earundem intentiorum? cum autem Supremi Consiliarij ab antiqua observantia /: ut gravamina eo ordine =quo proferuntur eo etiam aboleantur:/ recedere noluerant, novumque modum multominus introducere volebant; cumque nullum notabile hujus Gravaminis pondus aut aliquam cum coeteris connexionem perspicere poterant; praeliminaliter Sibi tamen exposuerunt, quod cum ad 64. Gravamen in ordine pervenerint, ejus abolitionem juxta Mandatum Sacrae Regiae Majestatis Sentimentis Illustrissimorum Ministrorum Status committere volebant; postque factam Conventionem, Illorum intererit vere id quod Leges - aequitas - et amor in Patriam expostulat observandum haberi := Generosus Mareschallus Comitiorum et Deputati occasionem captarunt, non=requisitis Supremis Consiliarijs, propria Authoritate, ad opportunum Illis tempus et illegale pro 26. Januarij Anni proximi 1746ti mere ex Illorum Diario Terminum conservandi. — Cum tamen semper ad hanc Conservationem requiratur Conclusio Comitialis; et licet ad significationem per quosdam Deputatorum de jam facta Conservatione Termini, Supremi Consiliarij libenter /: si Instantiam aliquam pro conservando eo tulissent:/ consensissent Conclusionemque Comitialem concepissent; attamen ex Formula Regiminis alijsque fundamentalibus Legibus manantes Remonstrationes explanari fecerant: = non esse penes Ordinem Equestrem unilateraliter conservandi Terminum Comitiorum, sed Ducem requirendum esse de conservatione ejusdem: Illi etiam plus quam centum

Annos

 =Annorum in similibus exemplis inconturbatum abolierdi gravamina modum proposuissent, quia ratione eorundem gravaminum tam indesinenter Comitia efflagitata etiam intimata erant. ~

=Hoc autem superest: quod per talem a præterita orbita totaliter recedentem Conservationem, Suprema Jura Sacræ Regiæ Majestatis Domini Nostri Clementissimi Domûsque Ducalis derogantur; quod Formula Regiminis, cujus authoritas perpetua esse debet, cum alijs Provinciæ Juribus collabefactari queat. – Adeoque Supremi Consiliarij de Jure Patriæque salute /: cui periculosum esset si una sola =Pars potestatem haberet conservandi Comitia :/ perspexerunt, coactosque Se videbant contra omnes Juribus fundamentalibus et antiquis observantijs contrarios passus solenniter protestari – Se manifestare – omnia competentia reservare – Sibique præcustodire, cum quid ab Equestri Ordine in præjudicium Patriæ agatur: prout solennissime protestabantur – ac manifestabant – competentia reservabant – Sibique præcustodiebant; vivebantque firma fiducia, cum vere-patriotice Intentionatis in Districtibus, quod de Contentis nonnullorum Deputatorum qui hîc aderant nullam partem sumant, sed omni = consilio ita Se accomodabunt ut supra dicta fundamenta aliæque Leges in suo vigore et Esse conservari poterint. ~" —. ~.

=Hæc omnia desiderabant Generosi Supremi Consiliarij, salva augendi – minuendi – corrigendi – et alia quavis facultate, Actis Publicis inserere: de quibus etiam Illis toties quoties fide dignum exemplar præbere volebant: quod tandem, acceptatione prius ratione Officij in quantum Juris facta, sub Sigillo Judicij et Nominis Mei subscriptione, extraditum est. – Actum Loco – Anno – Mense – et die de quibus supra. – Joh. Frider. Bauer Ducatus Judicij pr Inst. Mitav. Secretarius. –

53.) Reflexiones Patrioticæ super eandẽ Manifestationem. Supremi Curlandiæ Consiliarij sub decima sexta nuper elapsi Mensis Septembris universis et singulis Ducatûs Districtibus Instrumentum Protestationis – Manifestationis insinuari et publicari jusserunt; quo contra „nonnullos Ipsorum opinione illegales Inclytæ Nobilitatis passus protestari

„stari - Sese manifestare - quævis competentia Sibi reservare - Seque=
„præcustodire necessum duxerunt. ~ „ — = Pro exactiori fundamentorum
hujus Instrumenti examine, atque modesta exculpatione imputatorum
Equestri Ordini illegalium passuum; conducere videtur præmialem insti=
tuere disquisitionem, atque in limine statim conficere: sub quanam
proprietate, quove attributo et habitu Domini Supremi Consiliarij hoc
loco considerandi veniant, et quonam titulo Suam sic dictam Protesta=
tionem et Manifestationem insinuare potuerint? ~ „ — = Patet au=
tem, Supremos Curlandiæ Consiliarios, /: quibus coeteroquin in casibus
vacantiæ Feudi - vel absentiæ - vel minorennitatis Ducis Administra=
tio Regiminis et custodia Legum fundamentalium incumbit, præsenti
extraordinario - inconsveto - et per integram bissoecularem propemodum
Ducalis Regiminis periodum nunquam hactenus oblato casu, :/ non =
tanquam Gubernatores vel Præsides qui Ducis Vices gerunt vel Ejus
nomine Regiminis Munia obeunt considerandos esse, sed velut consti=
tutos a Sacra Regia Majestate vigore Rescripti de Anno 1741. Consi=
liarios, et ad Supremam usque de macula Famæ Ducis inflicta deci=
sionem pro manutenendis et observandis Legibus fundamentalibus de=
nominatos Justitiarios suscipiendos esse; imprimis autem præsenti
controverso Protestationis casu, intuitu Inclytæ Nobilitatis gravamina
Sua contra Eosdem exhibentis, sub alia prorsus specie considerari de=
bere; et quidem tali, qualem, absque ulla Equestris Ordinis ratione
habita, inducere satagerunt. - Ex quo illico consequitur, Eosdem nul=
lo modo vel sub quocunque titulo neque Sacræ Regiæ Majestatis ne=
que Ducis neque proprio Nomine Manifestationem vel Protestationem
edere potuisse. ~ Non Regio Nomine: quia ad notitiam Sacræ Regiæ
Majestatis nec minimam quidem ea de re Relationem pertulerant:
insuperque a consuetudine Supremi Domini æque alienum fuisset cum
Vasallis Suis judicialiter procedere; ac vitio laborasset Nomine Ejus, qui
Jurium Majestaticorum violationes et infractiones in transgressores puni=
endi facultatem habebat, ope inutilium Formalium Judiciales Reserva=
tiones et Protestationes interponere. — Hæ æque minus fieri poterant

=Nomine Ducis: quia Jura Principis vel generatim Domus = Ducalis, uti in subsequentibus probabitur, neutiquam læsa et violata erant: speciatim vero Actum Solennem Ipsius Nomine ante Regiam de Juribus personalibus decisionem protestando exercere, haud quaquam conveniebat. – Tandem quoque, hæc Manifestatio a Supremis Consiliarijs insinuari non poterat proprio Nomine: quia in casu præsenti motorum contra Eosdem gravaminum, uti jam Muniti non tanquam repræsentantes Ducem, sed velut primi inter Fratres præcipue vero ceu Rei et Authores gravaminum considerandi; haud ideo eminentia et particularia Jura habebant, quæ publica læsione violari poterant:– Proinde solenni et publica Manifestatione aut Protestatione salvanda atque in tutum collocanda non erant: ut potius e re ac Eorundem Officio consentaneum fuisset, putatitias Jurium Suorum violationes congruo atque per Leges fundamentales assignato loco coram Suprema Sacræ Regiæ Majestatis Curia Feudali per modum querelæ proponere, Regiamque decisionem de Jure et illegalitate limitati ab Equestri Ordine Termini prævia imploratione expectare. ~„ – = Quocunque igitur titulo et nomine Manifestationem Suam velint insignire et venditare, pronum est, Ipsos in debitum et consvetum procedendi morem insigniter impegisse et a præscripto tramite aberrasse; praetereaq. ut paulo post commonstrabitur, ad alium longe scopum quam ad prætextam Legum fundamentalium custodiam et observantiam collimasse: adeo, ut illegitimus hic procedendi modus, ob defectum tam essentialis atque ad subsistentiam Judicialis Protestationis vel Reservationis apprime necessarij Requisiti, integrum Manifestationis et Protestationis Actum a se ipso pessumdet – tollat – nullumque et irritum reddat. ~„ – = Ut tamen velut superflui loco justum totius Instrumenti pretium in appricum collocetur, uberius ex ipsius tenore nonnulla congruo fundamento destituta hic notari et refelli merentur. – 1º) In limine statim nonnullorum mentio fit offendiculorum, quæ Deputatorum Mareschalcus ab Heücking in Curiali u m=

exhibit

exhibitione allocutioni Suæ ad Supremos Consiliarios interspersisse dicitur. – Etenim vero natura et proprietas Manifestationis videntur exigere, ut meris et inanibus imputatis non cedatur locus; nisi simul nominatim exponantur et evincantur: proinde opus fuisset, et de substantia Publici ejusmodi Instrumenti commemorare. – Putatitia est hæc offendicula! sive offensarum loco, immixtas sermoni ironias in lucem collocare et speciatim indicare. – Constat autem, dictum Deputatorum Mareschalcum discursu Suo nonnisi solida argumenta et emphaticas admonitiones pro inconcussa Legum fundamentalium custodia et Reipublicæ salutis incolumitate emolumentoque proposuisse ac deprædicasse; ut si vel maxime quædam inter hæc occurrerint, quæ Supremi Consiliarij proprio conscientiæ Suæ dictamine tanquam ad Se directa judicaverint? ea non tam intentioni Alloquentis quàm fortuito quamvis opportuno applicationis commodæ effectui tribuenda sint: perinde, ut nulli alteri Oratori assvetico officia boni Civis ex communi moralium disciplina generatim inculcanti merito imputari posset, ubi Auditorum nonnulli vitij alicujus Sibi conscij proprio impulsu esse admonitos vel reprehensos dicerent; et hinc ridicula vindictæ cupidine Illum injuriarum vel offendiculorum quorundam studio objectorum insimulare vellent. – „ 2.) Quæ deinceps a Supremis Dominis Consiliarijs, ob factam ab Equestri Ordine ad Conclave Deputatorum Invitationem, conquerendo afferuntur? in sinistra et inopinata consistunt interpretatione passûs cujusdam coeteroquin innoxij nulloque vitio laborantis. – Postquam enim Delegati Provinciales, de concredita Sibi in Comitijs Grodnoviensibus negotiorum gestione, in Publico Consessu rationem reddere studebant; officia sane urbanitatis atque decori potius adimplebant: ubi prævia Supremorum Dominorum Consiliariorum invitatione ab Iisdem ediscere cupiebant, utrum commodum Ipsis foret et opportunum ad subsequentem Lunæ diem in Conclavi Deputatorum ad audiendam horum relationem congregari? ut prorsus nihil alieni nec inconsveti hîc obviam deprehendatur, quod illegalitatis cujusdam vel novi et inauditi=

 =procedendi modi jure meritoque accusari queat. ~ " —

= 3º) Obvertunt quidem Domini Supremi Consiliarij, circa ipsam prae=
lectionem nonnulla addi potuisse monita: sed quinam praecise passus
ejusmodi animadversiones meruerint? nominatim indicare diffi=
dunt. – Jam vero haec putatitia monita alicujus momenti fuerunt,
vel minus: Priori casu, si coeteroquin ad ea respiciendum esset, =
utique convenisset illa uberiori luce effundere, ne inauditum et in=
consvetum videretur in Publico Solenni Instrumento jactata ejusmo=
di et momento digna monita tanquam minutias transgrediendo vi=
lipendere, aut nuda velut parenthesi saltem tangere: Posteriori
autem casu, superflua foret horum monitorum indago, vicissim =
vero mera ipsorum allegatio tanquam passus supervacaneus et
hiulcus ex Solenni Manifestatione meritò omitti et silentio po=
tius involvi debuisset. ~. 4º) Quod autem exhibita per Deputatos
Provinciales in Comitijs Grodnoviensibus Deductio una cum Ipso=
rum Relatione in Conventu reproducta fuerit? procul dubio
ad substantiam et integritatem ejusdem spectabat Relationis; quae
absque hoc essentiali Correlato inanis et inutilis mansisset; Ipsi=
que Deputati Districtibus Suis rationem reddere debuissent, si
concreditis Sibi Munijs parum satisfecissent, unamque ex praeci=
puis Suae in Comitijs Negotiationis circumstantijs silentio praete=
rijssent. – Denuo igitur hîc a Supremis Consiliarijs sinistra com=
mittitur interpretatio, ubi in Manifestatione Sua istam produ=
ctionem conceptae a Deputatis atque in Regijs Cancellarijs Grodno=
viensibus exhibitae Deductionis exoso scriptorum eristicorum no=
mine insignire, et tanquam resuscitationem et renovationem asso=
pitarum controversiarum traducere student: Illa namque non ve=
luti novus libellus pro reassumenda jam tum confecta lite, sed
tanquam essentiale requisitum et formale-inseparabile Officij Sui
in complementum deponendae Relationis Suae de concredita Sibi
negotiatione in Conclavi Deputatorum porrigebatur. ~ " —

=5º) Dissimilis vero casus est ratione Dni Cancellarij: qui=
quamvis ex proprijs confessis „ omnis Lis Regio Mandato composita
„ et sopita esse debet, proinde in Suprema hac decisione subsisten=
„dum esset" ; nihilominus tamen illegalitatem Suæ ex Conven=
ticulo Ablegatæ Deputationis, nova opposita Deductione, /: de qua
=Deputatis tempore commorationis Suæ in Comitijs Grodnoviensibus
=nihil quidquam innotuit nec ex Cancellarijs Regijs communicatum
=fuit :/, iterum justificare atque admissam a Sacra Regia Majes=
tate Inclytoque Ministerio Legalitatem solamque Activitatem De=
putationis a majori Nobilitatis parte instructæ denuo impugna=
re et labefactare conatus est! ~ Hinc unicuique a partium studio
alieno arbitrio committitur: utrum in passu hoc controverso ali=
cujus vitij vel subministrali novarum discordiarum fomitis accu=
sari debeant Ji, qui spectatiorem negotiationis Suæ circumstan=
tiam sive illa sublata sit vel eam pro complenda Relatione Sua
tanquam nudum factum historiæ recensent, an potius Ji qui de=
cisam Regio Mandato Controversiam resuscitare noviterque conge=
stis argumentis iterum ventilare audent? ~ Quod enim dicta
Insinuatio oppositæ Deductionis vel putatitiæ Apologiæ pro sub=
orta scissione nullum alium intenderit scopum, quàm nova dis=
sensionibus nutrimenta subpeditandi, et optatæ gravaminum
sublationi iterata obstacula opponendi? vel inde colligere inte=
grum est, quod cum Eidem in Conclavi Deputatorum simile Jus
publicæ Prælectionis ac priori Deductioni statueretur, Dominus
Cancellarius hanc Prælectionem recusaverit et abnuerit; et cum
nonnulli Deputatorum in eadem persisterent, ex Consessu seces=
serit; et forsitan prævidens illam – Novum Eridos Pomum – esse
dispersuram, ante coeptam Ipsius prælectionem, prout Ipse fatetur,
Conclave Deputatorum abeundo reliquerit. ~. —=6º) Ubi Supre=
mi Consiliarij in dicta Sua Manifestatione ad Corpus gravaminum
ab Equestri Ordine conceptum transeunt, non paucas Sibi =

inire

 =injuriosas insimulationes in eodem contineri conqueruntur. — Quodsi hoc ipsum innuunt allegata contra Eosdem gravamina non in Ipsorum laudem sed vituperium vergere? concedendum utique est, ejusmodi conspicua super infractione et violatione Legum funda=mentalium gravamina Iis, qui tanquam Custodes in earum adimpletionem et observantiam invigilare deberent, neutiquam gloriosa esse nec incrementum famæ addere. — Quodsi vero dicta expressione illud significare student, acsi per ejusmodi gravamina injuria Ipsis illata vel injustae accusationes contra Eosdem allatæ fuerint? petitionem committunt principij atque innocentiam Suam postulati loco supponunt, quam potius adversus probationes imputatorum in salvum antea collocare oportet. — E contrario autem, naturalis præsumptio in favorem Nobilitatis gravamina moventis militat: cum vix suspicari liceat, conspicuum adeo corpus totius Ordinis Equestris absque omni fundamento longam gravaminum seriem esse instructurum: præsertim cum ex Statutis Provincialibus et nominatim Formula Regiminis absque prævia admonitione Ipsi constet, quid ratione frivolarum et non evictarum querimoniarum statutum et ordinatum sit? — Paci autem Supremorum Dominorum Consiliariorum integrum erit, insinuatas Ipsorum exceptiones vel putatitiam defensionem adversus dicta gravamina loco modestæ Responsionis /: quo specioso Titulo eandem insigniunt:/ neutiquam suspici ac haberi posse; si quidem congesta gravamina ironico et illusorio modo traduxerint atque ludibrio exponere studuerint. — „ — = 7°) Quodsi ad exemplum Equestris Ordinis, /: qui sincerrimum Suum desiderium pro=proxima gravaminum compositione per nominatos hunc in finem=Mediatores satis superque testatus est:/, Supremis Dominis Consiliarijs idem fervor idemque animus proclivis ad compositionem hujusmodi fuisset, eo quidem magis quo Ipsimet confitentur hoc pacto optatam ubique harmoniam restaurari posse in sola circumstantia optatæ ab Equestri Ordine Compositionis præliminaris gravaminis sexagesimi quarti N° 64.? non tantam offendiculi molem deprehen=

dissent

dissent, ut integrum propterea compositionis opus sistere = et protrahere maluissent. ~ Corpus gravaminum diu ante Conventum, quò in Deliberatorijs collocari posset, consueto more et præsertim juxta Conclusum Conventûs 1648vi confectum erat, et maximam partem juxta seriem subnatarum conquerendi occasionum digestum; ut proinde illud, quod contra illegalitatem instructæ in Conventiculo Deputationis conceptum erat, ordine suo inter postrema fere collocaretur. – =Jam vero Nobilitas in congestione gravaminum Suorum prævidere non poterat, idem illud sexagesimum quartum aliquando tanti ponderis atque momenti esse evasurum; perinde ac vix conijcere licebat, Dominum Cancellarium, pro colorandis illicitis soepius dicti Conventiculi conatibus, data opera Deductionem quandam apologeticā esse conditurum et insinuaturum. – Gravitas igitur hujus emergentis, et hinc resultans præstantia et præeminentia controversi gravaminis in eo potissimum consistebat: = quod, quamvis objectum litis de legalitate alterutrius Deputationis jussu Regio sublatum atque compositum, proinde Dominus Cancellarius æque ac Dñus a Diepelskirch Instructioni Actualium a Nobilitate per plurima vota et legaliter denominatorum Delegatorum accedere jussi, per consequens activitas et legalitas controversæ a parte solius Deputationis ab Equestri Ordine factæ stabilitæ et limitatæ essent; nihilominus tamen ambo ex Conventiculo Delegati æqualem activitatem vel negotiandi facultatem Sibi arrogare, et contra expressum desuper manifestatum Regium Beneplacitum asserere auderent, Se perinde ac Dominos de Mirbach et de Plater in Comitijs Grodnoviensibus Delegatorum munia obijsse Sibique propterea a Nobilitate in compensationem effusarum ibidem expensarum duo Imperialium millia deberi. – Hæc igitur erat ratio, ob quam Equestris Ordo ante compositionem hujus gravaminis acquiescere non poterat: veritus, ne forsan in pluribus alijs occasionibus æqualis scissio subnasceretur, atque pluralitas votorum denuo infestaretur, vel Toti Nobilitatis Corpori peculiaris Activitas denegaretur; ut propterea non immerito in præviam

=ante reliqua compositionem hujus gravaminis insisteret, et inde resultantem efficaciam dictæ pluralitatis per Commissorialem decisionem Anni 1742. expresse stabilitæ instar axiomatis et normæ plurimorum futurorum eventuum denuo corroborari cuperet; quò in posterum nullæ amplius Exceptiones inde mutuarentur, sed fons iste innumerorum motuum et continuarum divisionum præliminaliter e medio tolleretur. — „ — = 8.º) Arbitrantur quidem Domini Supremi Consiliarij, „Se tantum momentum hujus gravaminis „conceptu Suo non attingere" ? Sed major sane ingenij acies dubio procul requiritur, detectum ab Ipsis nexum inter optatam compositionem præliminarem soepius dicti gravaminis 64.ti et inter violationem Legum et vetustissimæ Observantiæ penetrandi, et ab illa ad hanc prona et incoacta conclusione inferendi. — . — 9.º) Quodsi vel maxime enim vetus consuetudo in compositione gravaminum adeo exactam observationem ordinis, juxta quem exhibita fuerunt, exigeret? iste tamen, sola antepositione unius 64.ti gravaminis, præsertim in casu obvio ob annexam ei per improvisum casum peculiarem qualitatem, supra expositam, nentiquam inversus aut perturbatus; sed in reliquis omnino generatim conservatus fuisset. — Præterea vero vix assequi licet, quo pacto sola alternativa compositio ne unius gravaminis præ altero extra seriem quoddam præjudicium aut detrimentum Legibus afferri queat? ut inane et importunum sit præjudicium istiusmodi violationem et infractionem ex eadem velle arguere et causari! — „ — = 10.º) Si quid autem de scopo hujus prætextus judicare licet? obvium est inde colligere: Supremos Consiliarios non tam de scrupulosa seriei numericæ conservatione quàm de dilatione atque ulteriori protractione hujus tam exosi Sibi gravaminis fuisse sollicitos, et commodam ejusmodi occasionem prorogandi discordiarum compositionem noluisse prætermittere sed potius specioso hoc titulo efficere studuisse, ut Ipsa Nobilitas justo ob hanc recusationem dolore commota aboli=

tione

tionem gravaminum interea sisteret: quo pacto Supremi=
quidem Consiliarij re ipsa moræ hujus Authores existerunt; Equestris
autem Ordo culpam et causam ejus ferret; quæ etiam Ipsi in Instru-
mento Manifestationis expresse tribuitur ac vitio vertitur, „Eun-
„dem propter denegatam præliminarem compositionem dicti grava:
„minis 64ti Terminum Conventus limitasse et prorogasse." ~.

= 11o) Quomodo autem Deputati prævidere poterant, Dnos Supre=
mos Consiliarios omnes plane Tractatus super dicto gravamine es=
se recusaturos, ut hunc in casum a Districtibus Suis in antece=
ssum instrui potuissent? – Impossibile sane erat, ut horum Instru-
ctiones præcise ad omnes vel maxime inopinatos casus directæ et
adaptatæ essent: æque minus in potestate Deputatorum situm erat,
in casu tam improviso et arduo absque ulla Instructione in=certis
negotiationibus Se committendi, cum juxta decisionem Comissori=
alem Anni 1742. Instructionum Suarum limites sub vitio nulli-
tatis excedere prohibeantur. – Hinc nulla alia via supererat,
quam facti circumstantias Districtibus Suis antea ad deli=
berandum referre, atque continuationem Conventus ad 26m Janu-
arij proximi 1746ti limitare, idemque pro more Diario Suo an=
notare; ut interim Sacræ Regiæ Majestati desideria Sua expo=
nere, justissimumque et clementissimum Ejus Beneplacitum scis=
citari, hinc pleniori potestate et Mandato a Suis Districtibus
instructi concludere possent. – Quis quæso partium studio haud
distractus Arbiter illegales hic judicaverit conatus, nec potius
agnoverit Deputatos caute egisse atque Nobilitatem nulli discri-
mini exposuisse? : cum Supremis Consiliarijs enim concludere
impossibile erat, quoniam Ipsi statim sub initio monstrabant
Sese ad componenda cum Nobilitate gravamina parum esse pro-
clives: nec minus periculosum erat conservationem Termini
ab Ipsis requirere, qui tanquam Rei et Authores gravaminum
Terminum istum pro arbitrio et proprio emolumento nimium
quantum prorogare aut limitationem prorsus abnuere, proinde
Nobilit

= Nobilitatem majoribus curis circa modum limitandi = Terminum et concludendi exponere potuissent. – Quapropter Deputati istis incommodis occurrere Sibi videbantur, Supremum Sacræ Regiæ Majestatis Arbitrium consulendo et expectando: quæ via etiam Supremis Consiliarijs patuisset, ubi immerito Sese gravatos vel injuria affectos judicassent: Ipsi quidem expost facto speciosis infucatisque pollicitationibus Nobilitati persuadere student, „Sese, quam primum de Conservatione Termini fuissent „requisiti, illico desuper cum Eadem transigere et concludere „voluisse." ~ „ – 12.°) Sed quali fiducia niti poterant Deputati in causa gravaminum cum Ipsis gravantibus, ratione Termini = absque periculo contrahendi, si ab Ipsorum arbitrio penderet? Quo fundamento majorem concipere spem poterant felicioris eade re Compositionis, postquam de prioritate abolendi in antecessum gravaminis 64.^ti cum Iisdem convenire impossibile fuerat.? ~ Videntur itaque Domini Supremi Consiliarij Transactionem quandam ratione Termini admittere voluisse, quaterus inde multo felicius et facilius quam exoptata a Nobilitate Compositione gravaminis 64.^ti emergere et eluctari Sibi confisi erant. – Iidem in sequentibus asserere pergant: „in facultate Equestris Ordinis „non subsistere Conventum conservandi, sed potius vigore soecu= „laris atque in simili casu continuæ consvetudinis talem Termi- „ni prorogationem ab Ipsis requirendam esse" ~. Etenim vero hoc assertum experientiæ obloquitur, omnique destituitur fundamento. – Nemo allegare poterit Leges, quæ Nobilitati Jus limitandi Conventum controversum reddunt aut denegant: si vel maxime enim Illa Conventum intimare et convocare non posset, gaudet tamen omnino facultate in istiusmodi casibus ac in præsenti, ubi de salute Sua – de incolumitate Legum Suarum – de abolitione gravaminum Suorum contra Supremos Consiliarios agitur, prorogandi et limitandi: alias enim nimium periclitaretur, si limitatio Termini semper a Supremis Consiliarijs, etiam in casibus ubi partem Ream =

constituunt, requirenda esset. – Equestris Ordo peculiare Corpus=
constituit, quod sane omni Activitate orbari nequit, et absq Cujus
concursu Supremi Consiliarij secundum Actum Compositionis Anni
1717mi in rebus publicam rem concernentibus ne minimum quidem
decernere et constituere possunt. – Hinc in diversis occasionibus, per
aliquot annos continuos proprijs Suis Deputatis, ex quibus hic
loci unicum saltem exemplum defuncti nuper Domini de Korff
allegasse suffecerit, in Aula Regia usus est; quorum Instructio=
nes ab Ipso Solo, non simul a Supremis Consiliarijs subscriptæ et
firmatæ fuerunt. – Constituit Eadem Nobilitas vigore Commissoria=
lis Decisionis Anni 1642. unicum Curlandiæ Statum ac Ordinem;
Cui sane in comparatione tot reliquorum insigniorum Privilegiorum
talis exigua Prærogativa, qualis in Conventibus pro Ipsius comodis
convocatis limitatio Termini est, merito denegari nequit. – Con=
stat enim, Eandem in alijs casibus, qui jam tum in Observatio=
nibus Anonymi cujusdam in Domini Cancellarij Deductionem alle=
gati fuere, simile Jus prorogandi et limitandi Terminum exercuisse;
imo Annis 1659. 1716. et 1717. Solam absque Duce et Supremis
Consiliarijs Conventum celebrasse; itemque Anno 1717. die prima
Septembris, vivo adhuc Duce, eundem ad 29. Octobris prorogasse:=
conclusa Ipsorum in dictis Conventibus lata vigorem Legis adepta
sunt. – Superstes tum temporis Dux Ferdinandus de infractione
Jurium Suorum ne utiquam conquestus est: subsecutus Compositio=
nis Actus nihil his Juribus opposuit: nec Commissorialis Decisio
quidquam in contrarium disposuit et stabilivit. – Quo fundamento
igitur Domini Supremi Consiliarij asserere potuerunt, limitationem
Termini semper ab Ipsis esse requirendam? qua specie adversus tot
allegatorum exemplorum experientiam evincere cupiunt, idem per
soecularem haud interruptam consvetudinem perpetuo fuisse obser=
vatum et adimpletum? – Posito autem casu, Consensum Prin=
cipis hic absolute esse necessarium? certum est, eundem per=

= Nobilitatem a Justitia Supremi Clientelaris Dominij posse acquiri et obtineri. - Hinc confectum atque irrefragabile est, dictos Deputatos non male egisse Terminum Conventûs limitando, interea vero ut supra monitum novis Instructionibus a Districtibus Suis Sese muniendo. — " —= 13.) Ex hacterus præmisso facto, Domini Supremi Consiliarij tandem Conclusionem Suam eliciunt, ac colophonis loco Extractum Manifestationis Suæ sequentibus involvunt contra Nobilitatem imputatis: „ acsi per istiusmodi „ a pristina orbita penitus recedentem usurpatitiam conserva= „ tionem Supremis Juribus Sacræ Regiæ Majestatis et Domûs Du= „ calis derogatum, itemque Formula Regiminis cum alijs Legibus „ labefactata sit" ? - Ut igitur antecedens cum consequente combi= netur, atque nexus inter utrumque melius appareat; integra Manifestatio Supremorum Consiliariorum sequenti absolvitur ratiocinio et themate: = Nobilitas oblato inopinato casu recusatæ a Supremis Consiliarijs abolitionis 64.ti gravaminis, defectu sufficientis Districtuum Suorum Instructionis, rem ad deliberandum retulit atque recursum ad Sacram Regiam Majestatem Sibi reservavit, interea vero Terminum Conventûs conservavit; „ ergo Jura „ Sacræ Regiæ Majestatis et Domûs Ducalis nec non Formulam „ Regiminis aliasque Leges violavit." - Quis Dialecticæ satis peritus atque in disputando satis versatus est, ut medium terminū inter præmissas et conclusionem detegere posse sibi confidat? Videtur hîc nodus Gordius latêre, eo saltem sensu, quo vinculum unius cum altero adeò absconditum - perturbatum - atque intricatum videtur, ut fere impossibile sit illud dissolvere ac nexum inter utrumque explicare! - Numquid enim Juribus Majestaticis eo derogatum est, quod Nobilitas deficiente unanimitate cum Supremis Consiliarijs intuitu abolitionis Gravaminis 64.ti ad Sacram Regiam Majestatem recurrere satius duxerit? Aut numquid Jura Regiae Majestatis violata dici poterunt, eo quod Deputati pleno satis

Mandato ratione suborti inopinati emergentis transiendi=
neutiquam instructi, indultum a Regia Majestate Conventum,
ad præviam usque de Supremo Ipsius Beneplacito Informatio=
nem conservaverint et limitaverint? ~ Hinc Dominis Supre=
mis Consiliarijs, prout in Manifestatione fieri assolet, incubu=
isset nominatim et dilucidius allegare et in appricum ponere,
quo facto violatio Jurium Majestaticorum commissa fuerit?:
siquidem deficiente probatione, adeo grave imputatum tanquā
captiosum et fundamento destitutum collabitur et cessat. –
Aeque minus Juribus Domûs Ducalis quidquam derogatum
est: quia Nobilitas ut supra evictum etiam absque Supre=
morum Consiliariorum Consensu Conventum limitare et proro=
gare potest: atque in mox citatis exemplis, imo superstite
adhuc Duce Ferdinando Anno 1717. idem Jus actu exercuit,
absque ulla contradictione et oppositione: aliàs enim subsecu=
tus Compositionis Actus vel etiam proxima Commissorialis De=
cisio aliquam ejus mentionem vel contestationem significanter
expressisset, pro irrefragabili argumento per istiusmodi Actum
Jura Ducalis Domus in casu præsenti non magis quam tum
temporis violari et infringi potuisse. ~ Qua ratione tandem For=
mula Regiminis labefactari potuit?: siquidem intuitu limi=
tationis Termini nihil explicite in eadem statutum et ordi=
natum fuerit! ~ Quod enim Nobilitas ad Thronum Regium
Sese converterit? tenori ejusdem Regiminis Formulæ potius est
consentaneum: quia etiam in causis, ubi cum Duce transige=
re et componere nequit, recursum ad Regiam Decisionem, tes=
tante inter alia Concluso Anni 1625., concessit et approbavit. –
Optandum esset, ut Domini Supremi Consiliarij Formulam Regi=
minis aliasque Leges nunquam magis ac Nobilitas violassent
et infregissent; sed in omnibus Suis Consilijs instar Normæ

et annul

=et Amussis coram oculis habuissent: tunc sane tanta gravaminum series, quanta in exhibito Corpore eorum cumulata et deducta est, nunquam subnata fuisset. — Quodsi querelæ Ducis contra Nobilitatem, et vicissim Hujus gravamina contra Ducale Regimen ac Supremos Consiliarios, æqua lance perpenderentur; exiguus sane priorum numerus a voluminosa posteriorum Serie nimium quantum superatus et absorptus quasi evanesceret: testimonium hujus perhibent omnes Compositiones gravaminum, quæ constanter violata Nobilitatis Jura pro objecto habuere. — Omnes Comissoriales decisiones et declarationes, omnia Conventuum conclusa et Landa, plena sunt cautelarum - reservationum - et defensionum pro incolumitate Jurium - Immunitatum - et Privilegiorũ Nobilitatis: non æque Jura Ducis ab Ordine Equestri infestata et lacessita fuisse; ac potius Privilegia hujus, quoties a Ducibus et Supremis Consiliarijs impugnata et tentata sunt, quascunque minas - infractiones - violationes - amputationes - et diminutiones sustinuisse et subijsse: adeoque Nobilitatem, pro conservatione et integritate Suorum Privilegiorum et Legum fundamentalium, magis semper fuisse sollicitam, quam Supremos Consiliarios ijsdem invigilasse. — Equestris Curlandiæ Ordo illud potissimum laudi Sibi vertere potest, quod in devotissimo æque erga Supremum Clientelarem Dominum obsequio ac constanti pro Domo Ducali fide et veneratione hucusque irreprehensibilis fuerit; atque exempla deficiant, quibus in uno alterove casu sufficienti fundamento contrarij convictus manserit: e contrario autem, obvius est exemplorum numerus, ubi Sancitis Ipsius - Juribus - et Privilegijs aliquoties insidiæ structæ fuerunt; quando Duces acquisitis potentioribus Protectionibus, Dominio Suo utili, nimia extensione tam generatim quam in nonnulla Nobilitatis Individua speciatim, abusi, hujus Jura amputare et coarctare studuerunt - Vexilla Equestria partim violentis partim alijs=

modis

modis acquisiverunt – bona Nobilitatis paulatim diminuerunt, ut successu temporis et durante diuturniori hujusmodi Potentiū Ducum Regimine illud quidem verendum fuisset, ne tandem maximam partem bonorum Nobilitatis ad Se pertraxerin̄t – Vexilla Equestria successive debilitaverint – Nobilitatem exhauserint – proinde in totali Hujus ruina plenarium aliquando Despoticum Regimen stabiliverint et extruxerint: qualia hucusque partem præcipuam gravaminum efficiunt. – Nihilo tamen minus Domini Supremi Consiliarij in Manifestatione Sua, tanquam fideles Legum Custodes vigilesque Patriæ Antistites Sese gestiunt: „qui pro Officio et Juramento coacti fuerint contra omnes „Legibus fundamentalibus adversantes passus protestari – Sese præcus„todire, ubi Patriæ et Nobilitati præjudicium aliquod et detrimentum „subnaturum sit." – Inutilitas, et ex defectu debiti procedendi modi resultans nullitas hujus Protestationis et Manifestationis, jam in limine harum Meditationum allegata et evicta est: – " —

= 14.°) ut hic loci nonnisi de præjudicio et detrimento in Patriam et Nobilitatem eventualiter suboriundo dispiciendum sit. – Præsumuntur autem Domini Supremi Consiliarij Patriæ et Nobilitatis mentionem hîc injcere, non oppositive aut disjunctive sed complexive: siquidem una utriusque salus est: unicuique Regno et Provinciæ bene est, quando stabiliti in Jisdem Status vigent atque in flore suo conservantur: – Atqui vigore supra allegatæ Decisionis Commissorialis Anni 1642. præter Solam Nobilitatem nullus alius in Curlandia Status agnoscitur: ergo stante hujus salute et flore cum incolumi Jurium et Privilegiorum Suorum conservatione et custodia, salva quoque et in tutum collocata manebit communis totius Patriæ salus et prosperitas. – Quo ergo omine Domini Supremi Consiliarij detrimentum aliquod suboriundum verentur? A Justitia sane Clementissimi Regis Sui, Nobilitas nihil prorsus habet quod metuat; propterea, quod stabilitum Sibi per aliquot Conclusa et iteratum exercitium Jus prorogandi Terminum Conventûs in præsenti necessitatis casu similiter in actum deduxerit. – A parte Supre-

=morum Consiliariorum nullum aliud Ipsi subnasci poterit = præjudicium et damnum, nisi per cumulationem novorum gravaminum; adversus quam, ad Justissimum Supremi Clientelaris Dominij Umbonem confugit; quo tecta, atque justitiæ Causæ Suae et Clementissimi Regis Sui confisa, nullis omnino minis terretur. — „ ~ = 15.) Epilogi loco denique, Domini Supremi Consiliarij „singula Patriotico Zelo agitata Districtuum Membra" patetice exhortantur, „ne factorum a Deputatis passurum Sese reddant „participes." ~ Quo ipso, genuinum integræ Suæ Manifestationis scopum jam denudant; et produnt, Se tali commonefactione nihil aliud quærere, nisi excitationem novarum Scissionum et alimentationem veterum divisionum nec non præoccupationem incautorum quorundam animorum, per illecebras acquirendi speciosi Tituli „vere et „Patriotice sentientium" in Partes Suas protrahendorum. — Patriotice sentiunt Ji, qui incorruptam suarum pro communi salute latarum Legum custodiam urgent, atque inviolabilem Jurium - Privilegiorum - et commodorum Publicorum conservationem absque privati emolumenti studio defendunt atque tuentur. — Quidnam igitur a parte horum, qui ita sentiunt, Supremis Consiliarijs ex Ipsorum opinione sperare licet? nihil omnino aliud, quam quod Jidem blandis illusionibus Sese circumduci aut in partes Supremorum Consiliariorum pertrahi neutiquam passuri, sed potius, tanquam digni Hæredes aviti et celebrati pro Patriæ commodis Curlandici Zeli, communem salutem atque Suarum Jmmunitatum Legumque fundamentalium conservationem unanimiter propugnare et defendere allaboraturi sunt. — „ ~ = 16.) Cum autem Domini Supremi Consiliarij omnia ea, quæ hactenus in Manifestatione Sua asseruerunt, Actis Publicis inserenda curarunt, sub clausula sequente „salva augen„di - minuendi - et corrigendi facultate"; spes superest, fore ut = proinde supra commonstratum defectum quarundam probationum = superaddere et augere, vicissim mutila et invicta imputata subtrahere et minuere, nec non notatum illegalem procedendi modum

corrigere et emendare haud graventur. — „ — . Quod reliquum = est, Inclytus Equestris Ordo in Clementiam Justissimi et Gratiosissimi Regis Sui fiduciâ nititur minime dubia, fore, ut Sacra Regia Majestas Ipsum, in facta et ob circumstantias rei necessaria pro= rogatione et limitatione Termini continuandi Conventum Clemen= tissime indultum, pro causæ justitia protegere et manutenere Cle= mentissime dignetur: quò cumulata gravamina contra Supremos Consiliarios aliquando componi - abusus tolli et corrigi - futuris incommodis et querelis prospici - ingravescentes hacterus discordiæ et divisiones inter Supremos Consiliarios et Nobilitatem elimi= nari et aboleri - ac tandem pax = tranquillitas et concordia quam primum restaurari queant. — „ — . — „ — .

54.) Demonstratio, Generoso Ordini Equestri jus compe= tere Conventum Publicum non accedente Regimine conservandi. — „ — . — „ — . —

= Ante 1618. Annum Generosus Ordo Equestris soepenumero non con= currente Duce Conventus Publicos conservavit, in Termino conser= vato comparuit, et cum Principe Conventus Publicos continuavit: Principi autem nunquam in mentem venit, Terminum propterea esse circumductum, quoniam Soli Generoso Ordini Equestri compla= cuit: Ille id, quod ex historia Ducatuum Curlandiæ et Semigalliæ ita clare, ut nihil in contrarium afferri possit, probare potest. —

= Post Annum 1618. Generosus Ordo Equestris in Anno 1659°, remotis a tunc temporis Rege Joanne Casimiro sine Consensu Ge= nerosi Ordinis Equestris constitutis Regentibus Curlandicis, Memeliæ Conventum Publicum celebravit; inque Conventu isto novos elegit Regentes; quos etiam Rex, revocato et annullato Diplomate Suo mediante quo Ille Anteriores constituerat, per novum aliquod Diploma, secundum Jura et consuetudines Gene= roso Ordini Equestri competentes, confirmavit: de quo, Diploma olim Serenissimi Regis Joannis Casimiri de dato Varsaviæ die 4ta Februarij 1659. pluribus legi potest. — „ — = Anno 1668.vo in Conventu Publico ad diem 10m Decembris d. a. indicato, Nuntij

Ha=

=Terrestres ∫:=licet Dux Jacobus Illos præpedire voluit, ne
=ratione gravaminum ab Ipso causatorum consultarent, et quodsi
=illa in his Ducatibus componi non possint propterea ad Regem
=recurrerent=:∫ Deputatorum Mareschalcum Dominum Evaldum
Franck elegerunt, et ad diem 24ᵗᵐ Decembris usque Soli Conven=
tum Publicum celebrarunt, Delegatos in Poloniam nimirum Do=
minos Evaldum Franck Capitaneum Majorem Tuckumensem-=
Philippum Fridericum von der Brüggen Capitaneum- et Ale=
xandrum Gotthardum de Schierstet Rothmagisterum e Fratribus
Suis deligerunt; Ipsis his, documentis hos Ducatus tangen=
tibus Instructioneque antiqua, sufficienter prospexerunt; Eisque
in Instructione hac Conservationem antiquarum Suarum Liber=
tatum-Immunitatum-Privilegiorumque eum in modum comen=
darunt, ut Illis expresse dixerint et demandarint, quatenus ista
Suæ tanto pretio paratæ Libertates inter res temporales sum=
mum bonum Eorum esset Seque pro tuendis illis omnia expe=
rituros esse. ~" —=Anno 1684. tunc temporis Dux, testan=
te Diario, a Generoso Ordine Equestri desideraverit, ut Terminum
Conventus Publici eo tempore celebrati limitare vellent? ast Ge=
nerosus Ordo Equestris non consensit.—Si itaque Dux in Se=
Ipso convictus non fuisset, quod Generosus Ordo Equestris hoc fa=
cere possit, dum Leges Ducatuum Conventum Publicum tantum=
modo in favorem Generosi Ordinis Equestris ordinarunt? certe
Illum propterea non adiisset; vel postquam Ejus intererat limi=
tationem obtinere, Is autem a Generoso Ordine Equestri eam
consequi non poterat? tunc Ille extra omne dubium alia reme=
dia adhibuisset Conventum Publicum conservandi, si aliud quoddam
medium præter Generosi Ordinis Equestris Consensum cognitum
habuisset.~" —Anno 1715. die 5. Xbris: Terminus Conventus Publi=
ci, tenore Mandati Regij de dato Varsaviæ die 25. Augusti Gene=
roso Ordini Equestri concessi, incidit ille die 30. Martij 1716ᵗᵒ, cele=
bratus, ab hoc tempore usque ad 26. Augusti d. a. limitatus;

ex qua

ex qua limitatione Terminus hic denuo die 1. 7bris et quidem = a Solo Generoso Ordine Equestre sine Regimine conservatus et ad diem 29. 8bris ejusdem Anni prolongatus est, uti secundum Laudum Publicum Anni 1716ti hoc probat et desuper etiam notorium est: ad hunc a Solo Generoso Ordine Equestri conservatum Terminum, Grsus Ordo Equestris Nuntios Suos Terrestres ablegavit; et postquam tunc temporis Regimen hunc absque Suo Assensu conservatum Terminum sine omni contradictione attendit, in illo cum Grso Ordine Equestri Conventum Publicum celebravit, Conclusum Conventus istius in eum fundavit, inque isto Conventus et factas Limitationes ejusdem Anni expresse reassumpsit: uti ex Laudo Publico de Dato die 12. Novembris 1716ti in verbis sequentibus videre licet. – „Postquam tenore Mandati Regij de „Dato Varsaviæ die 25. Augusti 1715to Terminus Regij Ordinarij „Conventus Publici in diem 5. Xbris ejusdem Anni incidit, consequenter Jlle die 30. Martij a. c. celebratus, et per consequens = „denuo ad diem 26. Augusti limitatus est; ex qua Limitatione „itaque denuo limitatus Terminus ad diem 29. 8bris determinatus et constitutus est; Deputati etiam Provinciæ peracta lectione „Deputatorum Mareschalli, absolutisque consuetis Curialibus = „cum Generosis Dominis Consiliarijs Supremis, ad Consilia publica „se accinxerunt: hinc Laudum Publicum de Dato Mitaviæ die „30. Martij a. c. in omnibus partibus una cum insequentibus „Terminis Limitationum hoc ipso reassumitur et ad ulteriorem „observationem confirmatur." – Qua de re aperte satis constat, etiam illo tempore Generosum Ordinem Equestrem Solum Terminum Conventus Publici conservasse, Jpsumque Regimen Ducale hoc Jus et potestatem tacite et expresse Generoso Ordini Equestri largitum esse: tacite, dum Regimen Ducale contra hunc a Generoso Ordine Equestri constitutum Terminum nihil objecit, sed illum attendit, inque eo Laudum Publicum fundavit: expresse, dum illud Limitationem a Generoso Ordine Equestri factam in subsecuto

 =Laudo Publico expresse reassumpsit, et uti verba sonant ad= ulteriorem observationem confirmavit. ~„ — = Anno 1717. die 8va Februarij, Generosus Ordo Equestris denuo Solus Conventum Publicum celebravit, contra non factam comparitionem Consiliariorum Supre= morum protestatus est, et Conventum Publicum Solus conservavit: quò facto Commissio Regia in hos Ducatus venit, cuncta gravamina composuit, Consiliarijque Supremi istum Actum qui inter omnes satis constat subscripserunt: quoniam autem iste casus ita dilu= cidus ac clarus uti reliqui non est, diutius circa illum hærere nolo; sed ad istum Me convertam, qui nostra aetate ceu novis= simus Nobis obvenit. ~„ — = Anno 1738. die 6ta Februarij, Generosus Ordo Equestris in paragrapho 13o Laudi Publici communi Consilio Generosorum Consiliariorum Supremorum Conventum Publicum usque ad diem 16m Junij limitavit et conservavit: hoc tempore Gene= rosus Ordo Equestris et Generosi Consiliarij Supremi uno animo inter Se coiverunt, et sequentia puncta pro emolumento dilectissimæ Patriæ stabiliverunt: = In 1mo §., iterum Delegatio aliqua in Poloniam mittenda. – In 2do, Consignatio Archivi Generosi Ordinis Equestris decernitur. – In 3tio, non Indigenis emptio prædiorum penitus interdi= citur. – in 4to, nonnulli Generosi Ordinis Equestris Officiales constituun= tur. – in 5to, Dispositio quædam ratione exactionis vel remissionis qua= rundam Contributionum constituitur. – in 6to, Calculator constituitur. – In 7mo, Exactio aliqua pecuniæ a Generoso Ordine Equestri pretensae repellitur. – In 8vo, Visitatio Ecclesiarum reassumitur. – in 9no, pœna Eorum renovatur qui in Convocationibus emanent. – In 10. 11. et 12mo, Generosus Ordo Equestris Judæis dilationem concedit. – in 13tio, Expeditio Revisionis curæ fuit. – in 14to, Revisores constituuntur. – In 15to, So= lus Generosus Ordo Equestris Conventum Publicum conservat: hicque paragraphus ita sonat: „Generosus Ordo Equestris etiam optime Si= „bi consultum esse existimavit, præsentem hunc Publicum Conventum „ex rationibus etc. etc. eum in modum conservare, et usque ad diem „13tiam Januarij 1739. prolongare, ut eo tempore Dioeceses Deputa= „tos Suos ablegent, et etc. ~ In §. 16to, circa Conventum Publicum= Contributio aliqua laudabatur, et Ordinatio Bonorum pro nunc =

desolat[...]

desolatorum limitabatur: prout de his omnibus Laudum publi= cum de Dato Mitaviæ die 13. Julij 1738. videri et loco probationis = esse potest. – Inter alios Paragraphos, in specie 10. 11. 12. et 15^{tus} para= graphi a Generoso Ordine Equestri soli collibiti et ab Illo constituti sunt: id quod non solum inspectio ocularis hoc indicat, sed et in= super ex Originali Laudi Publici /: quod ipsum ego quicunque ille = sit præponere possum:/ non sine convictione patet. – Si itaque Generosi Consiliarij Supremi ratione omnium istorum punctorum a Solo Generoso Ordine Equestri collibitorum et constitutorum circa subscriptionem Laudi Publici, testante Diario de die 3. Julij post meridiem, Se solummodo contra decimum – undecimum – et duodeci= mum paragraphos, quippe qui de dilatione respectu Judæorum agunt, minime vero contra 15. paragraphum in quo Solus Generosus Ordo Equestris Conventum Publicum conservavit, præcustodiverunt?; Illi omnino per subscriptionem Suam Ipsi attestati sunt, quod etiam Soli Generoso Ordini Equestri Jus Conventum Publicum con= servandi competat; et per exceptionem paragraphorum 10. 11. et 12^{mi} adhibitamque præcustoditionem Jura Generosi Ordinis Eques= tris, vi quorum Ille Conventum Publicum Solus conservavit, ex= tra dubium posuerunt: quodsi enim Illi apud Se convicti non fuissent, Generoso Ordini Equestri competere illud Jus? certe intu= itu hujus a Generoso Ordine Equestri collibitæ conservationis, = non secus quam ratione dilationis Judæorum concessæ, Se præcusto= divissent; dum utrumque Duci, uti Ipsi confessi sunt, ingratum fuit. – Si hic objici vellet: Extare statim in principio Laudi Publici, Generosum Ordinem Equestrem cum Consiliarijs Supre= mis unanimiter congressos esse, sequentiaque puncta stabili= visse, consequenter et paragraphum 15. ceu punctum quoddam subsequens etiam concurrentibus Consiliarijs Supremis compla= cuisse? Ad hanc Objectionem hunc in modum respondetur: = Quodsi hic sensus ex vocabulo unanimiter, id quod tamen solum= modo ad Congressum se refert, deduci posset? tunc Grsi Consiliarij

 =Supremi similiter paragraphos decimum - undecimum - et duodecimum, qui itidem puncta sequentia sunt, unanimiter approbassent; id quod tamen contra manifestam experientiam pugnat; dum Illi alioquin paragraphos hos excipere et ratione illorum se manifestare non potuissent, quod tamen re vera factum est. —

=Postquam itaque ex omnibus hucusque adductis casibus luce meridiana clarius constat, Generosum Ordinem Equestrem in constanti et nusquam in dubium vocata possessione Juris Conventus Publicos limitandi constitutum fuisse et adhuc esse; qua de re, a parte Generosi Ordinis Equestris nulla est obligatio, ut necessario a Regimine Ducali id requirat et roget quod Sibi absque Illo ex Jure et usu competit. ~ Enimvero nihilominus, aliqui esse possent de Generosorum Consiliariorum Supremorum agendi modo erga Generosum Ordinem Equestrem exactam cognitionem non habentes, qui Ei præterito Mense Septembris non concurrentibus Consiliarijs Supremis factam Conservationem Conventus Publici ceu defectum Civilitatis considerarent? Quemadmodum vero ista opinio solummodo certis præjudicijs, de singulari Dnorū Consiliariorum Supremorum propensione, ad conservandam Libertatem Nostram innititur; ita illa nullatenus constare potest, et ut per se corruat necesse est, simul ac contrarium de hac Consiliariorum Supremorum propensione constat. ~ Bonus animus Generosi Cancellarij de Finck ex quibusdam Ceremonijs, quæ interdum in consideratione egregij alicujus Principis a Generoso Ordine Equestri forte factæ sunt Obligationem eliciendi imo exinde singulares prærogativas pro Duce extorquendi, proh dolor! ex Ejus in plena Sessione Generoso Ordini Equestri tradito admodum injurioso Scripto satis apparet; Generosorumque Consiliariorum Supremorum continuum et nunquam interruptum studium Jura Ducalia in detrimentum Libertatis Nostræ ampliandi, et Compositionem coacervatorum gravaminum publicorum per huncce

labore

laborem præpediendi, probatione non indiget: Illi ipsi enim Generoso Ordini Equestri de hac Sua Intentione realiter-verbaliter-etiam in Scriptis convicerunt, Eique tutissimam probationem, cui nullomodo refragari potest, Ipsi in manus obtulerunt. ~ Quomodo itaque fieri posset, ut contra naturam adhuc civiliter erga Illos agamus, qui ut ita dicere liceat jugulum Nostrum petiverunt, et a quorum sane Arbitrio certe non dependet Nobis adhuc superesse vires Illis resistendi? ~. Dubium maximi momenti, quod ab his, quibus de ratione Statûs Curlandici non constat, moveri posset; hoc forte esset: illum, qui indiceret Conventum Publicum, Eundem et conservare necesse esse. – Dubium hoc in eo se fundat: minus Jus majori inesse, per consequens Principi; cum Ipsi Jus competat indicandi Conventus Publicos? etiam Jus conservandi illos Ipsi competere. – Enimvero respectu Status Nostri, hoc plane applicari non potest: siquidem proprie loquendo non Dux est qui Conventus Publicos indicat, sed Leges illud faciunt; istæ semel pro semper constituêre, singulis biennijs Conventus Publicos esse celebrandos; hocque adeo certum est, ut ubi Dux Conventum Publicum indicare intermitteret, desuper apud Sacram Regiam Majestatem gravaminari possit; Princeps itaque circa hoc nihil peragit, nisi quod tempus constituat quando a Generoso Ordine Equestri Nuntij Terrestres ad Conventum Publicum tenore Legum celebrandum ablegandi sint: siquidem aliàs nonnisi confusiones orirentur, si Nuntijs Terrestribus non constaret, quonam die Illi comparere possint? sicque alij nimis mature alij vero nimis tarde comparituri essent. ~ Quapropter, Indictio Conventus Publici Duci non ceu Jus aliquod Principi pleno Jure Imperanti competens, totique interiori Status Nostri conditioni repugnans appropriari debet, sed illa ceu effectus debitæ observantiæ consideranda est; qui et Principi et Generoso Ordini Equestri intuitu observationis Legum Patriæ incumbit. – Quemadmodum itaque Generosus Ordo Equestris in casibus ex historia Patriæ adductis Jus Suum limitandi Conventus Publicos absque ulla contradictione exercuit, ita nec desunt argumenta ex sana

ratio

 =ratione petita justitiam exercitij hujus, nullo habito respectu ad possessionem Juris competentis, probare. ~ Quid enim obstat Generoso Ordini Equestri, si Ipsi, juxta hanc semel per Leges obtentam Activitatem Conventus Publicos celebrandi, necessarium esse videtur /: ut v. g. aliquid ad referendum accipi possit:/ Conventum Publicum ad certum tempus differre, eaque propter diem Conventionis Denominare? – Circa hanc Constitutionem diei sane major confusio timenda non est, ac si ipse Princeps illum constitueret: dies enim reditus Illorum in hoc casu per Nuntios Terrestres notificatur; id quod aliàs per Convocantes fieri solet. – Et cum Legibus Nostris nullum certum tempus constitutum sit, quàm diu Conventus Publicus durare debeat?; Nos itaque ab uno Conventu Publico Ordinario usque ad alium, si modo proficuum Nobis esse videtur, indesinenter Conventum celebrare omnemque securitatem ideo adversus imminentes impetus ex Legibus Nostris habere possumus. – Qua itaque circumstantia Nobis interdicit interdum desinere certoque constituto tempore redire, si contra Leges non est per aliquod tempus una serie Conventus Publicos celebrare? ~. Cur quæso in Leges impingi dici vult, quando in isto ad Conventus Publicos celebrandos permisso tempore Deliberationes per aliquot Septimanas intermittuntur, in Dioecesibus Consilium necessarium petitur, et deinde eo minori difficultate pergitur? ~ Qōd si Juribus Ducalibus damnum inde non oritur, quando juxta Nostras Leges, quæ Nobis Conventum Publicum concedunt, nullum vero certum tempus quamdiu durare debeat constituunt, per 30. Septimanas non interrupta serie Conventus Publicus celebratur et ejus Activitas conservatur; unde nascetur quæso periculum, si per sex Septimanas Conventus Publicus celebratus, et postquam aliquamdiu cessatum est et forsan plures Conceptus ratione Ducalium et propriarum Suarum Prærogativarum collecti sunt, iterum per aliquot Septimanas continuatur? ~ Hic enim nulla alia adest differentia, quam quod =

Nuntij Terrestres in priori casu continuo seu per totum=
tempus Conventus Publici Mitaviæ morantur, in ultimo vero casu
partem hujus temporis in Dioecesibus seu Districtibus consumunt:
Priori modo per occupationes in Diœcesibus tractandas Activitatem
Conventus Publici conservant: prius fit per Eorum præsentiam;
posterius autem, dum tempus Eorum reditûs publice notatur et
Eis quorum interest notificatur. – Quodsi Terminus Conventus Pu=
blici, dum Nuntij Terrestres per aliquot horas vel dies a Stuba
Nuntiorum Terrestrium absunt vel per noctem alibi requieverunt,
circa reditus non circumductus est; cur quæso circumductus fieri
deberet, si reditus Eorum in Stubam Nuntiorum Terrestrium in
longius tempus limitatur? An solummodo hospitium vel locus
remorationis Nuntiorum Terrestrium, qui tamen ad essentiam Con=
ventus Publici plane non pertinet, ejusmodi mutationem efficere
debebit? – „ —. Rebus ita comparatis tantaque causæ clari=
tate nullaterus excusari posset, si una vel altera Dioecesis Ter=
minum hunc conservatum attendere – detrectare vellet: talis enim
negligentia infallibilis foret probatio, quod Juris alicujus conserva=
tio, quod respectu consequentiarum connexionisque cum reliquis
Prærogativis maximi momenti est, adeo parum curæ cordique sit,
ut eidem ob solam commoditatem ultro renunciari, hoc ipso com=
positio tam arduorum gravaminum ad votum Generosorum Consi=
liariorum Supremorum impediri, propriæque Libertates sanguine
comparatæ imminui, naucique haberi velint. – Die 25. Mensis
Octobris 1745° = Dietericus Ernestus de Heucking Deputatorum
Mareschallus. – Concordantiam hujus cum vero suo Originali
idiomate Germanico concepto coram Officio Meo producto, hisce
testor. = Joannes Georgi Sacræ Regiæ Majestatis Domini Mei
Clementissimi Notarius et Secretarius Publicus Juratus mpria. –
Locus Sigilli. – „ — „ — —.

55.) Extractum ex Corpore Gravaminum Paragraphorum Sexagesimi quarti et sexagesimi octavi.

§. 64.) Generosos Consiliarios Supremos in Paragrapho 9º Deliberatoriorum Generosum Ordinem Equestrem commovere tentasse, ut istos certos Sumptus a Grso Cancellario et De Diepelskirch in iter Grodnense impensos restituat; idque propterea, ne tenore Pacti initi Parti neutri damnum vel detrimentum oriretur: licet nihilominus ea Pars quæ, sicut Generosus Ordo Equestris per Responsum Regium obtinuit, certe contra intentionem Conventionis peccaret, si Eis in præjudicium Juris hanc restitutionem largiretur. ~ Cum itaque Generosi Consiliarij Supremi eandem indistincte plane appetunt, hic vero magni momenti et summe necessaria distinctio locum invenit quæ a Consiliarijs Supremis præterita est; Quique insuper Generosum de Finck Cancellarium et de Diepelskirch in isto puncto tecte pro Delegatis Provinciæ agnoverunt; hinc apparet, illud esse captiosum, Generosumq Ordinem Equestrem facili negotio ob bonam fidem, qua Grsi Consiliarij Supremi apud Illum pollerent, induci potuisse, contra Actum Compositionis de Mense Novembri Anni præteriti in proprium Suum damnum et detrimentum aliquid suscipere. ~ Et cum Grsi Consiliarij Supremi ulterius etiam 11m §phum Deliberatorium ita formarunt, ut ea quæ ex Resultato Conferentiali Anni præteriti originem suam duxerunt Consilio Grsrũ Delegatorum Provinciæ appropriarunt, sicque allegatum Paragraphum ita captiose conceperunt, ut Generosus Ordo Equestris hoc ipso occasionem nactus sit aliquo modo contra memoratum Conclusum istud peccare, et aliquis de Ejus Activitate contra Responsum Regium dubium quoddam in animo Sibi movere potuisset? propterea Generosus Ordo Equestris, ob bina ista ita captiose concepta Deliberatoria, præprimis ideo admodum gravatum

Se

se sentit, quod captiosa adeo contra Eos adhibita sint = quorum salus et fortuna Ipsis cordi esse debebat. ~ " —

= §. 68.) Correspondentia et alia Scripta Generosum Ordinem Equestrem tangentia, nulli Membro ex isto Ordine, nedum universo Grso Ordini Equestri denegari possunt: nihilominus tamen hoc ipsum in ultima Conferentia Fraterna Generoso Ordini Equestri revera contigit. ~ . " — . ~ .

56.) Extractum Responsionis Grsrū Consiliariorum Supremorum ad Corpus Gravaminum. ~ .

§. 64.) ~ . Consiliarij Supremi Deliberatorium 9.^{num}, in conformitate ab Illrsmis Excltmisque Dominis Ministris Status ad Mandatum Sacræ Regiæ Majestatis longe Clementissimum expositarum Sententiarum, subsecutæque Amicabilis Conventionis conceperunt; dum in priori expresse utriusque Ablegationis mentio facta, et S.^{æ} Regiæ Majestatis longe Clementissima voluntas ut Legati ab utraque Parte missi statim inter Se amicabiliter convenirent quo omnia in pristinum redigantur ordinem, et Authoritas Legum - concordia indivulsa maneat patefacta; atque expresse præcautum est, ne Amicabilis Conventio nec huic nec alteri Parti damnum aut præjudicium inferre debeat; et ut in subsecuta amicabili Compositione utrique Ablegati Se obstrinxerunt subortas differentias pro non factis habere easque oblivioni per totum relinquere, adeo hacque ratione ut damna et dispendia evitentur, vinculum vero amoris ac concordiæ indissolubili nexu conservetur. ~ Ex his recte omnino concluditur, quod si Cancellarij Finck de Finckenstein et Generosi de Diepelskirch damnum et detrimentum averti debet, impensæ Illorum intuitu Delegationis Suæ factæ ex Contributione a Grso Ordine Equestri conferenda optimo Jure prætendi possint, et Generosus Ordo Equestris refusionem earum detrectare nullatenus valeat; præsertim cum neque Generosus Ordo Equestris

 ~~refusionem earum~~ neque Generosi Delegati Cameræ Familiaris Mirbach et de Plater postquam Illi Se cum reliquis Delegatis Conventionem iniverunt probare possunt, Eos per Responsum Regium, quod ne verbo quidem ejus rei mentionem facit, jus obtinuisse; et sane denegatione impensarum istius Delegationis Intentioni hujus a Sacra Regia Majestate imperatæ Conventionis magis adversatur quam desiderata earũ restitutione factum est: quamvis distinctio pro admodum prægnante et necessaria venditata adhibeatur. – Siquidem ea omnino juxta expressa verba supra bene memoratæ Sententiæ et Compositionis Amicabilis eo minus locum invenit, quo magis in Sententia alte mentionatorum Dominorum Ministrorum Status Cancellarius Finck de Finckenstein et Grsus de Diepelskirch pro Legatis agniti sunt; per consequens etiam a Consiliarijs in Deliberatorio hoc, absque captione a Generoso Ordine Equestri frustranee Ipsis imputata, pro talibus expresse non vero tecte haberi, et solutio expensarum Delegationis Eorum ex Contributione a Grso Ordine Equestri pro aequa et conventionali judicari potuit. – Quod in Deliberatorio undecimo ratione Constitutionis Plenipotentiarij Grsi Ordinis Equestris – Secretarij Grsi Ordinis Equestris – horumque Salariorum Resultati Conferentialis mentio facta non est, sed sequentia verba adhibita sunt, „Quatenus ambo Delega-
„ti Grsi Cameræ Familiaris de Mirbach et de Plater Constitu-
„tionem Plenipotentiarij Generosi Ordinis Equestris etiam Secretarij
„Generosi Ordinis Equestris et Eorum Salarium proposuissent, ex hac
„ratione commovente factum est, quod Sacra Regia Majestas et
„Ministri Status circa totum negotium Grodnæ non Resultatum
„Conferentiale sed unice tantum Instructionem Generosis Delegatis
„Provinciæ datam respexerunt, atque etiam solummodo ratione
„illius certo respectu Amicabilis Compositio peracta, Resultatum

Conf

„Conferentiale autem, quamvis Generosi Cameræ Familiaris=
„de Mirbach et de Plater ejus subscriptionem desiderassent, a Can=
„cellario Finck de Finckenstein et Generoso de Diepelskirch sub=
„scripta non est." ~ itaque undecimum Deliberatorium, in quo
nihil captiosi nec ambigui continetur, alio quam factum est mo=
do concipi non potuit. ~ „ —. ~ " —. ~.

=§. 68.) Correspondentia aliaque Scripta Grsum Ordinem Equestrem
tangentia, universo Grso Ordini Equestri non denegata; sed potius
in ultima Conferentia Fraterna publice prælecta, ejusque commu=
nicatio in Copia promissa est. ~ Cum autem antequam ultimum
hoc fieri potuit, totum Corpus integrum non restitit sed dismem=
bratum est; hinc Communicatio subsecuta non est. ~ „ —.

=Translationem hanc Latinam cum veris suis Originalibus ve=
rbis Germanicis conceptis coramque Officio Meo productis exacte
ubique convenire, hoc ipso attestor. =Joañes Georgi Sæ Reg. Mjstis
Notarius et Secretarius Publicus Juratus mp Locus Sigilli. —

57.) Refutatio Responsionis Grsrū Consiliariorū Supmrm.

§. 64.) In hac Responsione Grsi Consiliarij Supremi tres propositi=
ones probare volunt, nimirum: 1:) Quod Grsi Cancellarius Finck
et de Diepelskirch ab Illmis Dominis Ministris Status pro De=
legatis Provinciæ agniti sint. ~ 2:) Quod ex Regio Responso pro=
bari non possit, quenam Pars obtinuerit? ~ 3:) Quod Conclusum
Conferentiale Anni præteriti non valeat. ~. Et ex cohærentia
harum Propositionum Illi concludunt: nonum et undecimum
Deliberatorium rite et non captiose formata esse. ~ Ut itaque de
veritate istius Conclusionis eo melius judicari possit, probatio
istarum trium Propositionum examinanda est. ~ „ — Probatio
prioris Suæ Propositionis in eo consistit: dum Illmi Excellmique
Domini Ministri Status Delegatos ab utrisque Partibus legatos
ab utraque parte missos vocant, ergo Illmi Ministri Status
Generosum Cancellarium Finck et de Diepelskirch pro Delegatis
Provinciæ agnoverunt. — Si hic argumentandi modus valere de=
beret, Grsi de Finck et de Diepelskirch, præterquam quod iter =

 =Grodnense suscipere sumptusque impendere opus habu=
issent, Delegati Provinciæ vocari proque talibus agnosci potui=
ssent: hæc enim consequentia, „quia Grsus Ordo Equestris fatetur
Generosum Cancellarium et de Diepelskirch a parte Sua fuisse
legatos, ergo Grsus Ordo Equestris Eos pro Delegatis legitimis
agnoscit", ejusdem est valoris ac Conclusio Generosorum Consi=
liariorum Supremorum: potest itaque Grsus Ordo Equestris Grsos
de Firck et de Diepelskirch eodem modo quam Illmi Ministri
Status Legatos missos vocare absque tamen concessione Eos
etiam de Jure tales esse; Illmos etiam et Excltmos Minis=
tros Status non de jure sed solummodo de facto locutos esse
nec aliter loqui potuisse exinde clare patet, dum eo tempore
quo Ministri Status Declarationem Suam manifestarunt
Jura et Potestas horum a Parte utraque Ablegatorum nondum
explorata fuerunt, sicque non constitit utri de jure et utri
e contrario de facto illicito delegati erant. ~ Ad hæc Grosus
Ordo Equestris individuum est: hinc non duo Grsi Ordines Eque=
stres, per consequens nec a duobus Grsis Ordinibus Equestribus
Delegati esse possunt: id quod tamen ex ista consequentia et
secundum consequentiam, quam Grsi Consiliarij Supremi de ver=
bis istis „Legati a Parte missi" faciunt, fluere ac procedere
necesse esset. ~ Denique extra omnem contradictionem est, =
quod postquam ex utraque Parte litigante alter ad alterius In=
structionem mediante actuali syngrapharia nominis subscrip=
tione accessit, ea Pars pro legitimis Provinciæ Delegatis haben=
da sit, cujus Instructionem pars altera subscripsit; nullatenus
vero illa, quæ per eandem hanc Subscriptionem Instructionis =
Suæ propriæ renunciavit. ~ „ —. Probatio secundæ proposi=
tionis Eorum ita sonat: „In Responso Regio ne jota quidem =
„ extat, utra Pars obtinuerit?" ~. Ergo hoc ex eo probari non
potest. ~ Si Grsi Consiliarij Supremi hoc ipso tantum indicare vo=
lunt, quod in Responso Regio Delegatorum Suorum ne verbulo
quid

quidem mentio facta sit, tunc Illi plane non errant, = Grsusque Ordo Equestris totam Eorum probationem libenter concedit: si vero eo ipso asserere animus est, Responsum Regium nec pro hac nec pro altera Parte Se declarare, tunc a Grroso Ordine Equestri contra illud multa sunt objicienda? ~ Nimirum Regium Responsum, 1°) expresse ad Delegatos Provinciæ nominatim directum est; 2°) ad desideria, quæ ex Instructione Delegatorum Provinciæ de verbo ad verbum desumta sunt, punctatim ortum est; 3°) pluralitatem Suffragiorum, de qua nimirum principaliter lis erat, stabilivit atque confirmavit; tandemque per illud 4°) Conferentia Fraterna ob pluralitatem Suffragiorum pro Conferentia Provinciali Suique Delegati pro Delegatis Provinciæ, ita ut contradici non possit, agnoscuntur. – Quis quæso est qui exinde non potest perspectum habere, probationem Illorum non probationem sed purum sophisma esse, dum propositio hæc quæstionis non quidem quoad verba in Regio Responso continetur; attamen per ineffabiles consequentias, prout modo demonstratum est, naturaliter exinde deduci potest? ~. –

Tertiæ propositionis Suæ probatio ita comparata est: „Sª Regia „Majestas Illrmique Ministri Instructionem Grsi Ordinis Eque„stris respexerunt non attento Concluso Conferentiali, et Instru„ctio non vero Conclusum Conferentiale a Delegatis Nostris su„bscripta est: ergo Conclusum Conferentiale non valet." ~ Hîc itaque Grsi Consiliarij Supremi Ipsimet confitentur, Sm Regiam Majestatem – Illrmos Ministros Status et Delegatos Suos Instructionem Grsi Ordinis Equestris respexisse; et sapienter hoc ipso agunt! Si enim Illi etiam istud negare vellent, tamen non solum Summum Regium Responsum /: quippe quod unice ex = Instructione hac ortum est, prout ex dismembratione et responsione ad gravamen Sexagesimum quartum aperte constat:/ hoc probat, sed etiam nomina atque Sigilla Delegatorum a Parte Grosorum Consiliariorum Supremorum Constitutorum absque ulla

=contradictione idem docent. ~ Extra omne itaque dubium est, omnia ea quæ a Parte Consiliariorum Supremorum pro destruenda Activitate Instructionis Grsi Ordinis Equestris in medium prolata sunt, per subsecutam Subscriptionem quasi refutata, = sicque Instructionem tam per Subscriptionem hanc quam per Altissimum Responsum Regium pro valida agnitam esse. ~ Postquã ergo Instructio hæc virtute Conclusi Conferentialis orta, et respectu ejus consequentia et effectus est, effectus vero sine causa sua nec esse nec subsistere potest; hinc omnino eo ipso dum effectus approbatur et causa ejus pro valida agnita et judicata est. ~ Tacendo Sacram Regiam Majestatem Ipsam mediante Altissimo Responso Suo Conclusum Conferentiale etiam ob pluralitatem Suffragiorum pro valido agnovisse. ~ Quis itaque probationes trium istarum adductarum propositionum dismembrando et collationando non erit capax judicare contrarium ejus, = quod Grsi Consiliarij Supremi in tribus his propositionibus asserere allaborarunt, absque ulla contradictione apparere, per consequens firmitatem ac robur Gravaminis 64^{ti} salvum captionemque noni et undecimi paragraphi Deliberatorium imminutam manere? ~.

=Ne autem respectu Conventionis initæ dubium quoddam moveri queat, ejus dismembratio exactaque examinatio eo magis = necessaria judicatur, quo magis Grsi Consiliarij Supremi absque = verecundia profiteri audent nonum et undecimum Deliberatorium secundum Conventionem Grodnæ initam Se concepisse? ~ 1°) Per Conventionem hanc Instructionis Grsi Ordinis Equestris Subscriptio stabilita est: hæc Subscriptio Instructionem ejusque causam ac fundamentum ~ Conclusum scilicet Conferentiale pro valido per consequens Istos ex hoc Concluso Conferentiali ortos hacque Instructione ornatos Provinciæ Delegatos pro solis legitimis agnovit. ~ 2°) Non secus in Instructione quam in Concluso Conferentiali Separatio ceu Gravamen expresse notata: et non solum per reservatam in Conventione decisionem Gravaminum in 3. et 4. puncto contentorum, sed et per Subscriptionem istius Instrumenti ubi ea ceu Gravamen =
notat

notata pro illegitimo quid et pro Gravamine Publico agnita=
est: per consequens Activitas Grsi Cancellarij de Finck et de Diepels=
kirch ceu Delegatorum, dum illa originem suam unice ex sepa=
ratione ceu illegitimo quid ducit, nonnisi Ens rationis est. ~.
3º) In Conventione Legati a Grso Ordine Equestri Soli Provinciæ
Delegati vocantur: et Grsus Cancellarius de Finck et de Diepels=
kirch solummodo ceu Personæ privatæ tractantur: id quod et ipsa
Subscriptio indicat, circa quam solummodo veri Provinciæ Dele=
gati hoc charactere usi fuit, ita ut neutiquam usum ejus ali=
is concesserint et reliquerint. ~4º) In Conventione præjudicijs =
veri Juris non vero false imaginatis competentibus utriusque=
Partis præcautum est: et quodsi etiam Grsi Cancellarij de Finck
et de Diepelskirch præjudicia ejusdem naturæ non essent, cujus
ratione punibilis conaminis eorum de Jure esse possent, sicque
Præjudicia essent quæ reverà dum nullam pecuniam acceperunt
non minoris essent momenti quam Grsi Ordinis Equestris præju=
dicia si Iste Illis pecuniam exolveret, in collisione tamen damni
vel præjudicij qualiscunque emergentis exceptio pro Grso Ordine =
Equestri non vero vice versa formanda esset. ~ 5º) Quodsi in Conve=
ntione expresse stabilitum est illud quod exceptum in ea non est,
scilicet decisionem Gravaminum in 3. et 4. puncto contentorum =
pro non facto habere, et sic speciatim inquietum et extremum De=
legatorum a Parte Consiliariorum Supremorum conatum Activi=
tatem Suam tuendi, et ut pro Delegatis Provinciæ Grodnæ habean=
tur hujusque consilij causas putativa nimirum competentia =
Eorum in æternum oblivioni tradere; quomodo quæso possibile est
impensas Delegationis prætendere ipsius vero negotij Legationis
ejus - laboris et Jurium nullatenus recordari?: qua de re Grsi
Consiliarij Supremi in nono et undecimo Deliberatorio et in sic
dicta probatione pro stabiliendis his Deliberatorijs in Responsione
Sua ad Gravamen 64. data etiam in hunc locum Conventionis
Grodnæ initæ extra omne dubium impingunt. ~ Plus itaque quam

=una ratione aperte probatum est, Consiliarios Supremos in propositione Deliberatoriorum non secus ac in Responsione Sua ad gravamen 64. in Scriptis facta contra Altißimum Responsum Regium et Conventionem ad Mandatum Regium Grodnæ initam aperte peccaße et adhuc absque verecundia peccare. ~. —.

= §. 68.) Hoc loco Grsi Consiliarij Supremi impetum repetunt quem superiori jam Anno ausu frustraneo tentarunt: hic autem eo periculosior est, quo magis ille contra ipsum fundamentum Constitutionis Status Curlandici et publicam Patriæ salutem e diametro directus est: concernit iste in Legibus fundamentalibus stabilitum et per Altum Regium Responsum ultimum confirmatum axioma „quod plurima Suffragia concludunt." in hujus interitum Illi juraße videntur, dum Anno jam abhinc et quod excurrit pro ejus Adversarijs et Convulsoribus palam Se declararunt. ~ Grsus Ordo Equestris nunc quidem speraßet Altißimum Responsum Regium, mediante quo Lex fundamentalis de pluralitate Suffragiorum de novo in Tutamen Regium aßumpta est, huic Consiliariorum Supremorum intentioni vituperabili frena injeciße. – Ast non intercepti Eorum conatus pluralitatem votorum vel potius validitatem et extra omne dubium positam Activitatem eorum subvertendi, per consequens Generosum Ordinem Equestrem plane tollendi, Principique sum̄am potestatem tribuendi, probationem satis validam exiguæ Eorum in = Serenißimum Regem Nostrum propensionis conficiunt. ~. Dicimus probationem, cui nihil opponi poßit, eße, quod Consiliarij Supremi Mandato Altißimo Regio et nomine Sacræ Regiæ Majestatis, sub quo Nos Præsidium et Securitatem Jurium et Libertatum Nostrarum merito habere debeamus, abuti ausi sunt. ~ Theodorus Ernestus de Heucking Mareschallus Deputatorum manu prop. Locus Sigilli. ~.

58.) Responsio ad sic dictam Deductionem. —

Ex Titulo statim cognoscitur, quid adversa Pars deducendū Sibi proposuerit? in omnibus nempe negotijs Curlandicæ et Semigalliæ

Ducatuum pluralitatem votorum simpliciter valere; = si Leges eadem dicerent, Deductio hæc vera esset. ~ Cum vero contrarius sit tenor Legum, id non est quod esse dicitur: sic enim loquitur §. 28. Formulæ Regiminis de Conventibus Publicis conceptus: „ in quibus Conventibus nihil decernetur „ quod Pactis Subjectionis fundamentalibus, et Ducalibus Investituris, et huic Regiminis formæ aut ordinationi sit con„trarium: horum enim omnium æterna Authoritas esse et „ conservari debebit." ~ Quodcunque itaque contra Pacta Subjectionis vel Investituras Ducales vel Formulam Regiminis decernitur, illud nullatenus consequenter nec per pluralitatem votorum statui potest: quod non solum Nos sed et Respublica verum esse semper credidimus, probaturque per illam die 19. Aprilis 1741. a Celsissimo atque Rndmo Primate interpositam et ad Consiliarios Regentes Curlandiæ pro notitia missam Manifestationem: in qua expresse præcavetur, ne tempore fatalis vicissitudinis Celsissimi Ducis Ernesti Joannis quidquam a quocunque contra Jura Sacræ Regiæ Majestis et Reipublicæ et contra Formulam Regiminis sub nullitate attentandorum vel attentantorum intentetur vel attentetur. = Si propositio illa, „pluralitatem simpliciter in omnibus valere", vera, certe Manifestatio hæc inutilis fuisset; cum Illmæ Celsitudini Suæ satis superque notum esset, in actionibus per Leges prohibitis pluralitatem nihil posse, Manifestationem hanc in fundamento Legum justissime interponere poterat. ~ Patet itaque ex hisce, Deductionem hanc nullatenus Demonstrationem sed tantummodo Argumentationem a dicto secundum quid ad dictum simpliciter appellari posse: secundu quid, conceditur, pluralitatem apud Nos valere! nempe si Jura et Leges observantur: absolute autem et simpliciter in omnibus negotijs et casibus pluralitatem valere, negatur. ~ Preprimis, cum aliquid contra Jura et Leges a Domino Supremo et Directo confirmatas facere, moraliter impossibile sit: quod vero impossibile est, id nec per

unanimitatem multo minus per pluralitatem votorum possibile et validum fieri potest. ~ Omnia autem adversæ Partis acta et facta contra Pacta primoeva Subjectionis contra Investituram Ducalem et contra Formulam Regiminis esse, Instructio ejusque sic dictum Landum, si penitus inspicitur, docet. ~ Allegata ex Commissoriali Decisione Anni 1642., ita ut allegata sunt, ibidem reperiuntur, et majora valent; si non contra §. 78. Formulæ Regiminis concepta: alias autem ex rationibus adductis nullius sunt valoris: quæ autem inibi de valore pluralitatis votorum dicuntur, ita intelligenda sunt, ut tantummodo Delegatos ex Districtibus ad accedendum Majoribus obligent, non vero hoc modo quod Personam: pluralitatem votorum Leges condi possent ab omnibus observandæ? nullatenus: ut enim Lex condi possit, requiritur etiam Consensus Principis, absque hoc enim apud Nos nulla Lex promulgari potest; ~ Si itaque in Conventu Publico non solum plurimi Deputatorum sed etiam omnes unanimiter propositionem quandam approbarent, Dux autem sententiæ huic non accederet, materia hoc pro decisione ad Sa. Reg. Mtem remittenda, non autem secundum pluralitatem votorum inter Leges in Lando Publico scribenda esset, ut subsecuta tandem Decisione Regia pro Lege haberetur. ~ Notoria hoc sunt, quam ut de hisce dubitari possit. ~ Posito autem hoc casu, Landum Anni 1692. et compositio gravaminum 1684. ratione allodialium, omnia hoc dicta luculentissime probant: testantibus Actis Publicis, tota nobilitas, /: si Eandem repræsentant Delegati ex Districtibus:/ ut bona Allodialia a Duce redderentur, desiderabat: erat inter Illos non solum plurimorum sed unanimiter omnium hac de re Consensus: quoniam vero Celsmus Dux petitis hisce prout optabant annuere recusabat? materia hoc reliquis per Landum definitis pro decisione ad Sac. Reg. Mtem remittebatur: vid. L. 1692. c. 2. et Comp. Gravam. 1684. c. 22. 23.: quomodo ergo Ii qui adversæ Partis sunt Soli cum Parte tantum Ordinis Equestris absque Regimine s. Supremis Consiliariis Regentibus, quibus tamen absente

Prin-

Principe omnia gubernationis et administrationis munia concessa sunt, Landa et Leges facere possunt? ~ Et quidem ex putativa quadam pluralitate votorum, quam tamen /: subtractis Jis qui Clmo Duci Ernesto Joanni et Domui Ducali tanquam Dignitarij et Rei Oeconomicæ Administratores Solenne Juramentum præstiterunt, a quo nondum absoluti sunt, et per consequens contra Principem agere non possunt =:/ minime habent? Hoc modo Parti Ordinis Equestris in Conferentia Fraterna major et quidem tanta competeret Authoritas, quantam nec tota Nobilitas in Conventu Publico Sibi arrogare posset: alias, brevitatis causa et studio, ut taceamus rationes. ~ Putant quidem, contrarias Partes sequentes Consiliarios Regentes, in sic dictis Conferentijs Fraternis, tantummodo ut Fratres Primos considerandos esse; proptereaque Jis in hoc casu non nisi quatuor Vota competere? sed respondetur, etiam in Conferentijs Fraternis Consiliarij Regentes sunt ut manent repræsentantque semper Regimen Ducatuum: hoc enim si aliter se haberet, non opus esset ut erga Eosdem hoc tempore eadem quæ in Conventibus Publicis observarentur ceremoniæ s. vulgo sic dicta Curialia. ~ Quoniam vero hoc semper fit, dum Nobilitas s. Ordo Equestris Consiliarijs Regentibus non solum Electionem Directoris Sui in Conferentia Fraterna factam nunciat, sed etiam tempus ad observandas Coeremonias s. vulgo sic dicta Curialia Sibi præfigi petit; luculentissime patet, Consiliarios Regentes non ut Fratres solum sed etiã ut Regimen Ducatuum considerare. ~ Quibus certe ceu unicuique notissimis contradici non poterit! ~ Quod Consiliarijs Regentibus culpa subsecutæ divisionis s. novitatis detur? absque sufficienti fit ratione! ~ Dominus Director Mirbach Instructionem conceperat, in qua expressa hoc verba reperiebantur: „Hinc Dñus Delegatus Noster Sᵃᵉ Reg. Mjstem et Serenissimam Rempublicam ardentissimis „implorabit precibus, ut Patria Nostra circa antiqua Jura Sua-Præ„eminentias - Libertates - Privilegia - et Immunitates sub Germanico „Augustanæ Confessionis Regimine Ducali secundum Formulam

Regim

„ Regiminis et Pacta Subjectionis sub Supremo Sacræ Regiæ
„ Majestatis et Serenissimæ Reipublicæ Dominio in æternum conser=
„ vetur." ~ . Cum vero Illis remonstraretur, has expressiones vacan=
tiam Feudi involvere, id quod ante Declarationem et Judicium Dmni
Supremi et Directi statuere Nobis periculosum et nefas videretur =
prætereaque Juribus Majestatis contrarium esset, Ii autem qui adversas
Partes sequebantur punctum hoc corrigere vel mutare nullomodo vellent;
Consiliarij Regentes et una Pars Nobilitatis s. Ordinis Equestris hisce
coacti secedere ab alijs quam aliquid contra Jura Majestatis tentare ma=
lebant. ~ Quæ de absoluto Consiliariorum Regentium Regimine proferen=
tur? injuriosa sunt, proptereaque nulla refutatione opus est; et etiam
absque probatione dicuntur, pariter ac illud „ Consiliarios Regentes Regi=
men deposuisse" ~ . Non deposuerunt! quod autem Anno 1741. in illis
spinosissimis rerum Suarum circumstantijs a S. Reg. Mjste humillime
desideraverint, ut Ipsis quæ facienda essent juberentur? Literæ Supplices
die 8. Maij 1741. Sac. Reg. Mjsti transmissæ testantur: ea quæ postea
in Patria facta, notiora sunt quam ut dicantur, vel unicuique placere
possint. ~ „ Quod Nomen Celsmi Ducis Ernesti Joannis ut dicitur =
= /: cujus tamen in Instructione Sua nullatenus hîc autem uti decet =
= mentionem fecerunt: / ex Oratione Ecclesiastica deletum sit? notan=
dum est, nunquam Nomen hoc specialiter ibi inscriptum vel positum
fuisse: quomodo ergo deleri potuit? : si autem hæc Eorum est mens, =
nullas plane pro Celsmo Duce Ejusdemque Familia Preces nec ante nec
post Concionem in Ecclesijs Nostris fieri? contrarium per Librum Eccle=
siasticum Curlandiæ impressum, qui adest, demonstrari potest: omnibus
notum est, qui Ecclesias frequentant. ~ Illrm atque Excltmum Dnum
Supremum Regni Cancellarium per Literas a Consiliarijs Regentibus
desiderasse, ut una cum Equestri Ordine de modo Regiminis Ducatui
Formulæ Regiminis congruo deliberarent et certi aliquid hac in re
statuerent, posteaque tum Sua tum Grsi Ordinis Equestris animi sen=
sa nunciarent?, absque omni fundamento profertur: tales enim Li=
teras nunquam acceperunt: Grsus autem Korff Delegatus olim Ordi=
nis Equestris Consiliarijs Regentibus notificavit, Illmum Dominum
Supe=

Supremum Regni Cancellarium Projectum tale non autem convocata Nobilitate ex Curlandia Sibi mitti voluisse; qua re cognita Consiliarij Regentes Cogitata causa et quidem non absque ratione Illrmæ Excltiæ Suæ aperuerunt: si hæc cogitata approbata vel acceptata fuissent, Nobilitas ad observanda necessaria et ad finiendū hoc opus convocari potuisset; quoniam vero hæc omnia nec approbata nec acceptata sunt, et loco horum Consiliarijs Regentibus, antequam Literæ et Projectum Illorum Dresnam venerant, injunctum est, ut sub Nomine et Titulo Sæ Ræ Mjstis omnia Gubernationis munia administrarent, quæ adsunt rationes ut de re aliqua quæ tantummodo in cogitationibus hæsit et nunquam in effectum deducta est ita querulentur? nisi hoc propterea facerent, ut aliquid inveniant ubi nihil inveniri potest! ~ =Imputatum illud, „Consiliarios Regentes, quavis maxima pars Nobilitatis nullam Intercessionem pro Clsmo Duce „desideraverit, tamen ad Illrmum et Excltm Supremum Regni Cancellarium scripsisse, quod Intercessio talis a tota Nobilitate optaretur" veritati aperte contradicit: hoc enim Consiliarij Regentes nec dicere nec scribere poterant: reperiebantur enim nonnulli Districtus, qui vacantiam Feudi credentes novam creationem Ducis intendebant; plurimos autem Districtus in Literis Suis Responsorijs Intercessionem pro Duce interponendam voluisse, verum est: quod, non obstante contradictione a quocunque facta, per Originalia Literarum in Cancellaria Ducali asservatarum et in ultima Conferentia prælectarum semper probari potest. ~ = Frustra renitentibus Iis quibus hoc non placent, quod hoc tempore loco Conferentiæ Conventus Publicus s. Comitia non sunt indicta, non ad impediendam abolitionem Gravaminum sed alijs ex rationibus factum est? In Instructione Sua adversa Pars Ipsamet fatetur „Statum Patriæ Nostræ esse periculosum," ne pericula hæc augeantur Conventus Publicus evitatus est: Si contraria Pars plura habuisset gravamina, ea procul dubio hic et nunc protulisset, nimis enim sollicita in conquirendis eis est;

=quoniam vero nulla alia nisi adducta, ad quæ tamen jam responsum est, invenire potuit, a quolibet facile comprehenditur, abolitionem horum Gravaminum in Conventu Publico impossibilem non fuisse: si autem studio et labore adversæ Partis id efficeretur, ut suo tempore et loco omnibus abusibus obviam iri ijdemque tolli possent, forsan tum a Consiliarijs Regentibus alia gravamina proponerentur, quæ majoris essent ponderis: quæ omnia ijs excusanda relinquimus, qui hæc causaverint. ~ =Judicium illud satis clarum „Activitatem in Fraterna Conferentia non penes Consi„liarios Regentes sed penes Jrsum Ordinem Equestrem unice et solū „reperiri" non tam clarum est quam reputant: dicunt præterea Jllis Activitatem competere, quia Nobilitas non vero Consiliarij Regentes Terminum Conferentiæ limitarunt. ~ Repugnant hæc asserta et veritati et notorietati: quoniam enim omnes Fratres nondum convenerant pluresque adhuc expectabantur, duos mittebant Nobiles, quorum unus Jrsus Schopping erat, rogabantque Consiliarios Regentes ut Terminum Conferentiæ in crastinum diem limitarent et conservarent; id quod etiam fiebat: cum autem hæc omnia in facto consistant, quæ hîc et nunc probari non possunt, pro libitu quæ volunt loquuntur: sed obliti sunt Eos in Deductione dixisse, quod plures adhuc expectati sint: si itaque nondum omnes congregati fuerunt, si nihil facere potuerunt, si per consequens nullam adhuc Activitatem habuerunt; quomodo ergo illum a Regimine Ducatuum sc. a Consiliarijs Regentibus præfixum Terminum limitare potuerunt? nonne naturali ordini magis congruum est, ut Ji qui Terminum præfixerunt tum cum nihil adhuc actum est etiam eundem conservent? et sic etiā factum: et non solum in hac, sed et in omnibus Conferentijs existente casu ita practicatum est: si vero negatio factorum judicium clarum s. potius probatio sufficiens esse debet, omnia in hoc mundo facillime probari poterunt. ~ Consiliarios Regentes

ab init

ab initio cum Jis qui Partes adversas sequuntur congregatos fuisse, non contradicitur: quare autem coacti ab Jis recesserint? jam supra dictum est: luculentissimum exemplum, quod pro stabilienda activitate adducitur, ea non præstat quæ vellent; iterum enim nonnulla proferunt, quæ in facto aliter se habent. ~ Nam 1º) non Solus Cancellarius Firck sed totum Regimen Curlandiæ scripsit, plurimos Districtus sed non totã Nobilitatem Intercessionem pro Celsissimo Duce desiderare; quod per Originalia Literarum in Cancellaria Ducali asservatarum, ut supra jam dictum, probari potest. ~ hinc Nobilitas neque unum neque alterum assertum contra veritatem esse judicare poterat: aderant enim documenta. ~ 2º) Negatur Consiliarios Regentes, ex illa absque fundamento allegata ratione, in generales expressiones consensisse: faciebant enim hoc non ex ea sed hac ratione, ut omnem evitarent inter Fratres discordiam et divisionem: et ad obtinendum hunc finem, etiam generales acceptassent expressiones, si modo ita concepta fuissent ut nulla vacantia Feudi vel nihil Juribus Majestatis contrarium exinde concludi potuissent. ~ Quoniam vero ut supra jam dictum, Instructio ita scripta erat, ut Ji qui contrarias Partes sequuntur eam nullatenus mutare vel corrigere volebant; Consiliarij Regentes cum reliqua Equestris Ordinis parte ab Jis discedere cogebantur: contra quæ, putativa illa pluralitas votorum ex rationibus supra adductis nihil efficere potest. ~" — = Quæ contra Consiliarios Regentes de denegata communicatione Correspondentiæ dicuntur, omni Juris adminiculo carent: illas enim Literas, quas Consiliarij Regentes desiderante Ordine Equestri ad Grsum olim Korff dederant ab Illoque acceperant, Grsus Ordo Equestris cum Actis et Scriptis Grsi Korff jam habebat et adhuc habet; illas vero Literas, quas Consiliarij Regentes in materijs Regimen Ducatuum concernentibus ad Illmos et Excelmos Dños Status Ministros miserant ab =

=Jisque acceperant, Ordo Equestris ad inquirendum an bene Gubernationis munia administraverint nec ne? si Jura Majestatis intacta relinquere volebat desiderare nullo jure poterat: Consiliarij enim Regentes nunquam Forum Suum coram Ordine Equestri /: utpote qui independentem Rempublicam non efficit et Dominium Supremum agnoscit:/ sed coram Throno Sacræ Regiæ Majestatis, cujus Authoritate secundum Formulam Regiminis et Leges præscriptas præsunt, Regimini Ducatuum habent et Sæ Reg. Mjstis Judicio subjacent: nec præterea opus erat, ut Correspondentia hæc extradenda prætenderetur, quia eandem non cum Extraneis sed cum Jllrmis et Exclmis Ministris Status Reipublicæ Poloniæ habuerant; a quibus certe periculosi quid Patriæ metuendum non erat. ~ Ut autem Consiliarij Regentes monstrarent, Eos omnem curam et operam ad conservandas Leges et Jura adhibuisse, /: quod tum temporis in Conferentia Fraterna Grsus Ordo Equestris Jpsemet fatebatur:/, Literæ illæ in Publicis negotijs scriptæ Grso Ordini Equestri prælegebantur, quarum etiam Copias accepisset si disjunctio illa non subsecuta fuisset: separatione autem facta, ea ad quæ Consiliarij Regentes obstricti non erant, propria et incompetenti Authoritate postulare non poterat. ~ „ — = Reputatio illa, „quod Intercessio pro Duce Ernesto Joanne manifestam contradictionem contra= „Rescriptum Sacræ Regiæ Majestatis 1741.mo emanatum involveret" genuina forsan ratio, quare Intercessionem omiserint? non est: in hoc enim Rescripto, observationem Officiorum Suorum erga Dominum Subditis prohibitam esse, non legitur; etsi etiam Sacra Regia Majestas in Rescripto hoc exigentibus circumstantijs pro Summa Sua sapientia Sibi cognitionem de Causa Ducis ex Jure Majestatico Domino Supremo et Directo semper competenti reservavit, nullibi tamen in hoc Rescripto concessum vel dictum reperitur ut adversa Pars contra= Ducem Suum Investitum agat et Munus Instigatorum in Se suscipiat: est itaque prolata illa ratio nullius ponderis, adduciturque=
tant

tantum propterea quoniam genuinam et veram proferre non licet. –

= „Consiliarios porro Regentes eam ob causam a Parte adversa disce=
„ssisse, quod specialis Intercessio acceptata non fuerit," pro lubitu asse=
ritur: non hæc, sed ea erat ratio separationis, quod in Instructione
Sua alium Principem Germanum Augustanæ Confessionis petere decre=
verant: quæ verba vacantiam Feudi præseferebant: et quia cum Juri=
bus Majestatis hoc pugnare certum erat, Consiliarij Regentes et pars
una Nobilitatis summo Jure ab adversa Parte recedebat: quæ com=
missa per putativam Pluralitatem non reparabuntur; nec proficiet
dixisse, nullam a Consiliarijs circa discessum interpositam esse prote=
stationem Nobilibus; enim ad Consiliarios Regentes reliquosque No=
biles præsentes protestari, foret contra omnia ea quæ contra Jura
Majestatis agerentur vel attentarentur: quæ itaque Pars, positis
hisce circumstantijs, juste vel injuste egerit et quæ legaliter vel ille=
galiter processerit novitatesque causaverit? Summo Sacræ Reg. Mtis
et Illustrissimi Senatus Judicio et disquisitioni relinquendum esse=
censemus. –" — = Absoluta tandem hoc modo pro pluralitate et
Activitate Sua Deductione, dubij an finem sibi propositum obtinuerit
nec ne? alia formando Exceptiones contra Personas arripiunt media,
dicentes „Cancellarium Finck non posse Delegatum esse, ratio, quia
„Generosa Vidua de Grothus in Regestro Causarum Curlandicarum In=
„scriptionem contra Personam Ejus fecit" – Magnum argumentum!
Cancellarius Finck humillime rogat, ut Acta inferiarum Instantiarum
inspiciantur: ex ijs patebit, Processum nunquam contra Eum sed con=
tra Præfecturam Ducalem Altbergfried institutum esse: quomodo ergo
in hac Suprema Instantia contra Eum qui nunquam in Lite fuit In=
scriptionem facere possunt? magnum hoc est artificium, quod an lici=
tum vel illicitum sit, justissimæ Sacræ Regiæ Majestatis disjudica=
tioni et animadversioni iterum relinquitur. Præterea, „Cancellarium
„Finck bis ad Judicia Relationum tanquam Judicem citatum esse =
„ajunt"? Respondetur, hæc omnia Cancellario Finck ignota sunt,
nec unquam Citationem accepit vel vidit: si vero idem artificium

in con=

=in conscribenda Citatione quod circa Inscriptionem adhibuerunt, et Citationem quandam hîc formari curarunt, possibile est? interim tamen nulla Ipsi hucusque tradita est: posito autem sed non concesso Eum citatum esse, quid indè sequitur? nihil aliud nisi hoc Eum citatum esse; Citationem pro lubitu conceptam ad sistendam Activitatem sufficere, = nemo certe affirmare poterit. - Anno 1729. Cancellarius Finck a Grso olim Szoge ad Judicia Relationum citatus erat: non obstante tamen hac Citatione a Consiliarijs Regentibus et toto Equestri Ordine absque contradictione et unanimiter ut Delegatus Ordinis Equestris ad Comitia Grodnensia mittebatur: quibus Limitatis non solum sequenti = Anno iterum in Comitijs, sed etiam 1732. Varsaviæ in Judicijs Relationum Commissa Sibi observabat. - Unde ergo hæc Exceptio? et quomodo pars Nobilitatis aliam nunc fovere potest sententiam toti tum temporis indivisæ Nobilitati contrariam? quæ si Exceptio hæc de Jure admissibilis esset, certe in præjudicium Legum ac Jurium eo tempore nil fecisset. - Noverit præterea Pars adversa §. 19. Formulæ Regiminis, qui nullum aliud remedium præter Appellationem contra sententiam latam admittit. - Quid ergo Sibi cum Citatione illa Judicis volunt? tenor §. est sequens = „post sententiam definitivam s. Judicij Aulici „Principis sive Capitaneorum quatuor, præter Appellationem nullum „aliud Beneficium Parti gravatæ contra Sententiam latam tribu= „etur" ~ si vero aliquis absque legitima causa citaverit, videat quomodo contra dispositionem §. 23. Formulæ Regiminis se defendat: = „Frivole Principem aut Consiliarios, ad Tribunal Regium citantes = „aut pertrahentes, et a quibusvis alijs Sententijs sive Ipsius Princi= „pis sive Consiliariorum sive aliorum Judicum inferiorum temere „Appellantes, aut Principem suum vel quoscunque alios sine causa „apud Sacram Regiam Majestatem traducentes, damna omnia – „omnes sumptus refundant, ac præterea Judicio Regiæ Majestatis „pro Rei qualitate arbitria poena puniantur." ~ „ —. = Dicunt porro = „Cancellarium Finck interesse ad omnes Causas Curlandicas habere". Cuperet tamen scire, quid ad Eum Causa Grsi Behr Nen. contra Præfecturam Ketlerianam Esern. vel aliæ privatorum spectent, in quibus =

tam

tanquam Judex cum coeteris Consiliarijs Regentibus Sententiam = s. Decretum tulit: his tamen non obstantibus, hæc omnia ceu vera proferuntur. ~ Sed queritur, an etiam Partes Litigantes in Judicijs Appellationum Curlandicis hanc Ipsi Exceptionem opposuerint? creditur contrariam Partem hæc non affirmaturam; de hisce enim nihil in Actis reperitur. ~ Si itaque Partes Litigantes contra Eum non exceperunt, Eundemque ut Judicem admiserunt; quo Jure hic in Suprema Instantia contraria Pars ejusmodi Exceptiones formare potest? cum in causis coram Throno S.æ Reg. Mjstis pendentibus Cancellario Finck nulla amplius cognitio competat. ~ Decisiones Comissoriales = Anni 1713. §. 7. Advocatis omnes frivolas Exceptiones interdicunt: An contraria Pars hoc coram Throno S. R. M. impune facere possit? Sacra Regia Majestas pro Justitia et Authoritate Sua inveniet. ~

= Tandem Cancellarium Finck Delegati Munere fungi non posse creditur, quoniam multa optime fundata Gravamina contra Eum prolata sunt! Si per assertiones nudas finem suum Pars adversa consequi posset, causa hæc finita esset: alias autem notum est illud = „si accusare sufficeret, quis innocens esset?" ~. —.

= Contra Diepelskirchium pariter Exceptiones opponuntur, et quidem hæ: 1°) „a Grsa Vidua Szoege tanquam Comissarius Dondangensis Citatus et in Regestrum inscriptus est, ergo Delegatus esse non potest." Hoc argumentum jam supra refutatum est. ~ 2°) „Quoniam Consiliarij „Regentes Colloquium illud, quod inter Exclmum Dnum Comitem de „Keyserling et Diepelskirchium habitum est, ignorant, et hujus rei „nullam notitiam habent, Grsus Diepelskirch Delegatus esse non = „potest" ~. Forsan supervacaneum erit ad hæc aliquid respondere: imprimis cum adversa Pars Ipsamet imbecillitatem harum Exceptionum agnoscat, proptereaque denuo ad Palladium illud Pluralitatis, de = quo tamen supra satis actum est, refugiat. ~ Consequentiæ illæ, quæ in Deductione sic dicta ex præmissis formantur, non valent: præmissæ enim non sunt tales quales esse deberent. ~„ — = Expressio = illa, quam contraria Pars in Germanico idiomate de infima Parte

Nobilit

=Nobilitatis /: von dem geringsten Theil des Adels:/ adhibuit, = omitti potuisset: apud Nos enim distinctio illa inter superiorem et inferiorem s. infimam Nobilitatem ignota est: si vero verba haec = numero minorem partem significare debent, ijsdem verbis quibus antea uti potuisset. — Ad reflexionem s. discursum illum = „quod „vicina et Potens Aula hoc modo, si minora vota valerent, eadem „captare, Ducatusque Curlandiæ et Semigalliæ in maximum discrimen „inducere, imo plane a Republica avellere posset", non est ut aliquid regeramus: quia de hisce nihil audivimus, nec aliquid compertum habemus. — Hoc autem dici potest, per commoda et utilitates Privatas etiam pluralitatem votorum acquiri posse! ergo optimum est remedium, ut in Publicis negotijs nonnisi ea valeant vota, quæ Leges fundamentales - Pacta Subjectionis - Jura Mjstis - Investituras Ducales - et Formulam Regiminis ut decet præ oculis habent et observant. — „ — = Quæ de Possesione Diepelskirchij dicuntur, æquivocationem laborant, dum Pars adversa Diepelskirchiu plane nihil possidere s. in bonis habere contendit. - Si ea est mens adversæ Partis, Dieppelskirchium nulla Bona hæreditaria nunc possidere? conceditur; si autem ea, Eum plane nihil neque Summas Pecuniarias in Curlandia habere? notorietati contradicitur: si enim requirerentur? loca illa ubi Summæ Ejusdem Pecuniariæ, venditis bonis hæreditarijs adhucdum bonis immobilibus inscriptæ reperiuntur, nominari possent: prætereaque, magna adhuc esset quæstio, quis plus in Bonis habeat, Dieppelskirchius vel Ji qui Eum nihil habere asserunt? ~ Si concedunt, prout hoc negare non possunt, Eum Summas Pecuniarias in Curlandia habere, mirandum est talia = proferri! : Laudum enim Anni 1624. §. 22. expresse disponit, Indigenas Nobiles, si tantummodo aliquid in Ducatibus habent, a Dignitatibus excludendos non esse: Laudum Anni 1685. §. 1., Eos qui Sumas Pecuniarias in Curlandia possident, omnium Jurium et Libertatum Nobilitati competentium Capaces declarat: qua=

ratione ergo contraria Pars contra propria Jura loqui et Dieppels=kirchio Munus Delegati disputare potest, cum tamen ex adductis = omnium Jurium et Privilegiorum capax sit? ~ „ – = Quæ Bona immobilia Platerus in Curlandia possidet? qui nec domicilium ibi=dem sed in Lithvania in Districtu Upitensi habet. ~ „ – = Quod = bona immobilia et Summas Pecuniarias Cancellarij Finck attinet, inter gravamina publica forsan numerari non poterit, Cum non maxima possidere bona; sufficit quod possessionatus sit. ~ Et que=madmodum nunquam de eo sollicitus est quid et quantum Nobili Cubiculario de Mirbach solutis debitis superesset, ita etiam ad=versæ Parti nullo Jure competit ut in quantitatem vel qualitatem bonorum Cancellarij Finck inquirat: si vero per oppositas Exce=ptiones efficere potest, ut meliora vel majora consequatur, gratis=simo ea acceptabit animo: Ipse autem sibi consulere non potest, sed ijs quæ habet contentus esse debet, cum et minora habere = aeque possibile est. ~ „ – = Ut denique ijs quæ circa finem pe=tuntur contradicamus, ob ante dicta opus non erit: Nostra desi=deria et humillima petita, salutem quidem Patriæ Ducatuum Cur=landiæ et Semigalliæ insimul autem et principaliter Summum Sacræ Regiæ Majestatis et Reipublicæ concernunt Interesse. ~.

= Sapientissimo itaque Judicio et Beneplacito Sacræ Reg. Mjstis et Reipublicæ Nos causamque Nostram submittimus, sperantes fore, ut pro Gratia et Clementia S. R. Mjstis exaudiamur. ~ „ –

= Hanc præsentem Copiam concordare cum suo Originali, quod in Cancellarija Regni Majori reperitur, testor; et in fidem ejus Manu Mea Me subscribo. Varsaviæ die 5. Februar. 1745. Hiacynthus Ogro=dzki Regens Majoris Cancellariæ Regni. ~ „ –. ~ „ –

59.) Literæ a Grsis Friderico de Mirbach et Fabiano Joanne de Plater Nomine Ordinis Equestris ad Sm Reg. Mjstem scriptæ, quatenus Sacra Regia Majestas Jura et Privi=legia Ordinis Equestris manuteneat, Supremis Consi=liarijs Comitia indicere demandet etc. ~ „ –

= Post Titulos. – Sa Reg. Mjstis Vestræ per totum terrarum Orbem satis cognita Clementia et plane singularis Justitiæ amor, = Grso Ordini Equestri Ducatuum Curlandiæ et Semigalliæ Sermmi Sui Regis Dominium Supremum inviolabili fidelitate quàm devotissime veneranti, spem præbet certissimam fore, ut Sacra Regia Majestas Vestra sequentia petita humillima Totius Nobilitatis quàm Clementissime audire sit dignatura. ~ Hinc 1o) Grsus Ordo Equestris quàm humillime petit, ut Sac. Reg. Mjstas Vra Grsum Ordinem Equestrem circa Pacta primæ Subjectionis – Privilegia Nobilitatis – Formulam Regiminis – Jura – Libertates – Immunitates – et Consuetudines sub mediato Ducali Regimine nec non circa Commissoriales Decisiones de Anno 1642. in iisque stabilitam Suffragiorum Pluralitatem, ut nimirum illa in omnibus Conventibus Publicis omni tempore Normam Publicarum Deliberationum constituat, quàm Clementissime conservare atque tueri velit. ~. 2o) Et quoniam Legibus Fundamentalibus Ducatuum Curlandiæ et Semigalliæ est sancitum, ut quovis biennio Conventus Publicus Ordinarius Germanice Landtag indicatur et celebretur; ab Año 1739. vero nullus Conventus Publicus Ordinarius hucusque est habitus; rogat Sm Reg. Mjstem Vram Grsus Ordo Equestris quam instantissime, ut Grsis Consiliarijs Supremis Ducatuum Curlandiæ et Semigalliæ Clementissime imperet, ut Se in omnibus Legibus Nostris fundamentalibus conforment, et Publicum Conventum Ordinarium germanice Landtag ad confusiones tollendas nec non ad dissidia = cumulataque Gravamina Grsi Ordinis Equestris abolienda atque componenda sine ulla mora indicant. ~ Porro, 3o) Quia Decisiones Commissoriales de Anno 1717. haud exiguam partem Legum Fundamentalium Ducatuum Curlandiæ et Semigalliæ constituunt; a Sacra Regia Majestate Vestra humillime petit Grsus Ordo Equestris, ut illæ tam in publicis quam in privatis in perpetuo vigore conserventur, simulque ordinetur, ne intuitu istarum Decisionum

Comis

Commissorialium emanata illa Regia Declaratio de data Varsaviæ die 18. Augusti Anno 1739. atque illa Dantisci die 12ma Novembris 1737. absque Grso Ordine Equestri inita Conventio bene fundatis Legibus et Juribus Grsi Ordinis Equestris ullatenus sint damnosæ atque præjudiciosæ. ~ Postquam etiam 4to) Vexillum Nobilitatis per Prædia Allodialia ad Ducalē præventa admodum est debilitatum, hancque ob causam multi Indigenæ extra fines domicilia quærere sunt coacti; Sacram Regiam Majestatem Vestram Grsus Ordo Equestris supplex orat, ut comūnem hanc calamitatem considerare et in emolumentum Grsi Ordinis Equestris Clementissime statuere dignetur, ut ista ad Ducalem Dominum perventa Prædia ad Sacræ Regiæ Mjstis Vestræ æquissimū et Clementissimum Beneplacitum modo quodam Sæ Reg. Mjsti Vestræ optime viso restituantur. ~ Tandem 5to) Sacræ Regiæ Majestati Vræ quàm humillime exponere cogimur: quod Præfectus Militum Dunaburgæ imperium tenens, in Kalkudnensi Opidulo vulgo Schlaboda dicto ad Grsum de Platenberg spectante, Vectigal constituerit: nec non Subditi Prædio Drijsviad in Lithvania sito beate defuncti Illrmi Supremi Ducis Belli Magni Ducatus Lithvaniæ Principis Wisniowiecki adscripti Grsam Viduam Capitaneam Sass non solum in possessione Lacus Rentzen ad Prædium Suum Bruggen in Curlandia situm pertinentis non solum continuo turbent, sed etiam quosdam Subditos Bruggenses vinctos abduxerint, quorum unus et quidem Is qui coeteris praest adhuc in custodia detinetur. ~ Implorat igitur Sacram Regiam Mjstem Vestram Grsus Ordo Equestris, velit S. Reg. Mjstas Vra quàm Clementissime et Justissime imperare, ut Vectigal in Kalkuhnensi Oppidulo constitutum aboleatur, et Subditi Drijsviadenses serio admoneantur ne in posterum Grsam Viduam Capitaneam Sass in Possessione quieta Lacus supradicti turbent, et ut Subditum

 =Bruggensem qui adhuc in vinculis detinetur restituant. ~ Hæc sunt humillima Petita, quæ Grsus Ordo Equestris ad Pedes Sæ Regiæ Majestatis Vestræ per Nos devotissime deponit, et Sæ Regiæ Mjstis Vræ Clementissima et Justissima Mandata quam instantissime exoptat. ~ Nos autem Sacræ Regiæ Majestatis Vestræ Clementiæ devotissime Nos comendamus et inviolabili fidelitate et zelo permanemus. Sacræ Regiæ Majestatis Vræ Humillimi- Fidelissimi- et Obsequentissimi Frider. Mirbach, Fabian. Johan. Plater.-

60.) Responsum ad præcedentes Literas Grodnæ die 20. 9bris Anno Domini 1744. ex Majori Cancellaria Rni datum.

Eo affectu et animo benevolo quo fertur Sacra Regia Majestas Dnus Nr Clmus in Grsum Ordinem Equestrem Ducatuum Curlandiæ et Semigalliæ, suscipit etiam erga Se uti Dnum Suum Directum per Delegatos horum Ducatuum fidelitatis - obedientiæ - ac inseparabilis unquã nexus Testificationem. - Ad expressa vero per Eosdem Delegatos Petita, Resolutionem Gratiosam dare non intermittit. ~ Quemadmodum Sacræ Regiæ Majestati nihil magis curæ cordique est, quàm ea quae per Serenissimos Reges Prædecessores Suos Pacta et Concessa tum et per Sacram Regiam Majestatem Constitutione Anni 1736. confirmata et reassumpta sunt, in omnibus et per omnia religiose observare; ita etiam Pacta Subjectionis - Formulam Regiminis - Libertates - Immunitates - Jura - Privilegia - Decisiones Commissoriales de Anno 1642. et quæ ibidem de Pluralitate votorum conventa et sancita sunt, eadem Sa Reg. Mjstas in vim Responsi confirmat et corroborat; simulque Grsum Ordinem Equestrem Ducatuum Curlandiæ et Semigalliæ circa Jura et Privilegia Cardinalia tueri ac manutenere Clementissime appromittit. ~ Quoad Conventus Publicos Germanice Landtäge dictos, eosdem celebrari Sa Reg. Mjstas Grsis Supremis Consiliarijs, qui Se Legibus Fundamentalibus Ducatuum conformare tenebuntur, mandabit. ~ Decisiones Commissoriales de Anno 1717., prout usus earum habetur, in vigore manebunt. ~ Circa prætensam modificationem Declarationis Anni 1739. tum=

Conventionis Gedanensis 1737., quoniam non communicantur = in quo sint Ordini Equestri præjudiciosæ? Sa Reg. Mjstas hoc punctum ad ulteriorem Suam Decisionem reservat. ~ Ratione Vexilli Nobilitatis, quod per alienationem bonorum a Nobilitate plurimũ diminui asseritur; Grsus Ordo Equestris specifice Cancellariam Sæ Reg. Mjstis informet, quomodo bona Allodialia a Feudalibus semel pro semper separari et distingui debeant et quanam ratione id exequi possit? Sæ Ræ Majestati scriptotenus exhiberi curet. ~ De vectigali constituto in Kalkuhnensi Oppido vulgo Schlaboda dicto, atque super querela pro Grsa Capitanea Sass Vidua contra Subditos Prædij Drysviad in Lithvania siti; vel Literæ ex Cancellaria Sæ Regiæ Majstis dabuntur ad quos pertinet, vel quovis alio modo = convenienti hisce querelis remedium adhibebitur; ut nihil fiat quod Legibus Justitiæ et æquitati non sit consentaneum. ~ „ — Ad Mandatum Sæ Reg. Mjstis Dñi Nri Clmtmi proprium Locus Sigilli Regni, Locus Sigilli Magni Ducatus Lithvaniæ, Hyacynthus Ogrodzki Regens Majoris Cancellariæ Regni, Felix Owsiany Pincerna Districtus Volkoviscensis Sæ Reg. Majstis Sigilli Majoris Magni Ducatus Lithvaniæ Secretarius. ~ = Concordantiam hujus cum vero suo Originali coram Officio Meo producto hoc ipso testor. = Joannes Georgi Sacræ Regiæ Majestatis Notarius et Secretarius Publicus Juratus mp. Locus Sigilli. ~ „ —

61.) Resolutio Deputatis Ducatuum Curlandiæ et Semigalliæ ad Sacram Regiam Majestatem tempore Comitiorum Grodnensium Anno 1744. Delegatis data, quatenus inter Se conveniant et compositionem faciant. ~ „ — . ~ „ —

Nos Ministri Status, pro munere Officij Nostri, non intermisimus ad Sm Regiam Mjstem Dñum Nrum Clmtmum humillime referre de eo: quod ratione Ducis Ernesti Joannis in Conventu Publico Conferentiali Mense Augusto Anno currenti

=celebrato Consiliarios Supremos æque ac Ordinem Eque=
strem in diversas traxerit Sententias Ablegationesque, prout
Instructiones ab utraque Parte exhibitæ id fusius evincunt.–
At cum Sacra Regia Majestas haud æquo voluerit ferre
animo, discordias - lites - ac dissensiones intercedere Iis quorum
salus et securitas nonnisi animorum cordiumque unione =
sartæ tectæque esse possunt; temporis quoque ac rerum ratio
ea sit, non agitari ejusmodi Propositiones quæ nonnisi no=
vos Curlandiæ negotijs afferre queunt motus agitationesque;
hinc Sacra Regia Majestas non potuit non statuere, ut =
nulla eorum quæ scissioni causam ansamque præbuere fiat
mentio, imo potius ut Legati ab utraque Parte missi inter
se amicabiliter exnunc conveniant, quò omnia in pristinam
redeant orbitam, et sic concordia - authoritas Legum coales=
cat; præcavendo, ne hæc amicabilis Compositio uni vel alteri
Parti damno vel præjudicio sit. ~ In quorum fidem Manu
Nostra præsentes subscripsimus. Datum Grodnæ d. 8. 9bris
Anno Domini 1744. ~ Andreas Załuski Episcopus Culmen=
sis et Pomesaniæ Supremus Regni Cancellarius, Joannes =
Małachowski Procancellarius Regni, Jan Sapieha Kanclerz
Wielki Wo Xstwa Litewskgo, Michael Princeps Czartoryyski
Procancellarius Magni Ducatus Lithæ ~ „ = Concordantiam
hujus cum vero suo Originali coram Officio Meo producto,
hoc ipso testor. – Joannes Georgi Sacræ Regiæ Majestatis =
Notarius et Secretarius Publicus Juratus. Locus Sigilli.

62.) Literæ a Districtu Frauenburgensi ad Supre=
mos Consiliarios Ducatuum Curlandiæ et Semi=
galliæ Frauenburgi die 2. 8bris 1745. Anno =
scriptæ: quibus condolendo super discrepan=

tias

tias in Comitijs factas, petunt medium=
ab Iisdem Consiliarijs ad reconciliandas hasce di=
screpantias seu potius altera Comitia in locum
disruptorum instituere censent. ~" —.

Hoch wohl gebohrne Herren, insonders hoch zu ehrende Herren Ober-Räthe! ~ Bey der heutigen Relation des Her Capitain von Sacken aus Ostenecken als unsers Grauenburgischen Depu=tati, hat uns derselbe die von Ew. Hochwohl gebohrne coram Actis Publicis wegen der von einigen Deputirten und Landschaft ein=seitig unternommenen Conservation und Limitation des Landtages inferirte Praecaution Juris Manifestation et Protestation nebst de=nen Gravaminibus, und belegen auch übrigen Acittälen gründlich vorgetragen. ~ Die Führung unsers H. Deputati wird Ew. Excllz sattsahm angezeiget haben, dasz unsere Instruction nach der Bil=ligkeit und denen Grund-Regeln der Gesetze abgefaszet gewesen.~ Es schmerzet uns dannenhero desto empfindlicher, dasz unsere gu=te Absichten den jenigen Endzweck nicht erlanget, worauf wir ab=gezielet und welches wir gewünschet haben. ~ Unserseits können wir nicht ergründen, warum man gleich im Anfange ohne Erheb=lichkeit den 2ten Augusti den Landtag mit unnöthigen Streitig=keiten angefangen, und nicht juxta ordinem die abolitionem Grava=minum nach der Alten Usance unternommen, und worüber man nicht sich compláníren konnen ad Decisionem Regiam durch einen gemeinschaftlichen Landtäglichen Schlusz gebracht, wie die Praxis antiqua es deutlich lehret? diejenigen mögen es verantworten die solches veranlaszet. ~ Wir aber billigen dasjenige worüber un=ser Her Deputatus sich per Oblatam angegeben, und werden da=hero auf den einseitig angesetzten Landtage des 26n Januarij kei=nen Deputirten abfertigen, weil wir uns nicht überzeiget sehen /: so viel die Gesetze uns bekandt:/ das eine Limitation per=

 =Diarium und zwar absque votis Sämtlicher Deputatorum /: wie unser Her Deputatus uns den Bericht abgestattet:/ jemahl einseitig geschehen, noch viel weniger bestehen kan dasz Responsum Regium soll unsere Richtschnur bleiben und die Allerdemütigste Ehrfurcht vor die gerechtsamste Befehle Jh. Königli. Majestat und dem Sentiment derer Erlauchten Her. Senatorum soll uns in den verpflichtesten Schrancken beständigst unterhalten nach Liebe und Einigkeit juxta Præscripta gebührlichst zu trachten. ~ Wir haben keine Gravamina eingebracht, und wollen uns auch mit keinen gravaminibus verwickeln: wer etwan aggravirt ist, der suche seinen behörigen Richter: wir aber wollen in Ruhe leben und niemanden dabey die Absichten hindern, die er vor sich zu wählen gedencket. ~ Die Endschaft der Sache musz künftig zeugen, was gut und böse gethan ist. ~ Könten wir aber zur Ruhe des Vaterlandes dieses anwünschen, daſz auf eine oder die andere Art die biszherige disharmonie nach rechtlicher Weisung retabliret würde; so sollte es gewiſzlich ein so groſses Vergnügen bey uns erwecken, als fürchterlich wir besorgen = dasz bey diesen sonder dem verwirten Zeiten die Discordance einen unheilsamen Schaden zu wege bringen möchte. ~ Wir bitten also = selber auf Mittel und Wege zu dencken, wie die entstandene Discrepantien reconcilirt werden könten: das begremste Mittel hinzu wäre nach unserer Meynung dieses, wann Eu. Hoch-Wohl-Geboh. pro abolitione Gravaminum mit etwan habenden neuen Deliberationen einen anderweitigen Landtag an Stelle des gerichteten ausschreiben wollten, damit der Kirchspiele durch die überkommene Information derer Gravaminum und erfolgten Belagen eine Belegenheit überkämen, ihre Deputirten gründlicher zu der erwünschten Vereinigung zu instruiren. ~ Ein mehreres finden wir unsers Theils nicht anzurathen, die wir sonsten mit der tieftesten Ehrfurcht verharren. ~ Euer Hoch-Wohl-Gebohr. Unserer Hoch-zuehrenden Ober Räthe demütigst gehorsamer Diener. ~ Johan Christop. Kayserling. -

Joha

Johan Christian von Sacken. ~ J. Chr. von der Brücken. ~ Christo=
Wilh. von Sacken. ~ Ulrich von Sacken. ~ Otto Wilh. Schilling. ~ Otto
Christ. Hencking. ~ R. von Ascheburg. ~ Melchior Fr. von Battlar. ~
Johan Werner von Sacken: kraft habender Vollmacht von meinen
Schwager dem Wohlgeboh. Cammerherren Hieronymo Sigismundo von
Battlar unterschreibe ich. ~ Otto Herm. Manteuffel. ~ Engelbrecht
Ch. von Stempel. ~ Christian von Stempel. ~ Frid. Wilhelm v. Sacken. ~
Johan Chri. Keyserling. ~ Joh. Ernest von Hennig. ~ Georgius Johann
Keyserling. ~ Frid. Christ. von Hahn. ~ Pro die 25. 8bris Aº 1745to
Hoch - Fürstliche Cantzeley. ~ " -

63.) Extractum aus dem Landtäglichen Schlusz von Añno 1676. die 17. Julij. ~ Paragr. Trigesimus Secundus. -

Und weil einem Lande und Volcke nichts heilsamers, als dasz des Hauptes - und Herren - Hoheiten nebst den Landes - Rechten und Freyheiten conserviret, und der Regierungs - Art in ihren Wesen und Gerecht verbleibe; wir auch E. Ritterschaft alle und von vorigen und dieserjetzigen regierenden Majestet conformirte Privilegien und Immuniteten gleich unsere Fürstlich - Rechten und Hoheiten = Fürst - väterlich alle wege geschützet und keinen Nachtheil denen= selben wollen zu fügen laßen. ~ So soll auch niemand wes Standes = oder Condition er sey, bey der in denen Gesetzen Sancirten Straffe, un= sere Fürst. Hoheiten Pacten und Rechten in gleichen auch dieser = Fürstenthümer verfaßeten Regierung und E. Ritter - und Landschaft Rechten Wohltaten und Freyheiten keinen Eindrang zu fügen noch zu fügen laßen, sonder vielmehr solches alles vermöge seines Ey= des abzuwenden helfen. ~ " — . ~ " — . ~ .

64.) Extractum aus dem Landtäglichen Schlusz von= Anno 1735. d. 4. Martij. - Parag. Tricesimus septimus.

Allerdings ist ein jeder Deputirter gehalten, Seine Instruction aus denen Gesetzen und Verfaßungen des Landes zu vertreten, = und wenn also die meisten Stimmen eine Verordnung so denen= selben gleichstimmich der algemeinen Wohlfahrt aber auch zu trä= glich wäre abfaßen wollten. ~ So kan derselbe sich einem solchem

ex plus

=ex pluralitate votorum geschloßenen Concluso nicht entgegen setzen, wenn gleich in Seiner Instruction nichts davon gedacht wäre, sondern ist davon gleicher Maaßen gebunden. ~ Da aber wieder Vermuthen Unruhe oder solche Sachen, die denen Landes-Verfaßungen zu wieder und davon weder in Deliberatorijs noch in denen Instructionibus gedacht in leszteren auch wohl gar reiciret befunden auf die Bahn gebracht werden sollten, soll keine Pluralitaß votorum einen Deputirten verbündlich machen. ~ " —.

65.) Literæ Excellentißimi Procancellarij Regni ad Mareschallum Conventus Ducatuum Curlandiæ; quibus denunciat Sacram Regiam Majestatem Jus Pluralitatis Equestris Ordinis tueri, et quodsi Consiliarij concordiam facere noluerint, Rex decidet. ~ Datæ die Mensiß Novembris 1745. Anno Dresdæ. —

In Responsionem Literarum Grsæ Dntnis Vræ ad Me scriptarum de die 22. præteriti, quasque Grsus Camerarius de Mirbach cum Actis ibidem expreßis Mihi tradidit, tanquam negotiorum Grsæ Nobilitatis Gestor ad hoc Officium a Grsa Domintne Vra totius Nobilitatis Nomine requisitus et facultate agendi munitus, Testimonium Paternæ Sollicitudinis Sæ Regiæ Mjstis in manutenendiß Juribus et Privilegijs Gnrsæ Nobilitatis, præsentibus hic annexis Regijs ad Mgfcos et Grsos Supremos Consiliarios Literis, Grsæ Dntni Vræ exhibeo. ~ Quibus: = quemadmodum Sa Reg. Mjstas Jus Pluralitatis votorum Grsæ Nobilitati salvum tuetur, et datas Actis Grodnæ favore Nobilitatis contrarias interpretationes supprimit, sic extorsis exinde dißensionibus perpetuum silentium imponi desiderat; atque unice Grsæ Nobilitatis Liberalitati officium Fraternum relinquit exolvendi, si velit sine præjudicio Jurium Suorum, duo millia Thalerorum pro Delegatione a Grsis Consiliarijs Supremiß Grodnam facta. ~ Coeterum, intervenientibus Jisdem Grsis Supremis Consiliarijs, Conventui Generosæ Nobilitatis pro die 26. Jannarij proximi reaßumendo, Sæ Reg. Mtis mens est atque voluntas, ut Grsa Dntio Vra omnesque Deputati Nomine Grsæ Nobilitatis Gravamina Sua fraterne exhibeant; quæ
abole

aboleri possunt, amicabiliter aboleantur; coetera vero quæ = aboleri non poterunt, Decisioni Regiæ reserventur; et Conventus Publici Conclusum hac de causa nullomodo retardetur, sed per illud amicitia inter Partes - Fraterna Concordia et Publica tranquillitas restituatur. ~ Quæ omnia, pro ea Summa qua erga Grsam Nobilitatem feror animi Propensione in vindicandis Juribus et Privilegijs Grsæ Nobilitatis animitus a DEo Optimo Maximo Generosæ Nobilitati apprecor. ~ Et quoniam una Nos Patria comprehensos intueor; sic Officia Mea quæcunque, non solum vi Muneris quo fungor, sed vehementi quo Grsum Ordinem Equestrem Reipublicæ annexum affectu prosequor, Eidem omni tempore et casu offero. ~ Dabantur Dresdæ die Novembris Anno Domini 1745. ~ " ~

66.) Literæ Ejusdem ad Supremos Consiliarios Ducatum Curlandiæ in eadem materia die et Anno eodem. ~

Mgfci et Grsi Dni Amici Andsmi! ~ Dubitandum non est, Magnificas et Grsas Dntnes Vras haud sollicitas fuisse de transmittendis documentis, si quæ præ manibus habuerunt, quæ necessaria judicaverint ad evincendas querimonias, quas contra Grsos Mareschallum et Deputatos Grsæ Nobilitatis Mihi attulerunt in Suis die 24. 7bris Scriptis atque in Earundem Manifestatione contentas. ~ Licet nihil horum acceperim, nec quidquam Sæ Reg. Mjsti præsentatum sit nomine Dntnum Vrarum præter has supradictas ad Me exaratas Literas, opus Eorundem non esse manifestum est ex eo, quod ea quæ facti ibidem adducuntur, neque a Grsa Nobilitate contradicantur. ~ Enimvero, cum ex parte Grsæ Nobilitatis per Grsum Mareschallum de Heucking, juxta significationem Meam Eidem insimul ac Dntbus Vris sub eodem dato diei 23. Octobris factam, transmissa sint omnia Acta et documenta ad hanc rem = utrinque facientia atque præsentata per Grsum Camerarium de Mirbach facultate hoc negotium gerendi a Supradicto Grso Mareschallo totius Nobilitatis nomine munitum; cumque ex ijsdem constet, = non aliunde exortas esse præsentes dissensiones quam ex iterum

lata

 =lata in medium quæstione, circa Scissionem ante Annum = inter Dntnes Vrãs et majorem partem Nobilitatis in Conferentia Fraterna subsecutam, tum ex prætensione Dntrum Vrum de conservata Deputatis Suis Grodnam Coactivitate cum Deputatis Grrosæ Nobilitatis, atque ex prætensis eapropter ex Grsa Nobilitate duobus millibus Imperialibus in refusionem Expensarum pro dicta Sua = Delegatione factarum; Sacra Regia Majestas, ad Cujus notitiam = hæc omnia ferre Officij Mei fuit, his omnibus cognitis atque perpensis, cumque Eandem summopere tangat cura conservandi in his Ducatibus tranquillitatem optimamque inter Equestrem Ordinem concordiam, mirata est admodum quæstiones reviviscere quæ jam decisæ atque deletæ fuerunt quasque sepeliendi mens Sæ Reg. Mjstis fuerat et quas supra dubium aliquod moveri minime poterat: postquam enim per Responsum Regium sub data die 20. 9bris 1744., Instructionibus solummodo Deputatorum Grsæ Nobilitatis de Mirbach et Plater datum in hoc Responso tantum nominatorum, hi unice Deputati recogniti sunt, et Privilegium Pluralitatis votorum per quam electi erant confirmatum, Sensus Compositionis quæ Responsum hoc Regium præcesserat sub data die 8. ejusdem explanatus fuit, nec verba Deputatos utriusque Partis notantia interpretationi alicui subesse amplius poterant; hinc pace Dntrum Vrum dixerim, mirari Me non parum, Deputatos Suos post hanc Compositionem, per quam conventum erat de non facienda in posterum mentione de suprafata Scissione, duobus abinde mensibus die scilicet 5. Februarij cur. Anni ex Cancellaria Majori Regni extraxisse Copiam Deductionis cujusdam ab Ipsismet contra Grsam Nobilitatem in puncto dictæ Scissionis compositæ, illamque tanquam Testimonium legitime contradictæ Pluralitatis votorum manifestam in Publico Consessu fecisse? licet Pluralitas votorum in vim Privilegiorum Nobilitatis, huic per suprafatum Responsum Regium adjudicata fuisset. Quo enim intuitu Deputatos Dntrum Vrum hanc Copiam expor=

tasse credendum est? nisi cum destinatione utendi eadem= suo tempore, quemadmodum Dntnes Vræ usæ sunt tunc, cum Delegati a Grsa Nobilitate Grodnam rationem reddentes uti par erat eorum quæ gesserant inter coetera Deductionem ab Jisdem factam pro evincendo Jure Nobilitatis de pluralitate votorum Archivis Nobilitatis dederunt. ~ Quamobrem sufficientes referri non possunt Sæ Reg. Mjsti grates pro Regia Sua Clementia, qua Ducatuum tranquillitati et communi Equestris Ordinis cum Dntbus Vris Concordiæ unice consulendo per præsentes Literas Suas Regias hisce annexas omnia pristinae jamque Grodnæ semel composita oblivioni restituit, atque cuivis novæ dissensioni viam præcludit; mandando Dntionibus Vris, ut suppressis ijs quæ postremæ dissensioni ansam dederunt, Ipsæ a prætensionibus supradictis omnino recedant seque desistant, atque ut intervenire non prætermittant futuris pro die 26. Januarij proximi Sessionibus Conventus Publici Grsæ Nobilitatis et amicabiliter Comitia ad illud usque tempus necessario continuata ad Conclusum perducant pro publico bono et utilitate. ~ Quam quemadmodum summopere opto, ita et Mgfcis ac Grsis Dntbus Vris fausta quæcunque et prospera a DEO Optimo Maximo animitus apprecor. ~ Dabantur Dresdae die 9bris 1745º ~ Mgfcarum et Grsm Dntionum Vrarum etc. ~

67.) Literæ Sacræ Regiæ Majestatis ad Eosdem die et Año eodem: quibus demandat, ut dissensiones inter Se et Nobilitatem componant. ~. ~ Augustus etc. ~

Gris Supremis Consiliarijs fideliter Nobis dilectis. ~ Grsi fideliter Nobis dilecti! ~ Cum Nobis summopere Cordi sit Ducatuum Curlandiæ et Semigalliæ Publica tranquillitas - Jurium et Privilegiorum Generosæ Nobilitatis manutentio - firmaque inter Grosam Nobilitatem et Fidelitates Vras Concordia, nonnisi ægre tulimus novas subortas esse dissensiones inter Fltes Vras et Grsos Mareschallum et Deputatos Equestris Ordinis in præsenti Conventu Publico, occasione renovatæ quæstionis, de Scissione inter Ipsos subsecuta in præcedenti Confe=

rent

 erentia Fraterna Anni 1744., et de competentia Deputatorum ab utraque Parte Delegatorum Grodnam ad Comitia Regni Generalia.

=Quam quoniam quæstionem de Activitate Deputatorum jam Grodnæ per Responsum Nostrum Regium sub data die 20. 9bris Clementer decidimus, favore Eorum qui per Pluralitatem votorum electi fuerant Gsorum nempe de Mirbach et Plater; et quoniam per Compositionem sub Authoritate Nostra subsecutam die 8va ejusdem inter Deputatos utriusque Partis conventum fuit, ut nulla deinceps mentio fieret de supra dicta Scissione, ne ulteriora hinc dissidia atque animi contentiones suboriantur, quinimo ut ex mutua inter Fidelitates Vras et Grsum Equestrē Ordinem Concordia Legum Juriumque Authoritas Privilegiorumque vis pro communi omnium utilitate vigeat; æquum et necessarium ducimus, quemadmodum præsentibus hisce benigniter Fidelitatibus Vris significamus, ut nulla in posterum quocunque sub prætextu mentio fiat de supra dicta Scissione circa nominationem Deputatorum ad Comitia Regni, neque de prætensa Activitate Deputatorum ex Parte Fideltum Vrarū, ac proinde ut a prætensione duorum millium Imperialium a Fdltbus Vris hoc circa facta Se desistant, salva Grsæ Nobilitati Libertate hæc duo millia Thalerorum sponte et gratuito exolvendi non tanquam debita sed ex Officio Fraternæ Liberalitatis; coeterum ut neque mentio ulla fiat eorum, quæ causam præbuerunt quæstiones has suscitandi, aut quæ post hanc renovationem occasione ejusdem utrinque dicta aut peracta sunt; sed ut his omnibus præteritis, Fidelitēs Vræ Conventûs Nobilitatis qui die 26. Januarij reassumendus est Sessionibus assistant, omnemque in abolIendis Gravaminibus, secundum Jus induitu Mandatorum Nostrorum bonique Publici, tanquā inter Fratres convenit et Cives Patriæ amantes, præbeant facilitatem;

tatem; coeterisque quæ aboleri non patientur Decisioni Nostræ reservatis. — Conclusum dicti Conventus Publici nullo modo præpediatur, sed ut amicabiliter subsequi possit. — Dabantur Dresdæ die Mensis Novembris Anno Domini 1745to, Regni vero Nostri Decimo Tertio № XIII. Anno. — „ —

68.) Literæ a Supremis Consiliarijs Ducatuum Curlandiæ, et Semigalliæ ad Illrsm et Excltsm Procancellarium Regni die 19. Novembris 1745to scriptæ: quibus denunciant Generalem Lacy cum Exercitu Russico in Curlandia consistente interdixisse frumenta extra Limites evehi, quinimo eadem pro sustentatione Ejusdem Exercitus conservare. —.

Dum Sæ Regiæ Mjsti Dño Nro Clmtmo Postulata Illrmi Dñini Comitis de Lacy Exercituum Russiæ Generalis Feldmareschalci et Gubernatoris Livoniæ, ratione inhibendæ avectionis omnis generis frumenti extra fines horum Ducatuum, ut illud Sustentationi Copiarum Militarium huc jam ingressarum inservire possit; Subjectissime exponimus Supplicem Libellum ea referentem et Clementissima Ejusdem Majestatis Regiæ desuper Mandata devotissime exorantem, ad Gratiosas Illrmæ Vræ Excltiæ Manus transmittimus, ut ad Plantas Pedum Sæ Reg. Mjstis poni possit; insuperque Illrmam Vram Excltiam demisse rogamus, ut Subjectissimo Nostro Petito penes Sm Reg. Mjstem Dñum Nrum Clmtmum Suppetias benignissime ferre et Ejusdem Summam Voluntatem quam fieri poterit proxime Nobis aperire gratiose dignetur: quò per accelerationem Responsi prædicto Dño Comiti de Lacy dandi confusiones et incommoda aliàs oritura praecaveri possint. — Quam Gratiam Illrmæ Vræ Excltiæ ex declarato Ejusdem gratiosissimo Affectu Nobis pollicitū, perenni cum cultu et obsequio permanemus. — Illrme etc. Illustrissimæ Vestræ Excellentiæ Humillimi Obedientissimi Servitores. — H. C.

 = Finck de Finckenstein Cancellarius. ~ Vernerus Buhr = Mareschallus. ~ " — P. S. = Hoc ipso temporis puncto, quo istas ad Illrmam Vram Excltiam datas subscribimus, Illrmus Dnus Generalis Feldmarechallus Comes de Lacy Patentes Literas, quarum Exemplar adjungimus, transmittit; instando, ut illas ad notitiam omnium Districtuum et Incolarum deduceremus. ~ Ut itaque Grsæ Nobilitati omnibusque Incolis terrorem et metum, qui animos ob ingressum tot millium militum invadere poterat, eximeremus, et quivis securus redderetur; istas Copias militares sub severa disciplina coercitum iri, eas suo stipendio se sustentaturas esse, ad omnes Districtus et Civitates Transsumpta Patentium earum Literarum ablegari curavimus. ~

69.) Literæ ab Iisdem ad Sm Reg. Mjstem die eadem scriptæ, in eadem materia. ~ " — . ~.

Serenissime ac Potentissime Rex, Rex et Domine longe Clementissime! ~ Sacræ Regiæ Majsti Vræ Subjectissime a Nobis referri necessarium esse reputavimus: quod nuperrime Sermæ Russiæ Imperatricis Generalis Feldmarechallus et Gubernator Livoniae Illrmus Sacri Romani Imperij Comes de Lacy per Literas, quarum Exemplar hic humillime est annexum, assistentiam Nram et ordinationem desideraverit; ut Mandata prædictæ Serenismæ Suæ Imperatricis exequi posset, quibus injunctum Ipsi sit providere ut omnis generis frumenta intra hos Ducatus pro sustentatione Copiarum in Iis commoratarum maneant, nec extra fines aliorsum devehantur; quin potius tam ab Incolis quam Mercatoribus pro libero pretio ad Granaria assignanda divendantur. ~ = Cum autem maximi momenti ista Requisitio Nobis visa fuerit, quandoquidem Eandem attendendo, Exteris Negotiatoribus interim mercatus omnis frumenti, imo facultas et potestas insignem ejus copiam a Mercatoribus Civitatum in his Ducatibus

ex Com

ex Comissione illorum pro pecunijs eum in finem huc=
transmissis coëmptam et sic Illorum jam propriam navibus =
hinc in Portus Ipsorum transportandi inhiberetur et adimere=
tur; Telonia etiam et Vectigalia circa istam Transportationem
Aerario Ducali debita, ex quo tamen certis Creditoribus Duca=
libus juxta Rescripta Clementissima Sæ Regiæ Vræ Majestatis
Summæ haud exiguæ enumerandæ sunt, intercederent; nec non
Incolæ et imprimis Grsa Nobilitas horum Ducatuum conquæ=
ri posset, quod usus et Exercitium Suorum Jurium et Privilegi=
orum, /: quibus Ipsis omnimoda Libertas de Proventibus et Merci=
monijs Suis disponendi et ea quorsum extra fines Ducatuum
libuerit devehendi et vendendi præcauta est: /. præpediretur;
hinc ad istam Requisitionem pro Nostro Arbitrio replicare du=
bitavimus: idque solummodo respondimus, Sæ Reg. Mti Vestræ
Dño Nro Clmtmo Eam Nos Subjectissime relaturos, Summaque
Ejusdem Mandata et Præscripta expectaturos, Illaque tum pro=
mptissime ad effectum deducturos et executuros esse. ~ " —

= Proinde, Sacra Regia Majestati Vestræ Subjectissime suppli=
camus: dignetur Rex et Dñus Nr longe Clmtmus Summam
Suam Voluntatem super ijs Postulatis Clmtme Nobis significare
care et præscribere, quomodo Nos intuitu illorum Nosmet gere=
re oporteat? ut Sæ Regiæ Mjstis Vræ Jussis obedientissime pa=
rendo, omnia incommoda ac præjudicia horum Ducatuû aver=
tere queamus. ~ Quam Clementiam Regiam Subjectissime et
anxie præstolantes ad Cineres usque perseveramus. ~ Srñme
et Potñtme Rex, Rex et Dñe longe Clmtme! Sac. Reg. Mtis
Vræ Subjectissimi Fidelissimi = C. H. Finck de Finckenstein =
Cancellarius. ~ Vernerus Behr Land-Mareschallus mp.

10.) Copia Literarum a Sacra Regia Majestate ad Su=
premos Consiliarios Ducatuum Curlandiae et

Semi

=Semigalliæ, quatenus Exercitui Russico Facultas=
=coëmendi Frumenta concedatur. ~ . ~ . ~ .

Generosi fideliter Nobis dilecti! ~ Cum Copiæ Auxiliares Russicae ad Electoratus Nostri defensionem destinatæ jam in Curlandiæ et Semigalliæ Ducatus pervenerint, ut exinde propius versus Saxoniam pergerent; nunc autem, post conclusam cum Aula Berolinensi Pacem, Auxilio isto Russico non amplius opus habeamus; igitur, ne alimenta necessaria pro dicto Exercitu deficiant, Fidelitatibus Vris insinuandum esse duximus, ut ad evitandos quoscunque Excessus, Commissarijs Russicis, qui pro Sustentatione Copiarum prædictarum curam gerunt, Facultas pariter ac Adjumentum a Fdltbus Vris concedatur omnis generis frumenta in Provincijs supra nominatis coëmendi; eo magis, quod juxta Intentionem Aulæ Russicæ, hæc Coëmptio pro parata pecunia et proinde sine ullo Subditorum Nostrorum damno aut præjudicio fieri debeat. ~ De coetero Fdltes Vrãs bene valere cupimus. – Dabantur Dresdæ die N. Mensis N. Anno Dñi 1746. Regni vero Nostri XIII. Anno. –

71.) Recognitio Plenipotentium ad regendum Beneficiū collatum Præsentatione a Sa Regia Majestate. ~

Venerabilis Martinus Taczanowski Canonicus Varsaviensis Plenipotentes inscribit. ~ Originale in Metricula Regni Sigillatorum. ~ Actum in Cancellaria Minori Regni, Pragæ, Feria quarta post Festa Nativitatis Christi Domini die scilicet XXIX. Mensis Decembris Anno ejusdem MDCCXLV. ~ Augustus etc. Significamus præsentibus etc. ~ Quod coram Actis præsentibus Metriculae Minoris Cancellariæ Regni Nostri, /: ob absentiam Actorum Cancellariæ Sæ Nunciaturæ, habita tamen facultate a Rvrdmo in Christo Patre Domino Fabricio Serbelloni Archi Episcopo Patracensi Nuntio ad Nos et Regnum Nostrum Apostolico grate Nobis dilecto:/ Personaliter constitutus Vrblis Martinus Taczanowski Canonicus Ecclesiæ Collegiatæ Varsaviensis Tituli Sancti Joannis Baptistæ palam – sponte – libere – ac benevole – verbisque disertis Recognovit:

Quia

Quia Ipse gratiose a Nobis obtenta Præsentatione de data = ipsius Pragæ d. 26. Mensis Xbris An. cur. 1745. super Beneficium Ecclesiæ Præposituralis in Chenciny post Obitum Vrblis olim Andreæ Andzelowski vacans, nullatenus valens /: obstantibus varijs Copijs = militaribus ac periculis viarum :/ in Oras Poloniæ proficisci, ibi= demque coram Rndmo in Christo Patre Dño Christophoro Antonio Szembek ArchiEpiscopo Gnesnensi Legato Nato Regni Nri Primate Primoque Principe Sincere Nobis Dilecto tanquam Loci Ordinario vel Ejus Officio compārere, Institutionemque ad illud Beneficium vigore memoratæ Præsentationis Nostræ postulare, ac possessionem = ejusmodi Beneficij tam quoad Spiritualia quam quoad temporalia cape= ssere; ideo ad præmissa omnia et singula peragenda et exequenda Vene= rabiles Piagga Canonicum Loviciensem - Sangrocki Præpositum in Konie= cpol - Fran. Szynczewski Parochum in Chlewo - Simonem Androcki Prae= bendarium Ecclesiæ Sanctæ Crucis in Chenciny Parochum in Brżegi - Tworowicz Eccliæ Collegiatæ Loviciensis - et Thomam Samulski Ecclesiae Collegiatæ Vielunensis Vicarios in Suos veros legitimos et indubitatos Plenipotentes ac Mandatarios eligit constituit et ordinat: dans et con= cedens Jisdem Vrblbus Plenipotentiarijs et Mandatarijs Suis sive omni= bus conjunctim sive unicuique Eorum seorsim plenariam facultatem et omnimodam absolutamque potestatem Institutionem ad præfatam Eccle= siam Præposituralem in Chenciny sive a præfato Rndmo in Christo Pa= tre Loci Ordinario vel ab Officio Ejusdem decenter expostulandi, eandem= que Nomine Sui Recognoscentis acceptandi - expediendi - suscipiendi ac Possessionem ejusdem Beneficij tam in Spiritualibus quam temporalibus Nomine Sui capessendi - investiendi - et urgendi aliasque Solennitates Juris et consuetudinis in talibus fieri solitas expostulandi et adimplendi, nec non coetera Munia et Officia ad præmissa omnia et singula de Jure requisita peragendi et exequendi; promittens et inscribens, Se id totum quidquid per Eosdem Plenipotentes sive Mandatarios Suos tam omnes insimul quam per quemcunque Eorum seorsim actum - gestum - =

const

 =constitutumve fuerit pro rato et grato suscepturum, non secus ac si præmissa omnia et singula Ipsemet suscepisset - constituisset - et peregisset: aliàs in forma Juris plenissima hac Sua Personali Recognitione ad præmissa mediante. ~ Quam, pro majori robore et fide, Manu Sua propria subscripsit. ~. Martinus Taczanowski Canonicus Varsaviensis. mp. ~.

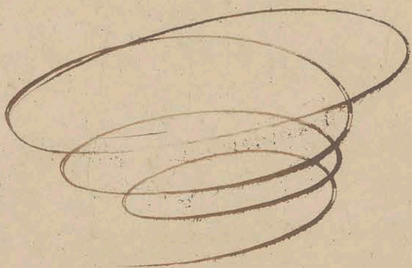
72.) Copia Facultatis Rndmi Nuntij Apostolici. —.

Fabricius Sarbellonius Patricius Mediolanensis - utriusque Signaturæ Referendarius - DEi et Apostolicæ Sedis gratia Archi Episcopus Patracensis - Snctmi Dñi Nri Dñi Benedicti Divina Providentia Papæ Ejus nominis XIV. Prælatus Domesticus et Assistens - Ejusdemque et Sæ Apostolicæ Sedis in Regno Poloniæ et Magno Ducatu Lithuaniæ cum Facultatibus Legati de Latere Nuntius, Venerabili Martino Taczanowski Canonico Varsaviensi, Recognoscendi Plenipotentiam in Actis Metriculæ Minoris Cancellariæ Regni Facultatem dedimus. ~ In quorum fidem præsentes Manu Nostra subscriptas et Sigillo Nostro communitas per Secretarium Nostrum expediri jussimus. - Datum Pragæ die 29. Mensis Decembris 1745º ~. Locus Sigilli. ~ F. Archi Episcopus Patracensis Nuntius Apostolicus. ~ Aloysius Mª de Lacchi Secretarius Nunciaturæ Apostolicæ. ~. -

Regestr Expedycyy weszłych y wyszłych z Kancellaryi M. Koronney.		
Nº	Annus 1744.	Stron
1.	Instrukcya od Trybun. Piotrkow. Postom do Króla. ~. —.	1.
2.	Respons na tęż Instrukcyą. ~. —. ~. —.	2.
3.	Memoryał a Ministro Rossico. —. ~. ~.	3.
4.	List od Monarchyni Rossyyskiey do Króla Imci. ~. —	4.
5.	Extrakt ex Relatis z Rygskiey Guberniy. ~. —. ~	6.
6.	Memoryał a Ministro Borussico. ~. —. ~. —	8.
7.	Pro memoria ab Illrmo Procancellario datum minis. Rossico.	10.
8.	Listy od Komendy Woysk Ukraińskich do Ministra Rossyyskgo.	11.
9.	Ordynans Monarchini Rossyyskiey. ~. —. ~.	13.
10.	Memoryał ab Illrmo Procanc. datum Ministro Rossico. —	15.

No.	Annus 1745.	Stron
1.	Dla pamięci od Ministra Pełnomocnego Rossyyskgo JmcXiędzu	—
—	— Kanclerzowi W. Kor. ~ " — . ~ " — . ~	81.
2.	Respons z Kancellaryi W. K. na Memoryał wyżey wyrażony.	83.
3.	Relacya o przyjęciu Wiary S. katolickiey przez Panow Anto=	—
—	— niego y Jana Paszkiewiczów w Wilnie. ~ " — .	88.
4.	List do Xcia Jmci Czartoryyskiego Podkanclerzego Litewskiego	—
—	~ od JmcXiędza Biskupa Wileńskiego. ~ " — . ~	91.
5.	Promemoria Ablegati Russiæ . ~ " — " ~ " —	93.
6.	d° — d° Ejusdem ad Sm Reg. Mjstem . ~ " — . ~	94.
7.	Raport z Ukraińskiey Rossyyskiey Kancellaryi. ~ " —	97.
8.	Rescriptum Sacræ Regiæ Majestatis ad Grsos Supremos Con=	—
—	— siliarios Ducatuum Curlandiæ et Semigalliæ. ~ " —	99.
9.	Literæ a Magistratu Torunensi ad Illrmum Małachowski =	—
—	— Procancellarium Regni. ~ " — . ~ " — .	100.
10.	Responsum ad hasce Literas. — " ~ " — " ~	102.
11.	Literæ ad Sm Reg. Mjstem a Duce Brunsvicensi et Lune=	—
—	~ -burgensi . ~ " — . ~ " — . ~ .	103.
12.	Responsum ad præcedentes. ~ " — . ~ " — . ~	103.
13.	List od Króla Jmci do Het. W. Kor. Wwdy Poznan. Jw. Potockiego	104.
14.	— d° — d° — d° do Jw. Branickiego Het. Pol. Kor. ~ " —	105.
15.	— d° — d° — d° do Jw. Mniszcha Kaszt. Krako. ~ " —	106.
16.	— d° — do d° — d° od Jw. Hetmana W. Koronnego. ~ " —	107.
17.	— d° — Króla Jmci Pruskiego do Hetm. W. Ko. ~ " — . ~	109.
18.	Respons na ten List. ~ " — . ~ " — . ~ " —	111.
19.	List od Jego Królewskiey Mci do Jchmc = Panow Sandomir. =	—
—	— = y Mazowieckiego Wojewodow. ~ " — . ~	113.
20.	d° od Króla Jmci do Hetm. W. K. — " — .	114.
21.	Respons na ten List . ~ " — " —	115.
22.	List od Jego Królewskiey Mci do Hana Tatarskiego. ~	117.
23.	Literæ a Supr. Consiliarijs Curlandiæ ad Regem. ~ " —	118.
24.	— d° — d° ~ d° ~ d° ad Cancellarium Regni	120.

No.	Annus 1745. ~	Pag.
25.	Literæ a Consiliarijs Curlandiæ ad Procancellarium Regni	122
26.	Resignatio Regimentu. ~ " —. ~ " —. ~	122
27.	List od Króla Jmci do JWo Hetm. W. Koronnego. ~.	123.
28	Rescriptum ad Sup. Consiliarios Curlandiæ. ~ " —	124.
29.	Literæ a Procancellario Regni ad Eosdem Consili. ~ " -	125.
30.	Responsoriales ad præcedentes. ~ " — " ~ " —	126.
31.	Literæ a Rectore Academiæ Zamoyscensis ad Illmum	—
—	~ Procancellarium Regni. ~ " —. —	127.
32.	Responsum Rectori. ~ " — " ~ " —	128
33.	Exceptiones Visitatoris Academiæ Zamoy. Recusabilis -	129
34.	Enucleatio Interessu względem Dekretu etc. ~ " —	133.
35.	List Króla Jmci do Xcia Prymasa. ~ " —. ~	136
36.	Respons na ten List od Kaszt. Krakowskgo. —. ~	138.
37.	List Króla Jmci do Jmcpana Graffa Sedlnickiego Pod=	—
—	~ =skarbiego W. Koronnego. ~ " —. ~.	139.
38.	Credentiales a Srmo Francisco Imperatore Mo Esterhazy.	139
39.	Instrukcya od Trybu. Piotrkowskgo Postom do Króla. ~	140
40.	Respons na tęż Instrukcyą. ~ " —. ~ " —	144.
41.	Copia Literarum a Rege ad Cardinalem Albani. ~	145
42.	Literæ a Procancellario Regni ad Magistratum Geda=	—
—	~ =nensem. ~ " —. ~ " —. ~	145
43.	Responsoriales a Magistratu Elbingensi. ~ " —	146
44.	Literæ ab Excltmo Procancellario Regni ad Supremos	—
—	~ =Consiliarios Ducatuum Curlandiæ. ~ " —	147.
45.	Similes ad Eosdem. — " —. — " —	148
46.	a Grso Mareschalco Comitior. ad Procancellarium. ~	149.
47.	Responsoriales ad præcedentes. ~ " — " ~ " —	153
48.	Literæ a S. Consiliarijs Curlandiæ ad Procancellarium Rgni	155.
49.	Responsum ad præcedentes. ~ " —. ~. —	158.

Annus 1746.

1.) Literæ a Serenissimo Electore Palatino Rheni ad Excellentissimum Dominum Malachowski Procancellarium Regni die 7. Maij Anno 1744. scriptæ; quibus requirit, quatenus Commissa Ministro Suo demandata apud Regiam Majestatem promoveat. ~ " — · ~

Illrme et Excltme Dne Amice perquam Dilecte! ~ Quandoquidem ad Aulam Regiæ Poloniarum Majestatis Ministrum Meum Plenipotentiarium Henricum Antonium Liberum Baronem de Beckers ablegare decrevi, nullus dubitavi Eidem comites hasce adjungere Literas, Illrmam Excltiam Vram enixe requirens; ut pro gravitate insignium meritorum Suorum et gratia, quibus apud Regiam Mjstem præfulget, negotia dicto Meo Ministro Plenipotentiario commissa efficacibus Officijs Suis promovere haud gravetur: Certa, Me hocce pergratum Amicitiæ argumentum nullo non tempore memori animo habiturum, illudque quavis occasione reciprocæ benevolentiæ et favorum testimonijs recogniturum esse. ~ Qui de coetero indesinenter persevero Illrmæ Excltiæ Vræ ad Officia Paratissimus Servitor. = Carolus Theodorus Elector mp. Manhemij hac 7. Maij MDCCXLIV. ~ · —

2.) Confirmatio Tractatus inter Serenissimum Principem Electorem Palatinum Rheni totamque Serenissimam Domum Palatinam Palatinumque Solisbacensem ab una, et Generosum Hieronymum Principem Radziwill Pocillatorem Magni Ducatus Lithvaniæ parte ab altera, de Bonis Neoburgicis initi. ~ " — · ~

Augustus Tertius etc. Significamus præsentibus Literis Nostris universis et singulis. ~ Repræsentatum Nobis esse per Magnificum Henricum Antonium Liberum Baronem de Beckers Srmi Electoris Palatini Rheni Ministrum Plenipotentiarium Tractatum definitivum et irrevocabile Pactum per modum amicabilis Compositionis inter

Eund

= Eundem Serenissimum Principem ac Dominum Carolum Theodorum
Comitem Palatinum Rheni - Sacri Romani Imperij Archithesaura=
rium et Electorem Bavariæ - Juliæ Cliviæ et Montium Ducem -
Principem Moersiæ - Marchionem Bergarum ad Zoomam - Comitem
Veldentiæ Sponhemij Marchiæ et Ravensbergæ - Dominum in Ra=
venstein etc. Nomine dilectissimæ Conjugis Suæ Serenissimæ Elisabethæ
Augustæ Comitis Palatinæ Rheni et Electricis Bavariæ - Juliæ Cli=
viæ ac Montium Ducis - Principis Moersiæ - Marchionissæ Berga=
rum ad Zoomam - Comitiss Veldentiæ Sponhemij Marchiæ et Raven=
sbergæ - Dominæ in Ravenstein etc. nec non Nomine Serenissimæ
Mariæ Franciscæ Comitis Palatinæ Rheni - Bavariæ Juliæ Cliviae
et Montium Ducis - Principis Moersiæ - Comitis Veldentiæ Sponhemij
Marchiæ et Ravensbergæ - Dominæ in Ravenstein etc. et Serenissimum
Principem ac Dominum Clementem Franciscum utriusque Bavariæ et
Superioris Palatinatus Ducem - Comitem Palatinum Rheni - Landgra=
vium Leuchtenbergæ etc. etc. Nomine Dilectissimæ Conjugis Suæ Mariæ
Annæ Comitis Palatinæ Rheni utriusque Bavariæ et Superioris Pala=
tinatus - nec non Juliæ Cliviæ et Montium Ducis - Landgraviæ Leuchten=
bergæ - Principis Moersiæ - Comitis Veldentiæ Sponhemij Marchiæ et =
Ravensbergæ - Dominæ in Ravenstein etc. ab U n a, et Celsissimum
Ducem Radziwill Pocillatorem Magni Ducatus Lithvaniæ etc. ab Al=
t e r a Partibus, super Principatus et Bona in Magno Ducatu Lithu=
aniæ sita sic dicta Neoburgica, Gedani die 22. Maij Anno Domini
1744. conclusum et perfectum Articulisque octo repletum - sanum - sal=
vum et illæsum notaque Suspicionis carentem - Subscriptionibus et
Sigillis firmatum, Cujus ratihabitionem et confirmationem idem Ma=
gnificus Minister Plenipotentiarius Nomine Serenissimi Principis Electoris
tenore ejusdem ultimi octavi Articuli debite a Nobis requisivit et po=
stulavit. - Ejusdem autem Tractatus series de verbo ad verbum sequi=
tur estque taliss: = ~ . „ Notum sit omnibus et singulis præsen=
„ tes paginas inspecturis præsertim illis quorum interest: quod =
med=

„mediante infra scriptorum Jllmi et Rndmi ac Jllustrium et Magni=
„ficorum Amicorum Combinatione inter Srmum Principem ac Dnum
„Carolum Theodorum Comitem Palatinum Rheni Sacri Romani Jmpe=
„rij Archithesaurarium et Electorem Bavariæ - Juliæ Cliviæ et Mon=
„tium Ducem - Principem Moersiæ - Marchionem Bergarum ad Zoo=
„mam - Comitem Veldentiæ Sponhemij Marchiæ et Ravensbergæ - Do=
„minum in Ravenstein etc. Nomine dilectissimæ Conjugis Suæ Sereni=
„ssimæ Elisabethæ Augustæ Comitis Palatinæ Rheni et Electricis
„Bavariæ - Juliæ Cliviæ ac Montium Ducis - Principis Moersiæ - Ma=
„rchionissæ Bergarum ad Zoomam - Comitis Veldentiæ Sponhemij Ma=
„rchiæ et Ravensbergæ - Dominæ in Ravenstein etc. nec non Nomine
„Serrmæ Mariæ Franciscæ Comitis Palatinæ Rheni - Bavariæ Juliæ
„Cliviæ et Montium Ducis - Principis Moërsiæ - Comitis Veldentiae =
„Sponhemij Marchiæ et Ravensbergæ - Dominæ in Ravenstein etc. etc.
„et Srmum Principem ac Dominum Dnum Clementem Franciscum
„utriusque Bavariæ et Superioris Palatinatus Ducem - Comitem Pala=
„tinum Rheni - Landgravium Leuchtenbergæ etc. nomine dilectsmæ
„Conjugis Suæ Mariannæ Comitis Palatinæ Rheni utriusque Bava=
„riæ et Superioris Palatinatus nec non Juliæ Cliviæ et Montium
„Ducis - Landgraviæ Leuchtenbergæ - Principis Moersiæ - Comitis Vel=
„dentiæ Sponhemij Marchiæ et Ravensbergæ - Dominæ in Ravenstein
„etc. ab una, et Celsissimum Ducem et Principem Hieronymum
„de Radziwill Pocillatorem Magni Ducatus Lithvaniæ etc. ab al=
„tera Parte, super Principatus et Bona in Magno Ducatu Lithu=
„aniæ sita sic dicta Neoburgica et ad prædictas Serenissimas tres
„Sorores Comites Palatinas Rheni Jure Hæreditario devoluta,
„subsequens Tractatus Definitivus et irrevocabile Pactum per
„modum Amicabilis Compositionis initus - conclusus et perfectus
„sit, in hunc qui sequitur modum. ~ Articulus Primus. Cum
„Principatus et Bona in Magno Ducatu Lithvaniæ sita sic dicta

Neob

= „Neoburgica, in separato Actu Renunciationis et Resig=
„nationis coram Actis Castrensibus Kispurgensibus facto, nomina=
„tim specificatis juxta tenorem Conventionis Varsaviæ d. 22. 7mbris
„Anno 1732. in declarationem Pactorum anteriorum inita, Tabulis
„Tribunalium Polonicorum Celsissimo Principi Hieronymo de Radzi=
„witt mandata sint; Serenæ superius nominatæ Sorores Principissæ
„Solisbacenses et Comites Palatinæ Rheni Clsmi et Illrmi piæ mriæ
„Principis Boguslai Radziwilij horum Bonorum Neoburgica vocita=
„torum Hæredis et Possessoris Neptes, pro Se Suisque Hæredibus, Princi=
„patus et Bona prædicta ex Jure sanguinis ad Ipsas devoluta cum =
„omnibus Juribus - Prærogativis - Prætensionibus - Actionibus debitis ac=
„tivis et passivis - inscriptis vel non inscriptis liquidis et illiquidis
„omnibus oneribus - sine ulla exceptione vel Restitutione prædicto
„Celsmo Principi Hieronymo de Radziwitt Ejusque Hæredibus et Succe=
„ssoribus cedunt, omniaque Jura et prætensiones in prædictos Principatus
„et Bona in nominatum Clsmum Principem Ejusque Hæredes transfe=
„runt: siquidem Srma Domus Electoralis Palatina et Palatino=Solis=
„bacensis omnibus et singulis Juribus ac Prætensionibus in præfata bona
„sic dicta Neoburgica formatis et formandis in optima forma Juris =
„quam solennissime et in perpetuum renunciant. - Articulus Secundus.
„Cum etiam a Clsmo et Illrmo Duce et Principe Michaele Casimiro de
„Radziwitt Castel. Viln. et Grli Campi Duce M. D. Lithæ Renunciatio =
„Authentica et Officiosa super ijsdem Bonis modo cessis et resignatis an=
„tehac Neoburgicis dictis in Personam Clsmi et Illsmi Principis Hierony=
„mi de Radziwitt Magni Pocillatoris M. D. Lithæ perfecta et extradita
„fuerit; modo nominatus Celsmus Princeps Hieronymus eandem Re=
„nuntiationem Serenæ Domui Electorali Palatinæ Palatinoque=Solis=
„bacensi pro majori Ejusdem securitate extradit. - Articulus Tertius. -
„Quemadmodum vero Srma Domus Electoralis Palatina etiam ab om=
„nibus et singulis prætensionibus, quas ex Administratione a Celsissima
„Principe Anna de Ducibus Sanguscijs Radziwiłowa Suprema Magni Duc

„Ducatus Lithvaniæ Cancellaria Matre habita præfatorum bonorū=
„formavit et formare potuit, mediante Satisfactione in vim præsentis =
„Tractatus præstanda, desistit; ita etiam Clsmus Princeps Hieronymus
„de Radziwił pro Se et Hæredibus ac Successoribus Suis, omnibus et
„singulis Prætensionibus in et occasione prædictorum Bonorum aut
„aliunde formatis vel formandis - antiquis et novis, quam solennis=
„sime renunciat, omniaque debita ac onera per Legitimos Hæredes
„contracta officiose legaliterque inscripta ac coram Actis Officiosis ag=
„nita Bonis ijsdem inhærentia, uti Celsmus Princeps Hieronymus de
„Radziwił in Se assumit ita et nec talia nec alia quævis ad Sermm
„Domum Electoralem Palatinam Palatinoque=Solisbacensem quærenda
„ibidem Satisfactionis vel solutionis gratia sub ullo unquam titulo
„remittere poterit; adeo, uti ex nexu et obligatione præsentis Tractatus
„Celsmum Principem Hieronymum de Radziwiłł afficiunt, Ipsemet
„deportare Bonaque exonerare et Creditores acquietare tenebitur. —

„Articulus Quartus. Documenta præfatos Principatus et Bona tangen=
„tia, quæ partim Mannhemij partim Regiomonti asservantur, uti etiam
„Transactiones - Assecurationes - Conventionesque præsertim post Actum Com-
„planationis cum Perillustri Domo Sapiehana inter pie defunctum Srmm
„Electorem Carolum Philippum et Celsmam Principem Supremam Magni
„Ducatus Lithvaniæ Cancellariam erectæ, Celsmo Principi Hieronymo de
„Radziwił fideliter et integerrime extradentur; et quidem ea quæ Regio=
„monti reposita sunt, indilate et prævia Hæredibus Fehr. et Consiliario
„Adami Summarum a Clsma Ducissa Vidua de Radziwił cum Ipsis
„transactarum facta solutione, Clsmo Principi Hieronymo vel Ejus Pleni=
„potentiario extradenda erunt; ea vero quæ Mannhemij tenentur, Srmus
„Elector Palatinus quantocyus et quidem proprijs impensis Vratislaviam
„transmitti ibique Plenipotentiario Clsmi Principis Hieronymi tradi curabit. —

„Articulus Quintus. Cum etiam Sermus et Potntmus Rex Borussiæ
„prætensionibus Suis in prædictos Principatus et Bona in totum et =

„amplissima forma renunciaverit; desuper erectus Sacræ Regiæ
„Majstis Renunciationis Actus una cum Documentis Originalibus =
„nempe Inscriptionibus quibus istæ prætensiones innitebantur Celssmo
„Principi Hieronymo de Radziwil immediate post factam realem exolu=
„tionem Summarum sequenti Articulo septimo stipulatarum in Ori=
„ginali extradi atque Cessionem et Transfusionem Juris a Serenmo et
„Potntmo Rege Borussiæ per præfatum Actum Renunciationis acqui-
„siti in Clsmum Principem Pocillatorem Magni Ducatus Lithvaniæ
„coram Actis Castrensibus Kispurgensibus per Plenipotentiarium re=
„cognosci et ratihaberi debere promittitur et declaratur. —" —
„Articulus Sextus. — Clsmus Princeps de Radziwill pro Princi=
„patibus et Bonis Ipsi per præsentem Tractatum proprietarie cessis et
„tradendis, Summam centum quinquaginta millium Aureorum sive
„Ducatorum Hungaricorum in specie per modum amicabilis Composi=
„tionis determinatam Serenmæ Domui Electorali Palatinæ Palati=
„næque Solisbacensi in quinque æqualibus Rathis et quinque Annis
„consecutivis una cum Usuris respective quinque et sex pro Centum
„computando, /: de quibus mox fusior fiet mentio :/, vere et realiter
„exolvere promittit et stipulatur: ita ut die S. Joannis Baptistae
„Anni 1745. prima Ratha in 30,000. Duc. Hung. consistens, cum
„dimidia parte Usurarum totius Summæ inferius ad 6,875. Duc. H.
„determinata, in Summa 36,875. Ducatos Hungaricos, sequentibus
„quatuor singulis Annis vero æquales Rathæ 30,000. Ducatorum
„Hungaricorum cum Usuris eadem die et quidem Berolini indivisim
„sine ulla exceptione vel dilatione, sicque die S. Joannis Baptistæ
„Anni 1749. tota Summa superius stipulata 150,000. Ducatorum
„Hungaricorum vere et realiter exolvenda; soluta autem ultima
„sicque singulis modo dicto Rathis, generalis Quietantia super
„totam Summam 150,000. Ducator. Hung. erga retraditionem sin=
„gulis Annis particulariter et rathatim datarum Quietantiarum

„ expedienda - transmittenda et a Plenipotentiario quodam Srmi =
„ Electoris Palatini sumptibus tamen Celsissimi Principis Hierony=
„ mi de Radziwił coram Actis Castrensibus personaliter recognos=
„ cenda sit. — Quod Usuras attinet, inter Srmos et Clsmum Dños
„ Contrahentes ita conventum est: ut Usuræ totius Summæ a
„ die 1. 7bris Anni 1743. usque ad diem 24. Junij Anni 1745.
„ et sic unius Anni et decem Mensium quinque tantum pro cen=
„ tum computando et Summam 13,750. Ducatorum Hungaricorum
„ attingentes ita exolvendæ sint; ut dimidia pars nempe 6,875.
„ Duc. Hngrcorum ipso tempore Subscriptionis hujus Tractatus =
„ prænumeranda, altera vero dimidia itidem in 6,875. Duc. Hun.
„ consistens una cum prima Ratha superius determinata 30,000.
„ Aureorum in primo Termino Solutionis nempe die S. Joannis
„ Baptistæ Anni 1745. supra dicto modo exolvenda veniat; ab
„ hoc primo et modo memorato Solutionis Termino, reliquæ Sortis
„ Usuræ semper ad sex per centum computandæ, ducta propor=
„ tione in quovis Termino Solutionis cum tunc debita Ratha Sor=
„ tis, Berolini realiter et sine ulla exceptione numerabuntur. —
„ Si vero contra omnem spem et expectationem apertumque præ=
„ sentis Articuli tenorem acciderit, ut in primo Termino So=
„ lutionis qui in diem S. Joannis Baptistæ Anno 1745. incidit
„ prima Ratha 30,000. Ducatorum Hungaricorum cum prædicta
„ dimidia parte usurarum totius Sortis non exacte et modo su=
„ perius dicto a Celsmo Principe Hieronymo de Radziwiłł sub
„ quovis prætextu non vere et realiter Berolini exolvatur aut
„ alij cuicunque hujus Tractatus Articulo in minimo contrave=
„ niatur vel non satisfiat, tunc Summa Quadraginta millia
„ Aureorum sive Ducatorum Hungaricorum per Articulum sequen=
„ tem ipso Subscriptionis tempore hujus Tractatus solvenda pro
„ non numerata censebitur, et Clsmus Princeps Hieronymus de

„Radziwil non tantum denuo Debitor præfatæ Summæ
„ceu nunquam exolutæ manebit, sed etiam liberum erit Srmæ
„Domui Electorali Palatinæ Palatinoque=Solisbacensi utrum=
„præsenti Tractatui adhuc stare vel potius ab hoc aliàs irrevo=
„cabili Pacto in totum recedere voluerit: idem quoque obti=
„nebit, si forte uno vel altero ex subsequentibus Solutionis Te=
„rminis per superiora præfixis Clsmus Princeps Hieronymus
„de Radziwil spem promissæ Solutionis frustraret? tunc eni
„Ratha vel Rathæ in anterioribus Terminis soluta vel solutæ
„pro plane non numeratis reputabuntur, et libertas ab hoc Tra=
„ctatu in totum recedendi etiam in hunc casum Srmæ Domui
„Electorali Palatinæ Palatinoque=Solisbacensi in salvo manebit.–
„Quemadmodum autem Srma Domus Electoralis Palatina Pala=
„tinoque=Solisbacensis Sibi Condominium Principatuum et Bono=
„rum per hunc Tractatum Celsmo Principi Hieronymo de Radzi=
„wil et Hæredibus Ejus cessorum per expressum reservat, donec
„superius stipulata Sors æque ac Usura ejusdem vere et realiter
„exolutæ erunt; ita Celsmus Princeps Hieronymus de Radziwil
„in eum plane insperatum casum, si unus vel alter Solutionis
„Terminus non exacte adimpleretur, Srma Domus Electoralis=
„Palatina et Palatino=Solisbacensis vero hoc non obstante huic
„Tractatui insistere voluerit, Se et Bona Sua ubivis locorum Ju=
„risdictioni aliàs non competenti et quidem in specie et expresse Ju=
„dicio Regiomonti et Rigæ submittit, et cuivis Foro Suo Ordina=
„rio vel Privilegiato Polonico et Lithvanico quàm solennissime
„hisce renunciat; ita ut Ipse a quovis et præsertim modo dictis
„Judicibus per remedia Juris ordinaria ad adimpletionem hujus
„Tractatus non attenta Feriarum - Nundinarum vel alia=
„quavis Exceptione vel Appellatione sine ullo strepitu Juris
„adigi et compelli poterit.– Sicuti vero Principatus et Bona

„ per hunc Tractatum cessa Srrmæ Domni Electorali =
„ Palatinæ et Palatino=Solisbacensi, uti modo dictum, usque =
„ ad ultimum Solutionis momentum Jure Condominij obligata
„ permanent, ita etiam merces et quævis alia Bona mobilia
„ ex Jisdem Principatibus et Bonis Regiomontum - Rigam et alia
„ loca transvecta Eidem Serrmæ Domui Electorali Palatinæ et
„ Palatino=Solisbacensi pro Hyppotheca et sub Eventuali Aresto
„ tenebuntur; et satis erit probasse merces ejusmodi ex dictis
„ Principatibus et Bonis esse, ut Srrma Domus Electoralis Pa=
„ latina et Palatino=Solisbacensis ex ijsdem /: non obstante =
„ alio quovis prætextato Contractu quippe qui ob hocce prius
„ Arestum invalidus et nullus erit: / Solutionem Summarum
„ adhuc debitarum in quantum ejusmodi merces sufficient
„ capere et Sibi attribuere queat. — Ut autem Srrma Domus
„ Electoralis Palatina et Palatino=Solisbacensis propter Sum=
„ mas Sibi ex præsenti Tractatu debitas eo majorem et pleni=
„ orem habeat Securitatem, Clsmus Princeps Hieronymus de
„ Radziwil Eidem omnia et singula Bona Sua propria et om=
„ nes singulasque Possessiones Suas nulla excepta pro generali
„ et speciali hypotheca inscribit; ita ut Serrmæ Domui Elec=
„ torali Palatinæ et Solisbacensi, in casum non factæ Solutionis,
„ etiam ex modo dictis Possessionibus et Bonis proprijs eorum=
„ que Mercibus Solutionem Summarum Sibi adhuc debitarum
„ sub paratissima executione quovis possibiliori modo quærere
„ et obtinere licebit. — Articulus Septimus. Præterea
„ Celsmus Princeps Hieronymus de Radziwil ipso tempore Sub=
„ scriptionis hujus Tractatus Plenipotentiario Serrmæ Domus
„ Electoralis Palatinæ et Solisbacensis vere et realiter et in
„ una Summa viginti quinque millia et quadragintos Ducatos

Hung

„Hungaricos ceu Summam Potentmo Regi Borussiæ reco=
„gnitam, et mille Ducatos Hungaricos pro certa quadam grati-
„ficatione, item septem millia quingentos Ducatos Hunga=
„ricos non solutarum Usurarum Sortis Eichstadiensis, in Sum-
„ma Triginta tria millia et nongentos Ducatos numerare
„spondet, et quidem cum Usuris duorum Mensium nempe
„usque ad finem Januarij currentis Anni quinque per centum =
„computando quæ ducentos octuaginta duos et dimidium Ducatorum
„Hungaricorum conficiunt; insuperque pro quatuor ulterioribus
„Mensibus Februarij - Martij - Aprilis - et Maij hujus Anni ad sex
„per centum, pro quibus ulterioribus quatuor mensibus sexcentum
„septuaginta et novem Ducati Hungarici debentur; sicque juncta
„dimidia parte Usurarum totius Sortis, quæ per superius Articulo
„præcedenti dicta sex millium octingentorum septuaginta quinque
„Ducatorum Hungaricorum est; Summa totalis in ipso Subscriptnis
„tempore numeranda, quadraginta et unius millium septingentorum
„triginta sex et medij Ducatorum Hungaricorum erit. — „ —.
„Articulus Octavus. Ut vero præsens definitivus et irrevocabilis
„Tractatus eo firmior sit et manere debeat, Srmi et Clsmus Domini
„Contrahentes, omnibus et singulis Exceptionibus in specie vero Ex=
„ceptioni rei non sic sed aliter gestæ - læsionis enormis et enormi-
„ssimæ - et si quæ alia Exceptio est quæ huic Tractatui opponi pos-
„set, renunciant; et pro majori robore et securitate, Sacræ Regiæ
„Majestatis Polonicæ Ratihabitionem et Confirmationem debite requi=
„rent; et quidem communibus impensis. - Insuperque Serenissimi Ele=
„ctoris Palatini Ablegatus Plenipotentiarius spondet, a Srmis in =
„hocce negotio Principalibus Suis impetrare Plenipotentiam in Per=
„sonam cujusvis Illustris sive Magnifici Dignitarij Incolæ Regni
„sive Magni Ducatus Lithæ, quem Sibi Clsmus Princeps Hiero=
„nymus de Radziwill elegerit, idque ad recognoscendam Renuncia=
„tionem sive Resignationem Bonorum supra expressorum in =

„Personam modo fati Clsmi Principis Pocillatoris coram Actis=
„Authenticis Magni Ducatus Lithvaniæ in forma ibidem observari
„solita. — In horum omnium majorem et pleniorem fidem, præsens
„Tractatus definitivus in duplo confectus, et Nomine Serñmæ Domus
„Electoralis Palatinæ et Palatino=Solisbacensis a Libero Barone de
„Beckers tanquam Plenipotentiario ad hoc negotium perficiendum
„in vim Mandatorum et Plenipotentiarum originaliter extraden=
„darum specialiter instructo et a Clsmo Duce et Principe Hiero=
„nymo de Radziwił Magno Pocillatore Magni Ducatus Lithæ etc.
„una cum tribus Dñis Testibus Illustribus et Magnificis ad hunc=
„Actum ab Ipso specialiter requisitis, propria Manu subscriptus et
„appositione Sigillorum firmatus et corroboratus est. — Factum Gedani
„die 22. Maij Anno Domini 1744. — = Henricus Antonius Liber=
„Baro de Beckers Srñmi Electoris Palatini triumque Srñmarum
„Principissarum Solisbacensium Sororum ad huncce Actum specia=
„liter constitutus Plenipotentiarius Loc. Sig. — = Val. Alex. Czapski
„Episcopus Vladislaviensis et Pomeraniæ ab utraque Parte Amicus L. S.
„= Petrus J. Przebendowski Palatinus Marieburgensis ab utraque Pa=
„rte Amicus Loc. Sigilli. — = Martinus Alexander a Wieniawe=
„Wieniawski Vexillifer Terræ Premisliensis ab utraque Parte Amicus. L. S."

= Nos itaque Rex Augustus, memoratæ Repræsentationi tam totius illius Tractatus quam specialiter Articuli memorati octavi per saepe mentionatum Magnificum Ministrum Plenipotentiarium Serenissimi Principis Electoris Palatini Rheni totiusque Srñmæ Domus Palatino=Solisbacensis Nomine Nobis factæ tum Supplicationi Ursi Ducis Radziwił Pocillatoris Magni Ducatus Lithvaniæ ad Nos per Consiliarios Nostros Lateri Nostro assidentes interpositæ annuentes, dictum Tractatum definitivum et irrevocabile Pactum per modum Amicabilis Compositionis initum - conclusum - et perfectum, dictosq[ue] Articulos et conditiones in omnibus et singulis punctis - clausulis - nexibus - et ligamentis suis ratihabendum - approbandum - et confir=

mand

 =mandum esse duximus. ~ Prout quidem præsentibus Literis Nostris de plenitudine Potestatis Nostræ Regiæ ratihabemus - approbamus - et confirmamus - Authoritateque Nostra Regia roboramus; decernentes omnia et singula, quæ prætacto Instrumento continentur, rata - firma - et valida esse atque censeri et inviolabiliter observari vimque et robur perpetuæ firmitatis obtinere debere. ~ In quorum fidem, præsentes Manu Nostra Subscriptas Sigillo Regni communiri jussimus. ~ Dabantur etc. ~" ~. ~.

3.) Literæ Responsoriales ab Illustrissimo et Excellentissimo Małachowski Procancellario Regni ad Literas Serenissimi Electoris Palatini Rheni superius insertas Dresdæ die 22. Mensis Februarij Anno Domini 1746to datae. ~.

Serenissime Princeps et Elector Domine Domine Gratiosissime! ~ Benevolentissimas Serenitatis Vestræ Electoralis Literas, quas Ejus Minister Plenipotentiarius Dominus Henricus Antonius Liber Baro de Beckers Mihi tradidit, ea qua par est maxima ratione et reverentia excepi; nec ullam Meam quamlibet operam retardavi, in promovendis concreditis Ipsi a Serenitate Vestra Electorali negotijs, quæ ad Munus Meum adhæserunt; quæque, quam prompte finita sint? rationem Serenitati Vestræ est redditurus. ~ Nihil Mihi unquam gloriosius accidit Mandatis Serenitatis Vestræ! nec grave Mihi unquam videbitur, quidquid spem involvet eadem promerendi! ita ut Consideratio eorum unice, quorum Serenitatis Vestræ Interesse sciverim, omnia Mea Officia et sollicitudinem exigat ubicunque. ~ Quæ obsequentissimi Animi Mei testimonia accepta Serenitati Vestræ futura quemadmodum opto, ita et vehementer obsecro, utque Me Gratiæ et Protectioni Suæ commendatum habere haud dedignetur: Utramque enixe colam, mereri studebo, et debitam Serenitati Vestræ omni tempore Venerationem et Reverentiam assequi. ~ Serenitatis Vestræ Electoralis Humillimus et Obsequentissimus Servus. ~" ~ 4.)

4.) Rescriptum ad Generosos Supremos Consiliarios Ducatuum Curlandiæ et Semigalliæ pro Parte Generosi de Mirbach Camerarij Sacræ Regiæ Majestatis Bonorum Rutzau cum attinentijs Possessoris, quatenus Subditos eorundem Bonorum ad evehendas Arbores pro extructione Ecclesiæ Libaviensis non adigant sed prius cum Eodem Generoso de Mirbach hac de re conveniat.

Augustus etc. ~ Generosis Supremis Consiliarijs Ducatuum Curlandiæ et Semigalliæ fideliter Nobis dilectis Gratiam Nostram Regiam. ~ Generosi fideliter Nobis dilecti! Expositum Nobis est per certos Consiliarios Nostros Lateri Nostro assidentes: = Emanasse Mandatum Cameræ Ducalis de data diei septimae Mensis Decembris Anni elapsi 1745^{ti} per Generosos Cancellarium Finck et Landmareschallum Behr subscriptum, quo injunctum Generoso Eberhardo Christophoro de Mirbach Camerario Nostro Bonorum Rutzau cum Attinentijs a Nobis constituto Possessori, quatenus Subditos eorundem Bonorum ad denunciationem Consiliarij Libaviensis Proels ad Sylvam Niderbartaviensem mittat, unde octuaginta sex arbores obtruncatas altitudinis pedum triginta sex et magnitudinis unciarum duodecem item triginta alias longitudinis pedum viginti sex per Leezibe evehant usque ad Libaviensem Sinum, ubi post dissolutum gelu teneantur dictas Arbores in Rates colligare et transfretare Libaviam ibique ad Littus easdem reponere. ~ Quod quidem Mandatum Cameræ proterquam nimium grave et onerosum Subditis Bonorum Rutzaviensium est, et retardatio culturæ ac Rei = oeconomicæ exinde subsequeretur; proinde Nos sæpe nominatum Grs̃ de Mirbach in Protectionem Nostram semel assumptum nullis

vexis

=vexis obnoxium esse volentes, præcipue quidquid tangit Possessionem Bonorum Rutzau ubi semel Voluntate Nostra = /: non ex gratia tantum Nostra, quam obsequijs Suis meri= =tus est, sed etiam ex causa onerosa propter damna ex injurijs =delatis ab Illustrissimo Duce perpessa:/ pacificus Possessor con= stitutus Regioque Nostro Diplomate ad quadraginta annorum decursum Privilegiatus, semel pro semper ab omni Jurisdictio= ne Ducalis Cameræ exemptum esse cupimus; donec vel Ipse vel Ipsius Hæredes nec non Ejus Cessionarij tempus in Privi= legio Nostro designatum pacifica Possessione externabunt. –

=Mandamus itaque Fidelitatibus Vestris, ut nullam habeat præpeditionem in Sua Possessione, ac nullum in proventibus pa= tiatur detrimentum, neve Subditi eorundem Bonorum hac occasione aliquam subeant Ruinam, Eosdem ad conductionem et devectionem dictarum Arborum /: uti a dispositione Came= =ræ Ducalis exemptos:/ nullatenus adigant, sed si necessitas omnino celeriorem extructionem Ecclesiæ Libaviensis exigerit, = tunc Fidelitates Vestræ cum Eodem Groso de Mirbach Camerario Nostro de tempore – quantitate arborum evehendarum et de modo ac distantia loci prius conveniant, sciantque hacce Bona a dis= positione Cameræ Ducalis per Nos exempta esse usque ad expi= rationem Possessionis Ejusdem Grosi de Mirbach Suorumque Hæ= redum vel Cessionariorum. – Facturæ sunt præmissa Fdltes Vræ pro Gratia Nostra ac sub vinculo obedientiæ Vestræ Nobis debitæ. Datum Dresdæ die n. Mensis n. Anno Domini MDCCXLVI. Regni vero Nostri Decimo Tertio Anno. – „ – . –

4.) Literæ ab Excellentissimo Procancellario Regni ad Supremos Consiliarios Ducatuum Curlandiæ et Se= migalliæ, quatenus Privilegium super Bona Ru= tzau

tzau Generoso de Mirbach datum ad Acta=
Sua suscipiant coeteraque Mandata Regia exequant.

Magnifici et Generosi Domini Amici Honorandissimi! ~ Etsi neminem Dominationum Vestrarum latère possit, Concessionem quadragenariæ Possessionis a Sacra Regia Majestate Generoso Dño Eberhardo Christophoro de Mirbach Nobili Cubiculario et Camerario Regio ususfructus Bonorum Prædij Rutzaviensis cum omnibus Pertinentijs factam; insinuari tamen adhuc ad Dominationes Vras, Regia voluntas est et Ordo postulat, ut ad Acta Curlandiæ referatur. ~ Quamobrem Authenticum ejusdem Exemplar ad Dñtiones Vras transmitto; illud nempe quod ex Actis Metrices Regni excerptum est, quodque Dñtiones Vras Actis Ducatuum sine mora tradituras esse certior sum. ~ Opportunum equidem est unicuique constare, quæ fuerit Sacræ Regiæ Majestatis Mens in conferendo Bonorum Rutzaviensium Usufructu Generoso Dño de Mirbach? Sunt enim qui hactenus, nescio quomodo errore ducti, existimant concessi Privilegij causam primariam fuisse aut forte non aliam præter extenuationem residuarum Pensionum defuncto Ejusdem Patri debitarum; id vero præter Jus factum autumant, ex eo, quod antequam hæ in rem judicatam transijerint, extra Judicium sub quo vertebantur decretæ sint atque usuram pariant longe minorem, adjudicato Rutzaviensi Prædij usufructu: attamen, quam longissime fallantur, Dominationes Vras testor! Primaria enim ratio adjudicandi præfato Generoso Dño de Mirbach dicti Prædij, fuit compensationis damnorum injuria Eidem datorum ab Ipsomet Duce; qui Ipsum hunc Dominum de Mirbach Sacræ Regiæ Majestati detulit plurimis gravaminibus et criminatus est adeo ut opus interea fuerit Illius Personæ libertatem ex Mandato Regio circumscribi. ~ Quæ quidem omnia, postquam injuriè delata inventa sunt omnique probatione destituta, Sacra Regia Majestas, Cujus erat secundū

 = gradus - dignitatem - vitaeque honestatem dicti Camerarij = tunc Subicularij Sui injuriam Eidem latam aestimare, licet tanti facere eam potuisset quanti Sibi fuerit visum; Clementer tamen quadragenario tantum Usufructu memorati Praedij Rutzaw compensari damna ab Eodem Gsso de Mirbach perpessa aequum duxit. ~ Sed quoniam Sacra Regia Majestas privatam utilitatem publicae accommodandi in Animo perpetuo habet, voluit in hac una Collatione supra dicti Ususfructus involvi praetensiones omnes Ejusdem Grosi Dni de Mirbach erga Ducalem Cameram respectu Pensionum Ipsi tanquam Haeredi ex Patre relictarum; ita ut post perceptos per quadraginta Annos Usufructus dicti Praedij Rutzaw, quaecunque Ejus praetensio et Actio erga Ducalem Domum et Cameram = finita et extincta sit. ~ Interea tamen pendente hoc tempore, concesso usufructu per Se Suosque fruatur tranquillè: quia de illo rationem aliquam sive Ipse sive Haeredes Sui reddere quocunque sub praetextu adstringantur. ~ Hinc exemplo tam benigniter administratae huic Nobili Curono contra proprij Ducis gravamina Justitiae, consolari omnis Equestris Ordo Curlandiae poterit de tam feliciter recta Regio Nomine Provincia, quodve exinde via pateat toti Generosae Nobilitati ad Regiam Clementiam; ubi non solum secundum aequitatem, sed ratione etiam habita Personarum - Meritorum - et Dignitatum integram Jurium - Privilegiorum - Immunitatum - Rationumque tuitionem invenire valeat: hincque facile erit Dominationibus Vestris argumentum ducere cogitandi, summopere dilectam esse Regi atque Reipublicae Provinciam hanc et Nobilitatem. ~ Proindeque, quoniam omnem a Sacra Regia Majestate Activitatem Regimen sumpsit, in his postremis nulla Lege praevisis ignoti Ducis Eventibus, omnem pariter a Dominationibus Vestris exigi Obedientiam Mandatis Sacrae Regiae Mjstis non unice veluti Supremo Directo Domino debitam, sed velut

Cui, /: impedito ex culpa propria Ducis in Curlandiam reditu:/,
immediatum et utile Dominij Exercitium in Ducatibus competit.
= Quapropter, summum a Dntbus Vris studium - curam - diligen=
tiamque præstandam esse, ut Judicia quæ Earundem Fidei Officiog
atque Bona quæ Earundem Sequestro Sacra Regia Majestas ex
Maxima Sua Clementia concredidit coeteraque omnia quæ Regio
Nomine agenda Ipsis demandata sunt tam rite recteque exerce=
antur, utpote de quibus Dntres Vræ strictissimam rationem
Regi atque Reipublicæ exhibituræ sunt. ~ Coeterum Dominatio=
nibus Vris, quemadmodum non est dubitandum, Munus Suum
bene gerentibus Regia nunquam deerit Gratia - Protectio - et Bene=
volentia. ~ Quæ omnia Ipsis significanda cum Muneri Meo in=
jungantur, omnia Mea insimul Eisdem, pro Eorum - Ducatuum
atque uniuscujusque ex Equestri Ordine utilitate, Officia præsto
exhibeo, et fausta quæcunque Ipsis a DEO O. M. animitus aprecor.

6.) Credentiales Magnifico Leveaux pro Residentia
ad Aulam Sacræ Regiæ Majestatis a Serenis=
simo Electore Brandeburgico Berolini die
22. Mensis Januarij Anno 1746. datæ. ~.

Tres-Haut - tres-Excellent et tres-Puissant Prince, Notre tres-Cher
et tres-Aimé Bon Frere! ~ Comme Nous avons chargé Notre Secre=
taire d' Ambassade Leveaux d'avoir soin de Nos affaires en Pologne,
jusqu' à ce que Nous puissions remplacer Feu - Notre Resident Hof=
fman; Nous prions Votre Majesté de vouloir bien donner Creance
entiere au dit Leveaux, en tout ce qu'il aura l'honneur de lui
faire connoitre de Notre part; et d'etre persuadé qu'il ne sauroit
surpasser Ses Ordres en tout ce qu'il pourra Vous dire de Notre
Consideration sans egale pour Votre Personne Royalle, et du desir
constant et sincere que Nous avons de cultiver au derniere possi=
ble la bonne harmonie et la parfaite intelligence, dans laquelle
Nous avons le plaisir de vivre avec Votre Majesté et la Republique.

Sur

=Sur ce Nous prions Dieu, qu'il Vous ait tres-Haut-tres-Excellant et tres-Puissant Prince Notre Chere et tres-Aimé Bon Frere en Sa Sainte et digne garde.~ Ecrit à Berlin ce 22. Janvier 1746to Votre Bon Frere Federic.-= H. C. de Podevils Ch. Borcke. ~„ -

7.) Literæ a Serenissimo Rege Borussiæ ad Celsissimum Primatem Regni Poloniæ, quibus recom̃endat Magnificum Leveaux Residentem ad Aulam Sacræ Regiæ Majestatis Berolini die eadem Scriptæ. ~„ -

Mon Cousin! Ayant resolu de nommer le Sr. Leveaux Mon Secretaire d'Ambassade en Pologne, en attendant que j'aurai disposé de la place de Mon Ministere vacant par le decés de feu le Resident Hoffman, je voulu Vous recommender le dit Leveaux par ces presentes.~ Et comme Sa principale Commission regarde l'entretien d'une parfaite Harmonie et bon voisinage entre Moi et la Republique, je suis persuadé d'avance que Vous le seconderés de Votre mieux en tout ce dont il pourrait etre chargé.~ Sur ce je prie Dieu de Vous tenir Mon Cousin en Sa Sainte et digne garde.~ Datum ut supra. Mon Cousin! Votre tres affectionné Cousin Federic.-= H. C. de Podevils C. W. Borcke. ~„ ~. ~„ -. ~„ -

8.) Literæ ad Sacram Regiam Majestatem a Reverendissimo in Christo Patre Augustino Gioja Generali Ordinis Sancti Augustini Romæ die vigesima nona Julij 1745. scriptæ, quibus nunciat Se in generalem Ejusdem Ordinis Augustiniani electum esse, simulque Personam Suam et totum Ordinẽ com̃endat.

Sacra Regalisque Majestas! ~ Jam diu est, quod Literæ Meæ observantia ac devotione plenissimæ ad Augustum Majestatis Tuæ Solium deferri gestiunt, Regem Imperio Maximum et in regenda Polonorum Gente consilio-prudentia- et æquitate Ornatissimum humillima Veneratione prosecuturæ.~ At ne id auderent, fecit, cum Throni in quo resides ad Regum coeterorum exemplum atque ad incolumitatem Reipublicæ Splendor et Celsitudo, tum mea privati hominis conditio nullaque expetitæ occasionis opportunitas.~ Hæc

tandem ultro se offert, dum meipsum quanquam immeritum Fratres Augustinenses ex universis mundi partibus atque ex ijs etiam quæ sub Optimo Sacræ Majestatis Tuæ Regimine florent in unum collecti in Italorum Urbe Bononia Priorem Generalem Præsidemque quoad vixero plenissimis Suffragijs /: quod Amoris et benevolentiæ Illorum singulare argumentum est: / nuperrime constituerunt. Quamvis autem hæc qua adauctus sum Dignitas talis non sit quæ Invictissimo et Gloriosissimo Regi significanda propter Se videatur, ut significetur tamen postulat ob collatum mihi peculiaris erga Majestatem Tuam humillimæ servitutis Characterem atque ob implorandam Patrocinij Tui beneficentissimam largitatem. ~ Cum interim Me in hujus spem fiduciamque plurimam trahant, Summa illa ac prope Divina Liberalitas qua ubique Terrarum summopere commendaris, Tibique simillima imago Augustissima scilicet Filia quæ non tantum Regis Cujus Ditioni subijcior verum etiam Subditorum omnium corda amore officijsque in toto utriusque Siciliæ Regno allicit Sibique devincit: reliquum illud est, ut quidquid virium et facultatum in Me adinvenitur, quod probe sentio quam sit perexiguum, Majestati Tuæ perenni obsequio devoveo; atque id intimo ex corde precans oro atque obtestor, ut humanitate qua polles excipere et fovere non dedigneris Me simul et Augustinenses omnes quos Mecum Tutelæ Tuæ et Auctoritati committo. ~ Romæ die 29. Julij 1745. Anno. ~ Sacræ Regalisque Majestatis Tuæ Hmlmus Addictmus et Obsequentissimus Fr. Aug. Gioja Grlis Ord. Servit. S. Augustini.

9.) Responsoriales ad præcedentes. ~

Augustus etc. ~ Rmde in Christo Pater devote Nobis Dilecte! ~ Ex Literis devotione et observantia plenis, quibus Te Tui Sacri Ordinis Generalem in Ejusdem Universalibus Comitijs Bononiæ habitis fuisse renunciatum Religiosa plane humilitate significasti; arguimus quanta sit Devotionis Tuæ erga Nos humanitas, quantaque amantis animi addictio! ~ Eapropter Te persuasum volumus, non modo gratam Nobis esse hancce Condignam Tui Electionem meritoque probatam,

ver=

 = verum etiam Te Tuamque Religionem Regia Nostra Gratia ubique præsertim in Ditionibus Nostris Nos impense prosecuturos. ~ At illud proinde in votis habemus, ut Dilectionis Tuæ ac Religiosorum Tuorum Precibus ad DEum identidem effusis adjuvemur; cuncta vicissim fausta ab Eodem precantes. ~ Dabantur Dresdæ die Septima Februarij Anno Domini 1746. Regni vero Nostri XIII. Anno.

10.) Literæ ab Equestri Ordine Ducatuum Curlandiae et Semigalliæ ad Excellentissimum Procancellarium Regni Mitaviæ ex Conventu Publico die 14. Februarij Anno 1746. scriptæ: quibus denunciant, Se pro Conventu Publico comparuisse Supremos vero Consiliarios comparere noluisse, quinimo Novum Conventum velle indicere ac Mareschalcum ejusdem Conventus ad reponendum Regium Rescriptum ad Judicia Relationum citasse Amicabilemque Compositionem recusasse: insuper petit Equestris Ordo ut Excellentissimus Procancellarius Serenissimo Regi Memoriale annexum exhibeat. ~.

Jllustrissime etc. – Quantopere Grsus Ordo Equestris Ducatuum Curlandiæ et Semigalliæ omni virium conatu hucusque intentus fuit, ut Regiæ Suæ Majestatis Clementissimæ Voluntati Suæque Jpsius inclinationi pacis amanti convenienter Se cum Gris Dñis Consiliarijs Supremis in amore et fiducia iterum uniret? amicabiles tamen omnes et in æquitate ipsa fundatæ Repræsentationes, quæ partim ab Ordine Equestri Jpso partim a Mediatoribus Jpsis propositæ, ut, /: si forsan Patriæ Nostræ bonum Jpsis cordi non esset:/ ante omnia tamen Clementissimo Regiæ Suæ Majestatis Responso debitam præstarent Obedientiam, tam exiguum apud Eosdem produxerunt effectū ut loco restaurandæ caritatis et concordiæ obdurantes corda Sua in fovendis hacce in Regione convulsionibus – motibus – et schismatibus potius delectentur; eorundemque dissidiorum beneficio, partim sumptibus inæstimabilium Libertatum Nostrarum partim etiam forsitan Cassæ Ducalis decantatum illud axioma „divide et impera" usui

Suo accommodare videantur. ~ Illustrissimæ Excellentiæ Vestrae Patientia solummodo abuteremur congregati Nos ex Ordine Equestri ad Conservatum præsentem Conventum Publicum Nuncij Terrestres, si Eidem circumstantias negotiorum omnes, quæ Nobis cum Supremis Consiliarijs ab initio dicti Conventus Publici intercesserunt, fusiori enarratione ante oculos ponere conaremur: Actum insuper tantummodo ageremus, cum pleraque negotium hoc tangentia Illrmæ Excltiæ Vestræ a Grso Nunciorum Terrestrium Mareschallo jamdum sint exposita. ~ Hoc itaque tantum in præsentiarum Illustrma Excltia Vestra Nobis concedere dignabitur, ut Eidem de Conservato Conventu Nostro Publico quam devotissime referamus. ~ Nos in numerosa ad Eundem die 26. Januarij comparuisse frequentia: ad stuporem Nostrum autem, non tantum Grsos Dnos Consiliarios Supremos in priori illa eademque Nobis contraria animadvertebamus mentis dispositione, sed etiam Nunciorum Terrestrium Mareschallum ratione novissimi Rescripti Regij ad reponendum illud sub dato diei quartae Januarij Anni præsentis videbamus Citatum; nec comprehendere valebamus, quomodo Nuntiorum Terrestrium Mareschallus illud reponere debeat, quod non Ille nempe Mareschallus sed Ipsi Dni Consiliarij Supremi in manibus tenent? ~. Quamvis etiam Grsi Domini Mediatores de novo omnem quæ cogitari vel concipi potest adhiberent industriam flectendis permovendisque Supremorum Consiliariorum animis intentam proponentes, „quod cum Generosus Ordo Equestris Deputatorum Suorum rationes procedendi rati habuerit, Ipsi Iidem Domini „Consiliarij Supremi, ex amore erga Patriam præcipue autem intuitu „Clementissimæ Paternæque Commonitionis a Sacra Regia Majestate „Sua data, modernis Sessionibus Reassumpti die 26. Januarij Conventus Publici accederent"; quamvisque etiam a Parte Ordinis Equestris summa cum humanitate eapropter requirerentur? nullum tamen aliud obtineri poterat Responsum, quam hoc: „Conventum Publicum „Sibi Consiliarijs Supremis nempe ignotum esse; si novus expeteretur, „Se ad indicendum Eundem esse paratos." ~ Qua quidem Responsione

= Nobis nihil aliud dixisse videntur, quàm: „ Violavimus
„ Leges Vestras fundamentales! Regiaque Sua Majestas pro abolitione
„ Gravaminum Conventum Publicum Vobis concessit, pro lubitu Nos=
„ tro et arbitrio Eundem effectu suo iterum frustravimus! dabimus
„ Vobis rursus alium, certique non estis an Eundem Vobis denuo non
„ simus prohibituri Legesque Vestras fundamentales novo eoque vali=
„ diori impetu aggressuri?" — „ Exulceratis hisce temporum circum=
stantijs, coactum se videbat Ordo Equestris, ut in debita pro manute=
nendis Legibus Juribusque Suis vigilantia ad Sacræ Regiæ Majestatis
Clementiam jam in antecessum per humillimum Memoriale anne=
xum Se converteret, Eandemque pro conveniente Legibus Regni vin=
dicatione et assertione inæstimabilium Libertatum Suarum quàm=
obsequiosissime imploraret, interea autem mediante Laudo Publico
inexpectatum hocce incidens Districtibus Suis referendum reciperet;
quò pro Electione Novi Delegati Punctisque Instructionis pro eodem
adornandæ spatium deliberandi superesse posset. — In Persona Illmæ
Excellentiæ Vestræ Verum Libertatum Jurimque Nostrorum Nos
omnes veneramur Vindicem: eaque de causa Illmam Excllntiam
Vestram quàm observantissime rogamus; dignetur annexum Memo=
riale Regi Nostro longe Clementissimo non solum exhibere, verum
etiam Intercessione Sua quam plurimum valente apud Sacram Regi=
am Majestatem remedium Legibus Regni congruum totalemque libe=
rationem ex aerumnis Nostris et afflictionibus cum ulteriori Clemen=
tissima defensione et assertione Libertatum - Prærogativarum - Immu=
nitatum - Juriumque Nostrorum Nobis procurare. — Regis Nostri
longe omnium Clementissimi Serenissimæque Reipublicæ Gratiæ et
Humanitati hucusque semper omnium Legum - Jurium - Liberta=
tumque Nostrarum Manutentio quam benignissime curæ cordique
fuit: nec permittet unquam, ut hicce Libertatum Nostrarum om=
ni vita Nobis cariorum Complexus, pertinaciæ et affectibus Moder=
norum Supremorum Consiliariorum immoletur Victima: Benefica

quoque Jllrmæ Exctia Vestræ erga Ordinem Equestrem Jncli=
natio nullo Ejusdem merito acquisita, indubitata Eundem spe alit,
fore, ut mediante Sublimi Authoritate Sua Gravitateque multum
valente a modernis plenarie liberatus ærumnis felicioribus Se mox
redditum videat temporum circumstantijs. – Sicuti Excellentiæ
Vestræ Jllustrissimæ, pro Gratiosa Cura et Sollicitudine, quæ Patriam
Nostram hucusque beavit, Se devinctum agnoscit Ordo Equestris
immortalesque rependit grates, ita Js-Jdem Jllustrissimæ Excellentiæ
Vestræ ulteriori constanti Se commendat Gratiæ et Protectioni. –

= Ad Mandatum Generosi Ordinis Equestris horum Ducatuum,
humillime Petita subscribit, Seque summo cum honoris cultu et
maxima qua decet Observantia profitetur, Jllustrissimæ Excellentiæ
Vestræ, Obedientissimum et Humillimum Servitorem Dietericus Erne=
stus de Heucking Nuntiorum Terrestrium Mareschallus mpr. –

11.) Memoriale Ordinis Equestris Ducatuum Curlandiæ
et Semigalliæ ad Sacram Regiam Majestatem.

Serenissime etc. – Ad Sacræ Regiæ Majestatis Vestræ Pedes provol=
vitur Universus Ordo Equestris horum Ducatuum Curlandiæ et Semi=
galliæ, per Nos Ejusdem Deputatos ad continuatum die 26. Januarij
Anni currentis Conventum Publicum Congregatos: qui submissis=
sime ad Sacræ Regiæ Vestræ Majestatis Paternam Clementiam =
Provinciam hanc quam gratiosissime beantem tanquam ad Asylum
Nostrum Aramque confugimus humillime proponentes, qua rati=
one possibilem omnem moverimus operam nihilque intentatum
reliquerimus quò Pax tam valde necessaria Amor et Concordia
Patriæ Nostræ restituerentur. – Quem in finem etiam Generosos
Supremos Consiliarios æque per quosdam Deputatorum Nostrorum
ac per Mediatores nonnullos ab omni partium studio alienos
mitissimis verbis diligentissimisque precibus rogari curavimus,
ut Ordini Equestri quam arctissime Se jungerent et Supremo Eo=
demque justissimo Sacræ Regiæ Majestatis Vestræ Mandato ad
Eosdem emanato convenienter Conventui Publico die 26. Januarij

 =continuato Sessionibus Suis adessent; Gravamina Provin=
ciæ modo Legibus congruo in Amore et Amicitia abolerent; eaque
momenta, de quibus inter Nos forsitan pro re nata convenire non
posset, remota omni vehementia et calore, ad Supremam Regiæ
Majestatis Vestræ Decisionem remitterent. ~ Quandoquidem vero
Clementissime Rex et Domine! per omnia Nostra studia et mo=
limina reducendæ Paci - Quieti - et Amori unice intenta Gursos
Consiliarios Supremos nullomodo ad scopum huncce Nostrum de=
ducere et commovere valuimus, siquidem Hi absque respectu
Supremæ Regiæ commonitionis nulli rei Nobiscum expediendæ se
commiserunt - Terminum non agnoscendo eundem detrectaverunt,
ad fovendam ea occasione in Provincia hac summam discordiam
et gliscentem tacite per confusionum cuniculos Convulsionem,
qua procedendi methodo etiam emanatarum ab Iisdem Protesta=
tionum adminiculo Fratres quidam Iidemque admodum pauci in
Partes Supremorum Consiliariorum adducti ad labefactandum ex
Eorum principiis Jus Pluralitatis Suffragiorum in Legibus Nostris
fundamentalibus non tantum stabilitum sed et a Sacra Regia Ma=
jestate Vestra diversis vicibus confirmatum, imo ad Jus idem illud
adamantinis his veluti fulcris innixum tantoque robore ad Provin=
ciæ hujus incolumitatem et tranquillitatem munitum vel explo=
dendum vel si fieri posset nullitatum numero adscribendum plane=
que insuper habendum, et quidem per consarcinatum quendam om=
nis generis prætextuum nunquam probandorum et colorationum
omni fundamento destitutarum Apparatum, uti et ad subijcienda
pure ac simpliciter arbitrariæ liberæque Suæ dispositioni Jura =
Nostra - Libertates - Leges - Prærogativas - et Privilegia per Augu=
stissimorum Poloniæ Regum Serenissimæque Reipublicæ æquitatem
et Clementiam perque Antecessorum Nostrorum providentiam et
virtutem ad Nos derivata; per cujus generis attentata Charissima
Nostr

Nostra /: ni Deus et Sacra Regia Majestas id avertat:/ = in extrema pericula - in motus - in convulsiones - et discrimina = præcipitatur ruitque Patria, prouti hæc omnia per Delegatum = Nostrum ad Sacræ Regiæ Majestatis Vestræ Aulam mittendum pluribus quàm devotissime firmabimus et exponemus: = Hinc, urgente necessitate ipsa, Nos adactos deprehendimus Sacram Regiam Majestatem Vestram in profundissima devotione adire et precibus intime supplicibus petere; dignetur, pro innato erga Justitiam Amore proque Paterna Cura horum Ducatuum tranquillitati consecrata, calamitatibus hisce conatibusque - Libertatum Nostrarum Thesauro adeo exitiosis, mediante remedura Legibus Regni conformi remoram ponere et repagula; Nosque a tam gravi oppressione Regia Patrocinante Clementia plenarie liberare, ac Jura Privilegiaque Nostra sarta Nobis tectaque conservare. ~ Sacræ Regiæ Mjsti Vestræ fidelis atque in perennanti fidelitate perstans Ordo Equestris nullo unquam tempore vel minimæ objectionis Sibi conscius - vel reprehensionis cujusdam remorsui obnoxius, quæ Serenissimis Ejusdem Supremis Directisque Dominis et Imperantibus vel levissimam quidem ad indignationem aut fastidium præbuerit ansam, sed potius gloriam Suam - quietem - et felicitatem in intemerata fide - in non interrupta devotione - et in obtemperantia numeris omnibus absoluta Sanctissimis Suis omniumque ætatum præconio dignissimis Monarchis mancipata unice et solummodo quæsivit; pro expetita omnium votis Suprema Incolumitate Sacræ Regiæ Majestatis Vestræ, uti et pro constantissimo incremento - ac durante in perpetuum Augustissimæ Regiæ Domus augmento, ardentissima ad Coelum mittet vota Precesque, atque in devotissima fide et fidelissima devotione emorietur. ~ " — = Dietericus Ernestus de Heucking Nuntiorum Terrestrium Mareschallus et Nuntius Districtuum Eckoviensis - Baldonensis - et Frauenburgensis. ~ = Ludovicus Taube Nuntius Terrestris, Districtus Seelburgensis. ~ = Gothardus Henricus de Vitten Nuntius Districtus Ascheratensis et Nerstensis. ~ = Joannes Ernestus

de

=de Schöpping Nuntius Districtus Tauscensis. ~ = Fridericus Vilhelmus de Klopmann Nuntius Districtus Neugutensis. ~ = Fridericus Reinholdus de Vietrighoff dictus Scheel Nuntius Districtus Mitaviensis. ~ = Joannes Dietericus de Holtay Nuncius Districtus Doblenensis. ~ = Joannes Ernestus de Voelnersam Nuncius Districtus Doblenensis. ~ = Joannes Christianus de Tornauff Nuncius Districtus Neuburgensis. ~ = Fridericus de Mirbach Nuncius Districtus Zabelensis et Sessaviensis. ~ = Hermannus Fridericus de Grotthus Nuncius Districtus Grentzhofftensis. ~ = Ernestus Christophorus von der Briggen Nuncius Districtus Tuckumensis. ~ = Fromhold Ulricus von der Osten dictus Sacken Nuncius Districtus Vindaviensis. ~ = Fridericus Joannes von der Bricken Nuncius Districtus Talsensis, et ad Mandatum Vilhelmi Alexandri de Heucking Nuncius Districtus Durbensis. ~ = Joannes Ernestus Behr Nuntius Districtus Autzensis. ~ = Reinholdus Christophorus de Drahenfels Nuncius Districtus Zabelensis. ~ = Fromhold Ulricus von der Osten dictus Sacken Nuncius Districtus Candaviensis. ~ = Fridericus Casimirus de Heucking Nuntius Districtus Candaviensis. ~.

12.) Quæstiones, an Consiliarij Supremi Ducatuum Curlandiæ et Semigalliæ Conventum Publicum sine Consensu Sacræ Regiæ Majestatis indicere possint?

= Quæritur, an Consiliarij Supremi novum Conventum Publicum die = 29. Aprilis 1746to celebrandum indicere potuerint sine Consensu = et Expresso Mandato Sacræ Regiæ Majestatis? = Respondetur = affirmando, quod nempe potuerint. ~. ~. Primo, per Paragraphum 4.^{m} Formulæ Regiminis, in quo Ipsis hæc facultas concessa est, ut absente Principe omnia Administrationis Munia expediant; ad quæ indictio Conventus Publici absque ulla contradictione quoque pertinet. ~. Secundo, per Paragraphum Tertium Decisionum Commissorialium Anni 1642. cujus verba hæc sunt: „Sede vero vacante - vel „Principe ex Ducatu absente - vel in minorennitate existente, Soli „quatuor Supremi Consiliarij juxta Formulam Regiminis Ducatum

„omniaque Gubernationis Munia etiam in indicendo Conventu=
„Publico administrabunt." ~ „ — Tertio, Per Paragraphum Primum
Decisionum Commissorialium Anni 1717. ita sonantem: „ Exhibuit
„Nobis Generosa Nobilitas Pacta Primævæ Subjectionis sub dato Vil=
„næ die 28. 9bris 1561. et quidem ex ijs locum, in quo Divus olim
„Sigismundus Augustus Illustrissimis Ducibus Curlandiæ Ducalem
„Titulum ad instar Ducis Prussiæ cum omni Dignitate-Insignibus
„- et Privilegijs Ducalibus tribuit; tum Privilegium sub dato Vil=
„næ Feria sexta post Festum Sᵗᵃ Catharinæ Anno 1561ᵒ Grsæ Nobili=
„tati datum, in quo habetur, quod Illustrmus olim Gothardus Se
„et Provinciam Suam Ditionibus Dominijsque Ejusdem Sacræ Regiæ
„Majestatis ad instar Terrarum Prussiæ adjunxit et incorporavit,
„porro Investituræ Ducum Curlandiæ cum superioribus per omnia
„convenientes; deinde Diploma Investituræ Duci Prussiæ Joanni
„Sigismundo Ejusque Fratribus præscriptum, in quo hæc continentur
„verba, ‡ ut quoties se obtulerit casus devolutionis de uno in alium
‡ Marchiones et Eorum legitimos Feudi Hæredes Masculos, debebunt
‡ Illi et quisque Eorum debebit Nobis et Successoribus Nostris Regi=
‡ bus et Regno Poloniæ intra tempus debitum Subjectionem et Feudi
‡ Obligationem et Homagium præstare, neque prius Feudum Ducatus
‡ Prussiæ accipere aut acceptum adire poterunt aut debebunt quàm=
‡ Nobis Successoribusve Regibus ac Regno Poloniæ in propria Persona
‡ Juramentum Fidelitatis præstiterint. ‡ ; post hæc Instrumentum Inve=
„stituræ Simultaneæ de Anno 1633. in quo Dux Jacobus cum Patruo
„Duce Friderico simul investitus et ad Contactum Vexilli admissus fuit;
„et Consensum Regium ex Responso Comitiali Anno 1638ᵒ obtentum,
„cui Consensui hæc conditio vel clausula fuit adjecta, ut antequam
„realem possessionem illius Ducatus apprehenderit Jurisdictionemque
„exercere coeperit Is-idem Dux Jacobus primum Nobis et Reipublicæ
„Homagium Solenni ritu Feudali ex vi Pactorum - eo in loco ubicun=
„que pro eo tempore cum Aula Nostra feliciter constituti fuerimus

„prestare teneatur; praeterea Paragraphum Formulae Regiminis
„Quadragesimum quartum qui hujus tenoris est, „Novus Princeps Cur=
„landiae et Semigalliae Jure-jurando quod Sacrae Regiae Majestati
„et Reipublicae praestabit, Se quoque Nobilitatis Universae omnium=
„praeterea et singulorum Privatorum Libertates - Privilegia - Jura - Im=
„munitates sartas atque tectas servaturum contestabitur„; ut et
„Paragraphum Quartum Formulae Regiminis, in quo habetur, =
„Quodsi Principem abesse a Ducatu contigerit, Consiliarij Supremi
„Jurisdictionem et Judicia exercere - Mandata et Sententias aliaque
„omnia Administrationis Munia Principis Nomine expedire et =
„promulgare tenentur„; denique Declarationem ac Decisionem de
„Anno 1642. ubi sequentia verba leguntur, „Sede vero vacante - vel
„Principe ex Ducatu absente - vel in minorennitate existente, Soli
„quatuor Supremi Consiliarij juxta Formulam Regiminis Ducatum
„omniaque Gubernationis Munia etiam in indicendo Conventu admi=
„nistrabunt„: Quibus exhibitis Illrsa Nobilitas conquesta est, =
„quod his omnibus non obstantibus Illustrissimus Dux Ferdinan=
„dus licet homagium nondum praestiterit, in Sacrae Regiae Mjstis
„et Reipublicae nec non Ordinis Equestris praejudicium Regiminis
„Munia suscepit et Se ad Gedanum traxit, multa praejudiciosa nul=
„lo Consiliario nisi solo Secretario Superiore Joanne Christiano Hol=
„chero praesente contra Leges fundamentales rescribendo - expediendo
„- atque promulgando - Conventum vero Publicum secundum For=
„mulam Regiminis et Commissionem de Anno 1642. a Consilia=
„rijs Supremis indicendum denegando? In contrarium Illrsi Consi=
„liarij Regentes coram Nobis Comparentes exhibuerunt Literas
„Rescripti Sacrae Regiae Majestatis de data Varsaviae die 24. =
„Mensis Martij de Anno 1713. concessas, Sigillo Regni Majori
„et Magni Ducatus Lithvaniae communitas, quibus Sacra Re=
„gia Majestas prout in Anno 1712. ex causa praetensae debilis
„valetudinis Illustrissimi Moderni Ducis Ferdinandi Homagij
praest

„præstationem et Investituræ receptionem ad Cadentiam sequentium=
„Comitiorum differre - ita quoque ad proxima immediateque futura Co=
„mitia prorogare, et Sibi Ipsis Consiliarijs et Officialibus totique No=
„bilitati ut juxta præscriptum Statutorum et Formulæ Regiminis
„Eidem Illrmo Duci obtemperent - Jurisdictioni Ejus in omnibus pa=
„reant demandare dignata est: = Nos Commissarij Sacræ Regiæ
„Majestatis, eo in consideratione habito, quod ex Pactis primoevae
„Subjectionis - alijsque Documentis exhibitis - Formula Regiminis
„- Commissorialique Decisione, Illrmus Dux Ferdinandus ante Ho=
„magium Sacræ Regiæ Majestati præstitum Administrationem Du=
„catus subire et Jurisdictionem exercere vel prætendere nullo modo
„valuerit, sed quoque Sede vacante - vel Principe absente omnia Admi=
„nistrationis Munia Solis Consiliarijs Supremis attributa sint;
„et quamvis Prorogationem præstandi Homagij in Literis Rescri=
„ti Sacræ Regiæ Majestatis Illrmus Dux obtinuit, ea tamen extra
„Ducatum abuti non potuit; Itaque ob concurrentiam ejusdem =
„Prorogationis Sacræ Regiæ Majestatis, in qua etiam assignatus ad
„præstandum Homagium Terminus jam a tot Annis per Illrmum
„Ducem prætermissus, Causam quidem hoc in puncto cum toto suo
„effectu ad Judicia Relationum Propriarum Sacræ Regiæ Majestatis
„remittimus - Terminumque Partibus, dum et quando Judicia eadem
„pravijs Innotescentialibus in Cadentia solita Juridicæ Curlandicae
„celebrabuntur, conservamus Peremptorium. Ut autem omnia de=
„via juxta Constitutum Regium Nobis Clementissime concessum
„in pristinam orbitam redigamus in futurum, juxta Formulam Re=
„giminis Decisionemque Commissorialem - inhærendoque Legi Publicæ
„Constit. Anni 1683., eo in casu quando Princeps Juramentum Fide=
„litatis Homagiumque in propria Persona nondum præstiterit, =
„Ipsam Nobilitatem, ab obedientia Principibus Investitis præstari so=
„lita, pro absoluta declaramus. Coeterum providendo, ne in absen=
„tia Illrmi Dni Ducis Moderni majores et periculosiores abusus

„ = ob usurpatam Sibi extra Ducatûs praefatos Jurisdictionem prae=
„ tensam eveniant, Formulamque Regiminis ad executionem deducen=
„ do, cassatis et pro nullis declaratis quibusvis Mandatis - Rescriptis
„ - et Commissionibus Ducalibus Gedano in antecessum et ad praesens
„ ad quascunque Personas transmissis uti Juribus Ducatus contra=
„ rijs, Eidem Illrmo Dno Ferdinando Duci Authoritate Sacrae Regiae
„ Majestatis et Reipublicae ne praetensam extra Ducatum Jurisdic=
„ tionem exerceat et continuet, Grsi quoque Consiliarij Regentes Capi=
„ tanei Majores vel Minores alijque Officiales etiam Camerales
„ Mandata et Commissiones ejusmodi Ducales ad Se transmissas
„ sive transmittendas ullo modo exequi audeant sed eo in passu ad
„ Grsos Consiliarios Supremos Regentes recurrant, sub poenis priva=
„ tionis Officiorum et incapacitatis in futurum ad ea assequenda
„ interdicimus et serio inhibemus. – Ac ut interim et in futurum,
„ absente extra Ducatum Principe - et in alijs casibus in Formula
„ Regiminis expressis, Grsi Supremi Consiliarij Regentes per Nos
„ inferius constituti et approbati sive in futurum eligendi et consti=
„ tuendi Jurati Jurisdictionem et Judicia exerceant - Mandata et =
„ Sententias aliaque omnia Administrationis et Gubernationis =
„ Munia Principis Nomine quamdiu in vivis erit expediant - Ju=
„ dicia Sua statis temporibus inchoari curent - et Sese juxta Prae=
„ scriptum Juramenti per Nos inferius praescripti juxta Formulae Re=
„ giminis Paragraphos decimum = decimum quartum = et decimum
„ quintum in Jure = dicendo et administranda Justitia gerant - eaque
„ observent, ita ut Eorum Jurisdictio etiam mortuo - absente - vel
„ Minorenne - infirmoque Principe indivisa atque in solidum cen=
„ seri debeat, et juxta Paragraphum quartum Formulae Regiminis,
„ uno pluribusve Eorum defunctis vel legaliter absentibus reliqui
„ Munere Suo plene fungantur et in locum defunctorum a reliquis
„ Consiliarijs Supremis intra sex Septimanas alij ex Praescripto Legum

„ eligantur ac constituantur, salvo et reservato Grsæ Nobilitatis
„ in casum neglectûs ad Sacram Regiam Majestatem Recursu, decla=
„ ramus; et sub poenis contra Negligentes Officiales in Jure sancitis
„ per Instigatorem Regni et Magni Ducatus Lithvaniæ ad Instantiam
„ et Delationem Cujuscunque ex Nobilitate in Judicijs Sacræ Regiæ
„ Majestatis decernendis et irremissibiliter extendendis demandamus:
„ Jure tamen Sacræ Regiæ Majestatis et Reipublicæ per omnia et in
„ omnibus salvo." — „ —. Quarto. Per Paragraphum Secundum
Actus Compositionis Anni 1717. a Commissione Regia approbati,
cujus tenor est talis: = „ Supra mentionati Magnifici Domini Con=
„ siliarij Supremi Generoso Ordini Equestri firmiter promiserunt, et
„ vigore hujus denuo promittunt; Se abhinc secundum Formulam
„ Regiminis et Decisionem Commissorialem aliasque Leges Funda=
„ mentales omnia Administrationis et Gubernationis Munia etiam
„ in indicandis Conventibus et distributione omnium et singularum
„ Dignitatum non minus receptione omnium Dignitariorum Juramen=
„ ti circa Eorundem Salaria et Habitationes, et quidquid Ipsis præte=
„ rea, tam in Jurisdictionalibus et Oeconomicis quam Ecclesiasticis Sede
„ vacante vel Principe mortuo aut ex Ducatu absente vel minorenne
„ aut infirmo existente, a Sacra Regia Majestate et Inclyta Repub=
„ lica impertitum, stricte et inviolabiliter omni tempore observa=
„ turos et accurate adimpleturos." — „ —. Quinto. Quibus Legibus
et hoc accedit: quod nonnulli Districtus nempe Frauenburgensis —
Dunaburgensis et Lautensis item multi ex Districtibus Durbensi et
Neuenburgensi expresse post circumductum Terminum prioris Conven=
tus Anni 1745. novum Sibi a Consiliarijs Supremis præfigendum
et indicendum efflagitaverint. — Quibus desiderijs eo minus deesse
potuerunt, quo magis per Landa Publica a Principibus promissum =
est, Se ad petita Nobilitatis Conventum indicturos et Gravaminibus
medelam allaturos esse. — „ — Et ut hæc omnia ante dicta
exemp=

= exemplis quoque et consuetudinibus probentur et illustrentur, res certa et indubitatæ fidei est. Consiliarios Supremos tempore Captivitatis Illrmi olim Ducis Jacobi - durante minorennitate Illrsmi olim Ducis Ferdinandi Vilhelmi - et in absentia olim Illrmi Ducis Ferdinandi non aliter processisse, sed Conventus Publicos authoritate = Legis absque prævio Consensu et Mandato Sacræ Regiæ Majestatis indixisse. - Quæ cuncta Incolis horum Ducatuum, cum notoria et notissima sunt, tum et per Lauda Publica illis temporibus sancita plenissime probantur. - " - . - " - . -

= Dubia, quæ contra has Leges expressas et positivas = moveri possent, essent forsan: = - " - . -

Primo. - Concedi hæc, in casu quando sub nomine et titulo Ducis omnia expediuntur: quoniam vero hoc tempore sub nomine et titulo Sacræ Regiæ Majestatis hæc fiunt, ergo Mandato Ejus et Consensu opus esse? - . = Sed Respondetur: 1º) Quamvis Sacra Regia Majestas ex rationibus Statûs animum Suum permoventibus Consiliarijs Supremis injunxerit, ut in hoc rerum statu omnia sub Ejus nomine et Titulo fiant et expediantur, attamen in Rescripto Sacræ Regiæ Majestatis hæc leguntur verba: „ac si „sub absentia Illustrissimi Ducis." - 2º) Et cum Sacra Regia Majestas, post ad interim introductum Regimen sub nomine et titulo Regio in ultimis Comitijs Grodnensibus, Formulam Regiminis - Leges - Jura - et Decisiones Commissoriales Clementissime per Responsum Suum denuo confirmaverit; clarum et certum est, Sacram Regiam Majestatem eo ipso voluisse, ut omnia Jura - Leges - Libertates prout fuerunt, intactæ et salvæ maneant. - Si itaque Formula Regiminis - Leges - Jura confirmata sunt, et omnia ita acsi sub absentia Illrmi Ducis fieri debent; ergo in omnibus hisce, quæ hactenus in absentia Ducum observata et practicata sunt et quæ Leges jubent et dicunt, nihil immutari potest. - Et quidem 3º) Eo minus,

quod

quo magis ejusmodi novus procedendi modus immutationem =
Status et immediatam Incorporationem saperet. ~ Quæ tamen viventi=
bus legitime Investito Duce Ejusque Hæredibus Masculis et Feudo
nondum vacante nec statui potest - nec ab hisce Ducatibus deside=
ratur - nec Reipublicæ et his Ducatibus utilis esset: quoniam ex
hac hypothesi multa sequerentur, quæ turbidum Ducatuum horum
statum magis turbare vel etiam pessumdare possent. ~ " —

=Secundo. objici posset: Licere quidem Consiliarijs Supremis ab=
sente Duce secundum Paragraphum 27.mo Formulæ Regiminis quo=
vis biennio Conventum Publicum indicere; hoc autem finito vel
circumducto, expectandum esse legitimum tempus? ~ . Sed respon=
detur, 1°) Casus necessitatis per Paragraphum 28. Formulæ Regiminis
expresse reservatus est: Hic autem, consulendo saluti et tranquilli=
tati Publicæ, fuit casus necessitatis: ergo Conventus Publicus indici
potuit et debuit, quoniam nullus alius Legibus congruus et suffi=
ciens supererat modus, quò concordias animorum totius Nobili=
tatis restitui et abolitio Gravaminum quæ antea tantopere urge=
batur ad effectum deduci posset. ~ 2°) Verum quidem est, secundum
Leges quovis biennio Conventum Publicum celebrandum esse: sed
verum etiam est, in iisdem prohibitum non esse, ut rupto vel distu=
rbato Conventu Publico, biennium ad indicendum alium expectan=
dum et durante hoc biennio nullus alius Conventus habendus sit;
imo in hac potius Sententia semper hîc fuimus, rupto Conventu Pu=
blico - fato et casu quodam - vel etiam finito - remanentibus tamen
materijs nonnullis ad salutem Publicam necessarijs, statim alium
indicendum esse Conventum Publicum, ne per protractionem usque
ad biennium utilitas Publica patiatur: - quod et Illrmi Duces Nstri
pro exigentia temporis et circumstantiarum exacte observarunt, per=
suasi ruptum vel circumductum Conventum propterea que alium
necessario præfigendum et habendum esse. ~ Id quod ex exemplis pro=
bare facillimum est: = Anno 1618. Illrmus olim Dux Fridericus =

 =Comitia edixerat, quæ felicissimum habebant exitum; quoniam vero nonnulla Patriæ salutaria sancienda remanserant, eodem Anno non expectato et non peracto biennio nova instituebat Comitia habenda: =Anno 1668. Illmus olim Dux Jacobus Conventum Publicum indixerat, qui fato quodam optatum non habuit exitum sed præter spem evanuit; convocavit propterea sequenti Anno 1669. Ilsu Ordinem Equestrem, et Comitia hæc ad felicissimum perduxit finem. ~ Cum itaque Conventus Publicus præterito Anno indictus, ob novitates a nonnullis Nuncijs Terrestribus et Mareschallo Nuntiorum contra Leges - contra Authoritatem Sacræ Regiæ Majestatis - et Regalia Principis tentatas, ruptus et circumductus et ex hac ratione pro nullo reputandus sit; Consiliarij Supremi in fundamento Legum et Praxeos novum Conventum denuo indicere et potuerunt et debuerunt. ~ " — Tertio. Notandum præterea, Conventus Nostros Publicos non secundum Jura Polonica et secundum formalia Comitiorum Poloniæ considerandos et disjudicandos esse! Quamvis enim multa ex formalibus Polonicis etiam in Nostris Conventibus observemus, in multis tamen reperitur magna differentia: 1°) Comitia enim Polonica certum et præfixum habent Terminum accurate observandum, quem Nos non habemus; beneplacito enim Principis relictum est, an Terminum hunc Conventus Publici anticipare - an vero protrahere velit? dummodo quovis biennio Comitia agantur. ~ 2°) Comitia Ordinaria Regni tempus sex Septimanarum et Extraordinaria minus requirunt: Tempus hoc et hæc differentia Ordinariorum et Extraordinariorū Comitiorum apud Nos incognitum: quilibet enim Conventus Publicus nullo habito respectu temporis, sive Ordinarius sive Extraordinarius sit, eo usque continuatur quousque omnia negotia de quibus deliberandum fuit finita sunt. ~ 3°) Ruptis vel dissolutis Comitijs Ordinarijs in Regno, nulla alia Ordinaria nisi post biennium tempore a Lege definito indici possunt: = hoc autem, ut ex supra adductis patet, apud Nos in usu non est,

-quia hac de re nullas habemus Leges Positivas; et quoniam= Conventum Publicum ruptum vel circumductum pro nullo reputamus, alium ejus in locum ut Legibus satisfiat et Saluti Patriæ consula=tur indicimus. ~„ — = Monstrata igitur differentia inter Comi=tia Regni Generalia et Nostros Conventus Publicos, fieri non potest ut ab illis ad hos argumentemur dicendo, „hoc vel illud in Regno „circa Comitia moris non est, ergo nec in Curlandia esse potest vel „debet." ~ Habemus enim Leges et Consuetudines Nostras proprias; secundum has, Actiones Nostræ sunt judicandæ. ~ Quod si fiet, = lucutentissime patebit, Consiliarios Supremos in indicendo Conventu nihil nisi hoc, quod suffragante Lege et Jure facere potuêre, egisse. ~

13.) Litera a Generosis Nuntijs Curlandiæ ad Conven=tum Publicum ejusdem Ducatus Deputatis ad Generosum de Mirbach Camerarium Sacræ Regiæ Majestatis; quibus petunt, ut Idem Generosus de Mirbach negotia Curlandiæ in favorem ejusdem = Ducatus fortiter promoveat; Mitaviæ die decima quarta Mensis Februarij Anno Dñi 1746. expeditæ.

Hoch-Wohl-Gebohrner Herr Cammerherr besonders Hoch zu Ehren=der Herr Brûder! ~ Wenn Wir E. H. W. Gebohrnen rühmliche Eyf=fers vor das geliebte Vatterland nicht bey verschiedene Vorfällen be=reits sattsam versichert wären, so würde doch die Aufmercksam=keit und Bemühung so E. H. W. Gebohr. bey unsere jetzigen Landes Angelegenheiten angewandt und der Landschafft gegönnet einen jeden von uns dessen vollig überführen. ~ Wir sind dadurch lebhafft ge=rühret, und werden unsere darüber habende Verpflichtungen E. H. W. Gebohr. bey Zeit und Gelegenheit deutlich zu erkennen geben. ~ In=zwischen, ersuchen wir E. H. W. Gebohr. gantz ergebenst und vertrauen=nechst, so lange wie Dero Geschäffte Ihre Gegenwart noch bey Hoffe = erlauben, das beste unsers Vaterlandes zu behertzigen und diesem nach alles mögliche gehörigen Orts vorzukehren. ~ Unser Landes-Bevoll=mächtigte wird E. H. W. Gebohr. des Landes Zustand und unsere des=wegen gefaste Maas-Regeln mit mehren bekant machen: und wir

=erfreuen uns zum voraus, dasz E. W. gohr an allem den angelegentlichsten Antheil nehmen werden. ~ Wir beharren mit der vollkommensten Hochachtung, E. H. Wohlgebohr. Unser. Her. Bruders Ergebene..

14.) Literæ a Sanctissimo Papa Benedicto XIV. ad Illustrissimum Dominum Procancellarium Regni expeditæ, in negotio Illustrissimi Archiepiscopi Archinti ac Nuncij in Poloniam missi, Româ d. 12. Mart. 1746.

Benedictus Papa XIV. ~ Dilecte Fili Nobilis Vir! Salutem et Apostolicam Benedictionem. ~ Cum Vblem Fratrem Albericum Archiepiscopum Nicoenum Prælatum Nostrum Domesticum et Pontificio Solio Assistentem Nostrum atque hujus Sanctæ Sedis Ordinarium apud Polonam Majestatem Remquepublicam Nuncium constituerimus, Caritas erga Te Nostra minime patitur ut opportunam intercidere patiamur occasionem per quam Nobilitati Tuæ Paterni Animi Benevolentiam et præclaram de Tua Pietate Opinionem testatam faciamus. ~ Hanc vero Te maxime comprobaturum speramus Tuis Studijs erga Eundem Venerabilem Fratrem - Claris progenitum Majoribus - et insignibus pro Eadem Sede Muneribus summa fide = prudentia = integritate = consilioque hactenus gestis egregie commendatum. ~ Singulare igitur Tuæ Humanitatis erit, ut pro negotiorum opportunitate sentiat Ille, quanta sit Nobilitatis Tuæ in Apostolicam hanc Sedem observantia, et quàm alacri animo operam conferre gestias ad ea quæ ad DEi honorem amplificandum et Ecclesiasticas causas tuendas provehendasque pertinere intelliges. ~ Hæc quidem Officia Exercituum Domino sunt imprimis accepta et Virtuti Tuæ Decora Nostræque sollicitudini grata: quibus sane uberiora Tibi Divinæ Largitatis Munera comparabis, Tuique Nominis Laudes adaugebis, Novaque in Te Caritati Nostræ adjicies incitamenta. ~ Interim Apostolicam Benedictionem Tibi dilecte Fili Nobilis Vir peramanter impertimur. ~ Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die Duodecima Martij Anno Domini MDCCXLVI. Pontificatus Nostri Anno VI°. ~ = Cajetanus Amatus. ~

15.) Litera a Reverendissimo Patre Valenza ad Illus= trissimum Procancellarium Regni in eadem materia scripta Roma die 11. Martij Anno Domini 1746.

Illmo et Excmo Sigre! Inviando la Santita di Nro Sigre in contesto Regno coll caradere di Nuncio Apost. Monsr Arcivo Archinto si degna per Larga parte a Vra Eca della Paterna Sua Benevolenza e stima nel Breve che colla Benedizione Apost. dal medesimo le sara resa sono io sicuro che Ella sara per corrispondere a questo atto della degnazione Pontificia coll interessare il Suo gran Credito nella felicita del Suo Ministero tanto piu che sara sempre rivolto al maggior bene della Chiesa et Religione Catholica della qualle ad initatione de Suoi Illustri Antenati Ella e cotanto Zelante onde non restando a Me che di pregarel' E. V. di accogliere egradire corte semp. le proteste che a mia richiesta egli le fara della mia sincera observanza le baccio le mani Roma n. 6. Marzo 1746. d. V. Ecca Servitore.

16.) Litera Nominationis ad Episcopatum Cracoviensem Reverendi in Christo Patris Załuski Episcopi Culmensis Supremi Regni Cancellarij Dresdæ die 12. Mensis Martij Anno Dni 1746. expeditæ.

Sanctissime ac Beatissime in Christo Pater Domine Domine Clementissime! Post Oscula Pedum Sanctitatis Vestræ Mei Regnique ac Dominiorum Meorum humillimam commendationem! Sedis Cracoviensis vacantia novi Præsulis Nominationem postulat. Plurimum enim de Ecclesia de Nobis et Patria bene meritus Illrmus et Rndmus in Christo Pater Dominus Joannes Alexander Lipski Sræ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis Episcopus Cracoviensis Dux Severiæ mortem cum vita commutavit: meritorum suorum consideratio, totius Reipublicæ moerorem excitat et Nostros omnes Paternos erga Patriam sensus: quam eo majorem jacturam fuisse advertimus, quo intensius idem Publico Bono studuit atque communi Concivium Concordiæ: quoniam vero Sancta Sedes non minus amisit, ita et

Sanct

=Sanctitatem Vestram aque ac Rempublicam dolemus: et = quantum Sanctæ Sedi devoti simus, quantove feramur erga Patriam amore? hæc ægrimoniæ Nostræ testificatio demonstrat. ~ Hujus tamen amissionis recordationem ut lenirem, eoque minus acerbam redderem ac fieri potest, Rndum in Christo Patrem Andream Stanislaum Kostka in Załuskie Załuski Episcopum Culmensem Supremum Regni Mei Cancellarium ad Episcopatum Cracoviensem nominare congruum duxi prouti huic Episcopatui atque Reipublicæ utilem. ~ Talia enim præbuit doctrinæ - pietatis - zelique tum in gerendis pluribus Episcopatibus quam in exercendis muneribus Publicis insignia testimonia, ut rem per quam acceptam Sanctitati Vestræ facturos, deque Illius Promotione Rempublicam grates Nobis acturam existimemus. ~ Quapropter Sanctitati Vestræ supplico, quatenus Bullas desuper Apostolicas favore hujus Nominati Mei indilatas Clementissime impertiri dignetur. ~ Quod reliquum est, felix ac diuturnum Orbis Christiani Regimen Sanctitati Vestræ ex animo apprecor et maneo Sanctitatis Vestræ Obedientissimus Filius Augustus Rex Poloniæ. ~ Dabantur Dresdæ die duodecima Mensis Martij Anno Domini MDCCXLVI. Regni vero Mei XIIIº Anno. ~.

17.) Literæ in eadem materia ad Cardinalem Albani Protectorem Regni Poloniæ a Sª Regia Majestate.

Augustus etc. ~ Illmo etc. ~ Ea quacunque omnia, quæ Regnum Nostrum tangunt atque Rempublicam, præcipue cordi esse Illustritati Vestræ, testatum habemus perquam satis; et consolamur soepe, quod Patriæ Ecclesiasticæ Res tam bene et firmiter tutæ sint. ~ Duo ad præsens acciderunt, quæ Rempublicam afficiunt; unum quod doleamus, alterum quod Consolationem Illustritati Vestræ afferet: quorum = primum, obitum nunciat optime meriti Illmi et Rndmi in Christo Patris Dni Joannis Alexandri Lipski Sª Romanæ Ecclesiæ Cardinalis Episcopi Cracoviensis Ducis Severiæ, quem mærere fas est omnibus quorum existimatione dignum Se præstitit præcipue Illustritis

Vestr

Vestræ totiusque Sacri Collegij: alterum, Nominationem Nostram = designat ad Eundem Episcopatum Reverendi in Christo Patris Andreæ Stanislai Kostka in Załuskie Załuski Episcopi Culmensis Supremi = Regni Nostri Cancellarij; quam ideo fecimus, ut Episcopatui Craco= viensi et Reipublicæ redderemus quod fati acerbitas abstulit. ~ Adeo igitur Præsulis hujus Interesse Illustritis Vræ pro certo habemus, ut confirmari hanc Nominationem Nostram quo citius curaturam Illu= stritatem Vestram speremus ut rogamus. ~ Navatam hoc in passu operam, Illstrti Vræ Testificatione Regia rependere non intermittemus: nunc vero fausta et prospera cuncta Eidem a DEO ter Optimo Maximo apprecamur. ~ Dabantur Dresdæ Anno Domini etc. ~

18.) Literæ a Sacra Regia Majestate ad Capitulum Craco= viense, Denunciatoriæ Nominationem Reverendissimi Załuski Supremi Regni Cancellarij ad Episcopatum Cracoviensem subsecutam, quatenus concordia Suffra= gia in Eum conferant, Dresdæ datæ. ~ " ―

Augustus etc. ― Reverende in Christo Pater et Venerabiles sincere et fideliter Nobis Dilecti! ~ Cum DEO placuerit Illrmum olim et Reve= rendissimum in Christo Patrem Dnum Sæ Romanæ Ecclesiæ Cardina= lem Lipski Episcopum Cracoviensem Ducem Severiæ Dignissimumque Illius Cathedræ Præsulem ex hac temporanea vita ad aeternam beati= tudinem transferre, haud levi moerore Sinceritatem et Fidelitates = Vestras afflictas esse credimus: cum etiam Nos fidelem Amicum, Ecclesia Pijssimum Antistitem, Patria vero hæc Prudentissimum Sena= torem amisisse sentiamus; quare irrevocabilibus Ipsius fatis orbatae Ecclesiæ Ejusdem Cracoviensis Præsulem similium virtutum ac quali= tatum in solatium Sinceritatis et Fidelitatum Vestrarum præficere cupientes, Reverendum in Christo Patrem Andream Stanislaum Kostka Comitem in Załuskie Załuski Episcopum Culmensem Supre= mum Regni Nostri Cancellarium Sanctissimo Domino Nostro Pa= pæ nominavimus. ~ De quo dum Sncrtem et Fdltes Vras de more

et con=

 =et consuetudine certiores facimus, simul Easdem hortamur, quatenus memoratum in Christo Patrem Andream Stanislaum Załuski Episcopum Culmensem Supremum Regni Nostri Cancellarium a Nobis designatum et Nominatum juxta præscriptum Sacrorum Canonum in Suum Pastorem et Episcopum postulent, Suffragiaque concordia in Eum conferant; non beneplacito tantum sed Juri-Patronatus Nostri Sese conformando ac ex æquo respondendo. ~ De reliquo, coeteris eum in finem per Venerabilem Nuncium Nostrum dicendis, Sinceritas et Fdltes Vestræ fidem debitam adhibeant: quas bene valere cupimus. ~ Dab. etc.

19.) Literæ ad Nuntium Sacræ Regiæ Majestatis pro Capitulo Cracoviensi in eadem Materia. ~ " —

Augustus etc. — Venerabilis fideliter Nobis Dilecte! Perspectum habentes Fidelitatis Vestræ benemerendi de Nobis Studium singularemque in rebus agendis dexteritatem, Eidem committendum esse duximus prout et committimus præsentibus; quatenus Fidelitas Vestra Nomine Nostro Regio ad Venerabile Capitulum Ecclesiæ Cathedralis Cracoviensis descendat, Eidemque Literas Declaratorias Nominationis Nostræ Regiæ Rndi in Christo Patris Andreæ Stanislai Kostka Comitis in Załuskie Załuski Episcopi Culmensis Supremi Regni Nostri Cancellarij ad Episcopatum Cracoviensem præsentet: ac ut Vnrbles Prælati ac Canonici dictæ Ecclesiæ Suffragia Sua in Eundem a Nobis Nominatum conferant voluntatique Nostræ Sese accomodent, diligenter persuadeat atque efficaciter operetur. ~ De coetero, Fdltem Vram bene valere cupimus. — Dab. etc.

20.) Literæ a Supremis Consiliarijs Ducatuum Curlandiæ et Semigalliæ ad Illustrissimum Małachowski Cancellarium Regni Poloniæ: quibus gratulando Dignitatem Cancellariatus supplicant, ut post liberam Resignationem Magnifici Ober-Burgrabij ad vacantem Mareschallatum des Landes Generosus de Hoven, Gnrsus vero de Mirbach ad Capitaneatum Candaviensem promoveantur: Mitaviæ die 15. Aprilis 1746. datæ. ~.

Illrme atque Excltme Dne Cancellarie etc. — Simulac Illrmam Vram

Excel

Excellentiam ad Supremum Regni Cancellariatum a Sacra Regia = Majestate Dño Nr̃o longe Clmtmo promotam esse Nobis innotuit, comparem Grandibus Jllrmæ Vr̃æ Excltiæ de Eadem Sacra Regia Majste et integra = Republica bene=Meritis Honorem redditum esse gavisi, cum devotissima Gratulatione demisse obviam imus cordicitus humillime voventes; ut Summum Numen Jllrmam Vr̃am Excltiam beatissime sospitet, = vitam Ejusdem ad Nestoreos producat annos, curisque ac sollicitudinibus /quas pro Sacra Regia Majestate Dño Nr̃o longe Clmtmo Regnique ac Reipublicæ salute et flore Jllrma Vr̃a Excltria in isto Fastigio impendet./ exoptatissimum largiatur eventum, nec non Res Jpsius proprias ex animi sententia fluere sinat. – Hisce Nostris Votis exauditis ab Jllrma Vr̃a Excellentia, sub Cujus Alarum Umbris Protectionem propensamque Gratiam semper exorabimus, nec hisce Ducatibus nec Nostris in Regimine Eorum Officijs Solamen et Auxilium unquam deerit; vicissimque Jllrmæ Vr̃æ Excltiæ Gratiosissimam Benignitatem quovis obsequiorum genere demereri studiosissime allaborabimus. – Dum taliter erga Jllrmam Vr̃am Excellentiam votiva Nostra effundimus gaudia, humillime quoque Eidem referendum esse duximus, quatenus post spontaneam Magnfci ac Generosi Dñi Ober-Burgrabij Caroli Fircks Resignationem, indeque ad vacantem Land-Marschallatum et Consiliariatum Supremum Generosi Domini de Howen Capitanei Majoris Goldingensis Promotionem, et suffecto in ejus locum Capitaneo Candaviensi, Grsus Dominus Fridericus de Mirbach Cameræ Familiaris ad Capitaneatum Candaviensem, intuitu Suorum Meritorum et in specie Jllustrissimæ Vestræ Excellentiæ singulari respectu Consideratæ Commendationis, sit = evectus. – De coetero, nihil Nobis est antiquius quam profiteri Nos ad urnam usque permansuros esse, Jllustrissime atque Excellentissime Domine Regni Cancellarie Domine Gratiosissime! Jllustrissimæ Excellentiæ Vestræ Humillimi – Obedientissimi Servitores.

=Fridericus Christophorus a Sacken Landhoffmeisterus. –

= H. C. Finck de Finckenstein Cancellarius. –

= Vernerus Behr Ober-Burgrabius. –.

21.) Literæ a Generosis Supremis Consiliarijs Ducatuum Curlandiæ et Semigalliæ ad Illustrissimum Regni Procancellarium Mitavia die 20. Maij Anno Dōni 1746. scriptæ, in negotio noviter ab Aula Rossica emanati Interdicti, ne Frumenta extra limites eorundem Ducatuum quaque versum evehantur. ~ „ —

Illustrissime etc. ~ Licet speraverimus, post egressum Copiarum Ruthenicarum quæ in his Ducatibus hibernarunt, omnis generis frumenti Transportationem terra marique liberrimam futuram esse, imprimis dum ab ijs qui ex maritimis Civitatibus Libaviensi et Vindaviensi discesserant indicatum erat frumentorum evectionem rursus licitam esse; tamen Superior Rei Annonariæ Administrator qui Libaviæ remansit, exhibens Mandatum a Grso Colonello Woyeykow hîc Residente noviter ad Se transmissum, et Officialibus Teloneo recipiendo Præfectis et Officio Consulari Civitatum interdixit, ne Frumenta extra Limites horum Ducatuum quaque versum eveherentur. ~ Quantum damni hocce Interdictum toti Provinciæ afferat? et Grsus Ordo Equestris et Civitates cum dolore conquesti sunt et adhucdum conqueruntur: quandoquidem Naves Exoticæ ad recipienda frumenta pro pecunijs Extraneorum Mercatorum coëmpta in Portus istos destinatæ et appulsæ /: quia frumenti in Naves illatio non permittitur:/ cum mercibus quas apportarunt et sine quibus vita vix tolerari potest utpote sale - halecibus - ferro - chalibe - et reliquis e Portubus rursus egrediuntur et aliò abeunt; quo ipso necessaria Sustentationis subsidia adimuntur, et rerum pretia ac caritas cum omnium Incolarum gravissimo detrimento adaugentur. ~ Ut jam perniciosa incommoda præveniremus, binas ad Illrmum et Excltmum Dñum Comitem Sacri Romani Imperij de Lacy Russicorum Exercituum Generalem Campi Mareschallum et Livoniæ Gubernatorem dedimus Literas, ut nocivum hoc Interdictum relaxetur liberque Commerciorum cursus et frumentorum evectio non impediretur: ad earum postremas autem Responsum tandem accepimus, „in Ejusdem Potestate id positum non esse, „ quoniam id Interdictum ad expressum Aulæ Suæ Præceptum emanatum sit." —

Itaque urgente tantopere necessitate, ad S^mam Regiam Majestatem = Dnum Nrum Clmtmum Supplices subjectissime confugimus et Illrmam Vram Excltiam humillime imploramus: dignetur efficacissime intercedere, ut obstaculum illud libertatis Commerciorum et navigationis quam primum removeatur, Evectio frumenti et mari et terra in vicinum Magnum Ducatum Lithvaniæ nullomodo arceatur, et sic extrema omnibus Incolis horum Ducatuum imminens pernicies avertatur. —" — Quare Regiam Clementiam et Illrmæ Vræ Excltiæ Gratiam uti Supplicibus indefessis Precibus exoramus, sic et profundissimo cum cultu et Veneratione permanemus, Illustrissime atque Excltme Domine etc. —

22.) Literæ Similes ab Iisdem Consiliarijs in eadem materia ad Illustrissimum ac Excellentissimum Dominum Procancellarium Regni d. 26. Maij 1746. A^o scriptæ. —

Illrme etc! — Illrmæ Vræ Excltiæ in datis ad Eandem die 20. hujusce = Mensis Literis humillime retulimus, quantum damnum ex renovato Exportationis omnis generis frumentorum terra et mari extra limites horum Ducatuum ab Officialibus Ruthenicis Interdicto in hos Ducatus - Inrsum Ordinem Equestrem - et omnes Incolas redundet; et supplicavimus, ut mediante Illrmæ Vræ Excltiæ Intercessione penes S^mam Reg. Mjstem Dnu Nrum longe Clmtmum, per Ejusdem efficacissimam medelam malis istis sublevaremur. — Sed brevi post, Illrmi et Excltmi Dni Comitis S. R. Imperij de Lacy Generalis Exercituum Rossicorum Campi Mareschalli et Livoniæ Gubernatoris Requisitio de data 10. Maij Styli veteris ad Nos pervenit, cujus exemplar Illrmæ Vræ Excltiæ in annexo humillime exhibemus, ut omnium frumentorum apparatus ad sola Aulæ Ruthenicæ Granaria in Civitatibus horum Ducatuum assumpta divendatur, nec aliorsum eadem terra vel mari evehendi facultas permittatur; juxta quod Nobis simul significatum est, quasdam Copias in Ducatus hos redituras esse, quæ Granaria ista custodiant, frumenta in navigia ad istorum evectionem transmittenda comportent, et ab una habeant. — Sacræ Regiæ Mjsti Dno Nro longe Clmtmo ea subjectissime referre, debiti Nostri obsequij esse duximus cum humillima Sollicitatione: dignetur Illrma Vestra

Excel

 = Exceltia ad S[ac]ræ Regiæ Mjstis notitiam ista deducere, ut Clmtmo Ipsius Beneplacito et Providentiâ pro Salute horum Ducatuum omnia mala inde subventura præcaveantur. ~ Gratiosissimæ Exauditionis Illmæ Excltiæ Vræ fiducia certissima subnixi, omni cum cultu et veneratione perseveramus. ~ Illustrissime atque Excellentissime Dne Dne etc. ~

23.) Responsum ab Illustrissimo et Excellentissimo Regni Procancellario ad utrasque præcedentes Literas Grsorum Supremorum Consiliariorum Curlandiæ Koniscijs 20. Junij A[o] 1746. datum.

Magnifici etc.! ~ Literæ Mgferum ac Grsrum Dntnum Vrarum, prima quidē die 20., subsequentes autem die 26., utraque Mensis Maij Anni currentis datæ, hîc in Polonia Bonisque Meis ad Manus Meas cum pervenerunt, ad justam compassionem super adversis casibus et molestijs quibus Incolæ Eorundem Ducatuum afficiuntur Me commoverunt. ~ Quare cum oreterus S[ac]ræ Regiæ Mjsti Dno Meo Clmtmo, ut avertat hæcce mala ab Eodem Ducatu, supplicare ob distantiam loci non valeo; Literis Meis hodierna Posta ad S[acra]m Regiam Mjstem directis non intermisi repræsentare tribulationes Mgfrum ac Grsrum Dntnum Vrrum secuturamque Eorundem Ducatuum ruinam: simul ac exoravi S[acra]m Reg. Mjstem Dnum Meum Clementmum, quatenus dignetur efficere apud Aulam Petroburgensem, ut Suis Generalibus et Livoniæ Gubernatori interdicat præpeditionem divenditionis frumentorum ac exercitij Commerciorum. ~ Prout autem conscius sum = sollicitudinis et curæ S[ac]ræ Regiæ Majstis ad conservandum bonum Publicum – statum tranquillum Eorundem Ducatuum – augendaque commoda Incolarum extensæ, ita certas esse Magnificas ac Grsas Dntnes Vestras esse cupio, Sacram Regiam Majestatem eâ Amicitiâ quæ viget inter Nostram et Eandem Vicinam Aulam omnia ad Vota Incolarum Eorundem Ducatuum hoc in passu effecturam, nisi Aula Petroburgensis = necessitate alendi Militis Sui Sese excuset. ~ Quibus prosperiora quæque vovens maneo Magnificarum ac Grsarum Dntnum. etc. ~

24.) Literæ ab Iisdem Magnificis ac Grsis Supremis Consiliarijs Ducatuum Curlandiæ et Semigalliæ ad Eundē Illustrissimum atque Excellentissimum Regni Proca-

Procancellarium Mitaviæ die 27. Maij Aᵒ = 1746. scriptæ, quibus denunciant Concordiam et animorum unionem inter Se ac Generosum Ordinem Equestrem redintegratam esse. ~ ". ~.

Jllrme etc.! Sacræ Regiæ Majstis Dñi Nri longe Clmtmi Summæ voluntati et Jllrmæ Vræ Exctiæ scopo concordiam et animorum unionem inter Grsum Ordinem Equestrem et Nos redintegrandi, procul dubio respondebit eventus; dum Grsus Dñus Camerarius de Mirbach Conciliationi Manum jam feliciter admovit; ut non possimus non, quin Jllrmæ Vræ Exctiæ devotissimas agamus gratias, quod Salubre id remedium afferre gratiosissimè dignata sit. ~ Et quia idem Dñus Camerarius de facto istius negotij initio et quàm pronos Nos invenerit Mandato Sacræ Regiæ Majestatis obtemperandi, non solum Jllrmæ Vræ Exctiæ referet, sed et insuper in varijs res aliter hîc comparatas esse ac forsitan ad Aulam Regiam hinc delatæ sunt: ideo ad Contenta Ejus Literarum Nos remittimus. ~ Gratiæ ac Propensioni Jllrmæ Vræ Excntiae demisse Nos commendamus, et perenni cum cultu ac veneratione permanemus. ~ Illustrissimæ Vestræ Excellentiæ Humillimi etc. ~.

25.) Responsum ab Jllrmo et Exclmo Dño Regni Procancellario ad præcedentes Literas Koniscijs die 25ᵗᵃ Mensis Junij Anno Domini 1746. datum. ~.

Magnifici etc.! ~ Non postrema pars solatij obtigit Mihi, cum Literis Mgfcrum ac Grsrum Dntrum Vrrum ac Grsi Camerarij de Mirbach nunciatum receperim, Mgfcas ac Grsas Dntres Vras satisfaciendo Voluntati Sacræ Regiæ Mjstis Dñi Mei Clmtmi amplectendoque Amicam Persuasionem Meam cum Grsa Nobilitate ortas dissensiones composuisse, et veterem necessarium ac mutuum Fraternum inter Se amorem concordiamque restabiliri curasse. ~ Opus hoc Salutare, Sermo Regi Dño Meo Clmtmo gratum, Mihi vero tanquam universas Prosperitates ijsdem Ducatibus semper voventi jucundum, Mgfcæ ac Grsæ Dntres Vræ fecerunt. ~ Suspicabantur forte Magnificæ ac Grsæ Dntres Vræ aliqua partialitate erga Grsam Nobilitatem Me duci:

ast

=ast nunc evidentissime patet, quod nihil ardentius desidera=verim quam id, ut inter Magnificas ac Grsas Dñtres Vras Grsamque Nobilitatem pro communi bono utilitateque sustinenda Pax-Tranquil=litas-Concordia-et mutua Charitas restauretur vigeatque. ~ Intense ac non remisso studio curavi tam Magnificis Generosisque Domina=tionibus Vestris tanquam Supremis Consiliarijs quam Grosæ Nobi=litati-uti unius ejusdemque Corporis Membris paria testari Offi=cia et Obsequia: hacque ratione hanc desiderabilem ac honorificam animorum Reconciliationem subsecutam esse. ~ Quod ut sit univer=sis Incolis faustum ac utile, intime voveo: ac de Sollicitudine = Mea, ad augmentum boni publici horum Ducatuum, Magnificas ac Generosas Dominationes Vestras persuasas esse cupio: præsertim vero Dignitatem et Authoritatem Officiorum Magfcrum ac Grsarum Dñtnum Vrarum tanquam Supremorum Consiliariorum tueri et pro=movere polliceor, indesinentique affectu maneo, Magnificarum etc. ~

26.) Interpretatio Literarum Supremi Vesirij Hasan Pasza ad Illustrissimum et Excellentissimum Palatinum Posnaniæ Supremum Regni Ducem, in negotio Liberi Exercitij Religionis Romano-Catholicæ in Ditionibus Turcicis, scriptarum. ~ „ —

Illmo et Exlmo inter Magnates Populi Christiani Dño Palatino Pos=naniæ Supremo Regni Poloniæ Duci Carissimo et Aestimatissimo Amico Nostro, Cujus DEus Omnipotens extrema feliciter determinet. ~ „ —

Oblatis amicis sincerisque Salutationibus amice significatur: quod Literas Srmi Potñtmi et Gloriosmi Regis Poloniæ una cum eisdem Exclntia Vra ad Nos sincere exaratas, medio Patris Borowski unius ex Nobilibus Vestris a Vestra Srma Aula expediti Religiosi, acce=pimus: quarum tenore luculenter intellecto, de amicitia animique exarationibus, de verbis cordis puritatem demonstrantibus, ac de in=tegræ sinceritatis et candoris expressionibus evicti, indefesse reddimus grates. ~ Præterea continebatur circa Catholico=Romanos præcipue Natione Polonos in Regionibus Crimeæ alijsque ejusdem Climatis

locis commorantes ac maxime hos qui Caffam mercimoniorum= causa ire et venire solent Expostulatio, de ædificatione et restaura= tione aliquarum Ecclesiarum ab antiquo existentium præsertim Caffæ, quatenus Sui Ritus Functiones in prædictis locis exercere possint: hoc nempe fultos paralello, Lipcanos quoque in Regno Vestro possidere Mos= cheas, Libertateque gaudere, exercendi juxta Legem Suam Ritus Sui functiones posse. – Præfulgida Porta virtute antiquæ Amicitiæ a vi Tractatuum una cum Srnma Republica Polona ab antiquo initorum, ea quæ sunt salubria ad corroborandam et custodiendam amicitiam can= dide et sincere communi desiderio et conatu utriusque Partis appre= catur; quod satis Excellentiæ Vestræ notum et clarum esse videtur. – Nihilominus Propositiones, quæ continentur in Amicis Literis Vestris, præterquam apparent contrariæ Legibus Nostris, contrariari quoque videtur normis Regionis Crimensis. – Cum a quo Principes ex Srnma Domo Alidziengi occupant Thronum, habeant ex Statutis quatenus negotiorum Publicorum Resolutiones ac Decisiones omnes hujus Regi= onis absolute in Potestate Regnantis sint: ea de causa decrevimus Srnmo ac Potntmo Selim=Gieray Hano scriptotenus ac oretenus per Expressum Postulata Amica notificare: ad quæ Responsum ema= navit, quod a tempore nempe Expugnationis Crimeæ in Ecclesijs quæ in Christianorum manibus relictæ fuerant; ad exercendum Functiones Ritus Sui non tantum Subditis Crimensibus scilicet Græcis et Arme= nis sed etiam Vicinis omnibus Polonis – Russis – Cosacis – Mercato= ribus – et Peregrinis in quantum Lex Nostra permittere potest et = juxta Pacta Conventa Suos Ritus celebrare absque ullo impedimen= to licebat; eo magis in considerationem strictæ Amicitiæ cum Polonis, ad exemplum prædictorum Lipcanorum quibus in Regno Poloniæ libere ad normam Nostræ Religionis usus secure ac tute permittitur, in = Crimeam euntes redeuntesve Poloni Mercatores vi Pactorum Conven= torum omni meliori modo plena gavisuri forent Protectione; ac ubivis locorum fuerint Templa vel Ecclesiæ, Suos Ritus et Devotiones

absol=

=absolvere absque ullo obstaculo et impedimento /: referendo se ad =exhibitam relationem concernentem tutam observantiam Foederum:/ liberi forent. ~ Cum Suam Regiam Majestatem de hujusmodi rei veritate Literis Nostris informandam esse duxerimus, Exctiam Vram etiam præsentibus certiorem reddere existimando, per Eundem Religiosum, quem qua Virum Morigeratissimum et negotio Vestræ Serenmæ Aulæ Vigilantem humanitatis Officijs et Honoribus tractando, Eas transmittimus. ~ Quas DEo favente postquam receperitis, prout hîc supra relatum fuerit, in Crimeam euntes et redeuntes Mercatores Vestri, ubicunque in eis Regionibus existant Templa et Ecclesiæ, quatenus libere et sine ullo impedimento juxta vigorem Tractatuum Suæ Religionis Devotiones Functionesque exercendi protegi et tueri valeant, denuo Serenmo Han jussu Imperiali recommendabitur. ~ De his omnibus Excellentia Vestra notitia = habita amice expetitur a Parte Vestra ideo, ut Amicitiæ et bonæ Harmoniæ Vicinitatis restringatur nodus; quatenus Vestra cura et conatu reciproce etiam juxta antiqua Permissa præfati Lipcani necessaria Protectione fruendo libere et tute Ritus Sui Functiones et Regis Præscripta sine ullo impedimento obstaculoque exercere queant ac fructus Religionis colligant. ~ De reliquo valeant per rectam viam ambulantes.

27.) Interpretatio Literarum Hani Crimeæ ad Eundem Illustrissimum Palatinum Posnaniæ Supremũ Regni Ducem in eadem materia scriptarum. ~ ‥ —

Post Titulos. ~ Amice significatur, quod receptis 13. Maij per medium ex Nobilibus Regni Vestri Patris Borowski Religiosi Literis Suæ Regiæ Majestatis una cum eis et Exceltiæ Vræ ad Nôs sincere exaratis, grato et libenti animo ex tenore et contentis Earum, Propensionem Vestram circa manutenendam bonam harmoniam et puritatem Amicitiæ ab antiquo inter Nos stricte initæ rite tuendam continere agnovimus et intelleximus. ~ Deinde tam Suam Regiam Majestatem quam Excellentiam Vestram per Literas Suas Facultatem restaurandi reædificandique Ecclesias destructas, quarum rudera hîc in Nostris Ditionibus circumcirca ab antiquo existunt, expostulare patet; quatenus = Christiani Ritus Latini in his Regionibus reperientes sive mercimonij

causa euntes et redeuntes Mercatores Poloni Suæ Religionis = Functiones libere absolvere queant. ~ Simile negotium, cum spectet di= recte Nostram Religionem et sit allegatum Legi Nobis præscriptae, exigit ut antiquo modo observetur. ~ Nihilominus, prout Mercatoribus Vestræ Nationis ad has Oras venientibus (: qua Amici et Vicini nostri:) in Ecclesijs, quæ adhuc a tempore Expugnationis hujus Regni circum= circa superexistant, Suas Devotiones absolvendi nullum impedimen= tum intervenerit; sic etiam deinceps, ad exercendas libere Suæ Reli= gionis Functiones et visitandas Ecclesias et Templa ab antiquo exis= tentia nullaterus impediturum, imo Eis omnem Securitatem et Prote= ctionem præstiturum fore. ~ Cum scribamus ad Suam Regiam Mjstem per præfatum Patrem Borowski, et Excellentiæ Vestræ quoque præsen= tes continentes puritatem Amicitiæ transmittimus. ~ Quæ postquam pervenerint, cum soepe memoratus Pater Borowski sit Vir plane gnarus Legum Amicitiæ, dedimus Ei ad intelligendum, quod hujus= modi Regni Vestri Mercatoribus juxta antiqui et perpetui Foederis inter Nos initi Consuetudinem necessariam Protectionem non dene= gamus. ~ Præterea damus a Parte Nostra Eidem Patri Commissionē, quatenus de negotio Equos a Nostris Ditionibus furtim ablatos spe= ctante mentionem facere abscessit: ex Cujus Relatione habebit Ex= cellentia Vestra plenam informationem. ~ Sequitur, ut Vestra Cura et conatu antiqua Amicitia et bona harmonia Vicinitatis debito cultu et observantia honoretur et respectetur. ~ etc. ~ " —.

28.) Diploma super Capitaneatum Scepusiensem post fata Magnifici Theodori Lubomirski Palatini Cracoviensis vacantem Serenissimæ Mariæ Josephæ Archi Duci Austriæ Serenissimi Augusti Tertij Regis Poloni= arum Conjugi collatum Vschovæ d. 2. Men. Junij 1746.

Augustus etc. ~ Significamus præsentibus Literis Nostris quorum in= terest universis et singulis. ~ Quandoquidem Supremo Numini placuit, ut Regni hujus Gubernium susciperemus, manifestum est curas

et soll

=et sollicitudines Nostras eò Nos semper direxisse, quo Nos nec Nostra vel Serenissimæ Domus Nostræ sed Publica tantum utilitas duceret; hunc Nobis exinde unice fructum optantes, qui ex mero Populorum Nostrorum Amore flueret. ~ Nihil gratius idcirco Nobis contingere potest, quàm dum Poloniarum Gentem vera devotione et gratitudine erga Nos moveri experimur. ~ Cum igitur Ordines Regni in Comitijs Generalibus Varsaviensibus Anni 1736^{ti}, exempla imitati Majorum Suorum qui coeteros omnes Populos = fidelitate et zelo erga Srmos Reges Suos superarunt, id Nobis non requirentibus unanimi Consensu sponte statuerint, ut Serenissimæ Conjugi Nostræ Mariæ Josephæ Augustissimi ac Sermi Josephi Romanorum Imperatoris Filiæ ArchiDuci Austriæ de primis vacantibus tam in Regno quam in Magno Ducatu Lithvaniæ Bonis Nostris Regalibus in vim infra scriptæ Reformationis provideretur; Rem ideo Nobis gratissimam acceptatissimamque fecerunt, quod propensos omnium Eorundem universaliter Animos erga Nos et Srmam Reginam Conjugem Nostram testari conati sint. ~ Quæ quemadmodum summopere diligi a Nobis meretur, ita et Ejusdem qualitates Populorum Nostrorum affectione prædicari nihil Nobis lætius nec carius est. ~ Hujus quapropter propensionis - gratitudinis - et amoris tam erga Nos quam Srmam et Dilectissimam Conjugem Nostram Documentum, quo alacrius ab Inclytis Ordinibus Regni exhibitum, eo Nobis acceptabilius ut omnibus perpetuo pateat; vigore supra fatæ Constitutionis Anni 1736^{ti} Vacantem ad præsens post fata Magnifici Theodori Lubomirski Palatini Cracoviensis Capitaneatum Scepusiensem cum Civitatibus et Oppidis videlicet Lubowla cum Castro Gniazda et Podoleniec nec non cum tredecem Oppidis scil. Leubicium seu Lubica - Iglovia seu Nowa Wieś - Varacia seu Pogrodzie - Olassinum seu Włachy - Beela seu Biała - Georgiomontum

seu Sobota – Filcka seu Falko – Popradinum seu Poprad – = Menchardy Villa seu Wierzbow – Durandy Villa seu Zwarozna – Mathæi Villa seu Maciejowce – Michaelis Villa seu Straszki – Rusquinium = seu Ruszkinowce – cum alijs villis antiquitus ad eundem Capitanea= tum Scepusiensem spectantibus, cum Castris – Fortalitijs – Curijs – Prædijs – Molendinis – Braxatorijs – Tabernis – Agris – campis – hortis – foenificijs – pascuis – stagnis – piscinis – fluvijs – lacubus – sylvis – nemoribus – rubetis – Indaginibus – Civibus – Oppidanis – Subditis eorumque diurnis laboribus – Censibus – proventibus – Dationibus – universisque commodis – emolumentis – et utilitatibus – cunctisq[ue] attinentijs et pertinentijs nihil excipiendo, cumque Jure Patro= natus, in Summis prima centum millium florenorum Poloni= calium nomine Dotis et in altera simili Centum millium flore= norum Polonicalium nomine Contra=Dotis memorata Constitu= tione assignatis, Eidem Serenissimæ Josephæ Mariæ Dilectissimæ Conjugi Nostræ inscribimus – obligamus – ac nomine Hypothecæ in possessionem pacificam mittimus: idque non derogando Consti= tutioni præallegatæ Anni 1736ti; qua, præter supra memorata, alia denuo Bona ad dispositionem Nostram deventura ad comple= mentum Reformationis Eidem Serenmæ Conjugi Nostræ tam in Regno quam Magno Ducatu Lithvaniæ assignata et appromissa sunt. – Universis itaque dicti Capitaneatus Scepusiensis Civi= tatum – Oppidorum – Castrorum – Pagorum – Tenutarum inscrip= tarum Rectoribus – Consulibus – Civibus – Advocatis – Scultetis et Subditis mandamus, ut Serenmæ et Charissimæ Conjugi = Nostræ debitam fidei et obedientiæ observantiam præstent – spondeant et promittant. – Porro, si Supremo Numine dis= pensante prius Nos quam Serenmam Conjugem Nostram e vita decedere contigerit, nulli alteri quam Suæ Serenitati prædictæ Civitates – Oppida – Castra – Arces – Pagi – Terræ cum omnibus

=emolumentis - fructibus - proventibus - attinentijs - et perti=
nentijs cedent: et Ipsi Rectores - Consules - Cives - Advocati - Scul=
teti - Subditique Suæ Sermi Obedientiam juxta mentem Legum
Regni Nostri in omnibus præstandam tenebuntur eruntque ad=
stricti: Contributiones nihilominus in Conventibus Regni Pu-
blicis constitutas vel constituendas una cum coeteris Regni
Incolis pendent et persolvent. — Id quoque æquum et justum esse
duximus, ut Eidem Serenissimæ ac Charissimæ Conjugi Nostræ Mu-
nus Nuptiale assignaremus: prout quidem præsentibus assignamus,
ac donamus duo millia Aureorum Hungaricalium Auri puri ex
annuis Zupparum Vieliciensium Reditibus quotannis levanda et
percipienda ac in usus beneplacitos convertenda: Summas autem
Dotis ac Contra=Dotis nomine superius expressas Serenmæ ac Cha=
rissimæ Conjugi Nostræ ea conditione inscripsimus et obligavimus,
inscribimusque et obligamus, ut si Serenitas Sua prius quàm Nos
fatis cesserit, tam Dos quàm contra=Dos tum Munus Nuptiale
ad nullum alium nisi ad Regnum Nostrum Remque publicam re=
deat ac devolvatur, nullusque Successorum vel Hæredum repeten=
darum præfatarum Summarum facultatem amplius habebit: si =
vero e converso acerba prius Nobis obtigerint fata, tum memorata
Serenma Conjux Nostra præfatum Capitaneatum Scepusiensem in Do=
tem et Contra=Dotem una cum Munere Nuptiali inscriptum et
obligatum cum pleno ac integro redituum - censuum - fructuum -
commodorum - emolumentorum - utilitatum - attinentiarum - et per-
tinentiarum Dominio cumque Juribus Patronatus vigore Hypothecæ
præsentis possidebit, ijsdemque Bonis pro arbitrio ad extrema vitae
Suæ Vidualis tempora gaudebit ac utifruetur: ita tamen, ut quarta
Proventuum pars secundum Præscriptum Legis ex ijsdem Bonis Ra=
vam quotannis inferatur; et in eodem Capitaneatu Tenutis - Cas-
tris Præfectura nonnisi Incolis et Indigenis Genere Nobilibus cujus=
cunque sint Ordinis Regni vel Magni Ducatus Lithvaniæ =

coeterorumque Dominiorum Illis annexorum demandentur. = Post fata vero Serenmæ Consortis Nostræ, eadem Bona Juri Reformatorio subjecta, ad distributivam Gratiam et dispositionem Nostram = sive Serenmorum Successorum Nostrorum Regum Poloniarum redibunt. In Viduali quoque Statu /: si id DEo disponente acciderit :/ Serenisma Conjux Nostra, non tantum eodem Capitaneatu Scepusiensi ac Tenutis in Hyppothecam præsenti Diplomate Nostro Sibi traditis, verum et alijs universis Juribus - Prærogativis - Libertatibus, quibus retroactis soeculis Serenmæ Polonorum Reginæ secundum Præscriptum Legum Publicarum fruebantur et gaudebant, utifruetur et gaudebit. Generalitas porro specificatorum Bonorum Specialitati, neque e contra, derogare quidquam debet; quinimo singula Diplomate præsenti consignata, utpote Nobis ac universis Regni et Magni Ducatus Lithvaniæ Ordinibus rata et grata, expleri - præstari - ac debitæ Executioni demandari volumus. Optima insuper fide ac Verbo Regio spondemus - promittimus - et cavemus pro Nobis et Serenissimis Successoribus Nostris Regibus Poloniæ, /: maturo = Universi Senatus adhibito Consilio et Consensu, Publica omnium Ordinum in Comitijs Regni Generalibus Anni 1736. Authoritate accedente :/ omnia hisce comprehensa plene - integre - ac inviolabiliter Nos præstare - tenere - ac observare debere: quod et Serenissimi Successores Nostri Reges Poloniæ præstabunt - tenebunt - et observabunt. In quorum omnium et singulorum fidem - firmum ac evidens Testimonium, præsentes Manu Nostra subscripsimus et Sigillo Regni obsignari mandavimus. Datum Vschovæ die 2. Mensis Junij Anno Domini MDCCXLVI^o. Regni vero Nostri XIII° Anno. = Augustus Rex.

29.) Instrukcya Ichmćiów Panom Władysławowi Biernackiemu Skarbnikowiczowi Kaliskiemu y Pawłowi Łykowskiemu Posłom od Województwa Sieradzkiego do JEgo Królewskiey Mośći Pana Naszego Miłościwego na Seymiku Electionis Sędziow Ziemskich Sieradzkich Obranym, dnia 19. Miesiąca Novembris 1745to

dana

 =dana w Wschowie d. 3. Junij 1746. expedyowana. ~

Primo. ~ Jchmc Panowie Posłowie jako naydoskonalszemi słowy uczy=
nią Podziękowanie JEo. Krlwskiey Mci P. N. M., że w miłym pokoju
przy Prawach y Swobodach Naszych podczas teraźnieyszych w Sąsiedz=
twie burzy Oycowskim Staraniem konserwować y utrzymać nas raczył:
za co, przy nayniższey Rekognicyi nieśmiertelną Słodkiego Nam Pano=
wania złożą wdzięczność. ~ Secundo. Ciż Jchmc Panowie Posłowie
doniosą Nayjaśnieyszemu Majestatowi, że pod szczęśliwym a day Boże
naydłuższym Panowaniem, po kilkodziesiątnym czasie w którym preme=
batur Województwo Nasze Sieradzkie y cała Prowincya Wielkopolska
nieznośną Jchmc Panow Deputatow ex defectu Ziemstwa Sieradzkiego
w Trybunałach pióro trzymających Exakcyą, przyszliśmy tandem faven=
tibus Superis do pożądaney Elekcyi Ziemstwa, y Jchmciow Elektow =
Kandydatow in ratificationem Elekcyi Gratiâ Majestatis significando
implorabunt. ~ Tertio. A jako Prawem y Sprawiedliwością
wszystkie Królestwa zasczycone y na nich się wspierające są Antemu=
rale wszelkim bezprawiom y niepomyślnościom, to zaś Ziemstwo nasze
Sieradzkie mocą Konstytucyi in custodiam Praw Oyczystych Trybunałom
odbierania Przysiąg na Funkcyą Deputacką legitime Obranych jest
naznaczone, a w tym a multis exemplis nieznośne Prawu y Sprawie=
dliwości dzieją się gwałty y praejudicia, aby nietylko Województwo nasze
ale y Cała Wielkopolska Prowincya in meta Sprawiedliwości zostawać
mogła, urgentissime nieodwłoczney od Majestatu JEgo Król. Mci P. n.
M. jako nayglębszą Rewerencyą Jchmciow Elektow salvo Jure Maje=
statico exorabunt Charakteryzacyi. ~ Tę Instrukcyą Ręką Jmcpana
Marszałka Koła Naszego podpisać zlecamy. Dan w Sieradzu etc.
=Franciszek z Ostrowa Rychłowski Kasztelanic Rozpirski Mar=
szałek Elekcyi Ziemskiey Województwa Sieradzkiego. ~

30.)

30.) Respons pomienionym Jchmc Panom Postom na tęż Jnstrukcyą w Wschowie d. 3. Junij 1746. dany.

Nieinsza jest Łaskawie Panuiących Monarchow maxyma, tylko ta która JEgo Królew. Mć P. N. M. Rządy Państw Swoich utrzymuje: „Sprawie„dliwie panować y Sprawiedliwości mocy y sił dodawać." — Gdy tedy Zacne Województwo Sieradzkie do tey teraz przyszło Szczęśliwości na którą z utęsknieniem cała Wielkopolska czekała Prowincya, że Zgodną Ziemstwa Sieradzkiego zaszczyca się Elekcyą, i tym większym Serce Pańskie napełnia się ukontentowaniem, że Archiva całey Prowincyi Wielkopolskiey pod naturalną Ziemstwa Sieradzkiego poydą Opiekę, y Sprawiedliwość Święta większą będzie miała pomoc y Obronę. — Przyymuje JEo Król. Mość P. N. M. mile to Poselstwo, które tak Zacnych Majestatowi Pańskiemu prezentuje Kandydatow; y Tych w Dobrotliwem Swoim lokowawszy Sercu, dobrey myśli mieć chce y pewney Respektow Pańskich nadziei. —

„31.) Literæ a Magnificis Supremis Consiliarijs Ducatuum Curlandiæ et Semigalliæ ad Jllustrissimum et Excellentissimum Dominum Regni Procancellarium Mitavia die 11. Junij 1746. scriptæ, in negotio retinendæ Legalis Facultatis conferendarum Dignitatum et Officiorum vacantium. —.

Jllrme! Quæ Sæ Reg. Mjstis Dñi Nri longe Clmtmi circa Resignationem Dignitatum et Officiorum vacantium Collationem sit providentia? ex Jllrmæ Vræ Exctiæ gratiosissime ad Nos datis perspeximus. — Fatemur quidem non inviti, stante dissensione inter Jrsum Ordinem Equestrem et Nos, Sæ Regiæ Mjsti Dño Nro Clmtmo ex rationibus Animum Suum moventibus eas cogitationes incidere potuisse, ut distributioni Officiorum et Dignitatum per hocce durans intervallum Jpsamet prospiceret. — Cum vero nunc secundum benignissimam Ejusdem Voluntatem Concordia et unio mentium Jrsi Ordinis Equestris et Nostrarũ, interveniente Conciliatione Jrsi Dñi de Mirbach Actualis Camerarij Sæ Regiæ Mjstis, redintegrata sit, Ordinique Equestri eadem quæ Nobis

stet

 =stet sententia; Juribus Fundamentalibus horum Ducatuum omni=no conforme esse, et ad Quærimonias evitandas requiri, ut Collatio vacan=tium Dignitatum a Nobis nuperrime facta et in posterum suscipienda tenore Formulæ Regiminis et Decisionum Comissorialium in suo robore relinquatur et penes Nos permaneat. — Insuper etiam Sa. Reg. Mjstas Dñus Nr longe Clmtmus per Summum Suum Responsum Grodnæ Anno 1744to. datum, inter Jura Nobilitatis etiam Formulam Regi=minis et Decisiones Commissoriales confirmaverit: unde earum Sus=pensio ad tempus Consternationes et metum Legum innovandarum causari posset. — Hinc Jllrmam Vram Excltiam venerabundi obse=cramus: dignetur apud Sm. Regiam Mjstem efficere, ut Dignitates et Officia porro conferendi Legalem Facultatem retineamus. — Erit hoc Beneficium Jllrmæ Vræ Exltiæ aeterna laude ab omnibus recolendũ; sicut Nos non omittemus id dum spirabimus deprædicare, et omine juxta et nomine esse Jllustrissimæ Vestræ Excellentiæ etc. —.

32.) Responsum Jllrmi Regni Procancellarij ad præce=dentes Konscijs die 17. Julij Anno 1746. datum. —

Cum Literæ Meæ tam ad Mgfcas Dntres Vras quam et Grsum Ordi=nem Equestrem directæ semper unionem animorum præseferrent, idcirco nihil Mihi laetius accidere potuit, quam cum Domntres Vestræ Me de concordia Ducatuum et plena conciliatione mentium certiorem facere voluerint. — Opus hoc Divinum: quia Pax Magni=ficis et Grsis Dntribus Vestris honorificentius quam post bellum victoria: Ducatibus autem, salubrius ut perennet in emolu=mentum Patriæ, animitus apprecor. — Quod vero attinet distri=butionem Officiorum et Dignitatum, Sa. Regia Mjstas Dñus Nr Clmtmus nunquam habet mentem a conservatione Privi=legiorum horum Ducatuum alienam: nihilominus Mgfcæ ac Grsæ Dntres Vræ velint Deputatos Suos Varsaviam destinatos instruere, ut Sacra Regia Mjstas Dñus Nstr Clmtmus sit convictus de Lege et Consvetudine. — Hæc parva ad aliquot Septimanas dilatio, =„=

innova

innovandarum Legum metum incutere non debet; quia cum hoc = Rege est Actio, qui Legibus vult adorari. ~ Quo vero ad Me, semper Me Mgfcæ Dnes Ducatibus Curlandiæ et Semigalliæ devotum = advertent: et nunc maneo corde aperto, Mgfcearum Dnum etc. –

33.) Literæ a Majoribus Civitatibus Prussiæ utpote Thorunensi - Elbingensi - et Gedanensi, quibus querulantur super inversionem Jurium et Privilegiorum Civitatensium per Visitationem Ecclesiæ Parochialis Brodnicensis subsecutam, Thorunij die 11. Mensis Julij Anno Domini 1746. ad Illustrissimum et Excellentissimum Dominum Regni Procancellarium scriptae. ~ " — . ~ " —.

Illme etc.! ~ Cum naturali obligatione teneamur, sitque Nobis solenne, comuni prajudicio junctisque Consilijs in tempore obviam ire; hinc non possumus, quin Illmæ Exctiæ Vræ ceu Ministro pro Juribus Majestaticis Zelosissimo Juriumque ac Immunitatum nostrarum Custodi Dignissimo = sequentem casum debito Venerationis Cultu insinuemus, Sublimem Ejusdem Opem toties Salutarem denuo utinam feliciter experturi! ~ " —

= Factum nempe est, ante aliquot Menses, ut circa Visitationem Ecclesiæ Parochialis Brodnicensis denominatus ad hunc Actum Comissarius Illris et Admdm Revdus Plaskowski Canonicus Culmensis Mandatum Suum transiens, ea protenso illi Decreto Visitationis inseruerit quæ manifestam Jurium et Privilegiorum Civitatensium involvunt Subversionem. ~ Non solum enim in illo veteres et novas Transactiones inter Civitatem et Parochos loci initas atque ab Episcopis soleñiter confirmatas tum quoque Privilegia Regia super libero Religionis Augustanæ Confessionis Exercitio benignissime indulta de facto subvertere et infringere, verum etiam Res mere Civiles quin ipsam Politiam Civitatis utpote Electionem Magistratus - contribuendi modos inter Cives receptos - aliaque quam plurima pro lubitu immutare refringereque attentavit. ~ Contra hos illegitimos et inauditos passus protinusque subsecutam Evocationem ad Vble Consistorium Culmense pro executione =

proten

=prætensi illius Decreti, cum nullum aliud suppeteret remedium quam sola ab Incompetenti Judice ad S^m atque Sernmam Reg. Mjstem Dnum Nrum Clmtmum Regiaque Ejusdem Judicia Provocatio - eo magis sane hoc in casu necessaria, quo notius est in Causis Jurium et Privilegiorum Civitatensium hocce Forum unice esse competens, ita ut Civitas Brodnicensis per rerum naturam nullatenus contra Convulsores Privilegiorum Regiorum Actoratum in Consistorio arripere potuerit; /: pro=uti quidem svadebatur, nisi eo ipso Decretum intuitu illegalium = punctorum ipso Jure nullum pro valido agnoscere simulque cognitionem super Privilegia soli Regio Judicio reservata Vnrbli Consistorio = incaute tribuere voluisset, exemplo hucusque inaudito ad Posteros = vero perniciosissimo =:/; tantum tamen abfuit ut Sanctum hocce Juris beneficium opposuisse miseræ Civitati quidquam profuerit, ut potius Malevoli, calcato Respectu Inhibitioni Regiæ debito, in Processu = Consistoriali Executivo, vel sub Oculis Illrmi Rndmi et Excltmi Dmni Episcopi Nominati Cracoviensis frustra justiora suadentis, pergere = sustinuerint - jamque in eo sint ut Regiam Civitatem excommunicent omnique si poterunt humano excludant Commercio; nullam aliam ob causam, quam quod illa Privilegia a Srnmis Regibus collata et ab Ipsa S^a atque Srma Regia Mjste modò feliciter Regnante Clmtmè confirmata Incompetenti Cognitioni subijcere noluerit. – Haud sane opus est, ut Illrmæ Excltiæ Vræ pluribus insinuemus, quam illegalis hic procedendi modus sit, quantumve simul Præjudicium Nostrum involvat? cum per se satis appareat, si Visitationibus Ecclesiarum quæ unilateraliter expediuntur tantum vigoris tribueretur quantum quidem in præsenti negotio arrogatur de facto, adeo ut etiam talibus = prætensis Decretis Jus quoddam quæsitum Parochis acquiri statuant; quorum refert, nullas jam Transactiones - nulla Pacta - nulla Privilegia adeo esse solennia, quin hac via facillimè subrui possent; = actumque planè videri cum omnibus Nostris Juribus, solo eoque flebili Beneficio Ordinis superante. – Qua Nobis omnibus nociva Intentio,

~~ne tamen ullum effectum sorciatur sed ut potius omne præjudicium~~ a communibus Nostris Juribus avertatur, ad S^m atque Serenmam Regiam Majestatem Dnum Nrum Clmtmum recurrere coacti fuimus; simulque Illrmam Excltiam Vram debito Venerationis Cultu enixissimeque flagitamus: dignetur Eadem humillimis Nostris Precibus Aequanimi, Sua Remonstratione debitum pondus addere, Gratiosissimeque efficere, ut periclitanti Civitati Brodnicensi extra ordinem subveniatur; adeoque Citatione Illribus et Admodum Rvrndis Canonicis Dno Koss qua Parocho loci et Domino Plaskowski qua Delegato atque Instigatori Consistorij pro Judicijs Assessorialibus ad Delationem dictæ Civitatis posita in suo vigore conservata, Cursus tam illegitimi et ad extrema declinantis Processus, mediante Regio ad Vrble Consistorium Culmense Rescripto, benignissime sistatur; præsertim cum Cuivis contra prædictam Civitatem querelæ aut prætensionis quid habenti Regia Judicia et in Iis aequabile Jus et Justitia patescant. — Quod Illrmam Excltiam Vram pro innata Sua Aequanimitate Favoreque Preciosissimo, quo Nos Juraque Nostra amplectitur, benigne effecturam sicuti certissime confidimus, ita hanc singularem Gratiam et deprædicabimus perpetuo et quavis occasione promptissimis Nostris Officijs demereri adnitemur. — Qui de reliquo intemeratæ Illustrissimæ Vræ Excltiæ Benevolentiæ Nos Juraque Nostra iterum iterumque enixissime commendamus, Eidemque a Summo Numine inconcussam valetudinem omnigenamque felicitatem Comunibus ijsque ardentissimis Votis apprecamur, profunda Veneratione manentes. — Dabantur etc. —

34.) Literæ ab Iisdem ad Sacram Regiam Majestatem in eadem materia die et Anno eodem scriptae. —

Serenissime etc! — Cum Fideles Subditi in angoribus et tribulationibus Suis nullum potius habeant Refugium, quam ut ad Thronum Regium ceu unicum in his Terris afflictorum Asylum advolent; hinc misero Statui Regiæ Civitatis Brodnicensis indolentes, Nos quoque ad Pedes S^æ atque Serenmæ Regiæ Mjstis Vræ Dni Nostri Clmtmi provoluti, Submississimo Devotionis cultu Paternam Ejusdem Misericordiam Supplices implorare sustinemus. — Factum nempe est

=est ante aliquod Menses, ut circa Visitationem Ecclesiæ Parochialis Brodnicensis denominatus ad hunc Actum Commissarius Admodum Rvndus Płąskowski Canonicus Culmensis Mandatum = Suum transiens, ea prætenso illi Decreto Visitationis inseruerit, quæ manifestam Jurium et Privilegiorum Civitatensium involvunt Subversionem. ~ /: dalszy wykład Interessu takiż słowo w słowo jak w Liście = do JWo Podkanclerzego poprzedzającym na karcie 297. dla tego się tu = niepowtarza aż do samey Prośby: / ~ . Quod Sacram atque Srnmam Regiam Majstem Vstrm Dnum Nrum Clmtmum pro ingenita Cordi Suo Regio Clementia tam submississimis Nostris Precibus quam Precum Justitiæ benignissime daturam sicuti certissime confidimus, ita Felicem Servatorem Jurium Nostrorum memoriam ad seros Posteros gratissimo pectore propagare, atque pro Gloriosissimo Sacræ atque Srnmæ Regiæ Mjstis Vræ Dni Nri Clmtmi Regimine - Regij Corporis incolumitate diutissima - votorum omnium prosperrimo successu Summum Numen ardentissime precari nunquam intermittemus; fidlsmo devotionis et subjectionis Cultu manentes. ~

35.) Responsum ad Literas præcedentes ab Illustrissimo et Excellentissimo Domino Procancellario Regni Konscijs die 28. Julij Anno 1746. datum. ~

Prænobiles etc.! ~ Summopere indoleo factis circa Visitationem Ecclesiæ Brodnicensis: simul ac gratum Mihi esse duco, hunc, = quem ad Me Prænbles ac Spctbles Dntnes Vræ fecerunt, hac in materia Recursum. ~ Cum autem Sacra Regia Mjstas Dnus = Meus Clmtmus sancte insistendo Pactis = Conventis Rescripta - Judicia quæcunque - præsertim Spiritualia sistentia et impedientia dare non consueverit, Sedes quoque Episcopatus Culmensis ad præsens vacaverit; proinde sumpsi medium Literis Meis convenire Rvndmum Capitulum Culmense interponendo Mea Officia, ut prosecutionem istius negotij interdicat in Consistorio Culmensi, comendetque Rvndo Parocho Brodnicensi Conservationem Civium Brodnicensium circa Jura et Privilegia ad ulteriorem =

in Foro

in Foro competenti istius causæ Decisionem, tum quatenus = ab Excommunicatione Cives Brodnicenses absolvat. ~ Itaque Prænobiles ac Spectabiles Dominationes Vestras certas esse cupio, Me quovis tempore et occasione Jura et Privilegia Civitatum Terrarum Prussiæ semper tuiturum et defensurum. ~ De coetero maneo etc.

36.) List do Kapituły Chełmińskiey w teyże materyi od Jaśnie Wielmożnego Jmc Pana Podkanclerżego Koronnego z Końskich die eadem pisany. ~

Jaśnie Wielmożny - Wielmożni etc.! ~ Miasta Główne Prowincyi Pruskiey uczyniły do Mnie Rekurs; donosząc jakoby Jmcxiądz Pląskoski Kanonik Katedralny Chełmiński MWMPan zjechawszy na Wizytę = Kościoła Brodnicy, nietylko Stare y Nowe Konwencye między Jchmciami Xiężą Proboszczami Brodnickiemi a Mieszczanami tegoż Miasta uczynione - per Loci Ordinarios approbowane, ale też et Privilegia Regia super libero Exercitio Augustanæ Confessionis antiquitus data, miał immutare y pokassować. ~ Niespodziewam się Ja, aby tak Godny Prałat Praw Koronnych et Status Politici Oyczyzny własney wiadomy mógł præmissa uczynić: jednak ponieważ pomienione Miasta w teyże materyi Supplikę do JEgo Król. Mci P. N. M. - tanquam ad directum Dominium już posłały, adjungendo że y Exkommunika w Konsystorżu Chełmińskim na tychże Mieszczanach Brodnickich już otrzymana; więc niepodobna niedać Wiary Relatis pomienionych Miast. ~ A zatym, vacante ad præsens Sede Episcopali, jako Minister ad manutenenda Jura Majestatica et Reipublicæ Przysięgą obligowany recurro do WMWmcPanow uniżenie upraszając, abyście tey Sprawy w Konsystorżu Chełmińskim prozekwować niedopuszczali - y Jmci Xiędza Proboszcza Brodnickiego aby circa antiqua Jura Mieszczan Brodnickich zostawił obligowali. ~ Cognitio Jurium et Privilegiorum należy do Samych Sądow Assessorskich, które Sam Król Jmc w Osobach Nas Pieczętarżow sądzi; y słusznie! bo jako Pan distribuit Gratias Suas komu chce, tak JEmu Samemu przyzwoita rzecz jest też Przywileja rozsądzać y rozeznawać: aliàs, gdyby Król Jmc

=chciał, Samby na te Sądy zasiadał; y gdyby inne Jurysdykcye wdawać się miały w sądzenie takowych Spraw, derogaretur Supremæ Authoritati Króla Jmci y Rzeczypospolitey. ~ Przywodzę przykład świeży takowy: Oycowie Jezuici Prowincyi Litewskiey otrzymali byli Przywiley na Drukarnią w Warszawie! Oycowie zaś Pijarowie, maiąc antiqua Privilegia na Drukarnią exportarunt z Nuncyatury Jnhibicyą Oycom Jezuitom, którzy Jey parebant! Ja dowiedziawszy się o tym, że Oycowie Pijarowie w Nuncyaturze de Legalitate Privilegiorum chcą się sądzić, kazałem Jm ad Instantiam Instigatoris wydać Pozwy do Sądow Assesorskich - y kazałem łapać Drukarczykow; a tak Nuncyatura supersedowała od Jnhibicyi - y niewdawała się w sądzenie tey Sprawy. ~ Uważcież tedy WmcPanowie, jakie ta Sprawa Brodnicka /: gdyby się w Konsystorzu Chełmińskim sądzić miała - albo gdyby Mieszczanie Censuris Ecclesiasticis aggrawowani byli :/ pociągnęłaby za sobą konsekwencye, jakaby Confusio Supremæ Jurisdictionis Regiæ była? ~ Spodziewam się tedy, po Łasce WmcPanow; że tę Moją ex vi Ministerij Mei sprawiedliwą Remonstracyą akceptować będziecie. ~ Ja z wszelką Estymacyą każdego z Godnych Osób Jch zostawać zawsze będę etc. ~. —.

37.) Literæ a Generoso Heücking Plenipotentiario Equestris Ordinis Ducatuum Curlandiæ et Semigalliæ ad Jllustrissimum atque Excmum Procancellarium Regni die 30. Julij 1746. ordinatæ; quibus petunt, ut Domino Secretario Aloij Agenti Suo in Polonia Protectione Sua assistat. ~. —.

Jllrme! ~ Ordo Equestris Curlandiæ et Semigalliæ de singulari gratiosa Benevolentia Excltiæ Vræ tot tantaque hucusque persensit indicia, ut ea non solum aeterna quadam memoria venerari obstrictũ Se judicet, sed et Excltiæ Vræ adjutorium in negotijs Suis ulterius Sibi expetere eo magis audeat, postquam Excltiæ Vræ Magnitudo Animi Jpsi Ordini Equestri ad id Gratiosissimam permissionem concessit maximamq injecit fiduciam. ~ Eo itaque animo nimirum Excltiæ Vræ nullatenus

displicendi, Ordo Equestris audet Excltiæ Vræ debita observantia = exponere: quatenus Ipse Dnum Secretarium Aloÿ, qui Grso Ordini Equestri aliquot jamjam specimina Attentionis Suæ ac cognitionis Jurium Curlandicorum exposuit, Agentem Suum in Polonia ad tempus aliquod constituerit. ~ Propterea, Gratiæ Excltiæ Vræ Ordo Equestris modò nominatum Dnum Aloÿ ceu præsentem Agentem Suum optimo quo fieri potest modo commendat humillime petendo, ut Illrma Excltia Vestra in omnibus obvenientibus casibus Illum Protectione Sua quae multum omnino valet assistere – et in quocunque, quod Ille juxta tenorem Constitutorij Sui nomine Grsi Ordinis Equestris Excltiæ Vræ coeterisque Dnis Ministris Status proponet, plenariam fidem tribuere – Expeditionesque quibus forte opus erit in Cancellarijs extradi facere Gratiosissime dignetur. ~ Hoc ipso Illrma Excltia Vra de novo Sibi Grsum Ordinem Equestrem reddet devinctum: Ego vero omni Veneratione = permanebo Illustrissimæ Excellentiæ Vestræ humillimus etc. ~.

38.) Memoryał Jmćpana Bestucheffa Ministra Pełnomocnego Rossyyskiego die 23. 9bris 1746. Jego Królewskiey Mości względem krzywd przez Jmćpana Czarneckiego Ludziom Rossyyskim poczynionych w Warszawie podany.

Niżey podpisany Pełnomocny Minister Nayjaśnieyszey Imperatorowey JEymći Wszystkiey Rossyi przybywszy tu do Warszawy nie z małym podziwieniem otrzymał tę wiadomość: jako niejakiś Jmćpan Czarnecki Ludzi Mało=Rossyyskich z Wrocławia /: gdzie Woły za Paszportem JWo Jmćpana = Graffa Siedlnickiego Podskarbiego Wo Koronnego przy konwoju sobie przy=daniym zapędzili y sprzedali :/ nazad powracających w Województwie = Krakowskim bez wszelkiey przyczyny mieniąc Ich tylko bydź Haydamakami na wolney drodze pobrać y w kaydany pokować kazał, pozabierawszy Im Testimonia = Pass y inne niewinności Ich dowody; y lubo dla Reflexyy które Mu pobliżsi Jchmć czynili tych niewinnych Ludzi = znowu uwolnił, to jednak pod pretextem jakoby Woły przez Dobra Jego pędząc Onemu szkody naczynili, nieuważając na Swiadectwa falsitatem

=pretextu Jego pokazujące, Onym około sześciuset czerwonych Zło=
tych zabrał y szkody uczynił. ~ A zatym, wyżey wspomniony Pełno=
mocny Minister z powinnym Respektem uprasza JEgo Królewskiey Mći
o Sprawiedliwą Satysfakcyą z przerzeczonego JmćPana Czarneckiego dla
tychże Mało=Rossyyskich Ludzi tu w Warszawie na onę czekających;
aby Im pieniądze y towary pozabierane oddał y za więzienie zapłacił,
oraz za gwałt uczyniony podług przewinienia był skarany. Dan w War=
szawie d. 23. Septembris 1746. Roku. ~ = M. Bestuchef-Rumin. ~

39.) Memoryał Tegoż JmćPana Graffa Bestucheffa Pełno=
mocnego Ministra Rossyyskiego w Interessie Markitan=
ta Alexeja Lewanowa y innych JEgo Królewskiey Mći
die eadem 23. Septembris Aº 1746. podany. ~ " –

Gdy podczas ostatniey Woyny z Portą Ottomańską Woyska Rossyyskie
Roku 1739. do Kraju swego nazad powracały, niejakiś JmćPan Franci=
szek Mierzejowski Woyski Trembowelski Starosta Uszycki napadłszy
w nocy na Ludzi Rossyyskich Markitanta Alexeja Lewanowa y To=
warzyszow Jego una y Piotra Lewickiego Szlachcica Polskiego w Kom=
panij z Niemi Handel prowadzącego, a nad Rzeką Dniestrem ex
opposito Wsi Konanowki na Prumy Im od Tegoż Starosty przyobiecane
czekających, pod pretextem Wołoszy Tureckiey Onych rozbił – przerzeczo=
nego Alexeja Lewanowa zabił – drugich poranił – y rosproszywszy
siedmdziesiąt siedm sztuk Wołow y inne rożne towary in Summa
wszystkiego około sześciu tysięcy Rublow Onym zabrał: o który Roz=
bóy lubo Iwan Lewanow Brat zabitego Alexeja, uczyniwszy potym
w Grodzie Kamienieckim Sprawę, Tegoż JmćPana Starostę Uszyckiego
dostatecznie Complicibus Ludźmi Jego konwinkował, tak że Convi=
ctus już był się nakłonił ad praestandam Satisfactionem; to jednak
przez rożne diffugia y korrupcye naostatek tyle wynalazł sposobu,
że rzecz Swoją wykierował do Trybunału Koronnego, dla szczególney
tego Processu przewłoki y ostatniey Aktorow ruiny; gdzie niemając
o czym takowey Sprawy popierać w Trybunale wyż rzeczony Iwan

~~Lewanow, ile że y Starosta pomieniony y Zona Jego w tym czasie =~~ poumierali - y Wasilego Waypana Poddanego Chłopa y Współzabóycę z pod Aresztu do Klasztoru wypuszczono, przybywszy tu do Warszawy una z pomienionym Szlachcicem Lewickim Sprawiedliwości y Klemen=cyi u JEgo Królewskiey Mości pokornie supplikuią. ~ Jakoż rzecz Ich z Ordynansu desuper przyiąwszy niżey podpisany Pełnomocny Minister Nayiaśnieyszey Imperatorowey Jeymci Wszystkiey Rossyi, iako ma honor decenti cum Respectu przełożyć to JEgo Królewskiey Mości, tak w niewątpliwey zostaie nadziei Tenże Pełnomocny Mini=ster; iż JEgo Królewska Mość Miłościwie będzie raczył skuteczne = adinvenire media, ażeby wyż wspomnieni Supplikanci Iwan Lewa=now y Piotr Lewicki Sprawiedliwą bez dalszey odwłoki otrzymać mogli Satysfakcyą. ~ Dan w Warszawie die 23. Septembr. 1746. r.

= C. M. Bestucheff-Rumin Pełnomocny Minister Rossyy.

Regestr Expedycyy Kancellaryi Wielkiey Koronney. ~.

